

REGIONALNA DYREKCJA LASÓW PAŃSTWOWYCH
W PILE

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
PROJEKTU PLANU URZĄDZENIA LASU
NADLEŚNICTWA TRZCIANKA**

Na okres od 1.01.2024 do 31.12.2033

Opracowanie

Szczecinek 2023

Wykonano na zlecenie
Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Pile

Wykonawca
Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Szczecinku
ul. Koszalińska 91B, 78-400 Szczecinek
tel. (94) 37 408 05, faks (94) 37 408 05
e-mail: sekretariat@szczecinek.buligl.pl

Opracowanie

Rafał Matysiak

Kierowanie projektem

Mariusz Zawisłak

Kontrola końcowa

Tomasz Babiak

SKOROWIDZ

1. WSTĘP	5
1.1. Streszczenie.....	5
1.2. Wykaz stosowanych skrótów i terminów.....	10
2. INFORMACJE OGÓLNE	17
2.1. Podstawa prawna i zakres prognozy	17
2.2. Metody zastosowane przy sporządzaniu Prognozy.....	21
2.3. Zawartość planu urządzenia lasu.....	23
2.4. Główne cele planu urządzenia lasu	26
2.5. Cele ochrony środowiska, ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia planu urządzenia lasu	28
2.6. Powiązania <i>Planu</i> z innymi dokumentami.....	37
2.7. Metody analizy skutków realizacji postanowień <i>Planu</i> oraz częstotliwość jej przeprowadzania	44
2.8. Informacja o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko	44
3. OPIS, ANALIZA I OCENA STANU ŚRODOWISKA	45
3.1. Ogólna charakterystyka warunków środowiskowych.....	45
3.1.1. Położenie Nadleśnictwa	45
3.1.2. Lesistość	49
3.1.3. Dominujące funkcje lasów	49
3.2. Walory przyrodniczo-leśne Nadleśnictwa.....	49
3.2.1. Rzeźba terenu, typy gleb i warunki siedliskowe	49
3.2.2. Zasoby wód powierzchniowych i podziemnych	51
3.2.3. Klimat.....	52
3.2.4. Drzewostany.....	52
3.3. Formy ochrony przyrody występujące na gruntach Nadleśnictwa	59
3.3.1. Obszary chronionego krajobrazu	60
3.3.2. Obszary Natura 2000.....	66
3.3.3. Użytki ekologiczne.....	72
3.3.4. Pomniki przyrody	77
3.3.5. Ochrona gatunkowa.....	77
3.3.6. Zestawienie zbiorcze przewidywanego oddziaływania <i>Planu</i> na formy ochrony przyrody	78
3.4. Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem.....	85
3.4.1. Obszary Natura 2000.....	85
3.4.2. Grunty przeznaczone do zalesienia	95
3.4.3. Projekty w zakresie infrastruktury technicznej	96
3.5. Określenie obszarów potencjalnej kolizji między celami ochrony przyrody, a gospodarką leśną.....	96
3.6. Istniejące problemy ochrony przyrody istotne z punktu widzenia realizacji <i>Planu</i>	97

3.7. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji <i>Planu</i>	97
4. PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIE PLANU NA ŚRODOWISKO I OBSZARY NATURA 2000	99
4.1. Przewidywane oddziaływanie <i>Planu</i> na środowisko	99
4.1.1. Oddziaływanie na różnorodność biologiczną	99
4.1.2. Oddziaływanie na ludzi	112
4.1.3. Oddziaływanie na zwierzęta, w szczególności na gatunki chronione.....	113
4.1.4. Oddziaływanie na rośliny, w szczególności na gatunki chronione	123
4.1.5. Oddziaływanie na wodę	125
4.1.6. Oddziaływanie na powietrze	127
4.1.7. Oddziaływanie na powierzchnię ziemi	127
4.1.8. Oddziaływanie na krajobraz	127
4.1.9. Oddziaływanie na klimat.....	128
4.1.10. Oddziaływanie na zasoby naturalne	129
4.1.11. Oddziaływanie na zabytki i dobra kultury materialnej	131
4.1.12. Zestawienie zbiorcze przewidywanego oddziaływania <i>Planu</i> na środowisko	150
4.2. Oddziaływanie <i>Planu</i> na obszary specjalnej ochrony	151
4.2.1. PLB300003 Nadnoteckie Łęgi	151
4.3. Oddziaływanie <i>Planu</i> na specjalne obszary ochrony siedlisk.....	158
4.3.1. PLH300004 Dolina Noteci.....	158
4.4. Oddziaływanie <i>Planu</i> na integralność obszarów Natura 2000.....	166
4.4.1. PLB300003 Nadnoteckie Łęgi	167
4.4.2. PLH300004 Dolina Noteci.....	168
5. ROZWIĄZANIA I WNIOSKI DO PLANU.....	171
5.1. Przewidywane rozwiązania mające na celu zapobieganie i ograniczenie negatywnych oddziaływań <i>Planu</i> na środowisko	171
5.2. Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zastosowanych w <i>Planie</i> , uzasadnienie ich wyboru oraz opis metod oceny wyboru	174
6. ZAŁĄCZNIKI	178
6.1. Oświadczenie autora raportu	178
6.2. Mapa siedlisk przyrodniczych i gatunków naturalnych na tle planowanego użytkowania rębego i gruntów przeznaczonych do zalesienia	179
6.3. Mapa form ochrony na tle planowanego użytkowania rębego i gruntów przeznaczonych do zalesienia	179

1. WSTĘP

1.1. Streszczenie

Podstawowymi dokumentami formalno-prawnymi opracowania *Prognozy* są *Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity Dz. U., 2023, poz. 1094, 1113)*, a także pisma Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu, znak WPN-I.411.19.2021.MO z dnia 10 sierpnia 2021 r. oraz Wielkopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Poznaniu, znak DN-NS.9011.1259.2021 z dnia 07 października 2021 r., dotyczące uzgodnienia przedłożonego zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko sporządzanej do projektu planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Trzcianka na lata 2024-2033.

Prognozę sporządzono do projektu „Planu urządzenia lasu Nadleśnictwa Trzcianka na okres od 1.01.2024 r. do 31.12.2033 r.” zwanego dalej *Planem*.

Plan został opracowany na 10 lat zgodnie z wymogami szeregu ustaw, rozporządzeń, instrukcji oraz wytycznych, z uwzględnieniem:

- przyrodniczych i ekonomicznych warunków gospodarki leśnej,
- celów i zasad gospodarki leśnej oraz sposobów ich realizacji, określonych dla każdego drzewostanu i urządzanego obiektu, z uwzględnieniem lasów ochronnych.

W skład *Planu* wchodzi następujące części:

- opis lasów i gruntów przeznaczonych do zalesienia, zawierający szczegółowe dane inwentaryzacyjne oraz zaprojektowane wskazania gospodarcze,
- elaborat, zawierający opisanie ogólne stanu lasu, analizę gospodarki leśnej w minionym okresie, podstawy gospodarki przyszłego okresu oraz sposoby ich realizacji,
- zestawienie zadań do wykonania w bieżącym 10-leciu,
- program ochrony przyrody, zawierający kompleksowy opis stanu przyrody, podstawowe zadania oraz sposoby realizacji tych zadań,
- mapy tematyczne.

Plan jest zasadniczym dokumentem z zakresu leśnictwa, na podstawie którego prowadzi się trwale zrównoważoną gospodarkę leśną. Sporządzenie tego dokumentu jest obligatoryjnym wymogiem prawnym w stosunku do lasów stanowiących własność Skarbu Państwa, którymi zarządza Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe. Minister właściwy do spraw środowiska zatwierdza plan urządzenia lasu i nadzoruje jego wykonanie.

Jednym z głównych celów *Planu* jest dostosowanie działań Nadleśnictwa do określonych wymogów dotyczących prowadzenia racjonalnej gospodarki leśnej ustanowionych na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym. W *Prognozie* przeanalizowano cele ochrony środowiska, zawarte w różnego rodzaju konwencjach, dyrektywach, politykach i programach w odniesieniu do zapisów zawartych w *Planie*. Przeanalizowano również powiązania *Planu* z dokumentami dotyczącymi obszaru Nadleśnictwa, aby wykluczyć łączny negatywny wpływ na środowisko.

W *Prognozie* przedstawiono metody, jakie posłużyły do wykonania analiz wpływu zapisów *Planu* na środowisko oraz obszary Natura 2000. Przedstawiono również propozycje dotyczące monitorowania zadań określonych w decyzji Ministra Środowiska o zatwierdzeniu planu urządzenia lasu.

Ze względu na umiejscowienie obszaru Nadleśnictwa nie przeprowadzono oceny oddziaływania transgranicznego, o którym mówi ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Do ogólnej charakterystyki obszaru Nadleśnictwa oraz opisu jego walorów przyrodniczo-leśnych wykorzystano dane zamieszczone w programie ochrony przyrody i elaboracie.

Nadleśnictwo Trzcianka zajmuje powierzchnię 22504,55 ha. Położone jest w północno-zachodniej części województwa wielkopolskiego, w zasięgu powiatu czarnkowsko-trzcianieckiego, na terenie gmin Czarnków i Wieleń oraz miasta i gminy Trzcianka. Charakteryzuje się lesistością wynoszącą 47,8%. Lasy ochronne i rezerваты w stosunku do ogólnej powierzchni Nadleśnictwa stanowią 24,58%. Na gruntach leśnych dominują siedliska Bśw (37,26%) i BMśw (32,13%). Głównym gatunkiem lasotwórczym jest sosna zwyczajna (87,61%). Ważniejszymi gatunkami są również: olsze – 4,38%, buk – 2,50%, dęby – 1,85%. Na taki skład gatunkowy lasów decydujący wpływ ma duży udział gleb rdzawych (61,3%) oraz gleb bielcowych (25,1%). Przeciętny wiek drzewostanów wynosi 57 lat. Drzewostany ponad 100-letnie zajmują 1326,23 ha, czyli 6,4% powierzchni gruntów zalesionych Nadleśnictwa.

W zasięgu Nadleśnictwa zlokalizowane są dwa obszary chronionego krajobrazu (OChK) „Puszcza nad Drawą”, którego powierzchnia na gruntach Nadleśnictwa wynosi 8260,30 ha oraz OChK „Dolina Noteci”, którego powierzchnia na gruntach Nadleśnictwa wynosi 366,78 ha.

Na terenie Nadleśnictwa znajduje się 15 użytków ekologicznych o łącznej powierzchni 81,88 ha. Celem ochrony w użytkach ekologicznych jest zachowanie cennych fragmentów środowiska przyrodniczego, mającego duże znaczenie dla różnorodności biologicznej, w szczególności ze względu na występujące tam chronione gatunki ptaków, płazów, ssaków

i owadów.

Na gruntach zarządzanych przez Nadleśnictwo Trzcianka występuje 46 obiektów uznanych za pomniki przyrody: 34 pojedyncze drzewa, 11 grup drzew i 1 głąz narzutowy.

Analiza zaplanowanych zabiegów wykazała, że *Plan* nie będzie miał znacząco negatywnego oddziaływania na wyżej wymienione formy ochrony.

Uwzględniając aktualne rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. z 2014 r., poz. 1409), na terenie Nadleśnictwa stwierdzono 17 gatunków roślin chronionych, 3 gatunki widłaków oraz 8 gatunków mszaków, z czego 6 objęte ochroną ścisłą, a pozostałe 22 – częściową.

Liczbę gatunków zwierząt chronionych występujących na terenie Nadleśnictwa określono na 193 gatunki, w tym: 10 owadów, 1 pijawka, 1 ślimak, 3 ryby, 13 płazów, 5 gadów, 136 ptaków i 24 ssaki. Ustanowiono także strefy ochrony miejsc lęgowych, w tym: 1 dla bielika, 2 dla bociana czarnego, 2 dla kani rudej, 1 dla orlika krzykliwego oraz 4 dla rybołowa.

Wpływ zabiegów gospodarczych na chronione gatunki przeanalizowano w ramach oddziaływania ustaleń *Planu* na środowisko.

Szczególne uwagi zwrócono na obszary Natura 2000. Według stanu na 01.01.2024 r. w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Trzcianka występują następujące obszary Natura 2000:

- obszary specjalnej ochrony ptaków (OSO):
 - PLB300003 Nadnoteckie Łęgi,
- specjalne obszary ochrony siedlisk (SOO):
 - PLH300004 Dolina Noteci.

Na podstawie niektórych elementów charakteryzujących drzewostany (gatunki panujące, struktura wiekowa, typy siedliskowe lasu, powierzchnia drzewostanów dojrzałych i ponad 100-letnich), przedstawiono stan środowiska na gruntach Nadleśnictwa położonych w zasięgu obszarów Natura 2000.

Spośród obszarów potencjalnej kolizji między celami ochrony przyrody, a gospodarką leśną, wymieniono realizację użytkowania rębego w drzewostanach ze stwierdzonymi stanowiskami gatunków chronionych, zmianę w wyniku realizacji ustaleń *Planu* struktury wiekowej i gatunkowej drzewostanów na siedliskach przyrodniczych i z roślinami chronionymi lub miejscami przebywania zwierząt, ewentualne stosowanie składów gatunkowych upraw niedostosowanych do siedlisk przyrodniczych.

Do głównych problemów ochrony przyrody, istotnych podczas realizacji *Planu*, zaliczono: brak dokładnej inwentaryzacji flory i fauny, brak szczegółowych oficjalnych wytycznych dotyczących ochrony gatunków i siedlisk przyrodniczych.

Podkreślono, że trwale zrównoważona gospodarka leśna jest możliwa tylko przy przestrzeganiu zapisów zawartych w *Planie*, a odstępianie od realizacji tych ustaleń niesłoby bardzo niekorzystne zmiany w środowisku.

Podczas analizy przewidywanego oddziaływania *Planu* na środowisko rozpatrzono:

- oddziaływanie na różnorodność biologiczną, na którą składa się różnorodność gatunkowa, genetyczna i ekosystemów – przeanalizowano wpływ ustaleń *Planu* na chronione siedliska przyrodnicze (dobór składu gatunkowego, rodzaje planowanych zadań w drzewostanach na siedliskach przyrodniczych);
- oddziaływanie na ludzi – wskazano obszary w *Planie*, które mogą być pomocne w podkreślaniu walorów turystyczno-rekreacyjnych Nadleśnictwa, zwrócono uwagę na termin prowadzenia prac leśnych w drzewostanach bezpośrednio otaczających ośrodki wypoczynkowe;
- oddziaływanie na zwierzęta i rośliny – na podstawie list gatunkowych oraz planowanych zabiegów w drzewostanach określono przewidywany wpływ *Planu* i wskazano gatunki, dla których należy zastosować środki łagodzące;
- oddziaływanie na wodę – wskazano zapisy *Planu*, które przyczyniają się do ograniczenia degradacji stosunków wodnych (pasy ochronne wzdłuż cieków i zbiorników wodnych, wytyczne dla Nadleśnictwa przedstawione w programie ochrony przyrody);
- oddziaływanie na powietrze, powierzchnię ziemi, klimat – nie stwierdzono możliwego wpływu na te elementy środowiska;
- oddziaływanie na krajobraz – podkreślono kształtowanie przestrzeni podczas planowania cięć rębnych, dbanie o estetykę ściany lasu, o urozmaicenie gatunkowe i wiekowe drzewostanów;
- oddziaływanie na zasoby naturalne – realizacja zapisów *Planu* zapewnia trwałość lasów i ciągłość ich użytkowania;
- oddziaływanie na zabytki i dobra kultury materialnej – ustalenia *Planu* nie będą miały negatywnego wpływu na te elementy, przedstawienie informacji w programie ochrony przyrody oraz w opisach taksacyjnych (np. opisanie stanowisk archeologicznych) mogą przyczynić się do ochrony tych miejsc.

W *Prognozie* szczegółowo przeanalizowano wpływ realizacji ustaleń *Planu* na określone dla poszczególnych obszarów Natura 2000 przedmioty ochrony.

Oddziaływanie *Planu* na obszary siedliskowe określono na podstawie analizy wpływu planowanych zabiegów gospodarczych na siedliska i gatunki stanowiące przedmioty ochrony

w poszczególnych obszarach. Wykazano, że realizacja *Planu* przyczyni się do polepszenia stanu siedlisk przyrodniczych oraz nie pogorszy warunków bytowania zwierząt oraz występowania roślin. *Plan* nie będzie miał znacząco negatywnego oddziaływania na przedmioty ochrony obszarów Natura 2000.

Przeanalizowano również wpływ *Planu* na integralność obszarów Natura 2000. Wykazano, że ustalenia zawarte w tym dokumencie nie naruszają *spójności czynników strukturalnych i funkcjonalnych warunkujących zrównoważone trwanie populacji gatunków lub siedlisk przyrodniczych, dla ochrony których wyznaczono obszary Natura 2000*.

Na podstawie analizy zaplanowanych działań wytypowano obszary możliwego negatywnego wpływu zabiegów oraz przedstawiono propozycje ograniczenia tego wpływu. Zwrócono uwagę na właściwe prowadzenie prac leśnych w drzewostanach ze stwierdzonymi stanowiskami roślin i zwierząt chronionych oraz przedstawiono propozycję stosowania środków łagodzących negatywne skutki działań gospodarczych. Podkreślono konieczność ochrony leśnych i nieleśnych siedlisk przyrodniczych oraz stanowisk archeologicznych.

Przy tworzeniu *Planu* na każdym etapie rozważano stosowanie różnych wariantów alternatywnych, aby zapewnić realizację przyjętych celów zgodnie z aktualnymi przepisami prawa, instrukcjami i wytycznymi.

Wariantowanie było rozpatrywane na posiedzeniu KZP przy ustalaniu wytycznych do projektu planu u.l., przy prowadzeniu kontroli i uzgodnień między wykonawcą oraz przedstawicielami Nadleśnictwa i RDLP (szczególnie podczas sporządzania optymalnego projektu użytkowania zasobów drzewnych), przy tworzeniu programu ochrony przyrody, przy ustaleniach dotyczących końcowych prac kameralnych i ostatecznego zestawienia *Planu* przyjętych na NTG. Ustalenia *Planu* zostały poddane pewnym modyfikacjom również w trakcie opracowywania niniejszej *Prognozy*.

Wyniki przeprowadzonej *Prognozy* pozwalają stwierdzić, że realizacja *Planu* nie będzie prowadziła do znaczących negatywnych oddziaływań na środowisko oraz obszary Natura 2000.

1.2. Wykaz stosowanych skrótów i terminów

- Adres leśny** – identyfikuje jednoznacznie każde wydzielenie na terenie Lasów Państwowych, zapis 08-10-1-02-122-a-00 oznacza, że wydzielenie znajduje się na terenie RDLP Piła (08), w Nadleśnictwie Trzcianka (10), obrębie leśnym Trzcianka (1), leśnictwie Kochanówka (02), oddziale „122”, pododdziale „a”, wydzieleniu „00”;
- Baza danych** – baza w formacie .mdb (*MS Access*) zawierająca szczegółowe dane opisu lasu wykonanego w trakcie prac nad planem urządzenia lasu, zawierająca również planowane zabiegi gospodarcze;
- CP** – czyszczenia późne – są to prace pielęgnacyjne wykonywane w okresie młodnika (zasadniczo 11 – 20 lat); mające na celu utrzymanie zwarcia, kształtowanie składu gatunkowego i form mieszanicy zgodnie z warunkami naturalnymi oraz zapewnienie stabilności szybko przyrastającego wówczas drzewostanu; jeżeli podczas zabiegu pozyskiwane są sortymenty drzewne, są to czyszczenia z pozyskaniem grubizny (CP-P);
- Data aktualizacji SDF** – data ostatniego wprowadzenia zmian do formularza, z wykorzystaniem formatu <miesiąc – rok>, gdy informacje były aktualizowane wielokrotnie, pole to zawiera datę ostatniej aktualizacji;
- Drzewo mateczne** – drzewo o najwyższych walorach genetycznych, wykorzystywane do pozyskiwania leśnego materiału rozmnożeniowego; ewidencję drzew matecznych prowadzi Nadleśnictwo, Biuro Nasiennictwa Leśnego (BNL) i Instytut Badawczy Leśnictwa (IBL);
- Drzewostan zachowawczy** – drzewostan wydzielony dla zachowania zagrożonych populacji drzew leśnych rodzimych proveniencji; ewidencję prowadzi Nadleśnictwo, BNL i IBL;
- Dyrektywa ptasia** – Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa;
- Dyrektywa siedliskowa** – Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory;
- Gatunek o priorytetowym znaczeniu dla Wspólnoty*** - gatunek zagrożony, w odniesieniu do którego Wspólnota ponosi szczególną odpowiedzialność z powodu wielkości jego naturalnego zasięgu mieszczącego się na terytorium państw członkowskich Unii Europejskiej. W dokumencie wszystkie gatunki o priorytetowym znaczeniu zostały oznaczone*;
- GDN** – gospodarczy drzewostan nasienny – drzewostan o najlepszych cechach fenotypowych, dostarczający Nadleśnictwu nasion na potrzeby odnowieniowe i zalesieniowe; ewidencję prowadzi Nadleśnictwo i BN;

- Klasa wieku** – umowny, 20-letni okres, umożliwiający zbiorcze grupowanie drzewostanów według ich wieku; w praktyce leśnej wprowadzono pojęcie klas i podklas wieku (np. Ia podklasa to drzewostany w wieku 1-10 lat, Ib podklasa – 11-20 lat, IIa podklasa – 21-30 lat, itd.);
- KO** – klasa odnowienia – typ budowy pionowej drzewostanów, w których ma miejsce równoczesne użytkowanie i odnawianie pod osłoną drzewostanu macierzystego, o stanie odnowienia pozwalającym przejść do kolejnych etapów jego pielęgnacji;
- KDO** – klasa do odnowienia – typ budowy pionowej drzewostanów, w których ma miejsce równoczesne użytkowanie i odnawianie pod osłoną drzewostanu macierzystego, o stanie odnowienia niespełniającym jeszcze zakładanych wymogów;
- KPZL** – Krajowy Program Zwiększania Lesistości;
- KZP** – Komisja Założeń Planu;
- Martwe drewno** – martwe i obumierające drzewa, ich części oraz martwe części żywych drzew;
- NTG** – Narada Techniczno – Gospodarcza;
- Obszar Natura 2000** – obszar specjalnej ochrony ptaków (wyznaczany na podstawie Dyrektywy ptasiej), specjalny obszar ochrony siedlisk lub obszar mający znaczenie dla Wspólnoty (wyznaczane na podstawie Dyrektywy siedliskowej); utworzony w celu ochrony populacji dziko występujących ptaków lub siedlisk przyrodniczych lub gatunków roślin i zwierząt innych niż ptaki będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty;
- Ocena ogólna wartości obszaru dla zachowania typu siedliska wg SDF** – ocena ogólna wartości dla zachowania danego typu siedliska jest wypadkową kryteriów, takich jak: pokrycie procentowe obszaru przez siedlisko, reprezentatywność, względna powierzchnia, stan zachowania struktury i funkcji; ocena przyjmuje jedną z wartości: A – znakomita, B – dobra, C – znacząca;
- Ocena ogólna wartości obszaru dla zachowania gatunku wg SDF** – globalna ocena wartości obszaru dla ochrony danego gatunku jest wypadkową kryteriów, takich jak: względna wielkość populacji, jej izolacja i stan zachowania siedlisk istotnych dla gatunku oraz dodatkowych czynników mogących mieć wpływ na zachowanie gatunku; wartość tę ocenia się wg trzystopniowej skali: A- znakomita, B – dobra, C- znacząca;
- OSO** – obszar specjalnej ochrony ptaków – obszar wyznaczony, zgodnie z Dyrektywą ptasią, do ochrony populacji dziko występujących ptaków jednego lub wielu gatunków, w którego granicach ptaki mają korzystne warunki bytowania w ciągu całego życia, w dowolnym jego okresie albo stadium rozwoju;

OZW – obszar mający znaczenie dla Wspólnoty – zatwierdzony przez Komisję Europejską w drodze decyzji projektowany specjalny obszar ochrony siedlisk, który w znaczący sposób przyczynia się do zachowania lub odtworzenia stanu właściwej ochrony siedliska przyrodniczego lub gatunku będącego przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także może znacząco przyczynić się do spójności sieci obszarów Natura 2000 i zachowania różnorodności biologicznej w obrębie danego regionu biogeograficznego;

PEP – Polityka Ekologiczna Państwa;

Plan – projekt Planu urządzenia lasu Nadleśnictwa Trzcianka na okres od 1.01.2024 r. do 31.12.2033 r.;

Plantacyjna uprawa nasienna – uprawa z nasion pochodzących z wolnego zapylenia drzew matecznych, izolowana przed zapyleniem z zewnątrz, której celem jest dostarczanie nasion o ulepszonych cechach dziedzicznych na potrzeby gospodarcze; ewidencję prowadzi Nadleśnictwo, BNL i IBL;

POP – Program ochrony przyrody;

POŚ – Program Ochrony Środowiska;

Prognoza – prognoza oddziaływania na środowisko projektu Planu urządzenia lasu Nadleśnictwa Trzcianka na okres od 1.01.2024 r. do 31.12.2033 r.;

PZO – plan zadań ochronnych obszaru Natura 2000 ustanawiany przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska w formie zarządzenia. Dokument ten określa działania służące utrzymaniu i przywracaniu do właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla ochrony których wyznaczono dany obszar Natura 2000. Szczegółowy tryb sporządzania i zakres prac określa rozporządzenie Ministra Środowiska z 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000;

Rębnia – określa zasady wykonywania całego zespołu czynności, które mają na celu stopniową przemianę pokoleń w lesie w sposób zapewniający równoczesne usuwanie drzew lub drzewostanów, tworzenie najkorzystniejszych warunków dla zainicjowania i rozwoju nowego pokolenia drzew pożądaných gatunków, kształtowanie odpowiedniej budowy drzewostanu, zapewnienie naturalnej różnorodności biologicznej i trwałości w zmieniających się warunkach środowiska; w zależności od sposobu cięcia, stwarzającego różne możliwości osłony odnowienia przez starodrzew, rozróżnia się dwie grupy rębni, tj. **rębnię zupełną** oznaczoną symbolem I i **rębnię złożoną** oznaczone symbolami II – V;

Rb I – zalecana dla gatunków światłolubnych - odznacza się jednorazowym usunięciem całego

drzewostanu z określonej powierzchni z ewentualnym pozostawieniem nasienników, przestojów lub biogrup drzewostanu rębego; na otwartej powierzchni zrębowej w wyniku przeważnie sztucznego odnowienia gatunków światłożądnych powstają przestrzenie rozgraniczone uprawy równowiekowe; rodzaje rębni – Rb Ia (do 6 ha), Ib (do 4 ha), Ic (do 2 ha);

- Rb II** – odznacza się regularnie rozłożonym użytkowaniem drzewostanu na określonej powierzchni i prowadzonym z zastosowaniem cięć częściowych, w średnim lub długim okresie odnowienia; odnowienie naturalne przeważnie gatunków ciężkonasiennych, dokonuje się obsiewem górnym pod osłoną drzewostanu macierzystego; wykorzystuje się zasadniczo jeden rok nasienny (wyjątkowo dalsze lata dobrego urodzaju), a powstałe odnowienie łącznie z niezbędnymi uzupełnieniami (gatunkami światłożądnymi po cięciu uprzątającym) tworzą młodnik o stosunkowo niewielkim zróżnicowaniu wieku i wysokości; rębnia częściowa może być stosowana również w drzewostanach złożonych z gatunków światłożądnych, odnawianych naturalnie i sztucznie w krótkim okresie odnowienia;
- Rb III** – polega na jednorazowym lub stopniowym wykonywaniu w dojrzałym lub przebudowywanym drzewostanie gniazd o wielkości 5-50 arów, z osłoną górną lub bez osłony - zależnie od wymagań ekologicznych odnawianych gatunków drzew; powstające - pod osłoną boczną lub górną - odnowienie naturalne bądź sztuczne, wymagające osłony w okresie młodocianym, tworzy w zasadzie jednogatunkowe kępy przewyższające wysokością o 1-3 m późniejsze odnowienie naturalne bądź sztuczne, powstające na powierzchni między gniazdami;
- Rb IV** – polega na stosowaniu w drzewostanie na tej samej powierzchni manipulacyjnej różnego rodzaju cięć odnowieniowych i tworzeniu ośrodków odnowienia, poszerzanych następnie cięciami brzegowymi w ciągu zazwyczaj długiego okresu odnowienia, które prowadzą do nierównomiernego, rozłożonego w czasie przeredzenia drzewostanu; w rębni tej wykorzystuje się kilka lat nasiennych; efektem tych rębni są drzewostany mieszane, różnowiekowe o złożonej budowie przestrzennej;
- Rb V** – polega na prowadzeniu w sposób ciągły cięcia przerębowego na całej powierzchni drzewostanu (powierzchni kontrolnej); proces odnowienia naturalnego odbywa się nieprzerwanie, a naloty i podrosty korzystają trwale z osłony drzewostanu; drzewostan zagospodarowany rębnią przerębową powinien cechować się równomiernym rozmieszczeniem zapasu na całej powierzchni, zwarciem pionowym lub schodkowym oraz maksymalnym wypełnieniem przestrzeni koronami drzew w różnym wieku;

RDLP – Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych;

RDOŚ – Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska;

Różnorodność biologiczna - zróżnicowanie żywych organizmów występujących w ekosystemach, w obrębie gatunku i między gatunkami oraz zróżnicowanie ekosystemów;

SDF – Standardowy Formularz Danych;

Siedliska i gatunki naturalne – siedliska i gatunki wymienione w Załączniku I lub II Dyrektywy Siedliskowej a także Załączniku I Dyrektywy Ptasiej, dla których ochrony tworzy się obszary Natura 2000;

Siedlisko o priorytetowym znaczeniu dla Wspólnoty* - – siedlisko przyrodnicze zagrożone zanikiem na terytorium państw członkowskich Unii Europejskiej, za którego ochronę Wspólnota ponosi szczególną odpowiedzialność z powodu wielkości jego naturalnego zasięgu mieszczącego się na terytorium tych państw. W dokumencie wszystkie siedliska o priorytetowym znaczeniu zostały oznaczone*;

SILP – System Informatyczny Lasów Państwowych – baza danych i oprogramowanie służące bieżącej pracy, planowaniu, kontrolowaniu w Nadleśnictwie;

Stan zachowania/stan ochrony gatunku w obszarze Natura 2000 – ustalany jest na podstawie parametrów: populacja, siedlisko oraz szanse zachowania gatunku, ocenianych odrębnie wg skali: FV właściwy, U1 niezadowolający, U2 zły, lub XX w przypadku braku danych. W PAF informacje nt. stanu zachowania danego gatunku w kraju przyjęto w oparciu o dane przekazane w raporcie w 2013 r. do KE z wdrażania zapisów art. 17 Dyrektywy siedliskowej;

Stan zachowania/stan ochrony siedliska przyrodniczego w obszarze Natura 2000 – ustalany jest na podstawie parametrów: powierzchnia siedliska, struktura i funkcja oraz szanse zachowania siedliska, ocenianych odrębnie wg. skali: FV właściwy, U1 niezadowolający, U2 zły, lub XX w przypadku braku danych. W PAF informacje nt. stanu zachowania danego siedliska przyrodniczego w kraju przyjęto w oparciu o dane przekazane w raporcie w 2013 r. do KE z wdrażania zapisów art. 17 Dyrektywy siedliskowej;

Starodrzew – drzewa lub drzewostan wykazujący osłabienie funkcji życiowych wskutek późnego wieku;

SOO – specjalny obszar ochrony siedlisk – obszar wyznaczony zgodnie z Dyrektywą siedliskową, w celu trwałej ochrony siedlisk przyrodniczych lub populacji zagrożonych wyginięciem gatunków roślin lub zwierząt lub w celu odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych lub właściwego stanu ochrony tych gatunków;

TD – typ drzewostanu – określa przyszły (w wieku dojrzałości drzewostanu) skład gatunkowy;

najczęściej zapisywany jest np. w postaci So-Db, co oznacza, że dojrzały drzewostan powinien składać się głównie z dębów z udziałem sosny; odpowiednio do funkcji lasu typ drzewostanu może przyjmować kierunek gospodarczy lub ochronny;

TSL – typ siedliskowy lasu – podstawowa jednostka w klasyfikacji siedlisk leśnych, obejmująca powierzchnie leśne o zbliżonych warunkach siedliskowych, wykazujące podobne, potencjalne możliwości produkcyjne; diagnoza typów siedliskowych lasu jest wykorzystywana przy planowaniu i doborze gatunków drzew preferowanych w danych warunkach siedliska;

TP – trzebieże późne – są to prace pielęgnacyjne wykonywane w okresie dojrzałości drzewostanu (zasadniczo od 41 lat); celem TP jest doprowadzenie drzewostanu do etapu finalnego, jakim jest drzewostan dojrzały do odnowienia; drzewostan taki powinien cechować się pożądanym składem gatunkowym, wysoką jakością i pełnym zadrzewieniem;

TW – trzebieże wczesne – są to prace pielęgnacyjne wykonywane w okresie dojrzewania drzewostanu (zasadniczo 21 – 40 lat); celem TW jest kształtowanie jakości i produktywności drzewostanu, który powinien wówczas osiągnąć pożądaną strukturę gatunkową zgodną z celem hodowlanym, cechować się wymaganą liczbą drzew dorodnych i pełnym zadrzewieniem;

Uprawa pochodna – uprawa założona z nasion pochodzących z WDN-ów, plantacji nasiennych i plantacyjnych upraw nasiennych w celu zachowania wartościowych genotypów zapewniających powstanie drzewostanów o wysokiej jakości hodowlanej i technicznej; ewidencję prowadzi Nadleśnictwo;

WDN – wyłączony drzewostan nasienny – drzewostan wyłączony z użytkowania rębego, uznany komisyjnie za nasienny, będący cennym źródłem pozyskiwania nasion z najbardziej wartościowych, rodzimych ekotypów drzew; ewidencję WDN-ów prowadzi Nadleśnictwo, Biuro Nasiennictwa Leśnego BNL i IBL;

Właściwy stan ochrony gatunku – stan, w którym dynamika liczebności populacji wskazuje, że gatunek utrzymuje się w dłuższej perspektywie czasowej, jako trwały i biologicznie żywotny składnik swych naturalnych siedlisk, naturalny zasięg występowania gatunku nie zmniejsza się i nie ma podstaw, by sądzić, że będzie się zmniejszała w przewidywalnej przyszłości oraz istnieje i prawdopodobnie będzie istnieć wystarczająco duża powierzchnia siedlisk niezbędnych dla długotrwałego zachowania populacji;

Właściwy stan ochrony siedliska przyrodniczego – stan, w którym naturalny zasięg siedliska jest stały lub powiększa się, siedlisko zachowuje specyficzną strukturę i funkcje, konieczne dla jego trwania w dłuższej perspektywie czasowej i są podstawy do

przypuszczenia, że zachowa je w dającej się przewidzieć przyszłości, a także właściwy jest stan ochrony typowych dla niego gatunków;

Źródła nasion – drzewa lub drzewostany wytypowane w Nadleśnictwie, przeznaczone do pobierania nasion na bieżące potrzeby odnowieniowe i zalesieniowe; ewidencję prowadzi Nadleśnictwo i BNL

2. INFORMACJE OGÓLNE

2.1. Podstawa prawna i zakres prognozy

Konieczność sporządzania dokumentu mającego na celu dokonanie oceny oddziaływania na środowisko planu lub programu wynika z przepisów prawa wspólnotowego, w szczególności z wymienionych dalej dyrektywy siedliskowej i dyrektywy w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko SEA. Natomiast na gruncie prawa krajowego, podstawy ku temu oraz szczegółowe uwarunkowania zawarte są w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2021 r., poz. 247), dalej: ustawa OOS. W art. 46 określono, dla jakich projektów dokumentów przeprowadza się strategiczną ocenę oddziaływania na środowisko. Plan urządzenia lasu, ze względu na swą zawartość i zakres planowanych działań może spełniać warunki określone w ust. 2 lub 3 tego artykułu.

Art. 46 pkt 2 stanowi, iż obowiązkowi przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko podlegają projekty „*polityk, strategii, planów lub programów w dziedzinie (...) leśnictwa (...) opracowywanych lub przyjmowanych przez organy administracji, wyznaczających ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko*”. Ustęp 3 tego artykułu stwierdza natomiast, że obowiązkowi takiemu podlegają również plany „*(...) których realizacja może spowodować znaczące oddziaływanie na obszar Natura 2000 jeżeli nie są one bezpośrednio związane z ochroną obszaru Natura 2000 lub nie wynikają z tej ochrony*”.

Ustawa OOS obliuguje zatem sporządzających projekty planów urządzenia lasu do przeprowadzenia oceny oddziaływania realizacji takiego planu na środowisko.

Zgodnie z art. 51 ustawy OOS, organ opracowujący projekt planu sporządza Prognozę zawierającą następujące elementy:

- a) informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
- b) informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
- c) propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
- d) informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
- e) streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym;
- f) oświadczenie autora, a w przypadku gdy wykonawcą prognozy jest zespół autorów – kierującego tym zespołem, o spełnieniu wymagań, o których mowa w art. 74a ust. 2,

stanowiące załącznik do prognozy.

Prognoza określa, analizuje i ocenia:

- a) istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
- b) stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
- c) istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji,
- d) projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
- e) cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,
- f) przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na:
 - różnorodność biologiczną,
 - ludzi,
 - zwierzęta,
 - rośliny,
 - wodę,
 - powietrze,
 - powierzchnię ziemi,
 - krajobraz,
 - klimat,
 - zasoby naturalne,
 - zabytki,
 - dobra materialne,

z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy.

Prognoza przedstawia:

- a) rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura

2000 oraz integralność tego obszaru,

- b) biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru – rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

Stosownie do treści art. 53. ustawy OOS, zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w Prognozie zostaje uzgodniony z regionalnym dyrektorem ochrony środowiska oraz państwowym wojewódzkim inspektorem sanitarnym.

W toku prac nad dokumentacją dla ocenianego projektu Planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Trzcianka Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Poznaniu uzgodnił zakres i stopień szczegółowości Prognozy pismem z dnia 10 września 2021 r., znak: WPN-I.411.19.2021.MO, natomiast Wielkopolski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Poznaniu uzgodnienia tego dokonał pismem z dnia 07 października 2021 r., znak: DN-NS.9011.1259.2021.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Poznaniu wskazał, że Prognoza powinna być opracowana zgodnie z art. 51 ust. 2 i art. 52 ust. 1 i 2 ustawy ooś, a w szczególności powinna zawierać:

- I. Dla wydzieleń leśnych znajdujących się w obrębie obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty i specjalnego obszaru ochrony siedlisk:
 1. wykaz i rozmieszczenie siedlisk przyrodniczych będących przedmiotami ochrony obszarów;
 2. analizę wpływu planowanych zabiegów gospodarczych na ww. siedliska przyrodnicze, w szczególności pod kątem: zgodności przewidzianych w planie typów gospodarczych drzewostanów i zalecanych składów gatunkowych ze składami odpowiednimi dla siedlisk, zmian struktury wiekowej i występowania/wprowadzania gatunków obcych geograficznie i ekologicznie;
 3. wykaz gatunków roślin i zwierząt (innych niż ptaków) będących przedmiotami ochrony obszarów Natura 2000, z określeniem ich lokalizacji (adres leśny) lub potencjalnych siedlisk i innych miejsc występowania;
 4. analizę wpływu planowanych zabiegów gospodarczych na gatunki stanowiące przedmioty ochrony obszarów Natura 2000;

5. opis przewidywanych działań mających na celu minimalizację, zapobieganie, ograniczenie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko w odniesieniu do celów i przedmiotów ochrony obszarów Natura 2000;
 6. analizę zgodności planowanych zabiegów gospodarczych z planem zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Noteci PLH300004 ustanowionym Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 28 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Noteci PLH300004 (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. poz. 1477), doprecyzowanym Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 24 listopada 2015 r. zmieniającym zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Noteci PLH300004 (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. poz. 3765);
 7. informacje o działaniach ochronnych wynikających z ustanowionego planu zadań ochronnych.
- II. Dla wydzieleń leśnych Nadleśnictwa znajdujących się w obrębie obszarów specjalnej ochrony ptaków:
1. wykaz gatunków będących przedmiotami ochrony z ogólną oceną znaczenia obszaru, określeniem ich lokalizacji oraz identyfikacją potencjalnych miejsc ich występowania;
 2. analizę wpływu planowanych zabiegów gospodarczych na poszczególne gatunki ptaków i ich siedliska;
 3. opis przewidywanych działań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko w odniesieniu do przedmiotów ochrony;
 4. analizę zgodności planowanych zabiegów gospodarczych z planem zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Nadnoteckie Łęgi PLB300003 ustanowionym Zarządzeniem Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 20 czerwca 2017 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Nadnoteckie Łęgi PLB300003 (Dz. Urz. Woj. Wielk. 2017 r., poz. 4760);
 5. informacje o działaniach ochronnych wynikających z ustanowionego planu zadań ochronnych, jeżeli takie działania są zaplanowane.

- III. Ponadto prognoza powinna zawierać analizę wpływu planowanych zabiegów gospodarczych na:
1. cele ochrony obszarów chronionego krajobrazu wynikające z art. 23 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2021 r., poz. 1098);
 2. populacje gatunków roślin wymienionych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. z 2014 r., poz. 1409);
 3. populacje gatunków grzybów wymienionych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz. U. z 2014 r., poz. 1408);
 4. populacje gatunków zwierząt wymienionych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2016 r., poz. 2183);
 5. siedliska przyrodnicze oraz gatunki wymienione w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 r. w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia, jako obszary Natura 2000 (Dz. U. z 2014 r., poz. 1713).
 6. użytki ekologiczne i pomniki przyrody.

Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Pile zwróciła się do Wielkopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego z wnioskiem znak: ZS.6004.9.2021.KL z dnia 08 września 2021 r. w sprawie uzgodnienia zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko dla projektu Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Trzcianka na lata 2024-2033. Wielkopolski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Poznaniu po zapoznaniu się z wnioskiem uzgodnił pozytywnie proponowany zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie, wskazując, że dokument powinien uwzględniać oddziaływanie na zdrowie ludzi.

2.2. Metody zastosowane przy sporządzaniu Prognozy

Do określenia przewidywanego oddziaływania ustaleń *Planu* na środowisko i obszary Natura 2000 w granicach terytorialnego zasięgu Nadleśnictwa zastosowano metody eksperckie z wykorzystaniem zapisów w formie macierzy.

Dla scharakteryzowania stanu środowiska sporządzono odpowiednie tabele i zestawienia

porównawcze a także stosowne analizy dotyczące lasów całego Nadleśnictwa oraz odrębnie gruntów w zasięgu każdego z obszarów Natura 2000.

Przy sporządzaniu *Prognozy* wykorzystano dane zebrane na potrzeby opracowanego *Planu*, które zostały zamieszczone w elaboracie, programie ochrony przyrody oraz opisie taksacyjnym lasu. Informacje te dotyczą głównie lokalizacji siedlisk przyrodniczych i gatunków chronionych.

Głównym elementem, który potencjalnie może mieć znaczący wpływ na środowisko są planowane zabiegi gospodarcze określone dla poszczególnych drzewostanów, dlatego też podstawową metodą analizy jest porównanie rozmieszczenia tych zabiegów z danymi o elementach środowiska przyrodniczego.

Przygotowując metodykę opracowania *Prognozy* przyjęto, że analizy powinny zapewnić:

- identyfikację potencjalnych obszarów konfliktów przyrodniczo-przestrzennych,
- identyfikację i eliminację na obecnym etapie opracowywania *Planu* konkretnych zadań gospodarczych, których negatywne skutki środowiskowe mogłyby być w sprzeczności z wymogami prawa,
- wskazanie metod ograniczania negatywnego wpływu zadań gospodarczych ujętych w *Planie*,
- określenie listy wskaźników i mierników pozwalających monitorować i oceniać prawidłowość realizacji *Planu*,
- określenie obszarów niepewności analizy w ramach opracowywania *Prognozy*.

Do analiz wykorzystano:

- zestawienie danych uzyskanych z bazy programu TAKSATÓR zawierających rodzaj planowanych zabiegów w drzewostanach, w których zlokalizowano siedliska przyrodnicze, stanowiska roślin lub miejsca bytowania zwierząt;
- materiały kartograficzne.

W pierwszej kolejności dokonano wytypowania potencjalnych obszarów konfliktów przyrodniczo-przestrzennych, czyli wyłączeń, w których zinwentaryzowano stanowiska gatunków chronionych oraz siedliska przyrodnicze i zawarte w *Planie* wskazania gospodarcze dotyczące tych wyłączeń. Następnie szczegółowo przeanalizowano stopień wpływu planowanego zabiegu na określony drzewostan, siedlisko przyrodnicze lub miejsce występowania gatunku chronionego. Do tego celu posłużyły tabele pomocnicze zawierające sumaryczne zestawienie powierzchni ważniejszych planowanych zabiegów gospodarczych, czyli niektórych zadań z zakresu hodowli lasu (zalesień, odnowień), wskazań gospodarczych dotyczących użytkowania rębego i przedrębego. Część danych przedstawiono graficznie za pomocą diagramów obrazujących

rozmiar powierzchniowy zabiegów.

W podobny sposób przeprowadzono odrębne analizy w obszarach Natura 2000.

W *Prognozie* zostały przywołane zestawienia i tabele zamieszczone w programie ochrony przyrody i opisanu ogólnym.

2.3. Zawartość planu urządzenia lasu

Zgodnie z *Instrukcją urządzania lasu* z 2011 r. w skład planu urządzenia lasu nadleśnictwa wchodzi:

- 1) opis taksacyjny lasów i gruntów przeznaczonych do zalesienia według stanu na dzień 1 stycznia pierwszego roku obowiązywania sporządzanego projektu planu urządzenia, a w nim:
 - a) dokładna lokalizacja drzewostanu (adres leśny i administracyjny) oraz rodzaj użytku gruntowego i jego powierzchnia;
 - b) opis siedliska leśnego z uwzględnieniem informacji o terenie, glebie, pokrywie gleby i runie leśnym;
 - c) funkcja lasu i cele gospodarowania: typ drzewostanu (o kierunku gospodarczym lub ochronnym, odpowiednio do funkcji lasu) oraz wiek dojrzałości rębnej drzewostanu;
 - d) opis drzewostanu wraz z liczbowymi elementami jego charakterystyki (średnie wymiary drzew, klasa bonitacji drzewostanu, miąższość grubizny, przyrost miąższości);
 - e) planowane czynności gospodarcze;
- 2) tabele powierzchni i miąższości drzewostanów według klas wieku oraz:
 - a) gatunków drzew w drzewostanie;
 - b) typów siedliskowych lasu;
 - c) klas bonitacji drzewostanów;
 - d) funkcji lasów;
- 3) zestawienie powierzchni lasów i gruntów przeznaczonych do zalesienia według rodzajów użytków gruntowych z podziałem na województwa, powiaty i gminy;
- 4) mapa gospodarcza lasów i gruntów przeznaczonych do zalesienia – przy przyjętej technologii leśnej mapy numerycznej, zwanej dalej LMN – obowiązuje na niej zakres informacji odpowiedni dla skali 1 : 5000 lub większej;
- 5) ogólny opis lasów i gruntów urządzanego obiektu z uwzględnieniem położenia geograficznego, analizy dotychczasowej gospodarki leśnej (wraz z oceną tej gospodarki dokonaną przez Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych), opisu stanu lasu i analizy

stanu zasobów drzewnych, jak też opisu warunków przyrodniczych i ekonomicznych produkcji leśnej – w praktyce w ogólnym opisie zamieszcza się również cały rozdział dotyczący gospodarki przyszłej, a także protokoły ustaleń komisji założeń planu i narady techniczno-gospodarczej;

- 6) zestawienia powierzchni według czynności gospodarczych, zagregowane z opisów taksacyjnych lub wykazów zadań;
- 7) program ochrony przyrody;
- 8) opis celów i zasad trwale zrównoważonej, wielofunkcyjnej gospodarki leśnej wraz z przewidywanymi sposobami ich realizacji oraz wynikającymi stąd zadaniami dotyczącymi:
 - a) maksymalnej ilości drewna przewidzianej do pozyskania w okresie obowiązywania planu urządzenia lasu zwanej etatem cięć;
 - b) pielęgnowania upraw, młodników i drzewostanów średnich klas wieku (do rozpoczęcia w nich procesu odnowienia z zastosowaniem rębni);
 - c) zalesień i odnowień;
 - d) ukierunkowań z zakresu ochrony lasu, w tym ochrony przeciwpożarowej wraz z odpowiednimi mapami przeglądowymi;
 - e) ukierunkowań z zakresu gospodarki łowieckiej wraz z odpowiednią mapą przeglądową;
 - f) ukierunkowań z zakresu ubocznego użytkowania lasu;
 - g) potrzeb z zakresu infrastruktury technicznej, szczególnie z zakresu turystyki i rekreacji.

Do planu urządzenia lasu – na podstawie odpowiednich przepisów ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko oraz ustawy o ochronie przyrody – dołącza się również prognozę oddziaływania projektu planu urządzenia lasu na środowisko i obszary Natura 2000, w tym niezbędne zestawienia i mapy.

Zgodnie z „Instrukcją urządzania lasu” wyróżniono w *Planie* następujące części, w zależności od etapu wykonanych prac projektowych oraz sposobów określania wielkości zadań gospodarczych:

- 1) część inwentaryzacyjną, dotyczącą danych wynikających z dokonanego na gruncie wyróżnienia i opisanie typów siedliskowych lasu, drzewostanów oraz innych elementów niezbędnych do sporządzenia projektu planu urządzenia lasu wraz z programem ochrony przyrody, w tym odpowiednie mapy, syntetyczne opisy, zestawienia zbiorcze i tabele;
- 2) część analityczną, dotyczącą analizy gospodarki leśnej za okres obowiązywania poprzedniego planu urządzenia wraz z wnioskami na okres przyszły oraz analizy stanu zasobów

drzewnych wraz z określeniem kierunku ich rozwoju, a także pożądanego stanu na koniec planowanego okresu;

- 3) część planistyczno – prognostyczną, dotyczącą sformułowania celów oraz zadań ochronnych i gospodarczych, a także sposobów realizacji tych zadań, w tym: wykazy i zestawienia przewidywanych czynności ochronnych oraz gospodarczych, prognozy, symulacje, a także programy wraz z odpowiednimi mapami i syntetycznym opisaniem ogólnym.

Zakres i wymagana forma dokumentacji urzędzeniowej i wydruku map została ustalona na KZP dla Nadleśnictwa.

Najbardziej istotnym elementem *Planu*, podlegającym ocenie wpływu na środowisko, są wskazania gospodarcze, będące podstawą do określenia zadań gospodarczych na najbliższy (w zasadzie 10-letni) okres obowiązywania planu urządzenia lasu. Zadania gospodarcze są elementem obligatoryjnym zatwierdzanym decyzją Ministra Środowiska, natomiast wskazania gospodarcze są propozycją wykonania pewnych czynności w każdym konkretnym wyłączeniu, w celu osiągnięcia założeń i celów *Planu*. Propozycja ta jest przez gospodarza terenu na bieżąco weryfikowana i wykonywana na podstawie aktualnego stanu lasu oraz bieżących potrzeb.

Poziom szczegółowości zaprojektowanych czynności jest różny. Elementem *Planu*, który podlega ocenie, jest część planistyczna. Aby wykonać prawidłową ocenę wpływu na środowisko należy poznać stopień szczegółowości każdego rodzaju czynności, z jakim zostały one zapisane w *Planie*.

Tab. 1. Stopnie szczegółowości wskazań gospodarczych, zadań i innych ustaleń *Planu*

Rodzaj czynności lub zapis w <i>Planie</i>	Szczegółowość informacji zapisana w <i>Planie</i>	Możliwe negatywne oddziaływanie	Opis
1	2	3	4
Etat cięć użytków rębnych i przedrębnych	Dla całego nadleśnictwa	Możliwe w przypadku zatwierdzenia etatu znacznie przekraczającego możliwości przyrostowe drzewostanów – oznaczałoby to negatywny wpływ na zasoby przyrody	Określa maksymalną możliwą do pozyskania miąższość drewna w całym okresie obowiązywania <i>Planu</i>
Rozmiar pielęgnowania drzewostanów	Dla całego nadleśnictwa	Brak spodziewanego wpływu wielkości rozmiaru na środowisko	Określa powierzchnię przewidzianą do pielęgnowania, jaką trzeba obligatoryjnie wykonać w 10-leciu (nie mniej niż)
Odnawianie	Do konkretnego wyłączenia	Negatywne – w przypadku stosowania składów gatunkowych zupełnie niezgodnych z typem drzewostanu lub błędnego ustalenia siedliska	Odnawianie drzewostanów wiąże się z ich uprzednim użytkowaniem; grunt leśny, w myśl ustawy o lasach, powinien być najpóźniej w ciągu 5 lat od wycięcia odnowiony

Rodzaj czynności lub zapis w Planie	Szczegółowość informacji zapisana w Planie	Możliwe negatywne oddziaływanie	Opis
1	2	3	4
Zalesienia	Do konkretnego wyłączenia	Znacząco negatywne – w przypadku zalesienia siedlisk nieleśnych z załącznika I DS	Nie dotyczy Nadleśnictwa
Rębnia I	Do konkretnego wyłączenia	Znacząco negatywne – w przypadku niektórych gatunków i siedlisk, zależnie od liczby stanowisk; pozytywne – w przypadku niektórych gatunków i siedlisk; mogą, ale nie muszą oddziaływać negatywnie w przypadku realizacji rębni w okresie lęgowym	Użytkowanie rębnią I (zupelną - przeważnie do 4 ha) wiąże się z usunięciem do 95% miąższności drzewostanu; odnowienie przeważnie sztuczne
Rębnia II, III i IV	Do konkretnego wyłączenia	Mogą, ale nie muszą oddziaływać negatywnie w przypadku realizacji rębni w okresie lęgowym	Rębnia częściowa, gniazdowa i stopniowa – odnowienie pod osłoną: Rb IIIa odnowienie sztuczne, w pozostałych rębniach przeważnie naturalne
Składy gatunkowe upraw (TD)	Zapis odnoszący się do typów siedliskowych lasu lub typów siedlisk przyrodniczych	Negatywne – w przypadku stosowania składów gatunkowych niezgodnych z typem drzewostanu	Zaplanowane dla każdego TSL lub siedliska przyrodniczego składy gatunkowe są realizowane w terenie podczas odnawiania lasu
Zalecenia zamieszczone w programie ochrony przyrody	Zasadniczo ogólne zapisy w pewnych przypadkach odniesienie do konkretnych wyłączeń	Zapisy z programu ochrony przyrody mają na celu łagodzenie wpływu gospodarki leśnej na środowisko	Zapisy różnego typu: pozostawianie martwego drewna, ochrona stanowisk roślin przed przypadkowym zniszczeniem, pozostawianie kęp drzewostanu, itp.

2.4. Główne cele planu urządzenia lasu

Celem planowania urządzeniowego jest opracowanie projektów planów urządzenia lasu zgodnie z wymaganiami przepisów prawa oraz trwale zrównoważonej gospodarki leśnej z odpowiednim uwzględnieniem oczekiwań społecznych w sprawie ochrony środowiska i racjonalnego gospodarowania zasobami. Zgodnie z *Instrukcją urządzania lasu* z 2011 r., cel ten osiągnąć jest poprzez realizację zadań planowania urządzeniowego, dotyczących szczególnie:

- 1) inwentaryzacji oraz oceny stanu lasu, w tym siedlisk i drzewostanów, wraz ze sporządzeniem syntetycznego opisu taksacyjnego poszczególnych wyłączeń taksacyjnych, a także wykonaniem odpowiednich zestawień zbiorczych;
- 2) rozpoznania walorów przyrodniczych w lasach oraz określenia sposobów postępowania gospodarczego z uwzględnieniem potrzeb z zakresu ochrony przyrody;

- 3) rozpoznania podstawowych założeń polityki zagospodarowania przestrzennego regionu, dotyczących gospodarki leśnej i ochrony przyrody z uwzględnieniem regionalnych strategii rozwoju oraz regionalnych programów ochrony środowiska;
- 4) zebrania informacji w sprawie programu ochrony przyrody, w tym dotyczących obszaru Natura 2000, wraz z aktualizacją i weryfikacją dotychczasowego programu ochrony przyrody;
- 5) sformułowania celów, zasad i sposobów realizacji trwale zrównoważonej gospodarki leśnej;
- 6) przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania ustaleń planu urządzenia lasu na środowisko wraz z opracowaniem wymaganej prognozy;
- 7) rozpoznania ekonomicznych warunków gospodarki leśnej oraz określenia spodziewanych efektów ekonomicznych tej gospodarki w zarządzanym nadleśnictwie;
- 8) określenia długo- i średniookresowych hodowlanych i technicznych celów gospodarki leśnej dla zarządzanego obiektu, umożliwiających formułowanie celów doraźnych w poszczególnych drzewostanach;
- 9) projektowania pożądanego typów drzewostanów oraz możliwie zróżnicowanej budowy lasu (wiekowej i przestrzennej);
- 10) ustalenia etatów cięć głównego użytkowania lasu (rębego oraz przedrębego);
- 11) projektowania odnowień, zalesień oraz zadań z zakresu pielęgnowania lasu;
- 12) określenia kierunkowych zadań z zakresu ochrony lasu, w tym ochrony przeciwpożarowej;
- 13) określenia kierunkowych zadań z zakresu gospodarki łowieckiej w lasach;
- 14) określenia potrzeb w zakresie remontów i budowy infrastruktury technicznej, w tym dotyczących turystyki i rekreacji (bez szczegółowych projektów);
- 15) zobrazowania przestrzennego, w formie odpowiednich map, podstawowych danych o zarządzanym obiekcie, dotyczących szczególnie: obszarów chronionych i funkcji lasu, wyników inwentaryzacji oraz wybranych zadań gospodarki leśnej;
- 16) sporządzenia ogólnego opisu lasów, zawierającego m.in.: ogólną charakterystykę zarządzanego obiektu, analizę gospodarki leśnej za okres obowiązywania dotychczasowego planu urządzenia lasu, analizę stanu zasobów drzewnych wraz z określeniem kierunku ich rozwoju oraz pożądanego stanu, cele gospodarki przyszłej, program ochrony przyrody, zestawienia przewidywanych zadań (obligatoryjnych oraz fakultatywnych, zwanych dalej wskazaniami) oraz prognozę stanu zasobów drzewnych na koniec planowanego okresu planistycznego.

Wszystkie te zagadnienia zostały w *Planie* podjęte i omówione z różną szczegółowością.

Cele długookresowe trwale zrównoważonej gospodarki leśnej, którymi kierowano się podczas opracowywania *Planu*, to:

- zgodności planowania gospodarki leśnej z przepisami prawa,
- zachowania trwałości drzewostanu i ciągłości jego użytkowania,
- zgodności składów gatunkowych drzewostanów z możliwościami produkcyjnymi siedlisk oraz dostosowania składów upraw na siedliskach przyrodniczych do naturalnych składów drzewostanów,
- użytkowania drzewostanów w ramach określonych dla nich wieków rębności,
- zwiększenie odporności ekosystemów leśnych poprzez popieranie różnorodności genowej, gatunkowej i strukturalnej, wykorzystywanie procesów naturalnych i dostosowywanie gatunków do warunków siedliskowych,
- popieranie różnorodności biologicznej w ekosystemach leśnych przez preferowanie odnowień naturalnych, wprowadzanie gatunków rodzimych, ochronę cennych biotopów.

Cele średniookresowe stanowią natomiast:

- podział na gospodarstwa wraz z doбором właściwych sposobów zagospodarowania lasu,
- opracowanie programu ochrony przyrody dla obszaru zasięgu terytorialnego nadleśnictwa,
- określenie wskazań gospodarczych dla drzewostanów,
- określenie wytycznych w sprawie ochrony lasu, gospodarki łowieckiej oraz potrzeb zakresie infrastruktury technicznej nadleśnictwa.

2.5. Cele ochrony środowiska, ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia planu urządzenia lasu

Cele ochrony środowiska, ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia planu urządzenia lasu, zawarte są w konwencjach i porozumieniach międzynarodowych regulujących zasady ochrony wybranych elementów środowiska.

W dalszej części, w sposób syntetyczny opisano najważniejsze w międzynarodowych, unijnych i krajowych dokumentach strategicznych priorytety, cele i zadania odnoszące się do ochrony środowiska.

Podczas analizy powołano się na zapisy, które są najbardziej skorelowane z *Planem* i odnoszą się do działań związanych z planowaniem urządzeniowym.

❖ DOKUMENTY MIĘDZYNARODOWE

Jest to najwyższy z poziomów, na których określone są cele dotyczące ochrony środowiska. Na szczeblu tym uzgodnienia i porozumienia są podejmowane w postaci konwencji, następnie ratyfikowanych przez poszczególne kraje - sygnatariuszy.

Najważniejsze z konwencji ratyfikowanych przez Polskę to:

- **Konwencja o obszarach wodno-błotnych mających znaczenie międzynarodowe, zwłaszcza jako środowisko życia ptactwa wodnego, podpisana w Ramsar dnia 2 lutego 1971 r. (Dz. U. z 1978 r., Nr 7, poz. 24 z późn. zm.)**

Konwencja (nazywana również konwencją ramsarską) została ratyfikowana przez Polskę w dniu 22 marca 1978 r. Podkreśla potrzebę zachowania obszarów wodno-błotnych oraz ptactwa wodnego. Celem konwencji jest ochrona, utrzymanie oraz racjonalne użytkowanie zasobów wędrownego ptactwa wodnego.

Strony podpisujące Konwencję:

- dbają o utrzymanie obszarów wodno – błotnych zamieszczonych w Spisie Obszarów Wodno-Błotnych o Międzynarodowym Znaczeniu,
- tworzą rezerwy przyrody na obszarach wodno – błotnych zarówno zamieszczonych, jak i niezamieszczonych w Spisie,
- popierają prace badawcze oraz wymianę informacji i publikacji na temat obszarów wodno – błotnych oraz flory i fauny.

- **Konwencja w sprawie ochrony światowego dziedzictwa kulturalnego i naturalnego, przyjęta w Paryżu dnia 16 listopada 1972 r. (Dz. U. z 1976 r., Nr 32, poz. 190)**

Celem Konwencji, ratyfikowanej przez Polskę w dniu 29 czerwca 1976 r., jest zapewnienie możliwie najskuteczniejszej ochrony i konserwacji oraz możliwie najbardziej aktywnej rewaloryzacji dziedzictwa kulturalnego i naturalnego stron porozumienia. W rozumieniu niniejszej Konwencji za „dziedzictwo kulturalne” uważane są m.in.: stanowiska archeologiczne, natomiast za „dziedzictwo naturalne” m.in.: pomniki przyrody, strefy o ściśle oznaczonych granicach, stanowiące siedlisko zagrożonych zagładą gatunków zwierząt i roślin, miejsca o ściśle oznaczonych granicach, mające wyjątkową powszechną wartość z punktu widzenia nauki, zachowania lub naturalnego piękna.

- **Konwencja o ochronie wędrownych gatunków dzikich zwierząt, uchwalona w Bonn dnia 23 czerwca 1979 r. (Dz. U. z 2003 r., Nr 2, poz. 17)**

Celem Konwencji Bońskiej, która weszła w życie w Polsce w dniu 1 maja 1996 r., jest

ochrona zagrożonych wyginięciem gatunków wędrownych zwierząt.

Konwencja zawiera wykaz gatunków zwierząt, wobec których Strony są zobowiązane, m.in. do:

- a) ochrony, a jeżeli to możliwe odtworzenia ich siedlisk;
- b) zapobiegania niekorzystnemu oddziaływaniu na dane gatunki.

W większości przypadków ochrona gatunków jest tożsama z ochroną lub, w miarę możliwości, odtwarzaniem ich siedlisk. Równocześnie jednak kładzie się nacisk na działania eliminujące lub kompensujące wpływ różnego rodzaju przeszkód na wędrówki zwierząt.

➤ **Konwencja o ochronie gatunków dzikiej flory i fauny europejskiej oraz ich siedlisk, podpisana w Bernie dnia 19 września 1979 r. (Dz. U. z 1996 r., Nr 58, poz. 263)**

Konwencja ratyfikowana przez Polskę w dniu 13 września 1995 r. Celem niniejszej konwencji jest ochrona gatunków dzikiej fauny i flory oraz ich siedlisk naturalnych, zwłaszcza tych gatunków i siedlisk, których ochrona wymaga współdziałania kilku państw, oraz wspieranie współdziałania w tym zakresie. Szczególny nacisk położono na ochronę gatunków zagrożonych i ginących, włączając w to gatunki wędrowne zagrożone i ginące.

Konwencja wskazuje m. in. na konieczność:

- uwzględnienia potrzeby ochrony obszarów chronionych w politykach dotyczących planowania i rozwoju, tak aby uniknąć lub zmniejszyć pogarszanie się ich stanu;
- zwracania szczególnej uwagi na ochronę obszarów ważnych dla gatunków wędrownych, które są odpowiednio usytuowane na szlakach wędrówek i spełniają rolę terenów zimowania, odpoczynku, żerowania, rozmnażania.

➤ **Konwencja o różnorodności biologicznej, podpisana podczas konferencji „Szczyt Ziemi” w Rio de Janeiro dnia 5 czerwca 1992 r. (Dz. U. z 2002 r., Nr 184, poz. 1532)**

Polska ratyfikowała Konwencję w dniu 18 stycznia 1996 r. Celem Konwencji jest ochrona różnorodności biologicznej, zrównoważone użytkowanie jej elementów oraz uczciwy sprawiedliwy podział korzyści wynikających z wykorzystywania zasobów genetycznych, w tym przez odpowiedni transfer właściwych technologii, z uwzględnieniem wszystkich praw do tych zasobów i technologii, a także odpowiednie finansowanie.

Różnorodność biologiczna oznacza zróżnicowanie wszystkich żywych organizmów w obrębie gatunku, pomiędzy gatunkami oraz ekosystemami.

Strony Konwencji w miarę możliwości i potrzeb zobowiązane są m. in. do:

- a) opracowania (...) programów dotyczących ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej (Art. 6);
- b) identyfikacji procesów i kategorii działań, które mają lub mogą mieć znaczny negatywny wpływ na ochronę i zrównoważone użytkowanie różnorodności biologicznej, oraz monitoringu ich skutków (Art. 7);
- c) ustanawiania systemu obszarów chronionych lub obszarów, na których muszą być podjęte specjalne działania w celu ochrony różnorodności biologicznej (Art. 8);
- d) zarządzania zasobami przyrodniczymi zarówno na obszarach objętych ochroną, jak i poza ich granicami (Art. 8);
- e) wspierania ochrony ekosystemów i naturalnych siedlisk oraz utrzymania zdolnych do życia populacji gatunków w ich naturalnym otoczeniu (Art. 8);
- f) zapobiegania wprowadzaniu, kontrolowania lub tępienia tych obcych gatunków, które zagrażają naturalnym ekosystemom, siedliskom i gatunkom (Art. 8).

❖ DOKUMENTY WSPÓLNOTOWE

Szczególnym rodzajem zobowiązań wynikających z prawa międzynarodowego są uregulowania prawne obowiązujące Rzeczpospolitą Polską w związku z jej przystąpieniem do Unii Europejskiej. Podstawowym aktem prawnym, w którym przywołano konieczność „wysokiego poziomu ochrony i poprawy jakości środowiska naturalnego” jest Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską.

- **Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej - główny akt prawa pierwotnego Unii Europejskiej (obok Traktatu o Unii Europejskiej), wcześniej pod nazwą Traktat ustanawiający Europejską Wspólnotę Gospodarczą (1958 - 1993) oraz Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską (1993 - 2009).**

W art. 11 Traktatu jest mowa, iż „przy ustalaniu i realizacji polityk i działań Unii, w szczególności w celu wspierania zrównoważonego rozwoju, muszą być brane pod uwagę wymogi ochrony środowiska”. Aktami prawa wprowadzającymi w życie ustalenia Traktatu są dyrektywy. W zakresie ochrony przyrody, na terenie Nadleśnictwa mają zastosowanie głównie cztery z nich. Są to, wspomniane już uprzednio, dyrektywa ptasia (DP), dyrektywa siedliskowa (DS) oraz dyrektywa odpowiedzialnościowa (DO), a także odnosząca się do procedur ocenowych, dyrektywa SEA. Dyrektywy te zostały transponowane, z różnym skutkiem, do krajowych aktów prawnych.

- **Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (Dz. U UE. 26.01.2010) – wcześniej: Dyrektywa Rady 79/409/EWG z dnia 2 kwietnia 1979 r. w sprawie ochrony dziko żyjących ptaków - Dyrektywa Ptasia**

Celem Dyrektywy jest ochrona wszystkich gatunków ptaków występujących w stanie dzikim na europejskim terytorium państw członkowskich, utrzymanie ich populacji na odpowiednim poziomie oraz zachowanie, utrzymanie lub odtwarzanie biotopów i siedlisk.

Ponadto Dyrektywa wprowadza szereg zakazów i nakazów w stosunku do działań dotyczących populacji ptaków, ogranicza introdukcję gatunków obcych, ustala zasady i ograniczenia dotyczące gospodarczego i rekreacyjnego wykorzystania ptaków oraz nakazuje kontrolę realizacji ich ochrony oraz jej skutków.

W załącznikach do Dyrektywy wyszczególnione są gatunki, dla których tworzone powinny być obszary specjalnej ochrony ptaków (OSO).

- **Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dziko żyjącej fauny i flory – Dyrektywa Siedliskowa (Dz. U. UE.L.92.206.7 z późn. zm.)**

Celem Dyrektywy jest zapewnienie różnorodności biologicznej poprzez ochronę siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny (bez ptaków) i flory na europejskim terytorium państw członkowskich.

Zapisy *Dyrektywy* mówią o utworzeniu spójnej europejskiej sieci ekologicznej Natura 2000, złożonej z terenów, na których znajdują się typy siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków wymienionych w załącznikach do dokumentu. Ponadto Dyrektywa wprowadza szereg zakazów dotyczących gatunków objętych ochroną.

❖ **PROGRAMOWE DOKUMENTY KRAJOWE**

Na szczeblu krajowym podstawowymi dokumentami wyznaczającymi ramy dla ochrony środowiska przyrodniczego są akty prawne w postaci konstytucji, ustaw i rozporządzeń wykonawczych, oraz polityki, strategii i programy krajowe.

- **Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej**

Podstawowe zadania z zakresu ochrony przyrody zawarte są w najwyższym dokumencie państwowym. Art. 5 ustawy zasadniczej stanowi, że: „*Rzeczpospolita Polska (...) zapewnia ochronę środowiska, kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju*”.

Zgodnie z art. 31, „ograniczenia w zakresie korzystania z konstytucyjnych wolności i praw mogą być ustanawiane tylko w ustawie i tylko wtedy, gdy są konieczne w demokratycznym państwie dla jego bezpieczeństwa lub porządku publicznego, bądź dla ochrony środowiska, zdrowia, moralności publicznej, albo wolności i praw innych osób. Ograniczenia te nie mogą naruszać istoty wolności i praw”. Pokazuje to bardzo znaczącą pozycję, jaką przyznano ochronie środowiska, stawiając ją w jednym rzędzie z bezpieczeństwem publicznym, zdrowiem, czy moralnością.

Z kolei art. 74 stanowi, że: „1. Władze publiczne prowadzą politykę zapewniającą bezpieczeństwo ekologiczne współczesnemu i przyszłym pokoleniom. 2. Ochrona środowiska jest obowiązkiem władz publicznych. 3. Każdy ma prawo do informacji o stanie i ochronie środowiska. 4. Władze publiczne wspierają działania obywateli na rzecz ochrony i poprawy stanu środowiska”.

Wreszcie, w art. 86 nałożone zostały obowiązki na wszystkich obywateli kraju; mówi on bowiem, iż „każdy jest zobowiązany do dbałości o stan środowiska i ponosi odpowiedzialność za spowodowane przez siebie jego pogorszenie. Zasady tej odpowiedzialności określa ustawa”.

➤ **Ustawa o ochronie przyrody**

Najważniejszy akt prawny regulujący kwestie ochrony przyrody w Polsce. Aktualna ustawa z 2004 r., kilkakrotnie nowelizowana, zawiera transpozycję prawodawstwa wspólnotowego dotyczącego sieci Natura 2000 do prawa krajowego. Art. 2 ust. 1 ustawy stanowi, że: „ochrona przyrody, w rozumieniu ustawy, polega na zachowaniu, zrównoważonym użytkowaniu oraz odnawianiu zasobów, tworów i składników przyrody: 1) dziko występujących roślin, zwierząt i grzybów; 2) roślin, zwierząt i grzybów objętych ochroną gatunkową; 3) zwierząt prowadzących wędrowny tryb życia; 4) siedlisk przyrodniczych; 5) siedlisk zagrożonych wyginięciem, rzadkich i chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów; 6) tworów przyrody żywej i nieożywionej oraz kopalnych szczątków roślin i zwierząt; 7) krajobrazu; 8) zieleni w miastach i wsiach; 9) zadrzewień”.

W odniesieniu do obszarów Natura 2000, w art. 33 ust. 1 stwierdzono, iż „zabrania się, z zastrzeżeniem art. 34, podejmowania działań mogących, osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000, w tym w szczególności: 1) pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000 lub 2) wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000, lub 3) pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami”.

Przepisy ustawy o ochronie przyrody w istotny sposób wpływają na możliwość realizacji Planu. Jak podkreślano w Elaboracie oraz Programie ochrony przyrody, aktualnie obowiązujące

przepisy były uwzględniane na etapie projektowania zadań i sposobów prowadzenia gospodarki leśnej.

➤ **Ustawa o lasach**

Podstawowy akt prawny regulujący kwestie związane z gospodarką leśną w lasach wszystkich form własności. Gospodarka w lasach jest prowadzona na podstawie planu urządzenia lasu, czyli podstawowego dokumentu regulującego prowadzenie gospodarki leśnej na terenie nadleśnictwa. Obowiązek sporządzania planu urządzenia lasu wynika wprost z ustawy, gdzie w art. 7 ust. 1 stwierdzono, że „*trwale zrównoważoną gospodarkę leśną prowadzi się według planu urządzenia lasu (...)*”. Plan urządzenia lasu to zgodnie z art. 6. ust. 1 pkt 6, „*podstawowy dokument gospodarki leśnej opracowywany dla określonego obiektu, zawierający opis i ocenę stanu lasu oraz cele, zadania i sposoby prowadzenia gospodarki leśnej.*” Założeniem ustawy jest więc to, że plan urządzenia lasu, zatwierdzony przez Ministra Środowiska, zawiera wytyczne do prowadzenia trwale zrównoważonej gospodarki leśnej, która zgodnie z definicją zawartą w ustawie o lasach, odpowiada w założeniach zrównoważonemu użytkowaniu zasobów, zdefiniowanemu w ustawie o ochronie przyrody. Można więc uznać, że zatwierdzenie projektu Planu przez Ministra Środowiska jest potwierdzeniem, że dokument ten realizuje cele ochrony przyrody.

➤ **Ustawa o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko**

W ustawie tej zawarte są szczegółowe procedury w zakresie dokonywania oceny oddziaływania planów lub przedsięwzięć na środowisko. *Plan* jest dokumentem, który podlega procedurze oceny oddziaływania na środowisko. W zakresie objętym *Planem*, konieczne jest upewnienie się, czy jego zapisy nie stwarzają zagrożenia wystąpienia znacząco negatywnego oddziaływania na obszary Natura 2000. Ponadto ustawa reguluje, w jaki sposób zapewniony musi być udział społeczeństwa w podejmowaniu decyzji, oraz jakie informacje i w jaki sposób mogą być udostępniane społeczeństwu.

Realizacja zadań z zakresu ochrony przyrody ustalonych w aktach prawnych (ustawy, rozporządzenia), odbywa się między innymi poprzez sporządzanie krajowych strategii, polityk i planów. Do takich opracowań na szczeblu krajowym należą:

➤ **Polityka Ekologiczna Państwa 2030**

Jest to dokument określający ogólne cele prowadzenia polityki państwa w zakresie ochrony zasobów naturalnych, poprawy jakości środowiska, bezpieczeństwa ekologicznego, przeciwdziałania zmianom klimatu oraz wdrażania idei zrównoważonego rozwoju.

W ustaleniach w zakresie objętym *Planem* dokument ten odnosi się do następujących problemów:

- zachowanie bogatej różnorodności biologicznej polskiej przyrody;
 - racjonalne użytkowanie zasobów leśnych przez kształtowanie ich właściwej struktury gatunkowej i wiekowej, z zachowaniem bogactwa biologicznego;
 - realizacja programu zwiększania lesistości;
 - realizacja gospodarki łowieckiej;
 - dostosowanie gospodarki leśnej do wymogów wynikających z ochrony sieci obszarów Natura 2000;
 - dostosowanie składu gatunkowego drzewostanów do siedliska, opracowanie wieloletnich planów przebudowy drzewostanów oraz programów kształtowania ich struktury wielopiętrowej.
- **Krajowy Program Zwiększania Lesistości – zaktualizowany przez Ministerstwo Środowiska w 2003 r. i 2014 r.**

Zwiększanie lesistości kraju stanowi jeden z ważniejszych elementów polityki leśnej państwa. Konsekwentna realizacja celów tej polityki powinna zapewnić zwiększenie lesistości kraju do 30% w roku 2020 i 33% po roku 2050. Należy zaznaczyć, że decyzje o zalesieniu gruntów muszą być zgodne z planami zagospodarowania przestrzennego gmin, a na obszarach chronionych zaopiniowane przez właściwe służby ochrony przyrody zgodnie z ich kompetencjami.

- **Krajowa strategia ochrony i umiarkowanego użytkowania różnorodności biologicznej wraz z programem działań**

Dokument ten został przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 26 października 2007 r. Nadrzędnym celem krajowej strategii jest *zachowanie bogactwa różnorodności biologicznej w skali lokalnej, krajowej i globalnej oraz zapewnienie trwałości i możliwości rozwoju wszystkich poziomów jej organizacji (wewnątrzgatunkowego, międzygatunkowego i ponadgatunkowego), z uwzględnieniem potrzeb rozwoju społeczno – gospodarczego Polski oraz konieczności zapewnienia odpowiednich warunków życia i rozwoju społeczeństwa.*

Dla osiągnięcia tego celu, w strategii zadeklarowano szereg działań obejmujących całą przyrodę, bez względu na formę jej użytkowania (obszary objęte ochroną i użytkowane gospodarczo) oraz stopień jej przekształcenia lub zniszczenia, które mają sprzyjać zachowaniu różnorodności biologicznej.

Działania operacyjne strategii korespondujące w sposób pośredni i bezpośredni z zapisami *Planu* zawarte są w dziale „ŚRODOWISKO”, w następujących sferach i celach:

- w sferze „ochrona przyrody i krajobrazu”, w odniesieniu do celu operacyjnego: „ochrona gatunków zagrożonych i ginących”:
 - ochrona ginących gatunków roślin i zwierząt, z uwzględnieniem ich regionalnej zmienności;
- w sferze „ochrona przyrody i krajobrazu”, w odniesieniu do celu operacyjnego: „ochrona siedlisk i ekosystemów”:
 - ochrona ginących zbiorowisk roślinnych i biotopów specjalnej troski,
 - racjonalizacja sieci obszarów i obiektów chronionych oraz sposobu zarządzania nimi;
- w sferze „leśnictwo”:
 - uwzględnianie potrzeb ochrony i umiarkowanego użytkowania różnorodności biologicznej podczas zalesiania gruntów rolnych,
 - zachowanie pełni zmienności drzew leśnych,
 - pełne oparcie gospodarki leśnej na racjonalnych podstawach przyrodniczych,
 - skuteczna ochrona i umiarkowane użytkowanie ekosystemów wodno-błotnych w lasach,
 - ukształtowanie stref przejścia (ekotonów) na skrajach lasu,
 - ochrona obszarów wrażliwych (w tym obszarów górskich) na zmiany sposobu gospodarowania, w szczególności w zakresie gospodarki leśnej,
 - zapewnienie ochrony i umiarkowanego użytkowania różnorodności biologicznej w procedurach urządzania, zagospodarowania i ochrony lasu.

Sposoby realizacji celów ochrony środowiska zawartych w wyżej wymienionych dokumentach to m.in.:

- przyjęcie etatów użytkowania przedrębego i rębego na poziomie zabezpieczającym zasadę trwałości i wielofunkcyjności lasu;
- realizacja zasady kompleksowej ochrony ekosystemów leśnych poprzez wyróżnienie i uwzględnienie pełnionych przez nie funkcji ochronnych, optymalne dostosowanie wieków rębności poszczególnych gatunków drzew do istniejących warunków przyrodniczych oraz pełnionych funkcji produkcyjnych i ochronnych;
- możliwość stosowania składów gatunkowych upraw odpowiednich do naturalnych składów gatunkowych siedlisk leśnych;
- możliwość unaturalniania drzewostanów antropogenicznie zniekształconych poprzez przebudowę drzewostanów;

- respektowanie konieczności ochrony strefowej chronionych gatunków ptaków zgodnie z zaleceniem Dyrektywy Ptasiej;
- stosowanie zasad proekologicznych, bezpiecznych sposobów użytkowania lasu (biooleje, okresowe szkolenia, bezpieczne technologie, wyznaczanie szlaków operacyjnych);
- realizacja działań w zakresie szeroko pojętej edukacji leśnej społeczeństwa, w tym opracowywanie programów ochrony przyrody i prognoz oddziaływania planu u.l. na środowisko.

2.6. Powiązania *Planu* z innymi dokumentami

Plan urządzenia lasu nie jest dokumentem, w którym występują liczne powiązania z innymi dokumentami planistycznymi. Charakter gospodarki leśnej i projektowanych zabiegów ukierunkowanych na wykonanie określonych czynności w konkretnych, niewielkich wycinkach przestrzeni (wydzieleniach leśnych), determinuje znaczną suwerenność zapisów planu. Istnieją jednak obszary, których uwarunkowania mogą wymuszać dość istotne modyfikacje założeń *Planu*. Dotyczą one następujących dziedzin:

- **planowanie przestrzenne** – niektóre czynności projektowane w *Planie* są zależne od ustaleń miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego; do takich należą zalesienia i przekształcenia gruntów;
- **ochrona przyrody** – zabiegi projektowane w *Planie*, które dotyczą obszarów chronionych – rezerwatów przyrody czy obszarów Natura 2000, powinny wynikać z dokumentów planistycznych (planów ochrony lub planów zadań ochronnych) sporządzonych dla tych form ochrony przyrody; ich zapisy zostały uwzględnione przy sporządzaniu *Planu*;
- **plany urządzenia lasu sąsiednich nadleśnictw** – grunty nadleśnictwa, których dotyczy *Plan* częściowo sąsiadują bezpośrednio z gruntami innych nadleśnictw, co może mieć wpływ na uwarunkowania ochronne siedlisk lub gatunków, których obszary występowania rozciągają się na terenie obu graniczących jednostek.

W związku z potrzebą uwzględnienia w *Planie* planowania przestrzennego poniżej zestawiono dokumenty dotyczące podstawowych założeń polityki zagospodarowania przestrzennego regionu.

❖ **Ogólne dane o planach zagospodarowania przestrzennego**

Aktualne cele rozwoju województw skonkretyzowano przestrzennie w ustaleniach: „Planu

zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego” przyjętego uchwałą Nr V/70/19 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego w dniu 25 marca 2019 r.

Założenia polityki zagospodarowania przestrzennego regionu, dotyczące gospodarki leśnej i ochrony przyrody, mogące mieć wpływ na opracowywany *Plan* zawarte są w następujących zapisach:

➤ Dla województwa wielkopolskiego

Cele polityki przestrzennej:

❖ OCHRONA WALORÓW PRZYRODNICZYCH

Kierunki zagospodarowania przestrzennego:

- ochrona różnorodności biologicznej;
- ochrona obszarów o najwyższych walorach przyrodniczych;
- zapewnienie trwałości i ciągłości systemu przyrodniczego województwa.

❖ KSZTAŁTOWANIE I RACJONALNE GOSPODAROWANIE ZASOBAMI ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

Kierunki zagospodarowania przestrzennego:

- Ochrona zasobów leśnych;

Działania mają na celu:

- 1) zachowanie istniejących kompleksów leśnych, ochronę leśnej różnorodności biologicznej oraz przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska leśnego (abiotycznym, biotycznym i antropogenicznym), a także zabezpieczanie najbardziej wrażliwych terenów leśnych od szkód związanych z antropopresją;
- 2) ograniczanie fragmentacji powierzchni leśnych, zwłaszcza inwestycjami liniowym, oraz przeciwdziałanie otaczaniu lasów zabudową i drogami o dużym natężeniu ruchu;
- 3) zwiększanie lesistości zgodnie z założeniami i wytycznymi Krajowego Programu Zwiększania Lesistości (KPZL);
- 4) zwiększanie powierzchni zalesień i zadrzewień stref wododziałowych decydujących o bilansie wodnym obszaru, pełniących funkcje retencyjne i ochronne, wymagające dostosowania struktury użytkowania odpowiedniej do pełnionej funkcji, a także odcinków dróg migracji zwierząt przechodzących przez rozległe obszary upraw rolnych oraz zwiększanie lesistości na obszarach rolniczych o słabszych kompleksach gleboworolniczych i na gruntach rekultywowanych i zdegradowanych, z uwzględnieniem obszarów o predyspozycjach do zalesień lub przeznaczenie tych gruntów pod uprawy przemysłowe i energetyczne;

- 5) wykluczenie z zalesień gruntów rolnych i śródpolnych użytków zaliczanych do siedlisk priorytetowych oraz miejsc cennych historycznie;
- 6) zwiększanie powierzchni zadrzewień i zakrzewień, szczególnie w rejonach gleb o najwyższej wartości produkcyjnej i niewielkim wskaźniku lesistości;
- 7) udostępnianie lasów społeczeństwu, w tym specjalistyczne zagospodarowanie terenów leśnych o szczególnie określonych funkcjach społecznych (parki narodowe i krajobrazowe, lasy podmiejskie, rejon turystycznorekreacyjne) polegające na poprawie istniejącej infrastruktury turystycznej;
- 8) zachowanie leśnych kompleksów promocyjnych jako formy wprowadzania i promowania zrównoważonej gospodarki leśnej, wspierania badań naukowych i prowadzenia edukacji leśnej społeczeństwa.

❖ Ogólne dane o regionalnych: strategiach rozwoju, programach ochrony środowiska oraz programach operacyjnych

Polityka regionalna województwa wielkopolskiego, sformułowana jest w „Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do roku 2030”, przyjętej uchwałą Nr XVI/287/20 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 27 stycznia 2020 roku.

Opracowane zostały także:

- „Program Ochrony Środowiska dla województwa wielkopolskiego do roku 2030” - przyjęty uchwałą Nr XXV/472/20 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 12 grudnia 2020 r.
- „Plan Gospodarki Odpadami dla województwa wielkopolskiego na lata 2019-2025 wraz z planem inwestycyjnym” - przyjęty uchwałą Nr XXII/405/20 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 28 września 2020 r.
- „Program Ochrony Powietrza dla strefy wielkopolskiej w zakresie pyłu PM10, PM2,5 oraz B(a)P” - przyjęty uchwałą Nr XXXIII/853/17 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 24 lipca 2017 r.

Na szczeblu powiatów opracowano następujące plany i strategie:

➤ powiat czarnkowsko - trzcianecki:

- „Strategia Rozwoju Powiatu Czarnkowsko - Trzcianeckiego na lata 2021-2030” - przyjęta uchwałą Nr XXXII/209/2021 Rady Powiatu Czarnkowsko – Trzcianeckiego z dnia 30 listopada 2021 r.

- „Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Czarnkowsko - Trzcianeckiego na lata 2017-2020 z perspektywą do roku 2024” - przyjęty uchwałą Nr XXXV/275/2017 Rady Powiatu Czarnkowsko – Trzcianeckiego z dnia 12 grudnia 2017 r.

Według „Strategii Rozwoju Powiatu Czarnkowsko - Trzcianeckiego na lata 2021 - 2030”, w którego zasięgu leży obszar Nadleśnictwa Trzcianka, posiada wysokie walory przyrodnicze i krajobrazowe. Zlokalizowane są tu różnorodne formy ochrony przyrody, ciekawa rzeźba terenu, bogata sieć hydrologiczna. Znacznie wyższa niż dla kraju jest lesistość tego regionu.

Obszar kluczowy - rolnictwo i ochrona środowiska

Obszar charakteryzuje się wysoką różnorodnością biologiczną. Na terenie tym występuje wiele gatunków roślin i zwierząt rzadkich, chronionych oraz zagrożonych. Najcenniejsze obszary objęto formą ochrony przyrody Natura 2000. Duże zasoby leśne oraz brak dużych zakładów przemysłowych skutkuje bardzo dobrym stanem środowiska naturalnego.

Cele strategiczne i cele operacyjne dla obszaru rolnictwo i ochrona środowiska:

Cel strategiczny: Zapobieganie degradacji środowiska

Cele operacyjne:

- 1) ochrona środowiska naturalnego poprzez różnorodne programy środowiskowe,
- 2) prowadzenie edukacji ekologicznej w szkołach ponadgimnazjalnych,
- 3) współpraca ze stowarzyszeniami proekologicznymi w powiatach,
- 4) wsparcie działalności spółek wodnych,
- 5) likwidacja dzikich wysypisk śmieci i monitorowanie selektywnej zbiórki śmieci.

❖ Podstawowe informacje dotyczące strategii rozwoju regionu zawarte w planach zagospodarowania przestrzennego

Gminy leżące w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Trzcianka realizują plany i strategie będące odzwierciedleniem planów i strategii jednostek nadrzędnych.

Na szczeblu gmin opracowano następujące plany i strategie:

- Gmina Czarnków:
 - „Strategia Rozwoju Gminy Czarnków na lata 2021 - 2028” - przyjęta uchwałą Nr XXX/216/2020 Rady Gminy Czarnków z dnia 30 października 2020 r.;
 - „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Czarnków na lata 2018 - 2021 z perspektywą na lata 2022 - 2025 - przyjęty uchwałą Nr LVIII/455/2018 Rady Gminy Czarnków z dnia 29 sierpnia 2018 r.;
 - „Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Czarnków” - przyjęte uchwałą Nr L/354/10 Rady Gminy Czarnków z dnia

24 września 2010 r. - nieaktualne;

- Gmina Trzcianka:
 - „Strategia Rozwoju Gminy Trzcianka na lata 2015 - 2030” – przyjęta uchwałą Nr VI/41/15 Rady Miejskiej Trzcianki z dnia 26 lutego 2015 r.;
 - „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Trzcianka na lata 2017 - 2020 z perspektywą do roku 2024” - przyjęty uchwałą Nr XXIX/245/16 Rady Miejskiej Trzcianki z dnia 24 listopada 2016 r.;
 - „Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Trzcianka” - przyjęte uchwałą Nr XLIX/324/13 Rady Miejskiej Trzcianki z dnia 11 lipca 2013 r. - nieaktualne;
- Gmina Wieleń:
 - „Strategia Rozwoju Społeczno - Gospodarczego Miasta i Gminy Wieleń na lata 2015 - 2024” – przyjęta uchwałą Nr 99/XII/15 Rady Miejskiej w Wieleniu z dnia 29 grudnia 2015 r.;
 - „Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Wieleń” - przyjęte uchwałą Nr 167/XIX/08 Rady Miejskiej w Wieleniu z dnia 27 sierpnia 2008 r. - nieaktualne;

Analizę wyżej wymienionych opracowań oparto w głównej mierze na uwarunkowaniach i ogólnie przewidywanym wpływie realizacji założeń polityki przestrzennego zagospodarowania gmin i całego regionu na prowadzenie trwale zrównoważonej gospodarki leśnej.

W istniejących dokumentach zawarte są przedsięwzięcia dotyczące poprawy jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego, ochrony dziedzictwa przyrodniczego i racjonalnego użytkowania zasobów przyrody, zrównoważonego wykorzystania materiałów, wody i energii oraz włączania aspektów ekologicznych do polityk sektorowych oraz edukacji ekologicznej.

Ochrona środowiska, w tym ochrona przyrody

Zapisy zawarte w opracowaniach na ogół uwzględniają potrzeby w tym zakresie. Stan rozpoznania środowiska przyrodniczego obszaru, szczególnie poza gruntami Nadleśnictwa należy ocenić jako niewystarczający. Gminy z terenu Nadleśnictwa nie przeprowadziły dotychczas pełnej inwentaryzacji przyrodniczej. Poznanie zasobów przyrodniczych regionu jest niezbędnym warunkiem do określenia kierunków i form ich ochrony.

Ochrona wód i gospodarowanie wodami

Planowane przedsięwzięcia nie zagrażają w znaczący sposób zasobom wodnym regionu. Wskazuje się na potrzebę utrzymania bądź poprawy dotychczasowych warunków. Ważnym aspektem w dziedzinie ochrony wód jest okresowy monitoring czystości wód prowadzony przez WIOŚ. Dotyczy to ważniejszych rzek i jezior oraz głównych zbiorników wód podziemnych.

Obrona kraju

W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Trzcianka nie występują obiekty związane z obronnością kraju i nie planuje się przedsięwzięć w tym zakresie.

Ochrona zdrowia ludności z uwzględnieniem turystyki i rekreacji

W opracowaniach planuje się szereg przedsięwzięć poprawiających warunki bytowe w zakresie ochrony zdrowia ludności, głównie w zakresie poprawy jakości powietrza atmosferycznego, ograniczenia hałasu, ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym, eliminowania i zmniejszania skutków poważnych awarii przemysłowych. Działania te wpłyną pozytywnie również na stan lasów, a rozwój szeroko rozumianej turystyki i rekreacji jest elementem prowadzenia trwale zrównoważonej gospodarki leśnej, głównie poprzez edukację, promocję i utrzymywanie infrastruktury technicznej z tym związanej.

Udokumentowane złoża kopalin

W zasięgu Nadleśnictwa Trzcianka występują następujące udokumentowane złoża kopalin:

Lp.	Rodzaj kopaliny	Nazwa złoża	Zasoby (tyś. ton)	Wydobycie (tyś. ton)	Termin ważności koncesji
1	2	3	4		5
1.	Kruszywa naturalne (piaski i żwiry)	Bukowiec MŁ	3314	3310	7.01.2034 r.
2.		Jędrzejewo EW	179	146	31.12.2070 r
3.		Kuźnica Czarnkowska	74	-	-
4.		Kuźnica Czarnkowska I	42	-	-
5.		Kuźnica Czarnkowska II	377	-	-
6.		Kuźnica Czarnkowska III	56	-	-
7.		Kuźnica Czarnkowska JJ	1258	1258	3.12.2064 r.
8.		Kuźnica Czarnkowska MD	8027	6988	31.12.2048 r
9.		Kuźnica Czarnkowska MŁ II	149	140	31.12.2062 r.
10.		Kuźnica Czarnkowska MŁ III	118	-	-
11.		Kuźnica Czarnkowska MŁ IV	433	95	31.12.2062 r.
12.		Kuźnica Czarnkowska NP	165	165	31.12.2066 r.

Lp.	Rodzaj kopaliny	Nazwa złoża	Zasoby (tyś. ton)	Wydobycie (tyś. ton)	Termin ważności koncesji
1	2	3	4		5
13.		Nowe Dwory	59	-	-
14.		Nowe Dwory II	815	740	31.12.2030 r.
15.		Radolinek MD	2570	1728	31.10.2030 r.
16.		Radosiew MP	1439	860	26.06.2063 r.
17.		Radosiew Wł	463	-	-
18.		Radosiew ZR	77	-	-
19.		Trzcianka	435	-	-

Źródło: „Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31 XII 2022 r.”

Eksploatacja złóż kopalin systemem odkrywkowym może lokalnie negatywnie wpływać na gospodarkę leśną poprzez degradację powierzchni ziemi i pogorszenie stosunków wodnych.

Przewidywane inwestycje o znaczeniu ponadlokalnym, w tym inwestycje mogące spowodować zagrożenie trwałości lasu

W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Trzcianka nie występują istotne zakłady z prorozwojowych dziedzin gospodarki, takich jak przemysł ciężki, przetwórstwo rolne, usługi ponadlokalne, itp. Nie przewiduje się też w tym zakresie większych inwestycji. Dlatego trwałość lasów administrowanych przez Nadleśnictwo nie jest zagrożona. Z kolei gospodarka leśna powinna być prowadzona tak, aby zachować walory krajobrazowe regionu oraz aby uwzględnić kierunki rozwoju turystyki i rekreacji na terenach o szczególnych walorach przyrodniczych. Podstawą do dobrego gospodarowania jest szczegółowe rozpoznanie i inwentaryzacja walorów przyrodniczych oraz wypracowanie konsensusu z zainteresowanymi stronami.

Zgodność projektu Plan u.l. ze strategią przestrzennego zagospodarowania regionu

Analizę założeń i zadań określonych w *Planie* wskazuje na jego zgodność ze strategią zagospodarowania regionu wyrażane w planach zagospodarowania przestrzennego oraz regionalnych programach ochrony środowiska.

2.7. Metody analizy skutków realizacji postanowień *Planu* oraz częstotliwość jej przeprowadzania

Możliwość oceny realizacji planu urządzenia lasu w odniesieniu do przedsięwzięć mających wpływ na stan środowiska powinien zapewnić w szczególności monitoring następujących wskaźników i zjawisk:

- procentowe zaawansowanie wykonania zadań gospodarczych i ochronnych w obszarach Natura 2000 w okresie realizacji planu urządzenia lasu;
- zgodność składów gatunkowych drzewostanów (w tym nowo zakładanych upraw) z potencjalnym typem lasu na siedliskach przyrodniczych w obszarach Natura 2000;
- występowanie gatunków obcych ekologicznie i geograficznie;
- powierzchnia uznanych odnowień naturalnych w obrębie siedlisk przyrodniczych w obszarach Natura 2000;
- udział powierzchniowy starodrzewów (drzewostanów V, VI, VII, VIII i starszych klas wieku) na siedliskach przyrodniczych w obszarach Natura 2000;
- stan oraz liczba przedmiotów ochrony na terenie nadleśnictwa;
- miąższość drewna martwego (stojącego i leżącego);
- przeciętny wiek drzewostanów w Nadleśnictwie oraz obszarach Natura 2000.

Dotychczas część z przedstawionej wyżej listy zadań podlegała weryfikacji i ocenie podczas wykonywanych przez Inspekcję LP okresowych kontroli działalności nadleśnictw. Do części z ww. zagadnień, w różnym zakresie, ustosunkowuje się również nadleśniczy w „Ocenie gospodarki przeszłej” sporządzanej podczas kolejnych rewizji planu urządzenia lasu. Do czasu wypracowania szczegółowych zasad monitoringu realizacji działań gospodarczych zawartych w planie urządzenia lasu wydaje się za celowe kontynuowanie działań kontrolnych dwukrotnie. Podczas działań kontrolnych należy w większym niż dotychczas zakresie korzystać z doświadczeń pracowników Zespołów Ochrony Lasu.

2.8. Informacja o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko

Ze względu na położenie Nadleśnictwa w znacznym oddaleniu od granicy państwowej oraz charakter ocenianego dokumentu, nie stwierdza się możliwości wystąpienia negatywnego transgranicznego oddziaływania *Planu* na środowisko.

3. OPIS, ANALIZA I OCENA STANU ŚRODOWISKA

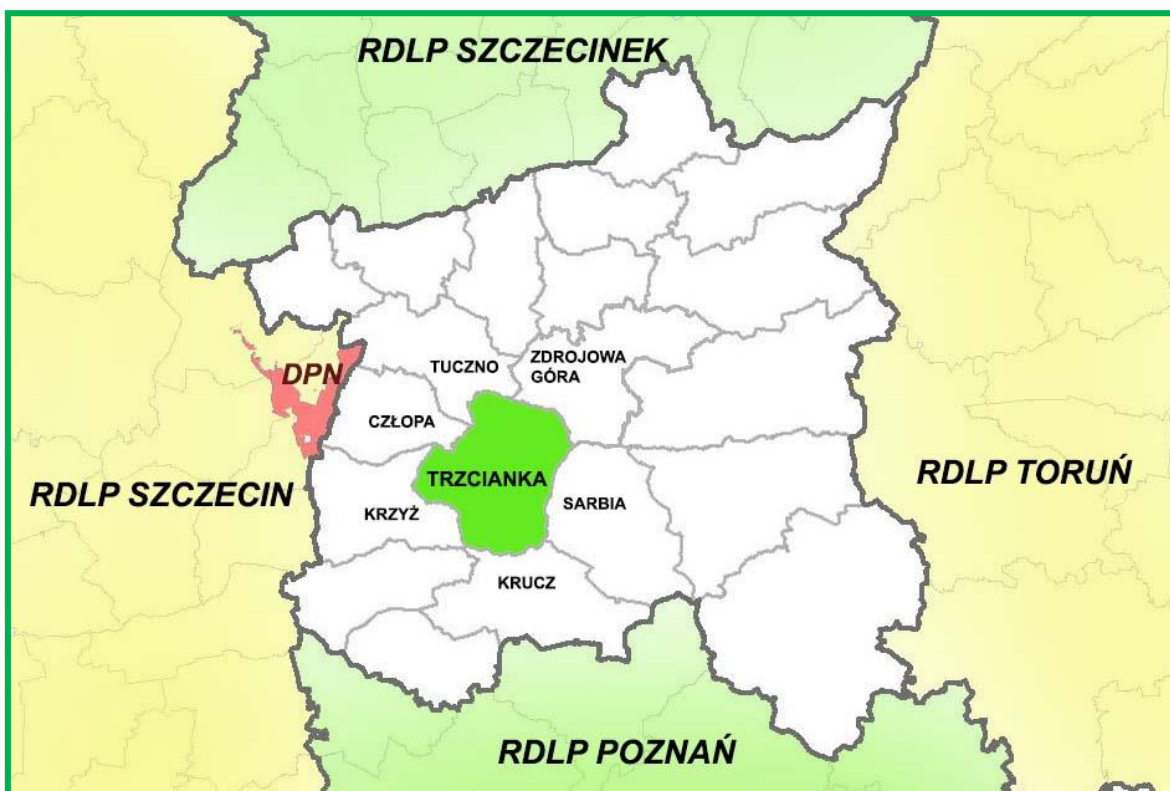
Szczegółowe dane dotyczące stanu środowiska w zasięgu Nadleśnictwa Trzcianka zostały zamieszczone w programie ochrony przyrody oraz w opisanym ogólnym planie urządzenia lasu.

3.1. Ogólna charakterystyka warunków środowiskowych

3.1.1. Położenie Nadleśnictwa

Nadleśnictwo Trzcianka podlega Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Pile. Położone jest w północno - zachodniej części województwa wielkopolskiego w zasięgu powiatu czarnkowsko – trzcianieckiego, na terenie gmin Czarnków i Wieleń oraz miasta i gminy Trzcianka.

Grunty Nadleśnictwa Trzcianka położone są w centralnej części RDLP Piła. Graniczą z gruntami Nadleśnictw: Tuczno, Zdrojowa Góra, Sarbia, Krucz, Krzyż oraz Człopa.

Ryc. 1. Położenie Nadleśnictwa Trzcianka w RDLP Piła

Powierzchnia gruntów w zarządzie Nadleśnictwa wynosi 22504,55 ha (ze współwłasnością), w tym:

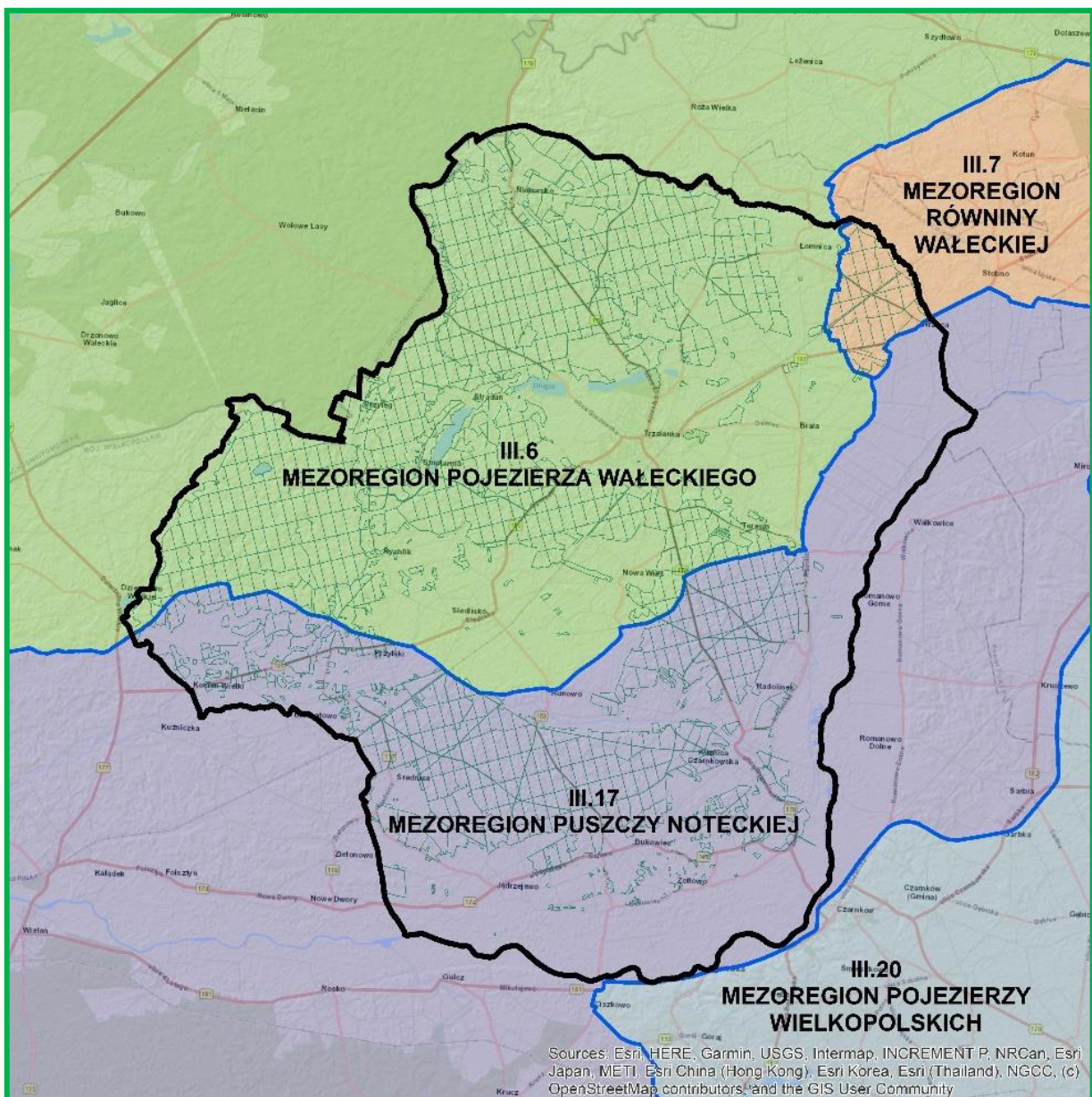
- ◆ grunty zalesione i niezalesione - 21218,70 ha,
- ◆ grunty związane z gospodarką leśną - 650,36 ha,
- ◆ grunty nieleśne - 635,49 ha.

Nadleśnictwo jest jednoobrębowe i podzielone na 12 leśnictw, w tym leśnictwo

szkółkarskie (szk): Wrząca (01), Kochanówka (02), Jeziorki (03 – szkółka), Bukowiec (04), Teresa (05), Ogorzałe (06), Rychlik (07), Lipinki (08), Karcze (09), Radosiew (10), Jędrzejewo (11) oraz Średnica (12).

Według regionalizacji przyrodniczo - leśnej Polski (2010) obszar Nadleśnictwa Trzcianka położony jest w:

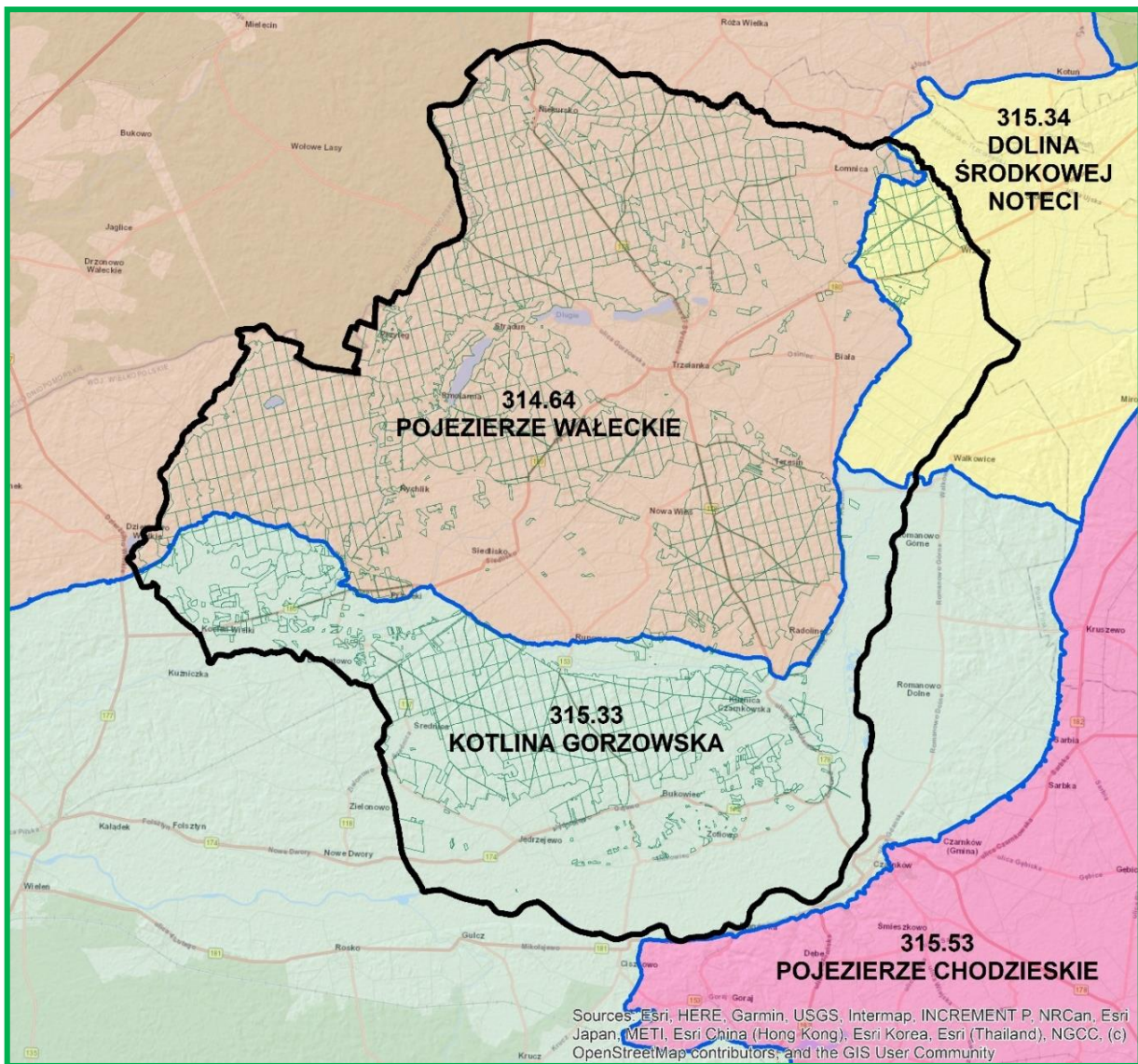
- Krainie III – Wielkopolsko-Pomorskiej,
 - Mezuregionie – Pojezierza Wałęckiego (III.6);
 - Mezuregionie – Równiny Wałęckiej (III.7);
 - Mezuregionie – Puszczy Noteckiej (III.17).

Ryc. 2. Mezuregiony przyrodniczo-leśne w zasięgu Nadleśnictwa Trzcianka

Według fizyczno-geograficznego podziału Polski, zmodyfikowanego w 2018 roku, obszar Nadleśnictwa leży w następujących jednostkach:

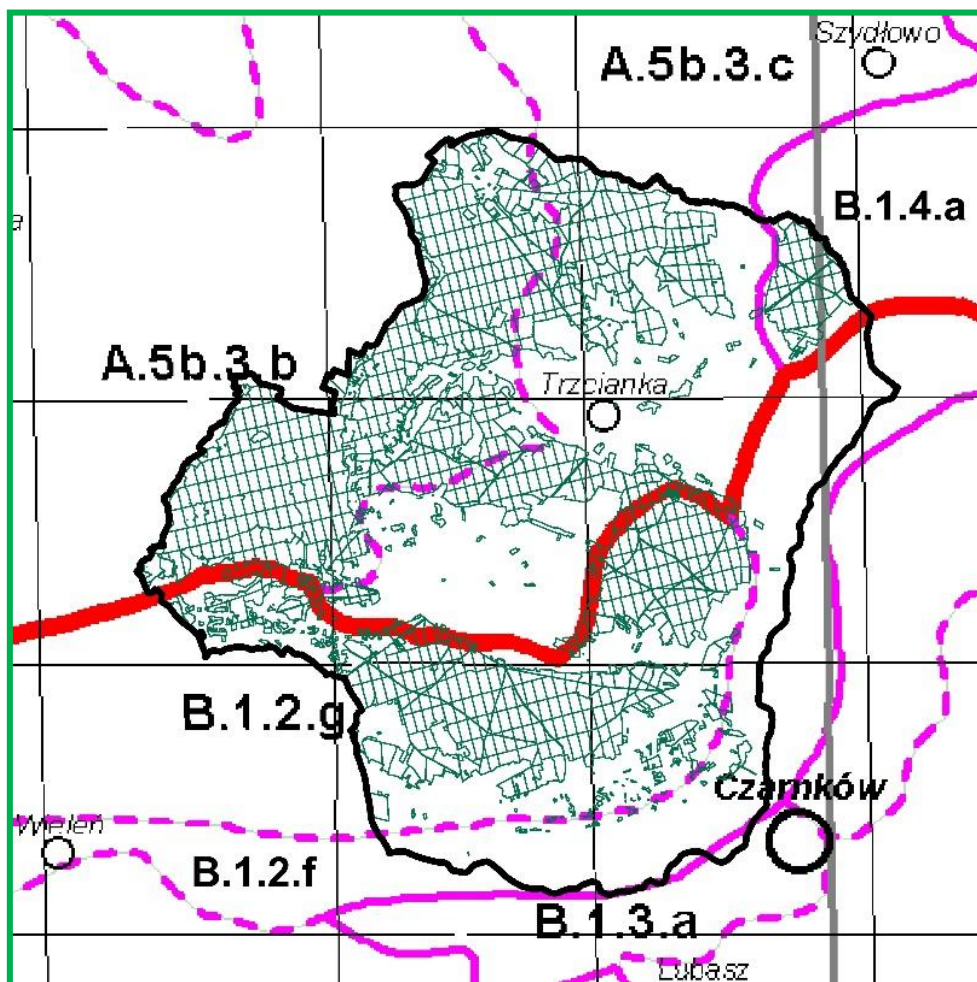
- 1 - Europa Zachodnia,
- 924.3 - Pozaalpejska Europa Środkowa,
- 31 - Niż Środkowoeuropejski,
- 314 - Pojezierza Południowobałtyckie,
 - 314.6 - Pojezierze Południowopomorskie,
 - 314.64 - Pojezierze Wałeckie,
 - 315.3 - Pradolina Toruńsko - Eberswaldzka,
 - 315.33 – Kotlina Gorzowska,
 - 315.34 – Dolina Środkowej Noteci.

Ryc. 3. Mezoregiony fizyczno-geograficzne w zasięgu Nadleśnictwa Trzcianka
(Źródło: opracowanie własne na podstawie warstwy „Mezoregiony fizycznogeograficzne” (2018))

Według podziału geobotanicznego (Matuszkiewicz 2008), obszar Nadleśnictwa leży w następujących jednostkach:

- A - Dział Pomorski,
 - A.5 - Kraina Sandrowych Przedpola Pojezierzy Środkowopomorskich,
 - A.5b.3 - Okręg Pojezierza Wałęckiego,
 - A.5b.3.b - Człopski,
 - A.5b.3.c – Wałęcko - Trzcieński,
- B - Dział Brandenbursko-Wielkopolski,
 - B.1 - Kraina Notecko - Lubuska,
 - B.1.2 - Okręg Borów Noteckich,
 - B.1.2.f - Doliny Noteci „Ujście - Santok”,
 - B.1.2.g - Bukowiecki,
 - B.1.3 - Okręg Chodzieski,
 - B.1.3.a - Czarnkowski,
 - B.1.4 - Okręg Złotowsko-Chojnicki,
 - B.1.4.a - Śmiłowski.

Ryc. 4. Jednostki geobotaniczne w zasięgu Nadleśnictwa Trzcianka
(Źródło: Matuszkiewicz J.M., Regionalizacja geobotaniczna Polski, 2008, fragment Arkusza B1)

3.1.2. Lesistość

Powierzchnia ogólna Nadleśnictwa Trzcianka wynosi 22504,55 ha (ze współwłasnością), natomiast powierzchnia ogólna jego zasięgu terytorialnego wynosi 46916,00 ha.

Struktura własnościowa lasów przedstawia się następująco:

- Lasy stanowiące własność Skarbu Państwa w zarządzie LP – 21869,06 ha;
- Lasy stanowiące inną własność – 543,07 ha;

- Łącznie lasy w terytorialnym zasięgu Nadleśnictwa – 22412,13 ha.**

Lesistość w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa wynosi 47,8%. Pozostałą powierzchnię terytorialnego zasięgu Nadleśnictwa stanowią głównie użytki rolne oraz w mniejszym stopniu – grunty pod wodami, nieużytki, grunty zadrzewione i zakrzewione, grunty zabudowane i zurbanizowane oraz tereny różne.

3.1.3. Dominujące funkcje lasów

Lasy, z natury wielofunkcyjne, zostały podzielone do celów planowania urządzeniowego na 3 podstawowe (główne) grupy lasów:

- lasy rezerwatowe – brak,
- lasy ochronne – 5215,14 ha, 24,58%,
- lasy gospodarcze – 16003,56 ha, 75,42%.

Lasy ochronne w stosunku do ogólnej powierzchni gruntów leśnych zalesionych i niezalesionych Nadleśnictwa stanowią 24,58%. Szczegółowy podział na kategorie ochronności wraz z lokalizacją przedstawiony jest w tomie IA opisanego ogólnego.

3.2. Walory przyrodniczo-leśne Nadleśnictwa

3.2.1. Rzeźba terenu, typy gleb i warunki siedliskowe

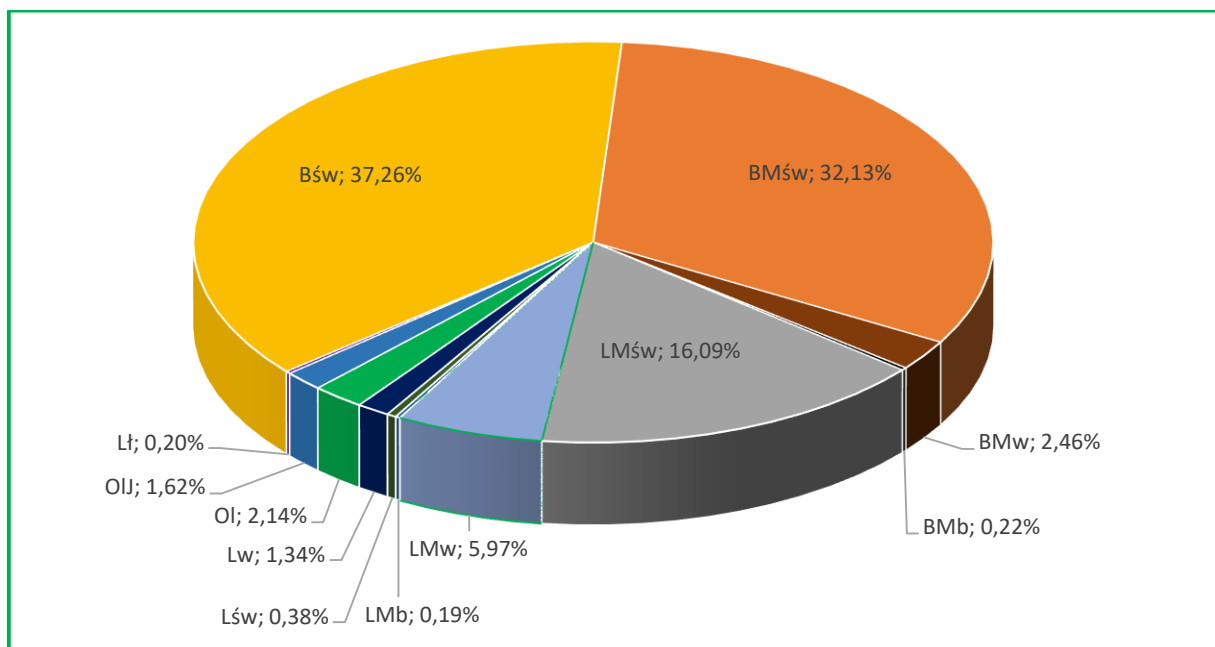
Obszar Nadleśnictwa Trzcianka został wykształcony około 10 - 12 tysięcy lat temu, podczas ostatniego zlodowacenia północnopolskiego (bałtyckiego) – stadiał pomorski, faza poznańska, jak również w wyniku procesów postglacjalnych działających po jego ustąpieniu. Na omawianym terenie występują elementy nizinnych krajobrazów naturalnych: równiny morenowe, pola sandrowe, wydmy, ozy, pagórki kemowe i zagłębienia wytopiskowe. Północna część Nadleśnictwa wykazuje większe zróżnicowanie rzeźby terenu, leży ona na wysokości bezwzględnej 90 - 120 m n.p.m. Południe Nadleśnictwa to płaska, miejscami pofalowana, równina sandrowa wyraźnie opadająca w kierunku południowym ku dolinie Noteci - średnia wysokość 50 - 90 m n.p.m.

Najniżej położonym punktem Nadleśnictwa Trzcianka jest oddział 820 – 37 m n.p.m., a kulminacja wysokości znajduje się w oddziale 390 – 124,2 m n.p.m. (Góra Zajęcza). Współczesnymi procesami geomorfologicznymi zachodzącymi na obszarze Nadleśnictwa Trzcianka są:

- akumulacja fluwialno - powodziowa (w rejonie rzek: Trzcianka, Bukówka i Rudnica);
- akumulacja organiczna i mineralna (w dolinie Noteci);
- mało intensywne spłukiwanie i spływanie (na terenie całego Nadleśnictwa);
- procesy eoliczne o słabym i średnim natężeniu (występują sporadycznie w szczytowych partiach wydm i skarp dolin rzecznych).

Warunki glebowe w Nadleśnictwie Trzcianka z racji mało zróżnicowanej rzeźby terenu charakteryzują się przewagą piaszczystych utworów geologicznych. Przeważają tu piaski wodno-lodowcowe, znacznie rzadziej natomiast występują plejstocenijskie piaski rzeczne oraz piaski i gliny zwałowe. Na takim podłożu (wg danych z „Operatu glebowo - siedliskowego” 2021) wykształciły się głównie gleby rdzawe z udziałem 61,3% w powierzchni leśnej. Gleby porolne na gruntach leśnych wyodrębniono na 7565,37 ha, to jest na 35,7% powierzchni gruntów leśnych zalesionych i niezalesionych Nadleśnictwa.

Warunki siedliskowe lasów Nadleśnictwa Trzcianka stanowią przyrodnicze podstawy niniejszego *Planu*. Siedlisko leśne stanowiące szczególny związek czynników klimatycznych i glebowych powiązany z rzeźbą terenu jest wyróżnikiem danego obszaru stanowiącym niezwykle istotny element planowania hodowlanego. Określenie siedliska, a w szczególności typu siedliskowego lasu, kreuje skład przyszłych drzewostanów i w dalszej perspektywie sposoby ich hodowli.

Wykres 1. Udział typów siedliskowych lasu w Nadleśnictwie Trzcianka

W Nadleśnictwie Trzcianka siedliska borowe zajmują w Nadleśnictwie 72,07% powierzchni gruntów zalesionych i niezalesionych, a siedliska lasowe 27,93%.

Głównymi typami siedliskowymi lasu są: Bśw – 7905,99 ha (37,26%), BMśw – 6818,21 ha (32,13%), LMśw – 3414,15 ha (16,09%), LMw – 1267,22 ha (5,97%). Pozostałych 8 siedlisk zajmuje w sumie 8,55% powierzchni i nie mają one w Nadleśnictwie większego znaczenia gospodarczego.

3.2.2. Zasoby wód powierzchniowych i podziemnych

Nadleśnictwo Trzcianka położone jest w zlewisku Morza Bałtyckiego w granicach działu wodnego III rzędu - rzeki Noteci.

Przez obszar Nadleśnictwa przepływa 10 rzek. Największą jest Noteć, będąca prawobrzeżnym dopływem Warty.

Pozostałe ciek w zasięgu Nadleśnictwa Trzcianka to: Łomnica, Glinica, Trzcianka (*Trzcinią*, *Niekurska Struga*), Dopływ z jez. Sarcze, Rudnica, Rudawka, Bukówka (*Kamionka*, *Hamerka*, *Molita (Molina)*), Dopływ spod Niekurska oraz Dzierżążnia.

W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Trzcianka występuje niewielka ilość jezior i stawów rybnych. Są to głównie jeziora rynnowe, przepływowe i małe zbiorniki położone w zagłębieniach terenowych bez odpływu. Charakterystyczne cechy tych jezior to wydłużony, wąski kształt, strome brzegi i urozmaicona rzeźba dna. Jeziora innej własności to: Bąblino, Okonie (*Okunie*), Sarcze (*Sarcz*, *Miejskie*), Długie (*Logo*), Straduń (*Straduńskie*, *Smolarskie*), Moczytko (*Moczytko*), natomiast jeziora w stanie posiadania Nadleśnictwa (o łącznej powierzchni 38,42 ha) to: Jez. Dzierżążenka (*Dzierżążno Małe*, *Karpie* – oddz. 320a – 15,07 ha), Jez. Szczupacze (oddz. 351j – 11,38 ha), Jez. Wygoda (oddz. 416h – 5,14 ha) oraz Jez. Lipinki będące jednocześnie użytkiem ekologicznym o nazwie „Nenufarowe Oczko I” (oddz. 422a – 6,83 ha).

Istotnym elementem kształtującym warunki wodne na terenie Nadleśnictwa Trzcianka są także zlokalizowane tu bagna (stanowiące pododdziały i niestanowiące pododdziałów – łącznie 223,16 ha) oraz siedliska bagienne, olsowe i łęgowe (łącznie 926,40 ha).

Stosunki wodne na obszarze Nadleśnictwa kształtowane są jednak głównie przez opady atmosferyczne i zależą od ich intensywności. Wpływ wody gruntowej na siedliska leśne obrazują warianty uwilgotnienia siedlisk. W Nadleśnictwie siedliska bez wyraźnego wpływu wód gruntowych, tj. takie na których dominującą rolę odgrywa woda opadowa, zajmują 72,3% powierzchni gruntów leśnych. Są to bory świeże, bory mieszane świeże, lasy mieszane świeże i lasy świeże w pierwszym wariantcie uwilgotnienia. Siedliska świeże w drugim wariantcie uwilgotnienia, czyli znajdujące się pod słabym wpływem wody gruntowej, zajmują 13,6%,

siedliska wilgotne różnej żyzności, o umiarkowanym i dość silnym wpływie wód gruntowych 10,5%. Siedliska związane z wodą gruntową, czyli siedliska bagienne i olsy zajmują 1,1%, a siedliska zalewowe, olsy jesionowe i lasy łąkowe – 2,5%. Siedliska suche bez wpływu wód gruntowych na siedlisko nie występują.

Na terenie administrowanym przez Nadleśnictwo znajdują się trzy Główne Zbiorniki Wód Podziemnych (GWP) o numerach: 125 „Wałcz – Piła”, 127 „Subzbiornik Złotów – Piła – Strzelce Krajeńskie” oraz 138 „Pradolina Toruń – Eberswalde”.

3.2.3. Klimat

Według regionalizacji ekoklimatycznej (WOŚ, 1999 r.) obszar Nadleśnictwa leży w strefie B – Środkowoeuropejskiej, makroregionu 1 – Pojezierza Pomorskiego Południowego.

Występuje tu klimat umiarkowany, na przejściu między łagodnym klimatem bałtyckim ze stosunkowo wyższymi opadami, a surowszym, z mniejszymi opadami klimatem pojeziernym. Przeważają wiatry z kierunków zachodnich. Na przedwiośniu i w okresie późnojesiennym mają one często charakter huraganu. Wiatry z północnego zachodu niosą masy powietrza polarnomorskiego, wilgotnego, powodując ocieplenie zimą i ochłodzenie latem. Wiatry południowo-zachodnie przynoszą powietrze zawierające również dużo wilgoci, ale cieplejsze. W okresie wiosny wieją często wysuszające wiatry wschodnie. Częstym zjawiskiem na omawianym terenie są przymrozki późne – wiosenne, szczególnie dotkliwe w szkółkach i na uprawach oraz mniej szkodliwe – przymrozki wczesne – jesienne. Ogólnie można stwierdzić, że klimat omawianego terenu należy do łagodnych. Amplituda temperatur lata i zimy nie jest wysoka, co stwarza sprzyjające warunki dla rozwoju gatunków drzewiastych. Średnia temperatura roczna powietrza wynosi około 9,5 °C. Najcieplejszym miesiącem jest lipiec (ok. 19,2°C), a najzimniejszym – styczeń (ok. -0,2°C). Najwięcej opadów występuje latem (lipiec), natomiast na przedwiośniu jest ich stosunkowo najmniej. Roczna suma opadów wynosi około 478 mm. Średnia suma opadów w okresie wegetacyjnym wynosi około 322 mm. Okres wegetacyjny trwa około 215 dni.

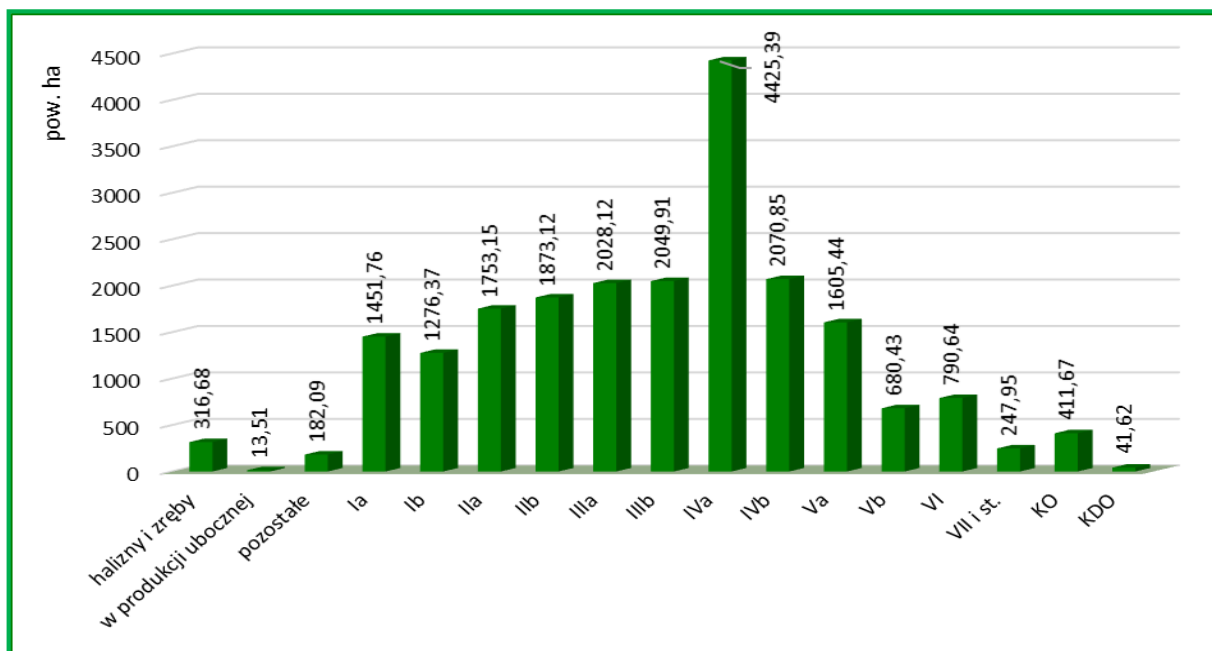
Ogólnie można stwierdzić, że klimat omawianego terenu należy do łagodnych. Amplituda temperatur lata i zimy nie jest wysoka, co stwarza sprzyjające warunki dla rozwoju gatunków drzewiastych.

3.2.4. Drzewostany

Drzewostany są głównym przedmiotem planu urządzenia lasu, dlatego też w *Prognozie* poświęcono im stosunkowo dużo uwagi.

Struktura wiekowa

Analizując – w kontekście oddziaływania na różnorodne zasoby środowiska przyrodniczego – strukturę wiekową drzewostanów danego obiektu oraz prognozowane zmiany tej struktury w okresie obowiązywania *Planu*, na co wpływ ma zarówno zachodzący nieprzerwanie proces starzenia się drzew, jak i podejmowane zabiegi gospodarcze wyprzedzające procesy naturalne, uwagę należy zwrócić na kwestię zachowania środowisk kształtowanych przez poszczególne fazy rozwojowe drzewostanów. Struktura gatunkowa organizmów wykorzystujących poszczególne fazy rozwojowe może znacząco różnić się od siebie, i tak np. taksonów związanych ze starodrzewami (owady saproksyliczne, ptaki zasiedlające dziuple) nie spotkamy w obszarach pokrytych inicjalnymi fazami rozwoju drzewostanów, podobnie jak gatunków związanych ze stadiami wczesnosukcesyjnymi (rośliny światłolubne, niektóre owady i ptaki) – w cieniistych i zwartych drzewostanach średniowiekowych. Dlatego też, aby możliwe było zachowanie całego spektrum środowisk leśnych i związanych z nimi gatunków, konieczna jest analiza zmian, jakie zajdą w wyniku realizacji zapisów *Planu*. Należy także mieć na uwadze, że w przeciwieństwie do lasów naturalnych, gdzie poszczególne fazy rozwojowe występują w układach mozaikowych i często mało powierzchniowych, w lasach gospodarczych, pełniących także funkcje użytkowe, rozkład poszczególnych faz musi być bardziej „uporządkowany”, co wynika z uwarunkowań planowania urządzeniowego i potrzeby późniejszej optymalizacji gospodarowania. Niektóre stadia rozwojowe, z uwagi na wykorzystywanie zasobów drzewnych, w lasach gospodarczych występują obecne w bardzo ograniczonym zakresie w porównaniu do lasów naturalnych – dotyczy to zwłaszcza stadium rozpadu.

Wykres 2. Powierzchnia drzewostanów w klasach i podklasach wieku

W strukturze wiekowej lasów Nadleśnictwa Trzcianka dominują drzewostany w podklasach wieku: IVa (4425,39 – 20,85%), IVb (2070,85 ha – 9,76%), IIIb (2049,91 – 9,66%) i IIIa (2028,12 ha – 9,56%). Grunty niezalesione stanowią 2,41% powierzchni gruntów leśnych Nadleśnictwa. Przeciętny wiek drzewostanów wynosi 57 lat.

Struktura pionowa

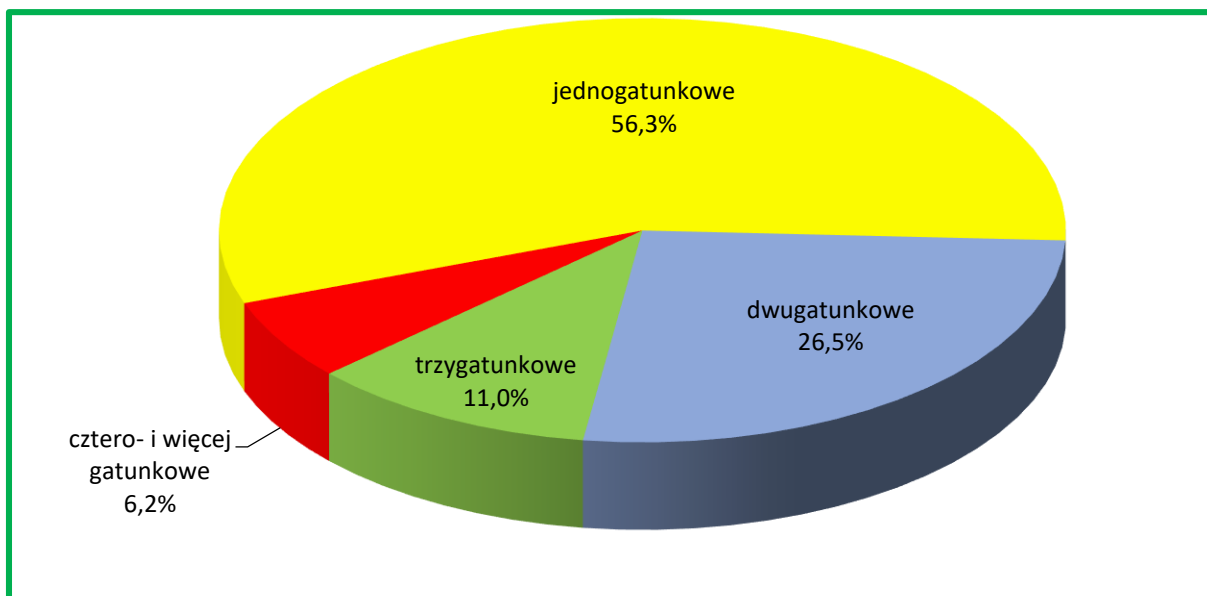
W Nadleśnictwie zdecydowanie przeważają drzewostany jednopiętrowe, zajmujące 97,6% powierzchni. Drzewostany dwupiętrowe stanowią 0,2%, natomiast trzypiętrowe i o budowie przerębowej nie występują. Resztę to jest 2,2% zajmują drzewostany w KO i KDO.

Powyższe jest wynikiem struktury gatunkowej drzewostanów, w której dominują drzewostany sosnowe. Również wiele drzewostanów liściastych, w których nie ma dużego zróżnicowania gatunkowego, przybiera postać drzewostanów jednopiętrowych.

W trakcie prac taksacyjnych zaewidencjonowano (o różnym stopniu pokrycia) 26,54 ha drzewostanów z nalotami, 164,70 ha z podsadzeniami oraz 1882,59 ha drzewostanów z podrostami i podrostami o charakterze dolnego piętra. W przyszłości część tych drzewostanów zostanie zapewne opisana, jako drzewostany dwupiętrowe. W porównaniu z poprzednim planem u.l. wzrósł udział drzewostanów jednopiętrowych o 0,6%, a zmalał udział drzewostanów dwupiętrowych o 0,4% oraz KO i KDO o 0,2%.

Bogactwo gatunkowe

Zróżnicowanie gatunkowe drzewostanów Nadleśnictwa jest pochodną występujących tu siedlisk leśnych. Obecną strukturę gatunkową drzewostanów w aspekcie przyrodniczym oceniono na podstawie udziału gatunków rzeczywistych i panujących. Analizę stanu w efekcie realizacji *Planu* określono na podstawie udziału gatunków panujących, gdyż tylko ten rodzaj danych jest możliwy, choć z pewnym przybliżeniem, do określenia na koniec okresu obowiązywania *Planu*. Udział gatunków obliczany jest powierzchniowo, jako suma powierzchni wydzieleń. W przypadku udziału wg gatunków panujących, powierzchnia wydzielenia w całości przypisana jest tylko do 1 gatunku, tj. tego, który występuje w największej ilości w wydzieleniu. W przypadku udziału wg gatunków rzeczywistych, powierzchnia wydzielenia jest rozbijana na części wg udziału każdego z gatunków wchodzących w skład drzewostanu. Udział wg gatunków rzeczywistych jest więc bardziej realnym sposobem opisu składu gatunkowego, jednak niemożliwym do określenia na końcu obowiązywania *Planu*, ponieważ realizacja niektórych zabiegów gospodarczych (trzebieży, podsadzeń itp.) może zmieniać skład drzewostanów w sposób nieujęty w *Planie*. Brak jest możliwości ustalenia, jak będzie wyglądał skład drzewostanu po trzebieży, jeśli w *Planie* nie ma szczegółowych zapisów dotyczących usuwanych poszczególnych gatunków. Zatem do oceny zmian w składzie gatunkowym drzewostanów w efekcie realizacji *Planu* posłużono się metodą określenia udziału wg gatunków panujących.

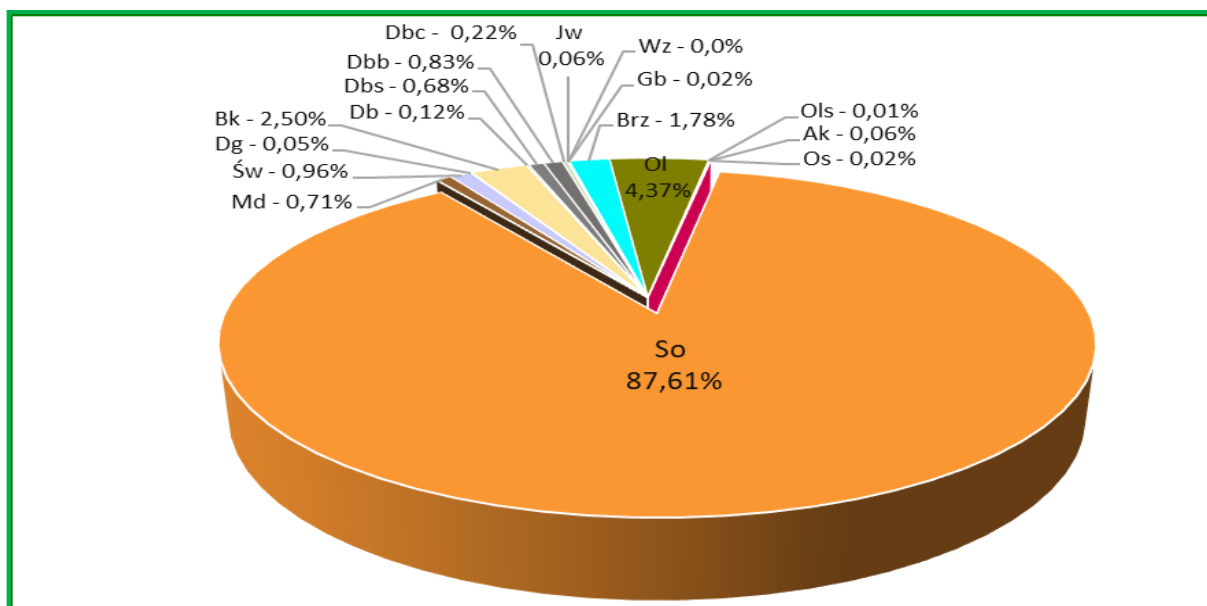

Wykres 3. Charakterystyka bogactwa gatunkowego w Nadleśnictwie Trzcianka

Drzewostany Nadleśnictwa są średnio zróżnicowane pod względem składów gatunkowych. Przeważają drzewostany jednogatunkowe – 56,3% i dwugatunkowe – 26,5%. Najwięcej drzewostanów jedno- i dwugatunkowych znajduje się w grupie wiekowej „41-80 lat”. Następne pod względem zajmowanej powierzchni są drzewostany trzygatunkowe (11,0%) oraz drzewostany cztero- i więcej gatunkowe zajmują 6,2% powierzchni gruntów zalesionych.

W porównaniu z poprzednim planem urządzenia lasu zwiększył się udział drzewostanów jednogatunkowych o 2,4%, dwugatunkowych o 0,8%, a zmniejszył trzygatunkowych o 1,3% oraz cztero- i więcej gatunkowych – o 1,9%.

Gatunki panujące i rzeczywiste

Wykres 4. Udział powierzchniowy gatunków panujących w Nadleśnictwie Trzcianka

W lasach Nadleśnictwa Trzcianka jako gatunki panujące występuje 16 gatunków drzew. Głównym gatunkiem lasotwórczym jest sosna, panująca na 87,61% powierzchni. Ważniejszymi gatunkami są również: olsze – 4,38%, buk – 2,50%, dęby – 1,85%. Pozostałe gatunki występują sporadycznie na niewielkich powierzchniach. Pozostałe gatunki występują sporadycznie, na niewielkich powierzchniach. W porównaniu z ubiegłym okresem gospodarczym zwiększyła się powierzchnia głównie drzewostanów olszowych, bukowych i dębowych, a zmalała głównie drzewostanów sosnowych, brzozowych i świerkowych.

W składach gatunkowych drzewostanów Nadleśnictwa Trzcianka zainwentaryzowano w sumie 21 gatunków drzew. W porównaniu z tabelą wg gatunków panujących mniejszy jest rzeczywisty powierzchniowy udział sosny – o 6,97%. Pozostałe gatunki wchodzić częściej w skład drzewostanu jako gatunki współpanujące i domieszkowe, przez co ich rzeczywisty udział w powierzchni gruntów zalesionych Nadleśnictwa jest większy lub na podobnym poziomie jak udział gatunków panujących. W okresie ostatniego 10-lecia uległa zwiększeniu rzeczywista powierzchnia głównie dębów, olszy i buka, a zmalała głównie sosny, brzozy i świerka.

Pochodzenie

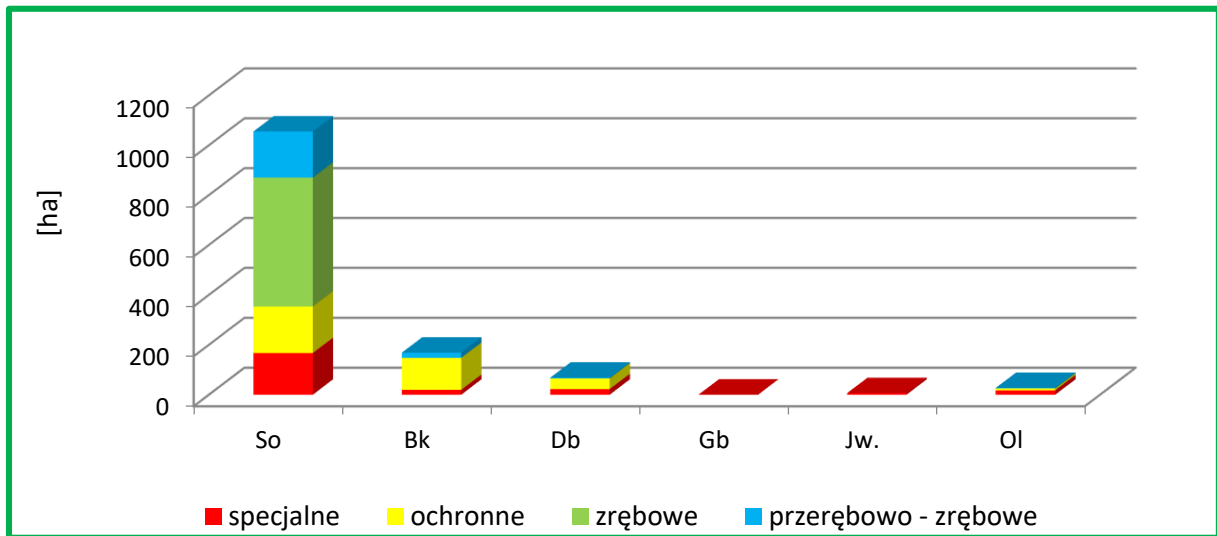
Dla większości drzewostanów Nadleśnictwa, z uwagi na brak informacji, trudno jednoznacznie określić ich pochodzenie. Można jedynie przypuszczać, że drzewostany iglaste pochodzą głównie z odnowień sztucznych, a liściaste oprócz sadzenia bądź siewu odnawiano również sposobem naturalnym przez samosiew lub odrośla. Jednakże wszystkie te drzewostany przy ocenie pochodzenia zaliczono do grupy „z odnowienia sztucznego + brak informacji”. Grupę drzewostanów pochodzących z odnowienia naturalnego stanowią więc drzewostany młodsze, powstałe najczęściej po rębni częściowej oraz samosiewy brzozowe, olszowe, bukowe, dębowe, sosnowe i akacjowe, co do których nie było wątpliwości o ich naturalnym pochodzeniu.

W lasach Nadleśnictwa, oprócz drzewostanów występujących od setek lat na gruntach leśnych, są także takie, które powstały w wyniku zalesienia gruntów będących okresowo w użytkowaniu rolniczym. W całym Nadleśnictwie zainwentaryzowano 5462,82 ha zalesień porolnych, co stanowi 26,4% powierzchni gruntów leśnych zalesionych. Porolność zalesień wyszczególniona jest w opisach taksacyjnych drzewostanów oraz uwidoczniła na mapie przeglądowej ochrony lasu.

Starodrzewy

Bardzo istotna z punktu widzenia ochrony zasobów przyrodniczych na obszarach leśnych jest obecność starszych drzewostanów, a także pojedynczych drzew lub ich grup. Drzewa takie są siedliskiem wielu organizmów ze wszystkich grup systematycznych, od mikroorganizmów po duże kręgowce. W wyniku zachodzących procesów starzenia i obumierania, dostarczają one także

do ekosystemu zasobów martwej materii organicznej (drzew martwych w różnych stopniach rozkładu), bardzo ważnego składnika lasów, decydującego o ich bogactwie, różnorodności i witalności. Uwagę na ten aspekt zwrócono w Programie ochrony przyrody.

Wykres 5. Powierzchnia gatunków panujących w drzewostanach ponad 100-letnich wg gospodarstw w Nadleśnictwie Trzcianka

W Programie przedstawiono analizę występowania starszych drzewostanów, tj. starodrzewów, w których wiek gatunku panującego przekracza 100 lat. W Nadleśnictwie drzewostany takie zajmują łącznie 1326,23 ha, co stanowi 6,4% powierzchni gruntów zalesionych.

Głównym gatunkiem panującym w drzewostanach ponad 100-letnich jest sosna zwyczajna (79,6 %). Ważnymi z uwagi na stopień naturalności i wysoki wskaźnik różnorodności biologicznej są także drzewostany z panującym bukiem (12,7%) oraz dębami (5,1%). Mogą one być potencjalnym siedliskiem gatunków cennych, wymienionych w Załącznikach II i IV do Dyrektywy Siedliskowej.

Martwe drewno

Martwe drewno w lesie jest środowiskiem życia wielu gatunków organizmów, zwłaszcza saprotroficznych grzybów i saproksylicznych owadów oraz gniazdujących w dziuplach ptaków. Zawarte w martwym drewnie substancje odżywcze wracają powoli do obiegu dzięki działalności reducentów i powiązanych z nimi zależnościami pokarmowymi innych organizmów.

W Nadleśnictwie Trzcianka zgodnie z ustaleniami Komisji Założeń Planu, wykonano dodatkowy pomiar drewna martwego z wykorzystaniem danych lotniczego skanowania laserowego (ALS), a także w oparciu o § 62 IUL, na każdej powierzchni próbnej zakładanej do celów inwentaryzacji miąższości metodą reprezentacyjną w każdej warstwie gatunkowo-wiekowej.

Miąższość drewna martwego określono z podziałem na drewno: martwych drzew

stojących i złomów; drzew ściętych i wyrwanych oraz stanowiące fragmenty drzew martwych.

Średnia miąższość drewna martwych drzew w skali Nadleśnictwa to 3,06 m³/ha, w tym martwych drzew stojących i złomów – 0,72 m³/ha, drzew leżących i fragmentów drzew martwych – 2,34 m³/ha.

Dodatkowo w trakcie prac taksacyjnych szacunkowo określono ilość martwego drewna w I klasie wieku (uprawy i młodniki), analizując tzw. kępy ekologiczne. Weryfikacji poddanych zostało 2727,49 ha drzewostanów, na których ilość martwego drewna oszacowano na 813 m³, co w przeliczeniu daje 0,30 m³/ha. W sumie na gruntach leśnych zalesionych w Nadleśnictwie zinventaryzowano 3,36 m³/ha martwego drewna.

Wskazania dotyczące postępowania z martwym drewnem zawarto w Programie ochrony przyrody, gdzie zasadnie postuluje się dążenie do sukcesywnego zwiększania jego ilości.

Zniekształcenia

Borowacenie

Borowacenie polega na zniekształceniu ekosystemów leśnych w wyniku ujemnego oddziaływania zbyt dużego udziału sosny lub świerka rosnących na siedliskach borów mieszanych, lasów mieszanych i lasów. Zjawisko to wpływa również negatywnie na skład gatunkowy runa oraz strukturę i cechy fizyko-chemiczne gleby. Przeprowadzone w Programie ochrony przyrody analizy wskazują, iż objawy słabego borowacenia widoczne są na 36,2% powierzchni Nadleśnictwa, na 11,3% - średniego, a borowacenie mocne zidentyfikowano na 0,3% powierzchni analizowanych siedlisk leśnych.

Monotypizacja

Monotypizacja, czyli ujednolicenie gatunkowe lub wiekowe drzewostanów, jest kolejną formą zniekształcenia ekosystemów leśnych. Monotypizację wyróżnia się wtedy, gdy drzewostany jednogatunkowe i jednowiekowe występują w zasadzie na zwartych powierzchniach ok. 100 ha, w kompleksach ponad 200 ha. Formę tej degradacji zasadniczo wyróżnia się dla sosny i świerka.

Na terenie Nadleśnictwa Trzcianka wytypowano 7 kompleksów leśnych (IV klasy wieku – 61-80 lat) z tą formą zniekształcenia: I kompleks – ok. 156 ha, II kompleks – ok. 108 ha, III kompleks – ok. 198 ha, IV kompleks – ok. 134 ha, V kompleks – ok. 118 ha, VI kompleks – ok. 155 ha oraz VII kompleks – ok. 190 ha.

Neofityzacja

O zniekształceniu drzewostanów może decydować obecność w składzie gatunków obcego pochodzenia, niespotykanych w rodzimej dendroflorze – zjawisko to określa się mianem neofityzacji. Gatunki obce mogą pochodzić z wprowadzania w celach gospodarczych, bądź wnikać do

lasów jako samoistni przybysze z terenów sąsiednich (ogródków, terenów ruderalnych, wzdłuż tras komunikacyjnych i rzek).

Jak wynika z zestawień zamieszczonych w Programie ochrony przyrody, w trakcie prac terenowych zidentyfikowano na gruntach Nadleśnictwa następujące gatunki obce: czeremcha amerykańska, daglezwia zielona, dąb czerwony, dereń biały, kasztanowiec biały, klon jesionolistny, orzech czarny, platan klonolistny, robinia akacjowa, sosna Banksa, sosna czarna, sosna smołowa, sosna wejmutka, śnieguliczka biała, żywotnik wschodni, żywotnik zachodni.

W Nadleśnictwie problem neofityzacji ma niewielkie znaczenie. Wyróżniono tylko 32 drzewostany (69,38 ha) z panującym gatunkiem obcym: 17 z dębem czerwonym, 11 z robinią akacjową oraz 4 z daglezwą zieloną, a także 136 drzewostanów, gdzie gatunki obce: daglezwia zielona, dąb czerwony, robinia akacjowa i sosna wejmutka są gatunkami domieszkowymi. W sumie gatunki obce według rzeczywistego udziału zajmują 94,79/ ha, co w skali Nadleśnictwa stanowi 0,5% powierzchni gruntów zalesionych.

Zainwentaryzowano również 833 wyłączeń, w których gatunki obce występują pojedynczo lub miejscami oraz 2234 wyłączeń, gdzie gatunki obce wyróżniono w warstwach: podszytu, samosiewu, zakrzewień, przestoi i zadrzewień. Głównym gatunkiem inwazyjnym obcego pochodzenia występującym w podszytcie jest czeremcha amerykańska.

W programie ochrony przyrody przedstawiono również stanowiska ekspansywnych neofitów wymienionych w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 9.09.2011 w sprawie listy roślin i zwierząt gatunków obcych, które w przypadku uwolnienia do środowiska przyrodniczego mogą zagrozić gatunkom rodzimym lub siedliskom przyrodniczym. Do wyróżnionych na gruntach Nadleśnictwa neofitów roślin zielnych należą: niecierpek drobnokwiatowy (*Impatiens parviflora*) – 59 wyłączeń, niecierpek gruczołowaty (*Impatiens glandulifera*) – 4 wyłączenia oraz rdestowiec japoński (*Reynoutria japonica*) – 3 wyłączenia. Biorąc pod uwagę powierzchnię wyłączeń z zainwentaryzowanymi neofitami zielnymi można stwierdzić, że łącznie gatunki te występują na powierzchni 245,44 ha.

3.3. Formy ochrony przyrody występujące na gruntach Nadleśnictwa

Na gruntach Nadleśnictwa Trzcianka występują następujące rodzaje chronionych obiektów przestrzennych i punktowych, powołanych na podstawie ustawy o ochronie przyrody:

- obszary Chronionego Krajobrazu: „Puszcza nad Drawą”, „Dolina Noteci”;
- obszary Natura 2000:

- OSO: PLB300003 Nadnoteckie Łęgi,
 - SOO: PLH300004 Dolina Noteci;
- użytki ekologiczne: „Szuwar Niekurski”, „Szuwar Łomnicki”, „Szuwar przy Bruku”, „Szuwar Straduński”, „Bobrowe Bagienko”, „Szuwar Osiniecki”, „Ginterowo”, „Nad Bukówką”, „Nenufarowe Oczko I”, „Nenufarowe Oczko II”, „Nenufarowe Oczko III”, „Perkozowe Błota”, „Torfowiska Dzierżąno”, „Łąka II”, „Łąka I”;
- pomniki przyrody: 34 pojedyncze drzewa, 11 grup drzew i 1 głąz narzutowy;
- ochrona gatunkowa: 10 stref ochrony gatunkowej.

Tab. 2. Zestawienie form ochrony przyrody w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Trzcianka

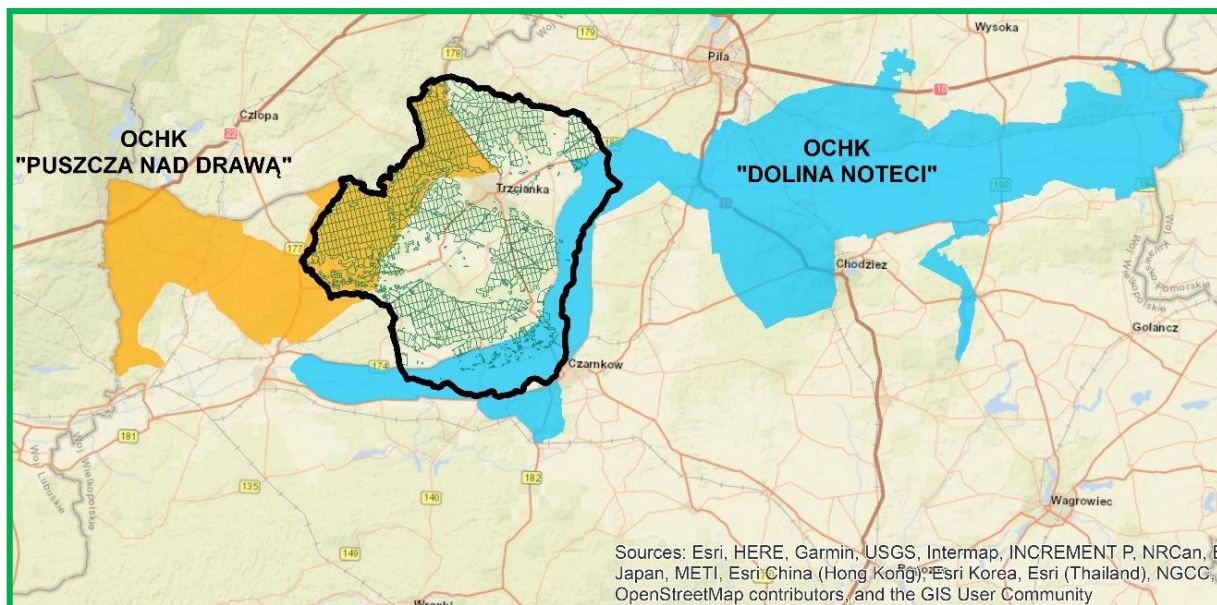
Rodzaj obiektu	Liczba	Powierzchnia całkowita [ha]	Powierzchnia w zasięgu N-ctwa [ha]	Pow. w zarządzie Nadleśnictwa					
				las	[%]	grunty nieleśne	[%]	razem	9/4 [%]
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Obszary Chronionego Krajobrazu	2	134510,00	18604,34	8285,90	96,0	341,18	4,0	8627,08	46,4
Obszary Natura 2000 - OSO	1	16058,11	6188,11	43,17	81,3	9,94	18,7	53,11	0,9
Obszary Natura 2000 - SOO	1	50531,99	7609,74	130,11	88,6	16,71	11,4	146,82	1,9
Użytki ekologiczne	15	81,88	81,88	23,50	28,7	58,38	71,3	81,88	100,0
Pomniki przyrody	46	-	-	-	-	-	-	-	-
Ochrona gatunkowa – strefy ochrony	10	445,98	445,98	434,98	97,5	11,00	2,5	445,98	100,0

3.3.1. Obszary chronionego krajobrazu

W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Trzcianka znajdują się fragmenty dwóch obszarów chronionego krajobrazu – „Puszcza nad Drawą” oraz „Doliny Noteci”, dla których aktualnie obowiązującym aktem jest Rozporządzenie Wojewody Piłskiego z dnia 15 maja 1998 r. Nr 5/98 (Dz. Urz. Woj. Piłskiego Nr 13, poz. 83).

Tab. 3. Obszary chronionego krajobrazu położone w zasięgu Nadleśnictwa Trzcianka

Lp	Nazwa obszaru	Data utworzenia	Pow. ogólna obszaru	Pow. w zasięgu N-ctwa	Pow. na gruntach N-ctwa
			[ha]		
1	2	3	4	5	6
1.	„Puszcza nad Drawą”	31.05.1989 r.	62490,00	10539,36	8260,30
2.	„Dolina Noteci”		72020,00	8064,98	366,78
Razem			134510,00	18604,34	8627,08

Ryc. 5. Nadleśnictwo Trzcianka na tle obszarów chronionego krajobrazu

➤ **OChK „Puszcza nad Drawą”**

Obszar „Puszcza nad Drawą” utworzony został Uchwałą Nr IX/56/89 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Pile z dnia 31 maja 1989 r. (Dz. Urz. Woj. Pilskiego z 1989 r. Nr 11, poz. 95), potwierdzoną Rozporządzeniem Nr 1/90 Wojewody Pilskiego z dnia 27 grudnia 1990 r. (Dz. Urz. Woj. Pilskiego z 1990 r. Nr 2, poz. 2), następnie Rozporządzeniem Nr 5/98 Wojewody Pilskiego z dnia 15 maja 1998 r. (Dz. Urz. Woj. Pilskiego z 1998 r. Nr 13, poz. 83).

Po zmianach związanych z podziałem administracyjnym kraju, zostało wydane Rozporządzenie Nr 2/08 Wojewody Wielkopolskiego z dnia 4 stycznia 2008 r w sprawie obszaru chronionego krajobrazu „Puszcza nad Drawą” (Dz. Urz. Woj. Wielk. 2008 r. Nr 7, poz. 139). W wyniku błędów proceduralnych, popełnionych w postępowaniu legislacyjnym, przepisy te zostały unieważnione Wyrokiem Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu z dnia 21 września 2011 r. (Nr IV SA/Po 721/11). W związku z powyższym, dla tego obszaru nie obowiązują zakazy, o których mowa w art. 24 ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. (tekst jednolity, Dz. U. 2020 r., poz. 1614).

Według aktu powołania z 1989 r. powierzchnia ogólna obszaru wynosiła 62200 ha. Aktualnie powierzchnia obszaru wynosi 62490,00 ha, w tym:

- w województwie wielkopolskim – 29210 ha (na podstawie Rozporządzenia Nr 2/08 Wojewody Wielkopolskiego z dnia 4 stycznia 2008 r. (Dz. Urz. Woj. Wielk. 2008 r. Nr 7, poz. 139);

- w województwie zachodniopomorskim – 33280 ha (na podstawie Obwieszczenia Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 29 kwietnia 2021 r. (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego z 2021 r. poz. 2091).

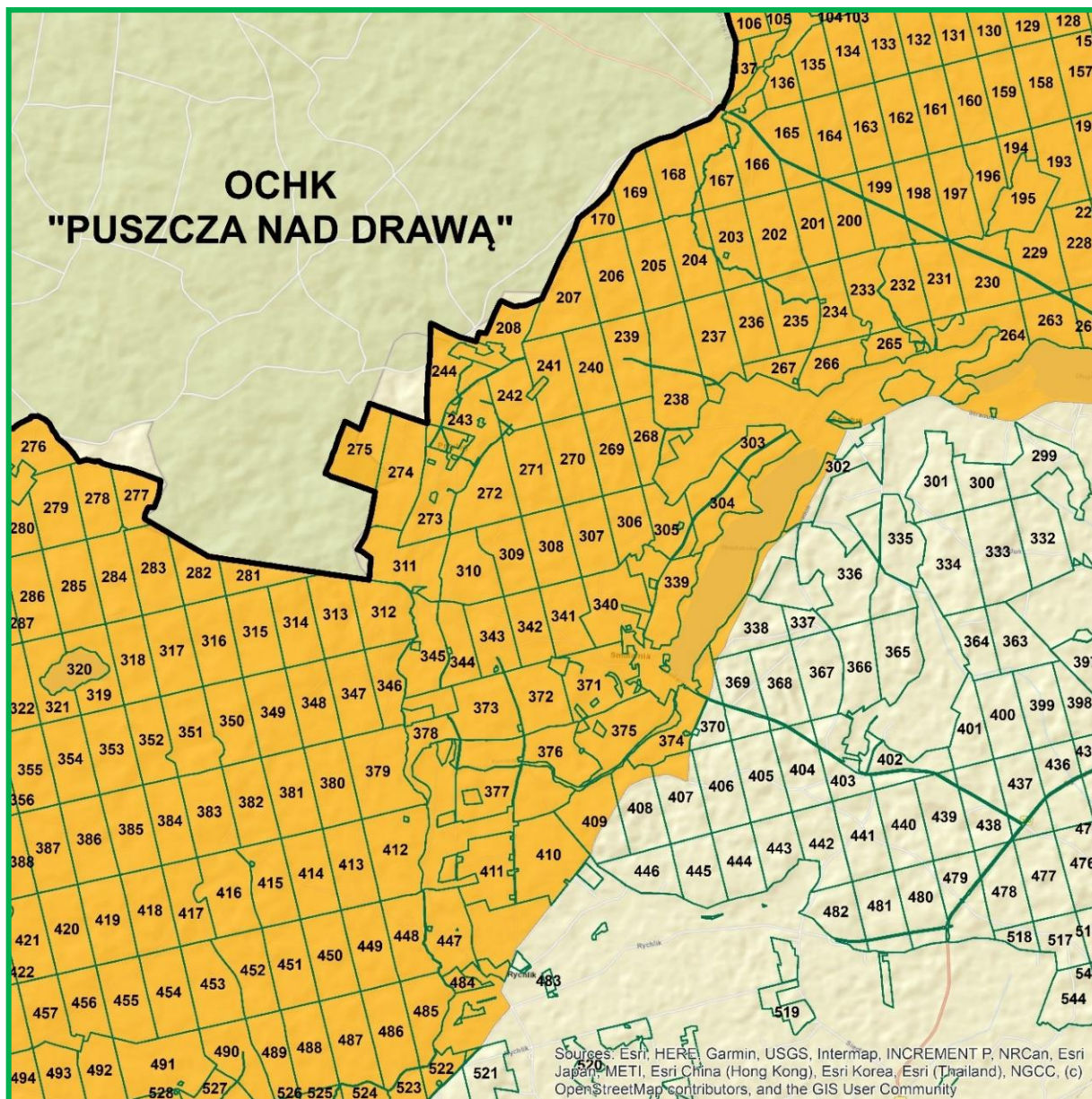
Obszar „Puszcza nad Drawą” położony jest na terenie:

- powiatu waleckiego: miasto Człopa, gminy: Człopa, Wałcz;
- powiatu czarnkowsko – trzcianeckiego: miasta: Wieleń, Krzyż Wielkopolski, Trzcianka, gminy: Wieleń, Krzyż Wielkopolski, Trzcianka.

W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Trzcianka, w granicach województwa wielkopolskiego, znajduje się 36,1% powierzchni obszaru, to jest 10539,36 ha, z czego na gruntach zarządzanych przez Nadleśnictwo – 8260,30 ha, w tym:

- grunty zalesione i niezalesione - 7702,09 ha,
- grunty związane z gospodarką leśną - 242,78 ha,
- grunty nieleśne - 315,43 ha.

Grunty zarządzane przez Nadleśnictwo położone są w oddz.: 259w-y,~f; 5c-j,~b,~c, 6d,g,l-p,~b~d, 7-10, 15-19, 32-38, 47-54, 69-77, 97-106; 126-137, 155-169, 189-205, 224-238, 260-267, 302h-l; 337d,f,~f, 338j,k,~f, 369f,~b; 170, 206-208, 239-244, 268-275, 303-313, 339-347, 370a-d,g,h,j,~a, 371-379, 407b,c,~f,~c, 408a-d,l,~d,~g~h, 409a-i,n,~a,~b,~d,~f, 410a-l,o-z,~a,~b,~d~g, 411, 412, 447-449, 484c-p,~a,~b, 485, 486, 521b,~f, 522a-h, 523a-g,~b; 276-288, 314-325, 348-361, 380-395, 413-428; 450-465, 487-503, 524a-n,~a,~b, 525-534, 582b,f,i,k-n,~b,~c, 574-577, 583-589, 591-595.

Ryc. 6. Mapa sytuacyjna OChK „Puszcza nad Drawą” w Nadleśnictwie Trzcianka

„Puszcza nad Drawą” obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem, a także pełnią funkcję korytarzy ekologicznych.

➤ **OChK „Dolina Noteci”**

Obszar ten utworzono Uchwałą Nr IX/56/89 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Pile z dnia 31 maja 1989 r. (Dz. Urz. Woj. Pilskiego z 1989 r. Nr 11, poz. 95), potwierdzoną Rozporządzeniem Nr 1/90 Wojewody Pilskiego z dnia 27 grudnia 1990 r. (Dz. Urz. Woj. Pilskiego z 1990 r. Nr 2, poz. 2), następnie Rozporządzeniem Nr 5/98 Wojewody Pilskiego z dnia 15 maja 1998 r. (Dz. Urz. Woj. Pilskiego z 1998 r. Nr 13, poz. 83).

Po zmianach związanych z podziałem administracyjnym kraju, zostało wydane

Rozporządzenie Nr 25/07 Wojewody Wielkopolskiego z dnia 31 października 2007 r. w sprawie obszaru chronionego krajobrazu „Dolina Noteci” (Dz. Urz. Woj. Wielk. 2007 r. Nr 170, poz. 3714). W wyniku błędów proceduralnych, popełnionych w postępowaniu legislacyjnym, przepisy te zostały unieważnione Wyrokiem Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu z dnia 2 lutego 2011 r. (Nr IV SA/Po 744/10). W związku z powyższym, dla tego obszaru nie obowiązują zakazy, o których mowa w art. 24 ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. (tekst jednolity, Dz. U. 2020 r., poz. 1614).

Według aktu powołania z 1989 roku powierzchnia ogólna obszaru wynosiła 68840 ha. Aktualnie powierzchnia obszaru w województwie wielkopolskim wynosi 72020 ha (na podstawie Rozporządzenia Nr 25/07 Wojewody Wielkopolskiego z dnia 31 października 2007 r. (Dz. Urz. Woj. Wielk. 2007 r. Nr 170, poz. 3714).

Obszar chronionego krajobrazu „Dolina Noteci” położony jest na terenie:

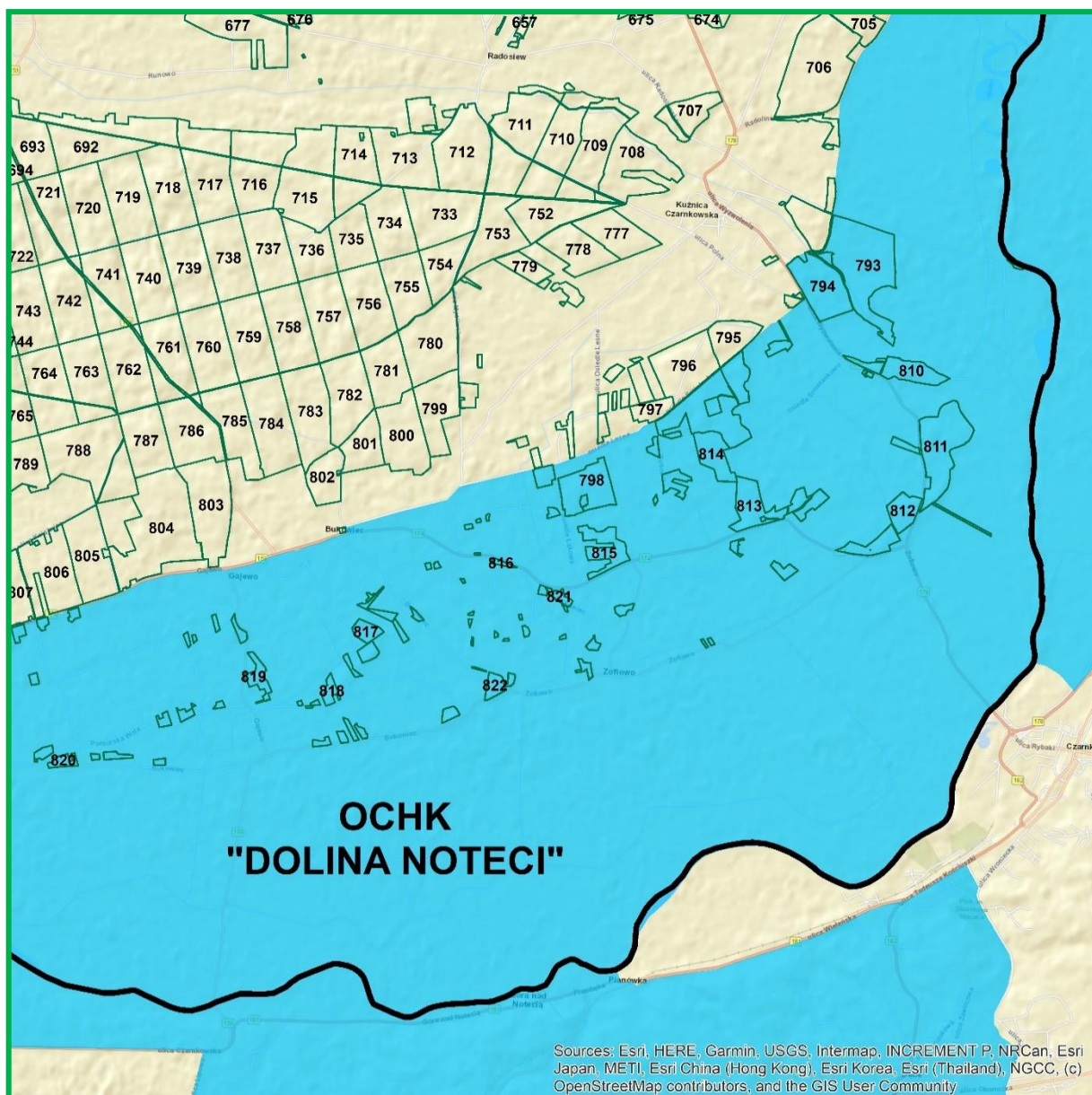
- powiatu czarnkowsko – trzcianeckiego: miasta: Wieleń, Trzcianka, Czarnków, gminy: Wieleń, Trzcianka, Czarnków;
- powiatu pilskiego: miasta: Kaczory, Wyrzysk, Piła, Ujście, Wysoka, gminy: Białośliwie, Lubasz, Kaczory, Wyrzysk, Miasteczko Krajeńskie, Ujście, Wysoka;
- powiatu wągrowieckiego: miasto Gołańcz, gmina Gołańcz;
- powiatu chodzieskiego: miasta: Margonin, Szamocin, Budzyń, Chodzież, gminy: Margonin, Szamocin, Budzyń, Chodzież.

Na terenie Nadleśnictwa Trzcianka jego zachodnia granica biegnie drogą Nowe Dwory, Jędrzejewo, Bukowiec do drogi Czarnków – Trzcianka i dalej na północ, ww. drogą, przez Kuźnicę Czarnkowską, Radolinek, Radolin do Białej, skąd dalej przez pola dociera do szosy prowadzącej do Stobna.

W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Trzcianka znajduje się 11,2% powierzchni obszaru, to jest 8064,98 ha, z czego na gruntach zarządzanych przez Nadleśnictwo – 366,78 ha, w tym:

- grunty zalesione i niezalesione - 332,75 ha,
- grunty związane z gospodarką leśną - 8,28 ha,
- grunty nieleśne - 25,75 ha.

Grunty zarządzane przez Nadleśnictwo położone są w oddz.: 326, 327, 328a-j,~a; 557m,n, 610k,l, 630i; 793, 794g-j,n-p,x,w,~a, 795g-l, 796i-t,~b, 798a-n,~a,~b, 810-816, 821, 822; 806l,n, 807j-m,~c~d, 817-820.

Ryc. 7. Mapa sytuacyjna OChK „Dolina Noteci” w Nadleśnictwie Trzcianka

„Dolina Noteci” obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem, a także pełnią funkcję korytarzy ekologicznych.

Obszar pokrywa się w znacznej części z obszarami Natura 2000: ptasim - PLB300003 Nadnoteckie Łęgi oraz siedliskowym - PLH300004 Dolina Noteci.

3.3.2. Obszary Natura 2000

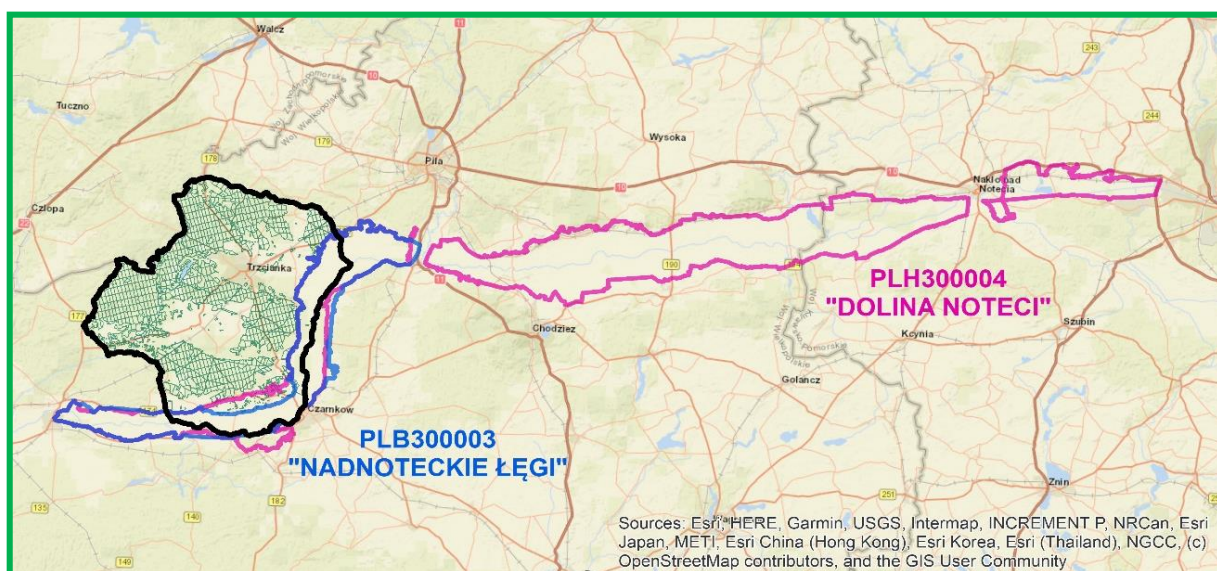
Według stanu na 01.01.2024 r. w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Trzcianka występują następujące obszary Natura 2000:

- obszary specjalnej ochrony ptaków (OSO):
 - PLB300003 Nadnoteckie Łęgi,
- specjalne obszary ochrony siedlisk (SOO):
 - PLH300004 Dolina Noteci.

Charakterystyka obszarów, przedstawiona w dalszej części, opracowana została z wykorzystaniem danych i opisów zawartych w SDF-ach (*Standardowych Formularzach Danych*) dla obszarów oraz planie zadań ochronnych bądź dokumentacji do planów zadań ochronnych.

Tab. 4. Zestawienie powierzchni obszarów Natura 2000 w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Trzcianka

Lp.	Kod obszaru	Nazwa obszaru	Pow. całkowita	Pow. w zasięgu N-ctwa	Pow. w zarządzie Nadleśnictwa		
					las	grunty nieleśne	razem
					ha		
1	2	3	4	5	6	7	8
OBZARY SPECJALNEJ OCHRONY PTAKÓW (OSO) NATURA 2000							
1.	PLB300003	Nadnoteckie Łęgi	16058,11	6188,11	43,17	9,94	53,11
RAZEM POWIERZCHNIA OSO			16058,11	6188,11	43,17	9,94	53,11
SPECJALNE OBSZARY OCHRONY SIEDLISK (SOO) NATURA 2000							
1.	PLH300004	Dolina Noteci	50531,99	7609,74	130,11	16,71	146,82
RAZEM POWIERZCHNIA SOO			50531,99	7609,74	130,11	16,71	146,82

Ryc. 8. Nadleśnictwo Trzcianka na tle obszarów Natura 2000

➤ **PLB300003 Nadnoteckie Łęgi**

Obszar specjalny ochrony ptaków PLB300003 Nadnoteckie Łęgi wyznaczony został w Polsce w dniu 5 listopada 2004 roku na mocy rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 21.07.2004 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz. Urz. 2004, Nr 229, poz. 2313). Aktualne granice obszaru określa Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 27 października 2008 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz.U. Nr 198, poz. 1226).

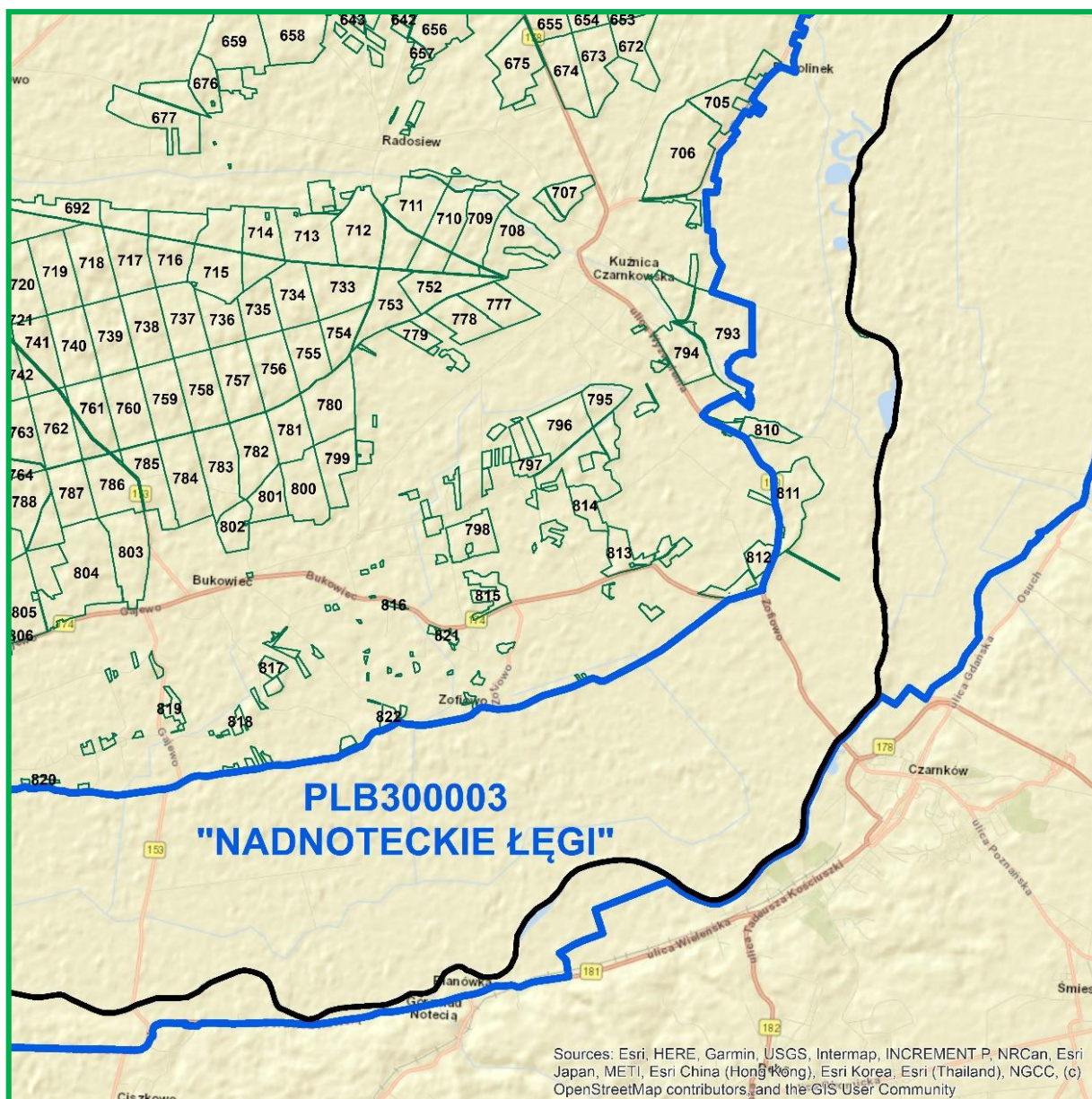
Obszar położony jest w województwie wielkopolskim, powiecie czarnkowsko - trzcieńskim i pilskim, gminach: Czarnków (miejsko - wiejska), Wieleń (miejsko - wiejska), Ujście (miejsko – wiejska), Trzcianka (miejsko – wiejska) i zajmuje powierzchnię 16058,11 ha.

Obejmuje część doliny Noteci między miejscowością Wieleń, a ujściem Gwdy. Pokrywają ją łąki zalewowe, torfowiska niskie z licznymi rowami odwadniającymi, starorzecza oraz wypełnione wodą potorfia. Część terenu jest porośnięta krzewami i drzewami. Występujące tu łąki są w większości intensywnie użytkowane.

W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Trzcianka zlokalizowany jest w południowo – wschodniej części, zajmując powierzchnię 6188,11 ha (38,5% ogólnej powierzchni OSO), z czego na gruntach Nadleśnictwa – 53,11 ha. Udział poszczególnych kategorii w gruntach zarządzanych przez Nadleśnictwo przedstawia się następująco:

- grunty leśne zalesione i niezalesione – 42,50 ha;
- grunty związane z gospodarką leśną – 0,67 ha;
- grunty nieleśne – 1,94 ha.

W Nadleśnictwie Trzcianka obszar obejmuje oddz.: 290 j,k; 557m,n, 596s,t, 610k,l, 630i; 793y, 810a-k,~a, 811a-j,l-s,~a; 820d,h.

Ryc. 9. PLB300003 Nadnoteckie Łęgi w zasięgu Nadleśnictwa Trzcianka

Obszar PLB300003 Nadnoteckie Łęgi jest ostoją ptasią o randze europejskiej. Występują tu co najmniej 23 gatunki ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 7-9 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). W okresie lęgowym obszar zasiedla co najmniej 1% populacji krajowej podrózniczka (PCK) i kulika wielkiego (PCK); w stosunkowo wysokiej liczebności występują bąk (PCK), bocian biały, dziwonia i derkacz. W okresie wędrowkowym gęś zbożowa występuje w koncentracjach 3000 osobników. Poza chronionymi gatunkami ptaków notowano tu także jedno z nielicznych (istniejące do 1951), stanowisko kaldezji dziewięciornikowatej (*Caldesia parnassifolia*).

W SDF-ie dla obszaru (wg daty aktualizacji 03-2022) wymieniono 34 gatunki ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej. Przedmiotem ochrony jest 10 gatunków z oceną B (2) lub

C (8). Są to: bocian biały (*Ciconia ciconia*), gęś zbożowa (*Anser fabalis*), gęś białoczelna (*Anser albifrons*), derkacz (*Crex crex*), żuraw (*Grus grus*), siewka złota (*Pluvialis apricaria*), czajka zwyczajna (*Vanellus vanellus*), rycyk (*Limosa limosa*), kuklik wielki (*Numenius arquata*), podróżniczek (*Luscinia svecica*).

Drzewostany dojrzałe i ponad 100-letnie

Powierzchnia drzewostanów dojrzałych (rębnych i starszych) w PLB300003 Nadnoteckie Łęgi na gruntach Nadleśnictwa wynosi 10,92 ha (25,7% powierzchni gruntów zalesionych i niezalesionych), w tym drzewostanów ponad 100-letnich – 10,06 ha. Gatunkiem panującym w drzewostanach rębnych i starszych jest So (7,22 ha), Dbs (3,35 ha), natomiast biorąc pod uwagę tylko drzewostany ponad 100 – letnie, to So (6,53 ha).

Plan zadań ochronnych

Obszar PLB300003 Nadnoteckie Łęgi posiada plan zadań ochronnych ustanowiony Zarządzeniem Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 20 czerwca 2017 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Nadnoteckie Łęgi PLB300003 (Dz. Urz. Woj. Wielk. 2017 r., poz. 4760).

Nadzór nad obszarem sprawuje Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Poznaniu.

Analizę wpływu planowanych zabiegów gospodarczych na poszczególne gatunki ptaków i ich siedliska przedstawiono w dalszej części Prognozy.

➤ PLH300004 Dolina Noteci

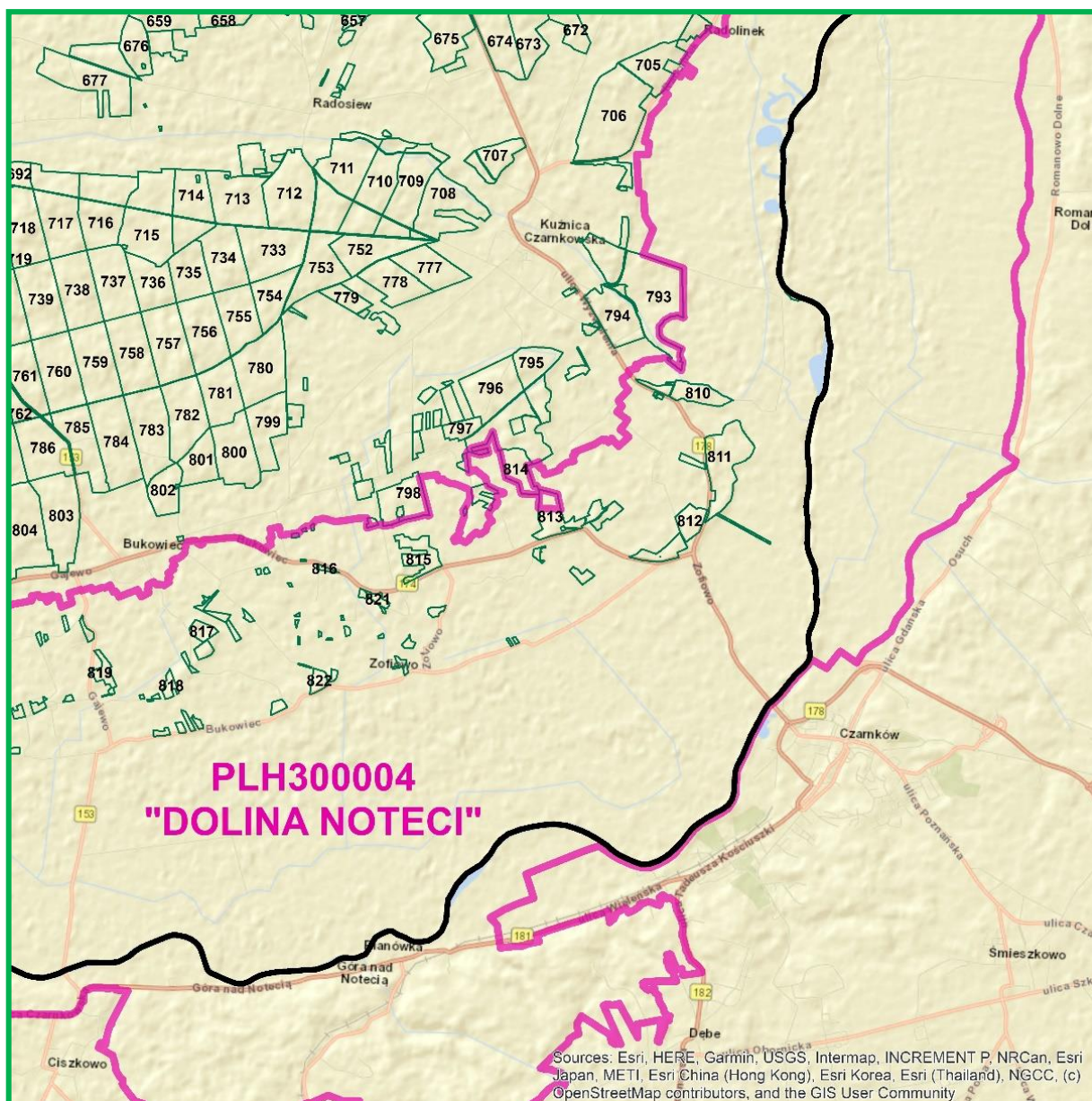
W Polsce obszar został wyznaczony na mocy Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Dolina Noteci PLH300004 (Dz. U. z 2018 r., poz. 1521).

Obszar zajmuje powierzchnię 50531,99 ha. Położony jest w dwóch województwach: kujawsko-pomorskim i wielkopolskim.

W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Trzcianka zlokalizowany jest w południowo – wschodniej części, zajmując powierzchnię 7609,74 ha (15,1% ogólnej powierzchni SOO), z czego na gruntach Nadleśnictwa – 146,82 ha. Udział poszczególnych kategorii w gruntach zarządzanych przez Nadleśnictwo przedstawia się następująco:

- grunty leśne zalesione i niezalesione – 128,01 ha;
- grunty związane z gospodarką leśną – 2,10 ha;
- grunty nieleśne – 16,71 ha.

W Nadleśnictwie Trzcianka obszar obejmuje oddz.: 290j,k; 557m,n, 596s,t, 610k,l, 630i; 793y, 810-812, 813d-p,~a,~c, 815, 816, 821, 822; 806n, 807l,m, 817-820.

Ryc. 10. PLH300004 Dolina Noteci w zasięgu Nadleśnictwa Trzcianka

Obszar PLH300004 Dolina Noteci obejmuje znaczną część doliny Noteci między miejscowościami Wieleń a Bydgoszczą. Obszar jest w większości zajęty przez torfowiska niskie, pokryte zalewowymi łąkami i trzcinowiskami, z enklawami zakrzewień i zadrzewień. Teren przecinają liczne kanały i rowy odwadniające. Często są starorzecza i wypełnione wodą doły potorfowe. Miejscami występują rozległe płyty łągów. Łąki są intensywnie użytkowane. Obszar częściowo pokrywa się z obszarem specjalnej ochrony ptaków – PLB300003 Nadnoteckie Łęgi.

W SDF-ie dla obszaru (wg daty aktualizacji 03-2022) odnotowano 16 rodzajów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Siedliskowej, w tym 14 stanowiące przedmiot ochrony:

- 3150 Starorzeczca i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne,
- 3270 Zalewane muliste brzegi rzek,
- 4030 Suche wrzosowiska,
- 6210 Murawy kserotermiczne i ciepłolubne murawy,
- 6410 Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe,
- 6430 Ziołorośla górskie i ziołorośla nadrzeczne,
- 6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie,
- 9110 Kwaśne buczyny,
- 9130 Żyzne buczyny,
- 9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny,
- 9190 Kwaśne dąbrowy,
- 91E0* Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe, olsy źródłiskowe,
- 91F0 Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe,
- 91I0* Ciepłolubne dąbrowy.

Dodatkowo w SDF-ie wymieniono 7 gatunków zwierząt z Załącznika II Dyrektywy Siedliskowej, w tym 4 będące przedmiotem ochrony: 1355 wydra (*Lutra lutra*), 1188 kumak nizinny (*Bombina bombina*), 1145 piskorz (*Misgurnus fossilis*), 4038 czerwończyk fioletek (*Lycaena helle*). Również przedmiotem ochrony jest roślina 1617 starodub łąkowy (*Angelica palustris*).

Drzewostany ponad 100-letnie

Powierzchnia drzewostanów ponad 100-letnich w PLH300004 Dolina Noteci na gruntach Nadleśnictwa wynosi 44,24 ha (34,6% powierzchni gruntów zalesionych i niezalesionych). Gatunkami panującymi w drzewostanach są: So (40,88 ha), Dbs (1,79 ha), Dbb (1,57 ha). Lasy ponad 100-letnie w obszarze na siedliskach przyrodniczych występują na powierzchni 3,36 ha w tym na siedlisku 9170 (1,62 ha) oraz 91F0 (1,74 ha).

Plan zadań ochronnych

Obszar PLH300004 Dolina Noteci posiada plan zadań ochronnych ustanowiony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 28 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Noteci PLH300004 (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. poz. 1477), doprecyzowanym Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 24 listopada

2015 r. zmieniającym zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Noteci PLH300004 (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. poz. 3765) oraz z dnia 20 grudnia 2022 r. (Dz. Urz. Woj. Wielk. z 2022 r. poz. 9786) zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Doilna Noteci PLH300004, gdzie zmieniono cele działań ochronnych.

Nadzór nad obszarem sprawuje Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Poznaniu.

Analizę wpływu planowanych zabiegów gospodarczych na siedliska i gatunki stanowiące przedmioty ochrony obszaru Natura 2000 przedstawiono w dalszej części Prognozy.

3.3.3. Użytki ekologiczne

Na terenie Nadleśnictwa Trzcianka znajduje się 15 użytków ekologicznych o łącznej powierzchni 81,88 ha. Są to:

➤ „Szuwar Niekurski”

Obiekt objęty ochroną Uchwałą Nr XXXIV/226/12 Rady Miejskiej Trzcianki z dnia 28 listopada 2012 r. w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego (Dz. Urz. Woj. Wielk. 2013 r., poz. 57), zmienioną Uchwałą Nr LI/342/13 Rady Miejskiej Trzcianki z dnia 25 września 2013 r. (Dz. Urz. Woj. Wielk. 2013 r., poz. 5709). Położony jest w województwie wielkopolskim, powiecie czarnkowsko - trzcianeckim, gminie Trzcianka (miejsko - wiejska).

Użytek ekologiczny obejmuje grunty zarządzane przez Nadleśnictwo o łącznej powierzchni 5,18 ha, położone w oddziałach: 5a, 6a,i, 14j.

Celem ochrony użytku jest zachowanie niewielkiego śródleśnego rozlewiska, charakteryzującego się dużymi wahaniami poziomu wody, porośniętego miejscami płatami szuwaru wielkoturzycowego i fragmentami łożowiskiem. Jest to stanowisko cennej flory, między innymi z grupy wątrobowców.

➤ „Szuwar Łomnicki”

Obiekt objęty ochroną Uchwałą Nr XXXIV/227/12 Rady Miejskiej Trzcianki z dnia 28 listopada 2012 r. w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego (Dz. Urz. Woj. Wielk. 2013 r., poz. 59). Położony jest w województwie wielkopolskim, powiecie czarnkowsko - trzcianeckim, gminie Trzcianka (miejsko - wiejska).

Użytek ekologiczny obejmuje grunty zarządzane przez Nadleśnictwo o łącznej powierzchni 5,31 ha, położone w oddziałach: 113c, 114c.

Celem ochrony użytku jest zachowanie śródpolnego, płytkiego rozlewiska z roślinnością szuwarową, otoczonego luźnym drzewostanem brzoźowym. Astatyczny zbiornik wodny, będący miejscem bytowania ptactwa wodno-błotnego.

➤ **„Szuwar przy Bruku”**

Obiekt objęty ochroną Uchwałą Nr XXXIV/224/12 Rady Miejskiej Trzcianki z dnia 28 listopada 2012 r. w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego (Dz. Urz. Woj. Wielk. 2013 r., poz. 57). Położony jest w województwie wielkopolskim, powiecie czarnkowsko - trzcianeckim, gminie Trzcianka (miejsko - wiejska).

Użytek ekologiczny obejmuje grunty zarządzane przez Nadleśnictwo o łącznej powierzchni 3,66 ha, położone w oddziałach: 167d, 168d.

Celem ochrony użytku jest zachowanie śródpolnego obniżenia terenu zajętego przez roślinność szuwarową, okresowo silnie podtapianego, które jest miejscem żerowania ptactwa wodno-błotnego i zwierzyny leśnej.

➤ **„Szuwar Straduński”**

Obiekt objęty ochroną Uchwałą Nr XXXIV/225/12 Rady Miejskiej Trzcianki z dnia 28 listopada 2012 r. w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego (Dz. Urz. Woj. Wielk. 2013 r., poz. 61). Położony jest w województwie wielkopolskim, powiecie czarnkowsko - trzcianeckim, gminie Trzcianka (miejsko - wiejska).

Użytek ekologiczny obejmuje grunt zarządzany przez Nadleśnictwo o powierzchni 3,65 ha, położony w oddziale 204h.

Celem ochrony użytku jest zachowanie śródleśnej polany nad Bukówką zajętej przez szuwały wielkoturzycowe, pozostałości łąk wilgotnych oraz naloty olszy czarnej, która jest miejscem żerowania bobra i zwierzyny leśnej.

➤ **„Bobrowe Bagienko”**

Obiekt objęty ochroną Uchwałą Nr XXXIV/230/12 Rady Miejskiej Trzcianki z dnia 28 listopada 2012 r. w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego (Dz. Urz. Woj. Wielk. 2013 r., poz. 53). Położony jest w województwie wielkopolskim, powiecie czarnkowsko - trzcianeckim, gminie Trzcianka (miejsko - wiejska).

Użytek ekologiczny obejmuje grunt zarządzany przez Nadleśnictwo o powierzchni 1,02 ha, położony w oddziale 293c.

Celem ochrony użytku jest zachowanie niedostępnego, silnie zalanego śródleśnego obniżenia terenu porośniętego szuwarem wielkoturzycowym i łozowiskiem, będącego miejscem bytowania ptactwa błotnego.

➤ **„Szuwar Osiniecki”**

Obiekt objęty ochroną Uchwałą Nr XXXIV/229/12 Rady Miejskiej Trzcianki z dnia 28 listopada 2012 r. w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego (Dz. Urz. Woj. Wielk. 2013 r.,

poz. 58), zmienioną Uchwałą Nr LI/343/13 Rady Miejskiej Trzcianki z dnia 25 września 2013 r. (Dz. Urz. Woj. Wielk. 2013 r., poz. 5710). Położony jest w województwie wielkopolskim, powiecie czarnkowsko - trzcianeckim, gminie Trzcianka (miejsko - wiejska).

Użytek ekologiczny obejmuje grunty zarządzane przez Nadleśnictwo o łącznej powierzchni 4,69 ha, położone w oddziałach: 331b,d.

Celem ochrony użytku jest zachowanie niewielkiego rozlewiska porośniętego szuwarem i łożowiskiem, będącego miejscem bytowania ptactwa wodno-błotnego i płazów.

➤ **„Ginterowo”**

Obiekt objęty ochroną Uchwałą Nr XXXIV/223/12 Rady Miejskiej Trzcianki z dnia 28 listopada 2012 r. w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego (Dz. Urz. Woj. Wielk. 2013 r., poz. 54), zmienioną Uchwałą Nr LI/341/13 Rady Miejskiej Trzcianki z dnia 25 września 2013 r. (Dz. Urz. Woj. Wielk. 2013 r., poz. 5708). Położony jest w województwie wielkopolskim, powiecie czarnkowsko - trzcianeckim, gminie Trzcianka (miejsko - wiejska).

Użytek ekologiczny obejmuje grunty zarządzane przez Nadleśnictwo o łącznej powierzchni 26,29 ha, położone w oddziałach: 335c,g,i, 365d,f.

Celem ochrony użytku jest zachowanie rozległego, podmokłego obniżenia terenu pomiędzy jeziorami, płytkiego rozlewiska z szuwarami wielkoturzycowymi, a także miejsca bytowania ptactwa wodno-błotnego oraz bobra.

➤ **„Nad Bukówką”**

Obiekt objęty ochroną Uchwałą Nr XXXIV/222/12 Rady Miejskiej Trzcianki z dnia 28 listopada 2012 r. w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego (Dz. Urz. Woj. Wielk. 2013 r., poz. 55). Położony jest w województwie wielkopolskim, powiecie czarnkowsko - trzcianeckim, gminie Trzcianka (miejsko - wiejska).

Użytek ekologiczny obejmuje grunty zarządzane przez Nadleśnictwo o łącznej powierzchni 11,96 ha, położone w oddziałach: 374c, 375a, 408a, 409b.

Celem ochrony użytku jest zachowanie zespołu olsów, szuwarów i łągów ciągnących się wzdłuż Bukówki oraz ochrona zdegradowanego olsu torfowcowego, zespołu roślinności naturalnej, typowej dla brzegu rzeki i ostoi bobra.

➤ **„Nenufarowe oczka I”**

Obiekt objęty ochroną Uchwałą Nr 197/XIX/12 Rady Miejskiej w Wieleniu z dnia 29 sierpnia 2012 r. w sprawie ustanowienia użytków ekologicznych (Dz. Urz. Woj. Wielk. 2012 r., poz. 4075). Położony jest w województwie wielkopolskim, powiecie czarnkowsko - trzcianeckim, gminie Wielen (miejsko - wiejska).

Użytek ekologiczny obejmuje grunt zarządzany przez Nadleśnictwo powierzchni 6,83 ha, położony w oddziale 422a.

Celem ochrony użytku jest zachowanie ochrona ptactwa błotno-wodnego wraz z cennymi gatunkami roślin oraz zachowanie wilgotnych, podmokłych i wodnych siedlisk przyrodniczych o dużych wartościach krajobrazowych.

➤ **„Nenufarowe oczka II”**

Obiekt objęty ochroną Uchwałą Nr 197/XIX/12 Rady Miejskiej w Wieleniu z dnia 29 sierpnia 2012 r. w sprawie ustanowienia użytków ekologicznych (Dz. Urz. Woj. Wielk. 2012 r., poz. 4075). Położony jest w województwie wielkopolskim, powiecie czarnkowsko - trzcianeckim, gminie Wieleń (miejsko - wiejska).

Użytek ekologiczny obejmuje grunt zarządzany przez Nadleśnictwo powierzchni 1,18 ha, położony w oddziale 422f.

Celem ochrony użytku jest zachowanie ochrona ptactwa błotno-wodnego wraz z cennymi gatunkami roślin oraz zachowanie wilgotnych, podmokłych i wodnych siedlisk przyrodniczych o dużych wartościach krajobrazowych.

➤ **„Nenufarowe oczka III”**

Obiekt objęty ochroną Uchwałą Nr 197/XIX/12 Rady Miejskiej w Wieleniu z dnia 29 sierpnia 2012 r. w sprawie ustanowienia użytków ekologicznych (Dz. Urz. Woj. Wielk. 2012 r., poz. 4075). Położony jest w województwie wielkopolskim, powiecie czarnkowsko - trzcianeckim, gminie Wieleń (miejsko - wiejska).

Użytek ekologiczny obejmuje grunt zarządzany przez Nadleśnictwo powierzchni 1,58 ha, położony w oddziale 423f.

Celem ochrony użytku jest zachowanie ochrona ptactwa błotno-wodnego wraz z cennymi gatunkami roślin oraz zachowanie wilgotnych, podmokłych i wodnych siedlisk przyrodniczych o dużych wartościach krajobrazowych.

➤ **„Perkozowe Błota”**

Obiekt objęty ochroną Uchwałą Nr 197/XIX/12 Rady Miejskiej w Wieleniu z dnia 29 sierpnia 2012 r. w sprawie ustanowienia użytków ekologicznych (Dz. Urz. Woj. Wielk. 2012 r., poz. 4075). Położony jest w województwie wielkopolskim, powiecie czarnkowsko - trzcianeckim, gminie Wieleń (miejsko - wiejska).

Użytek ekologiczny obejmuje grunt zarządzany przez Nadleśnictwo powierzchni 4,05 ha, położony w oddziale 426f,g.

Celem ochrony użytku jest zachowanie ochrona ptactwa błotno-wodnego wraz z cennymi

gatunkami roślin oraz zachowanie wilgotnych, podmokłych i wodnych siedlisk przyrodniczych o dużych wartościach krajobrazowych.

➤ **„Torfowisko Dzierżąno”**

Obiekt objęty ochroną Uchwałą Nr 197/XIX/12 Rady Miejskiej w Wieleniu z dnia 29 sierpnia 2012 r. w sprawie ustanowienia użytków ekologicznych (Dz. Urz. Woj. Wielk. 2012 r., poz. 4075). Położony jest w województwie wielkopolskim, powiecie czarnkowsko - trzcianeckim, gminie Wielen (miejsko - wiejska).

Użytek ekologiczny obejmuje grunt zarządzany przez Nadleśnictwo powierzchni 0,90 ha, położony w oddziale 503d.

Celem ochrony użytku jest zachowanie ochrona ptactwa błotno-wodnego wraz z cennymi gatunkami roślin oraz zachowanie wilgotnych, podmokłych i wodnych siedlisk przyrodniczych o dużych wartościach krajobrazowych.

➤ **„Łąka II”**

Obiekt objęty ochroną Uchwałą Nr VIII/61/2003 Rady Gminy Czarnków z dnia 24 czerwca 2003 r. w sprawie uznania gruntów za użytek ekologiczny (Dz. Urz. Woj. Wielk. 2003 r., Nr 129, poz. 2422). Położony jest w województwie wielkopolskim, powiecie czarnkowsko - trzcianeckim, gminie Czarnków (wiejska).

Użytek ekologiczny obejmuje grunt zarządzany przez Nadleśnictwo powierzchni 3,03 ha, położony w oddziale 772m.

Celem ochrony użytku jest zachowanie ekosystemów mających znaczenia dla zachowania różnorodnych typów siedlisk.

➤ **„Łąka I”**

Obiekt objęty ochroną Uchwałą Nr VIII/61/2003 Rady Gminy Czarnków z dnia 24 czerwca 2003 r. w sprawie uznania gruntów za użytek ekologiczny (Dz. Urz. Woj. Wielk. 2003 r., Nr 129, poz. 2422). Położony jest w województwie wielkopolskim, powiecie czarnkowsko - trzcianeckim, gminie Czarnków (wiejska).

Użytek ekologiczny obejmuje grunt zarządzany przez Nadleśnictwo powierzchni 2,55 ha, położony w oddziale 774g.

Celem ochrony użytku jest zachowanie ekosystemów mających znaczenia dla zachowania różnorodnych typów siedlisk.

3.3.4. Pomniki przyrody

Na gruntach zarządzanych przez Nadleśnictwo Trzcianka występuje 46 obiektów uznanych za pomniki przyrody: 34 pojedyncze drzewa, 11 grup drzew i 1 głąz narzutowy.

W dalszej części Prognozy zamieszczono wykaz oraz przedstawiono analizę wpływu planowanych zabiegów gospodarczych w wyłączeniach, w których występują pomniki przyrody.

3.3.5. Ochrona gatunkowa

Jak podano w Programie ochrony przyrody, informacje o występowaniu na gruntach Nadleśnictwa chronionych gatunków uzyskano z różnych źródeł, przede wszystkim z opracowań i dokumentacji sporządzanych dla form ochrony przyrody, danych Nadleśnictwa, literatury oraz obserwacji własnych. Część informacji o występowaniu chronionych gatunków uzyskano także podczas taksacji drzewostanów w terenie.

Tab. 5. Zestawienie gatunków podlegających ochronie gatunkowej na gruntach Nadleśnictwa Trzcianka

Grupa organizmów	Gatunki objęte ochroną ścisłą	Gatunki objęte ochroną częściową	Razem	Gatunki wymienione w załącznikach Dyrektyw EU*
1	2	3	4	5
Widłaki	-	3	3	
Mchy	-	8	8	
Rośliny naczyniowe	6	11	17	1
Owady	2	8	10	2
Pijawki		1	1	
Ślimaki		1	1	
Ryby		3	3	3
Płazy	6	7	13	13
Gady		5	5	2
Ptaki	125	11	136	39
Ssaki	10	14	24	9

*Gatunki z Załącznika II Dyrektywy Siedliskowej i z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej

Uwzględniając aktualne rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. z 2014 r., poz. 1409), na terenie Nadleśnictwa stwierdzono 28 gatunków roślin chronionych, z czego 6 objętych jest ochroną ścisłą, a pozostałe 22 – częściową.

Występowanie roślin chronionych uwidocznione zostało w opisach taksacyjnych i na odpowiednich mapach tematycznych, w tym mapach będących załącznikiem do Prognozy.

Pospolite gatunki mszaków (bielistka siwa, brodawkowiec czysty, gajnik lśniący, rokietnik pospolity, widłoząb kędzierzawy, widłoząb miotłowy), które nie były szczegółowo zinwentaryzowane, nie oznaczano na mapach.

Lista chronionych gatunków zwierząt została sporządzona w oparciu o wszelkie dostępne dane. Na tej podstawie liczbę gatunków chronionych występujących na terenie Nadleśnictwa określono na 193 gatunki, w tym: 1 gatunek pijawki, 1 gatunek ślimaka, 10 gatunków owadów, 3 gatunki ryb, 13 gatunków płazów, 5 gatunków gadów, 136 gatunków ptaków i 24 gatunków ssaków.

Aktualnie, na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Trzcianka zatwierdzonych jest 10 stref obejmujących ochroną miejsca lęgowe: bielika (1 strefa), bociana czarnego (2 strefy), kani rudej (2 strefy), orlika krzykliwego (1 strefa) oraz rybołowa (4 strefy).

W dalszej części Prognozy zamieszczono wykaz oraz przedstawiono analizę wpływu planowanych zabiegów gospodarczych na chronione gatunki występujące na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa (rośliny) oraz podawane z obszaru Nadleśnictwa, czyli z obszaru jego zasięgu terytorialnego (zwierzęta). Część z tych gatunków zasiedla tereny nieleśne, doliny rzeczne, zbiorniki wodne, łąki, pastwiska itp., w związku z czym nie będą one zasadniczo objęte oddziaływaniem *Planu*. W analizach wpływu *Planu* na chronione gatunki odniesiono się jedynie do tych gatunków, na które *Plan* może mieć wpływ, a więc głównie do gatunków typowo leśnych lub gatunków, które są związane ze środowiskami nieleśnymi, ale zabiegi wykonywane w *Planie* mogą oddziaływać na ich siedliska.

3.3.6. Zestawienie zbiorcze przewidywanego oddziaływania *Planu* na formy ochrony przyrody

➤ Obszary chronionego krajobrazu

Występujące w zasięgu Nadleśnictwa Trzcianka obszary Chronionego Krajobrazu „Puszcza nad Drawą” oraz „Dolina Noteci” aktualnie nie posiadają wprowadzonych zakazów czy też wskazań ochronnych. W programie ochrony przyrody zawarta jest informacja, że Nadleśnictwo powinno przestrzegać zapisów wprowadzonych w uchwałach sejmiku właściwego województwa, gdy takie dokumenty zostaną zatwierdzone.

Należy podkreślić, że ta forma ochrony przyrody obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnioną funkcją korytarzy ekologicznych. Oznacza to, że należy ją uznawać za dość liberalną, niepowodującą ograniczenia normalnie prowadzonej gospodarki leśnej. Katalog zakazów możliwych do

wprowadzenia w obszarach chronionego krajobrazu, które wymienione zostały w art. 24 ustawy o ochronie przyrody, nie zawiera bezpośrednich obostrzeń odnoszących się do elementów będących przedmiotem planowania urządzeniowego. W związku z tym, nie stwierdza się, aby zapisy *Planu* mogły negatywnie wpłynąć na ochronę przyrody realizowaną w ramach tej formy ochrony przyrody.

➤ **Obszary Natura 2000**

Analizę zgodności planowanych zabiegów gospodarczych z planem zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 PLH300004 Dolina Noteci oraz PLB300003 Nadnoteckie Łęgi przedstawiono w dalszej części Prognozy.

Analizę wpływu planowanych zabiegów gospodarczych na siedliska przyrodnicze, gatunki roślin i zwierząt (innych niż ptaki) będące przedmiotem ochrony w obszarze Natura 2000 PLH300004 Dolina Noteci przedstawiono w dalszej części Prognozy.

Analizę wpływu planowanych zabiegów gospodarczych na gatunki ptaków i ich siedliska będące przedmiotem ochrony w obszarze Natura 2000 PLB300003 Nadnoteckie Łęgi przedstawiono w dalszej części Prognozy.

➤ **Użytki ekologiczne**

Na gruntach Nadleśnictwa wyznaczonych zostało 15 użytków ekologicznych (29 wyłączeń) o łącznej powierzchni 81,88 ha. *Plan* nie zawiera wskazań gospodarczych dla wydziełów objętych tą formą ochrony przyrody. Pewien wpływ może wiązać się natomiast z zabiegami wykonywanymi w otoczeniu tych obiektów, przy czym oddziaływanie to jest zależne od rodzaju użytku ekologicznego. Może ono wystąpić w przypadku obszarów bagiennych, podmokłych, będących wrażliwymi na wszelkie zaburzenia. Związane jest to zwłaszcza z wykonywaniem cięć zupełnych lub uprzątających oraz następującego po nim przygotowania gleby w bliskim sąsiedztwie takich siedlisk, a także możliwymi zmianami warunków wodnych.

Nie przewiduje się natomiast negatywnego oddziaływania w odniesieniu do użytków stanowiących zadrzewienia, łąki, pastwiska, lub role, chyba, że na tych gruntach zdiagnozowano siedliska przyrodnicze z Załącznika I DS.

→ **„Szuwar Niekurski”**

Użytek ekologiczny obejmujący bagna. W wydzieleniach zidentyfikowano siedliska przyrodnicze z Załącznika I Dyrektywy Siedliskowej o nazwach: *torfowiska przejściowe i trzęsawiska* (7140 – oddz. 5a) oraz *starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne* (3150 – oddz. 6i). W wyłączeniach bezpośrednio przylegających do obiektu zaplanowano zabiegi pielęgnacyjne (TP), dlatego też nie przewiduje się negatywnego oddziaływania na ten użytek.

→ „**Szuwar Łomnicki**”

Użytek ekologiczny obejmujący bagna. W *Planie* wyłączenia bezpośrednio przylegające do obiektu pozostawiono bez wskazań gospodarczych, dlatego też nie przewiduje się negatywnego oddziaływania na ten użytek.

→ „**Szuwar przy Bruku**”

Użytek ekologiczny obejmujący bagna. W wyłączeniach bezpośrednio przylegających do obiektu zaplanowano zabieg pielęgnacyjny (CP) oraz rębnię złożoną w oddz. 167h (IIB – 60%). W przypadku planowania cięć rębniami złożonymi, należy wyznaczyć strefy buforowe, o szerokości ok. 25 m (dostosowane do warunków terenowych), gdzie nie powinno się lokalizować gniazd. W tych strefach w razie potrzeby można odsłaniać pojawiające się odnowienie naturalne, bądź wprowadzone odnowienie sztuczne. Czynności związane z usuwaniem posuszu czynnego zagrażającego trwałości lasu oraz związane z bezpieczeństwem ludzi mogą być prowadzone, dlatego też nie przewiduje się negatywnego oddziaływania na ten użytek.

→ „**Szuwar Straduński**”

Użytek ekologiczny obejmujący bagna. W wyłączeniach bezpośrednio przylegających do obiektu zaplanowano zabiegi pielęgnacyjne (TP), dlatego też nie przewiduje się negatywnego oddziaływania na ten użytek.

→ „**Bobrowe Bagienko**”

Użytek ekologiczny obejmujący bagna. W *Planie* wyłączenia bezpośrednio przylegające do obiektu pozostawiono bez wskazań gospodarczych, dlatego też nie przewiduje się negatywnego oddziaływania na ten użytek.

→ „**Szuwar Osiniecki**”

Użytek ekologiczny obejmujący bagna. W wyłączeniach bezpośrednio przylegających do obiektu zaplanowano zabieg pielęgnacyjny (TW), dlatego też nie przewiduje się negatywnego oddziaływania na ten użytek.

→ „**Ginterowo**”

Użytek ekologiczny obejmujący dwa drzewostany, bagna, pastwisko oraz łąkę. W wydzieleniach zidentyfikowano siedliska przyrodnicze z Załącznika I Dyrektywy Siedliskowej o nazwach: *torfowiska wysokie zdegradowane, zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji* (7120 – oddz. 335c), *łągi olszowe i jesionowe* (91E0* – oddz. 335g), oraz *bory i lasy bagienne* (91D0* – oddz. 365d). W wyłączeniach bezpośrednio przylegających do obiektu zaplanowano zabiegi pielęgnacyjne (TP) oraz rębnię złożoną w oddz. 334g (IIIA – 40%). W przypadku planowania cięć rębniami złożonymi, należy wyznaczyć strefy buforowe, o szerokości ok. 25 m

(dostosowane do warunków terenowych), gdzie nie powinno się lokalizować gniazd. W tych strefach w razie potrzeby można odsłaniać pojawiające się odnowienie naturalne, bądź wprowadzone odnowienie sztuczne. Czynności związane z usuwaniem posuszu czynnego zagrażającego trwałości lasu oraz związane z bezpieczeństwem ludzi mogą być prowadzone, dlatego też nie przewiduje się negatywnego oddziaływania na ten użytek.

→ „Nad Bukówką”

Użytek ekologiczny obejmujący drzewostany. We wszystkich wydzieleniach zidentyfikowano siedlisko przyrodnicze z Załącznika I DS o nazwie *łgi olszowe i jesionowe* (91E0*). W wyłączeniach bezpośrednio przylegających do obiektu zaplanowano zabiegi pielęgnacyjne (TP), dlatego też nie przewiduje się negatywnego oddziaływania na ten użytek.

→ „Nenufarowe oczko I”

Użytek ekologiczny obejmujący jezioro. W wydzieleniu zidentyfikowano siedlisko przyrodnicze z Załącznika I DS o nazwie *naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne* (3160). W wyłączeniach bezpośrednio przylegających do obiektu zaplanowano zabiegi pielęgnacyjne (TP), dlatego też nie przewiduje się negatywnego oddziaływania na ten użytek.

→ „Nenufarowe oczko II”

Użytek ekologiczny obejmujący łąkę. W wyłączeniach bezpośrednio przylegających do obiektu zaplanowano zabieg pielęgnacyjny (TP), dlatego też nie przewiduje się negatywnego oddziaływania na ten użytek.

→ „Nenufarowe oczko III”

Użytek ekologiczny obejmujący łąkę. W wyłączeniach bezpośrednio przylegających do obiektu zaplanowano zabiegi pielęgnacyjne (TP), dlatego też nie przewiduje się negatywnego oddziaływania na ten użytek.

→ „Perkozowe Błota”

Użytek ekologiczny obejmujący bagna. W wydzieleniach zidentyfikowano siedlisko przyrodnicze z Załącznika I Dyrektywy Siedliskowej o nazwie *starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne* (3150 – oddz. 426g). W Planie wyłączenia bezpośrednio przylegające do obiektu pozostawiono bez wskazań gospodarczych, dlatego też nie przewiduje się negatywnego oddziaływania na ten użytek.

→ „Torfowisko Dzierżążno”

Użytek ekologiczny obejmujący bagno. W wydzieleniu zidentyfikowano siedlisko przyrodnicze z Załącznika I Dyrektywy Siedliskowej o nazwie *torfowiska wysokie zdegradowane, zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji* (7120). W wyłączeniach bezpośrednio

przylegających do obiektu zaplanowano zabiegi pielęgnacyjne (TW, TP), dlatego też nie przewiduje się negatywnego oddziaływania na ten użytek.

→ „Łąka II”

Użytek ekologiczny obejmujący łąkę. W wyłączeniach bezpośrednio przylegających do obiektu zaplanowano zabiegi pielęgnacyjne (TW, TP), dlatego też nie przewiduje się negatywnego oddziaływania na ten użytek.

→ „Łąka I”

Użytek ekologiczny obejmujący łąkę. W wyłączeniach bezpośrednio przylegających do obiektu zaplanowano zabiegi pielęgnacyjne (TW, TP), dlatego też nie przewiduje się negatywnego oddziaływania na ten użytek.

➤ **Pomniki przyrody**

W programie ochrony przyrody przedstawiono postępowanie odnośnie pomników przyrody, dotyczące przestrzegania zakazów wynikających z ustanowienia tej formy ochrony, właściwego oznakowania w terenie oraz uzgadniania ewentualnych działań z właściwym organem (Radą Gminy lub RDOŚ).

Znajdujące się na gruntach Nadleśnictwa pomniki przyrody nie są bezpośrednio zagrożone w wyniku realizacji zaprojektowanych zabiegów, ponieważ ta forma ochrony przyrody nie może być nimi objęta. Obiekty te zostały zinwentaryzowane, a ich wykaz wraz z lokalizacją został zamieszczony w programie ochrony przyrody.

Pomniki przyrody występują w 30 wyłączeniach, w których planuje się: w 14 - brak wskazań gospodarczych (oddz.: 78a, 239g, 338h,j,k, 374b, 376g, 404k, 466j, 529g, 634h, 730d, 793k, 794h), w 8 - użytkowanie przedrębne (CP, TP – oddz.: 137f, 241i, 396a, 444g, 523j, 582g, 706g, 749i) oraz w 2 - użytkowanie rębne (IIIA – oddz. 314f, IIBU – oddz. 707d). W tych przypadkach należy w szczególności zapewnić ścisły nadzór nad pracą robotników leśnych, co dotyczy zarówno ścinki, jak i zrywki drewna oraz pozostawić co najmniej 5-arową kępę drzewostanu wokół drzew stanowiących pomniki przyrody (buk zwyczajny, dąb szypułkowy, wiąz pospolity). W pozostałych, aby w trakcie wykonywania planowanych zabiegów nie spowodować uszkodzenia lub wycięcia obiektów chronionych, w programie ochrony przyrody zamieszczono zapisy o konieczności oznaczenia ich odpowiednimi tablicami. Pozostałe sześć wyłączeń to: nieczynny cmentarz, parki, sad na roli, pastwisko oraz inne tereny zabudowane, w których nie planuje się wskazań gospodarczych.

Zgodnie z art. 45 ustawy o ochronie przyrody, jednym z podstawowych zakazów, jakie mogą być wprowadzone w odniesieniu do pomników przyrody jest zakaz ich niszczenia lub

uszkodzenia. W sytuacji wykonywania prac leśnych w pododdziale z pomnikiem przyrody należy kierować się wskazaniami zawartymi w programie ochrony przyrody, tak aby nie doprowadzić do przypadkowego jego uszkodzenia lub zniszczenia.

Pod warunkiem zastosowania się do powyższych wskazań, nie przewiduje się możliwości wystąpienia negatywnego wpływu ocenianego projektu Planu urządzenia lasu na pomniki przyrody.

➤ **Ochrona gatunkowa**

W programie ochrony przyrody przedstawiono metody ochrony w stosunku do roślin objętych ochroną gatunkową, dotyczące m.in. naniesienia znanych stanowisk na odpowiednie mapy tematyczne, ewentualnego pozostawienia biogrup na zrębach, wytyczenia szlaków zrywkowych, przeprowadzenia szkoleń dla pracowników z rozpoznawania cennych gatunków, pozostawiania drzew martwych i zamierających oraz bardziej szczegółowe wytyczne dla wybranych gatunków zwierząt.

Analizę wpływu planowanych zabiegów gospodarczych na populacje gatunków roślin i zwierząt chronionych przedstawiono w dalszej części Prognozy.

Tab. 6. Przewidywane oddziaływanie *Planu* na formy ochrony przyrody

Lp.	Formy ochrony przyrody	Zabiegi gospodarcze zaplanowane w obiektach lub w stosunku do obiektów chronionych	Sposoby ograniczenia negatywnego wpływu zapisane w <i>Planie</i> lub <i>Prognozie</i>	Przewidywane oddziaływanie
1	2	3	4	5
1.	Obszary chronionego krajobrazu	Działania wynikające z potrzeb drzewostanów.	OChK nie posiadają wprowadzonych zakazów czy też wskazań ochronnych. W programie ochrony przyrody zawarta jest informacja, że Nadleśnictwo powinno przestrzegać zapisów, gdy dokumenty zostaną zatwierdzone.	+
2.	Obszary Natura 2000	Dokładną analizę wpływu <i>Planu</i> na obszary Natura 2000 zamieszczono w rozdziałach 4.2. i 4.3. Prognozy.		
3.	Użytki ekologiczne	UE „Szuwar Niekurski” – w oddz. 5a siedlisko 7140, w oddz. 6i siedlisko 3150 – wokół obiektu zabiegi pielęgnacyjne (TP); UE „Szuwar Łomnicki” – bez wskazań wokół obiektu; UE „Szuwar przy Bruku” – wokół obiektu zabieg pielęgnacyjny (CP); w oddz. 167h (Rb IIB 60%); UE „Szuwar Straduński” – wokół obiektu zabiegi pielęgnacyjne	W programie ochrony przyrody przedstawiono pewne zapisy ograniczające możliwy negatywny wpływ na siedlisko 7120 i bagna, związane z pozostawieniem strefy buforowej o szerokości ok. 25 m (dostosowanej do warunków terenowych) od brzegu obiektu.	+

Lp.	Formy ochrony przyrody	Zabiegi gospodarcze zaplanowane w obiektach lub w stosunku do obiektów chronionych	Sposoby ograniczenia negatywnego wpływu zapisane w <i>Planie</i> lub <i>Prognozie</i>	Przewidywane oddziaływanie
1	2	3	4	5
		<p>(TP);</p> <p>UE „Bobrowe Bagienko” – bez wskazań wokół obiektu;</p> <p>UE „Szuwar Osiniecki” – wokół obiektu zabieg pielęgnacyjny (TW);</p> <p>UE „Ginterowo” – w oddz. 335c siedlisko 7120, w oddz. 335g siedlisko 91E0*, w oddz. 365d siedlisko 91D0* – wokół obiektu zabiegi pielęgnacyjne (TP); w oddz. 334g (Rb IIIA 40%);</p> <p>UE „Nad Bukówką” – w całym obiekcie (d-stany) siedlisko 91E0*, – wokół obiektu zabiegi pielęgnacyjne (TP);</p> <p>UE „Nenufarowe oczko I” – w obiekcie siedlisko 3160 – wokół obiektu zabiegi pielęgnacyjne (TP);</p> <p>UE „Nenufarowe oczko II” – wokół obiektu zabieg pielęgnacyjny (TP);</p> <p>UE „Nenufarowe oczko III” – wokół obiektu zabiegi pielęgnacyjne (TP);</p> <p>UE „Perkozowe Błota” – w oddz. 426g siedlisko 3150 – bez wskazań wokół obiektu;</p> <p>UE „Torfowisko Dzierżążno” – w obiekcie siedlisko 7120 – wokół obiektu zabiegi pielęgnacyjne (TW, TP);</p> <p>UE „Łąka II” – wokół obiektu zabiegi pielęgnacyjne (TW, TP);</p> <p>UE „Łąka I” – wokół obiektu zabiegi pielęgnacyjne (TW, TP);</p>		
4.	Pomniki przyrody	Działania wynikające z potrzeb drzewostanów, w których występują pomniki.	Umieszczenie informacji w programie ochrony przyrody oraz zaznaczenie na mapach tematycznych. Pozostawienie kęp ok. 5 ar w oddz. 314f oraz 707d podczas wykonywania Rb IIIA i IIBU.	+
5.	Ochrona gatunkowa	Dokładną analizę wpływu <i>Planu</i> na gatunki chronione zamieszczono w rozdziałach 4.1.3. i 4.1.4. <i>Prognozy</i> .		

¹⁾ Symbole przewidywanego znaczącego oddziaływania planowanych czynności gospodarczych na formy ochrony:

- + (plus) – wpływ dodatni, pozytywny;
- 0 (zero) – brak znaczącego wpływu,
- (minus) wpływ ujemny, negatywny.

3.4. Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem

Trwale zrównoważona gospodarka leśna prowadzona według planu urządzenia lasu nie powinna znacząco negatywnie oddziaływać na środowisko. Jednakże niektóre zapisy *Planu* wymagają dokładniejszej analizy bądź wyjaśnień. Dotyczą one:

- gruntów położonych w zasięgu obszarów Natura 2000;
- gruntów przeznaczonych do zalesienia;
- projektów w zakresie infrastruktury technicznej.

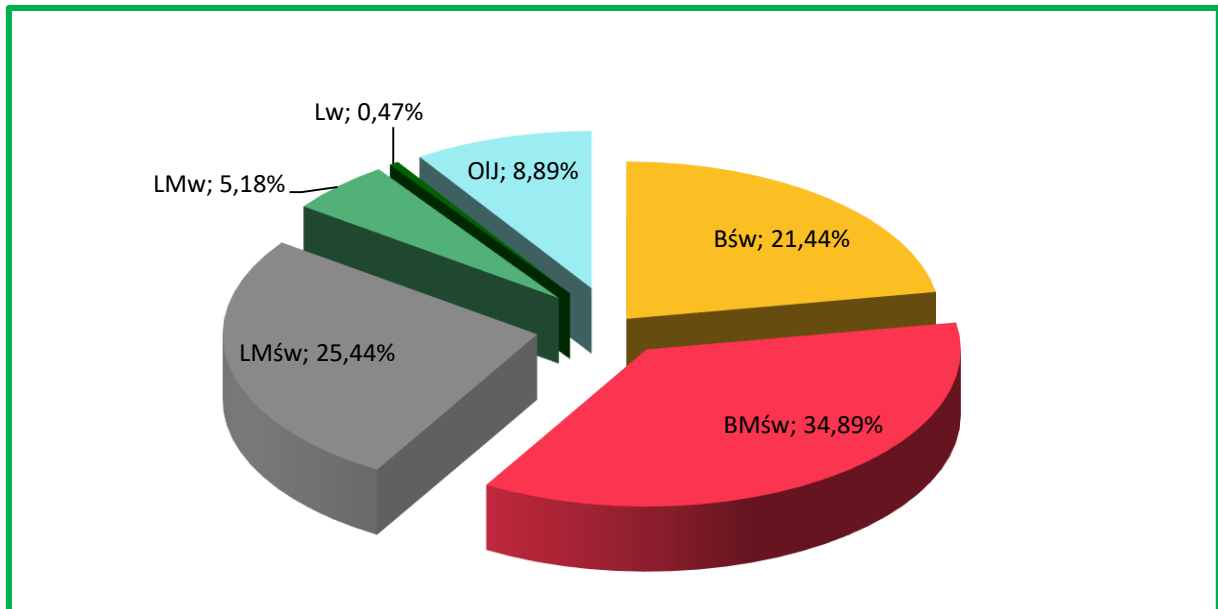
3.4.1. Obszary Natura 2000

Zawarte w *Planie* wskazania gospodarcze dotyczą prowadzenia gospodarki leśnej m.in. na terenach objętych ochroną w postaci obszarów Natura 2000. Ich wpływ na elementy chronionych siedlisk przyrodniczych oraz na miejsca występowania gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono dany obszar, przedstawiono w dalszej części *Prognozy*. W tym punkcie dokonano oceny zasobów leśnych na początek okresu obowiązywania *Planu*, tj. wg stanu na 1.01.2024 r.

➤ PLB300003 Nadnoteckie Łęgi

Obszar ptasi PLB300003 Nadnoteckie Łęgi zajmuje w zasięgu Nadleśnictwa Trzcianka 6188,11 ha, tj. 38,5% ogólnej powierzchni OSO. Grunty zarządzane przez Nadleśnictwo zajmują jednak tylko łącznie 53,11 ha, w tym grunty leśne zalesione i niezalesione 42,50 ha, grunty związane z gospodarką leśną 0,67 ha, grunty nieleśne 9,94 ha.

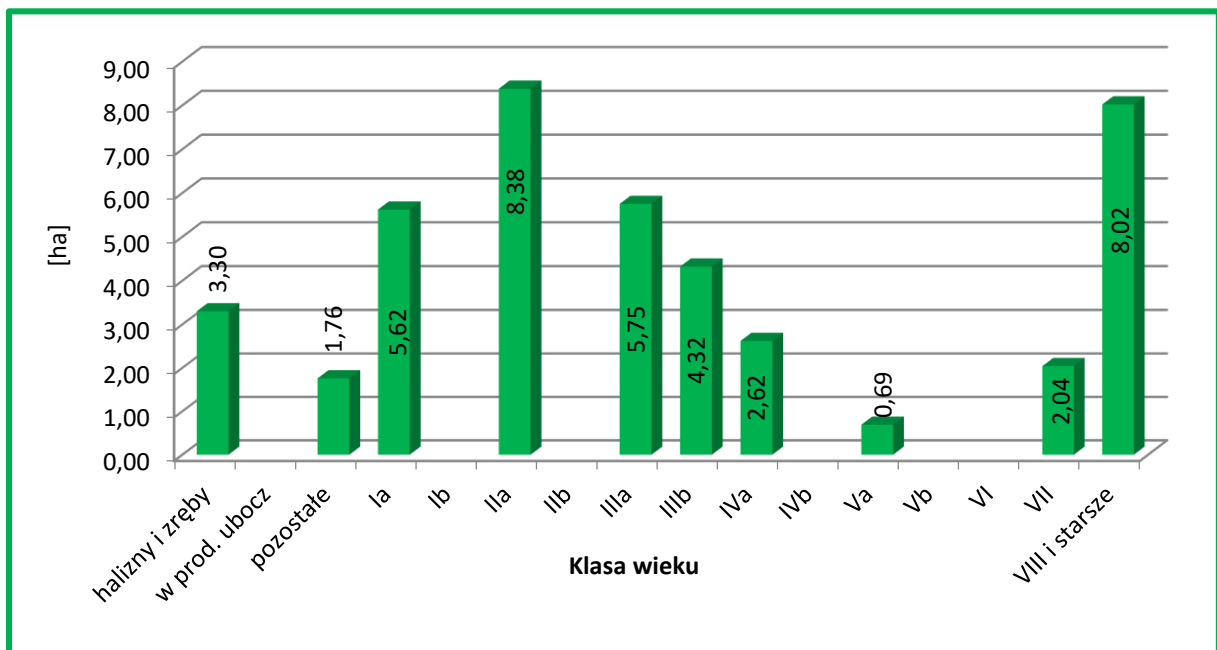
Typy siedliskowe lasu

Wykres 6. Zestawienie typów siedliskowych lasu w PLB300003 Nadnoteckie Łęgi na gruntach Nadleśnictwa Trzcianka

Tło siedliskowe gruntów Nadleśnictwa w zasięgu obszaru PLB300003 Nadnoteckie Łęgi tworzy BMśw – 14,83 ha (34,89%), LMśw – 10,81 ha (25,44%) oraz Bśw – 9,11 ha (21,44%). Siedliska borowe występują na 56,33% powierzchni.

Struktura wiekowa

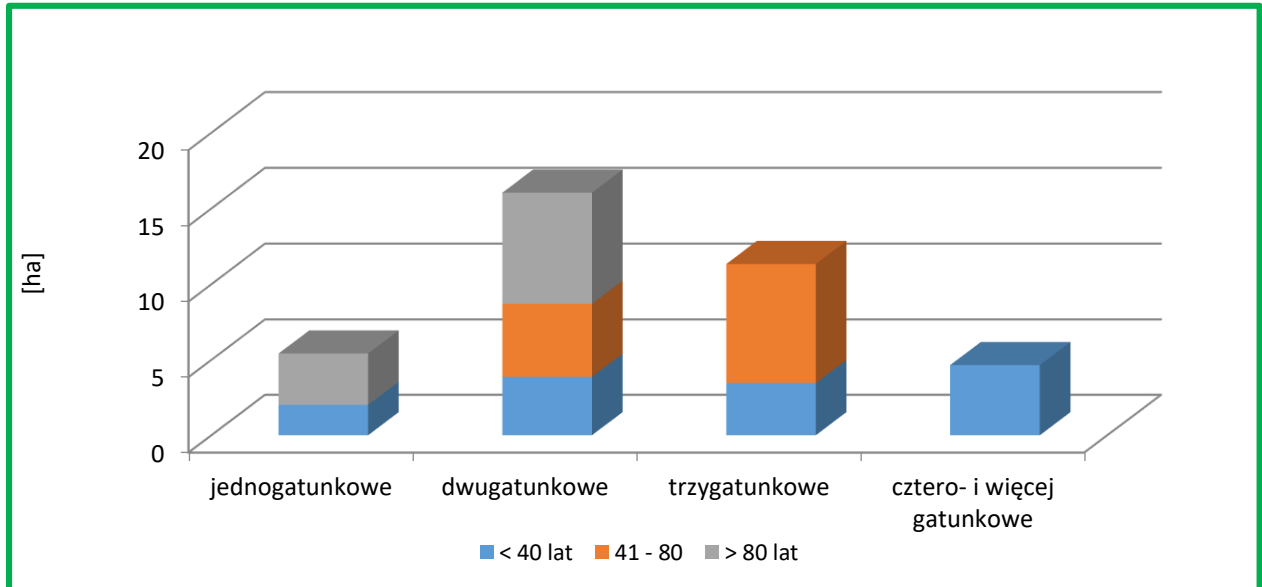
Wykres 7. Zestawienie powierzchni drzewostanów wg klas i podklas wieku w PLB300003 Nadnoteckie Łęgi na gruntach Nadleśnictwa Trzcianka

Analizując strukturę klas wieku można stwierdzić, że w drzewostanach zarządzane przez Nadleśnictwo Trzcianka dominuje IIa klasa wieku (8,38 ha) oraz VIII i starsza (8,02 ha). Brak jest gruntów niezalesionych. Przeciętny wiek tych drzewostanów wynosi 66 lat.

Struktura pionowa

Drzewostany na gruncie Nadleśnictwa w zasięgu obszaru PLB300003 Nadnoteckie Łęgi są drzewostanami jednopiętrowymi.

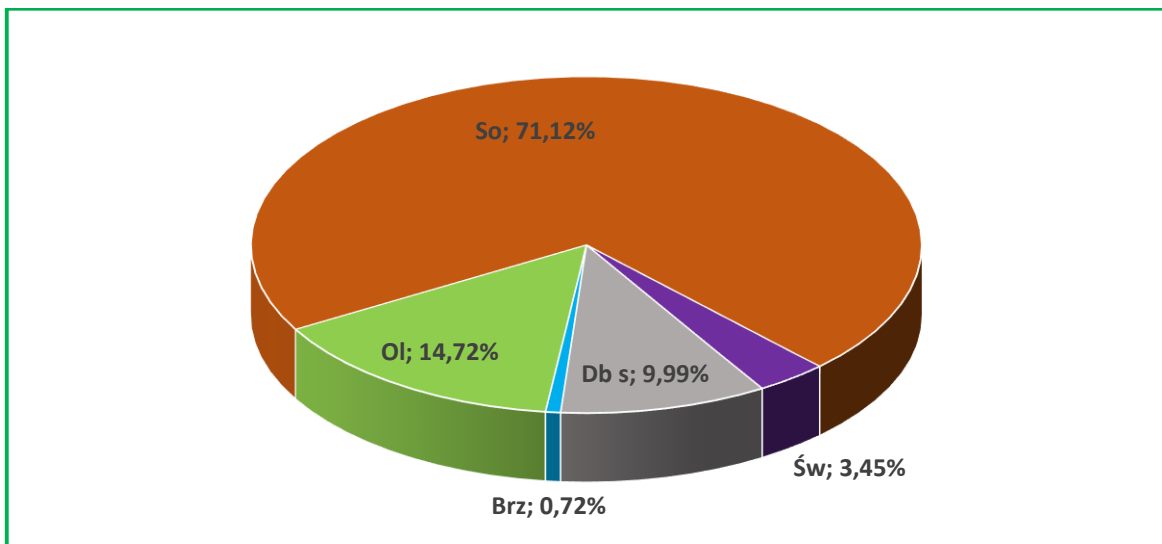
Bogactwo gatunkowe

Wykres 8. Powierzchnia drzewostanów wg grup wiekowych i bogactwa gatunkowego w PLB300003 Nadnoteckie Łęgi na gruntach Nadleśnictwa Trzcianka

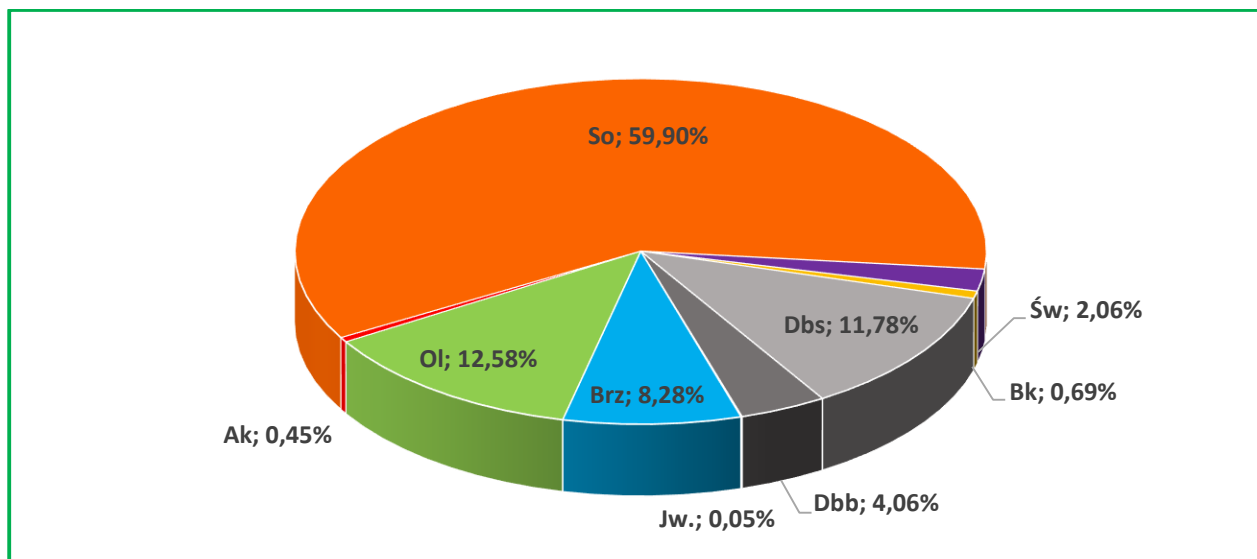
Drzewostany Nadleśnictwa Trzcianka w zasięgu obszaru PLB300003 Nadnoteckie Łęgi, są średnio zróżnicowane pod względem składów gatunkowych. Przeważają drzewostany dwugatunkowe – 42,8% i trzygatunkowe – 30,3%. Następne pod względem zajmowanych powierzchni są drzewostany jednogatunkowe (14,5%). Drzewostany cztero- i więcej gatunkowe zajmują 12,4% powierzchni gruntów zalesionych.

Gatunki panujące i rzeczywiste

Wykres 9. Udział powierzchniowy gatunków panujących w PLB300003 Nadnoteckie Łęgi na gruntach Nadleśnictwa Trzcianka

W lasach Nadleśnictwa Trzcianka w zasięgu obszaru PLB300003 Nadnoteckie Łęgi jako gatunki panujące występuje 5 gatunków drzew. Głównym gatunkiem lasotwórczym jest sosna, panująca na 71,12% powierzchni. Udział gatunków iglastych w na gruntach Nadleśnictwa Trzcianka wynosi 74,57%.

Wykres 10. Udział powierzchniowy gatunków rzeczywistych w PLB300003 Nadnoteckie Łęgi na gruntach Nadleśnictwa Trzcianka

W porównaniu z tabelą wg gatunków panujących mniejszy jest rzeczywisty powierzchniowy udział sosny – o 11,20%. Pozostałe gatunki wchodzi częściej w skład drzewostanu jako gatunki współpanujące i domieszkowe, przez co ich rzeczywisty udział w powierzchni gruntów zalesionych Nadleśnictwa jest większy lub na podobnym poziomie jak udział gatunków panujących. Rzeczywisty powierzchniowy udział gatunków iglastych wynosi 61,98%.

Pochodzenie

Są to drzewostany pochodzenia sztucznego bądź takie, dla których nie można jednoznacznie ustalić pochodzenia. Drzewostany na gruntach porolnych zajmują 8,85 ha.

Starodrzewy

Powierzchnia drzewostanów dojrzałych (rębnych i starszych) w PLB300003 Nadnoteckie Łęgi na gruntach Nadleśnictwa wynosi 10,92 ha (25,7% powierzchni gruntów zalesionych i niezalesionych), w tym drzewostanów ponad 100-letnich – 10,06 ha. Gatunkiem panującym w drzewostanach rębnych i starszych jest So (7,22 ha), Db (3,35 ha), natomiast biorąc pod uwagę tylko drzewostany ponad 100 – letnie, to So (6,53 ha).

Zniekształcenia

Borowacenie

Przeprowadzone analizy wskazują, iż objawy słabego borowacenia widoczne są na 37,0% powierzchni tego obszaru, na 9,3% - średniego. Na pozostałej powierzchni oznak borowacenia nie stwierdzono (53,7%).

Monotypizacja

Na tym niewielkim fragmencie gruntów Nadleśnictwa monotypizacja nie występuje.

Neofityzacja

Analiza danych zawartych w opisach taksacyjnych wskazała, że gatunki obcego pochodzenia nie występują jako gatunki panujące w drzewostanach na tym obszarze.

Tab. 7. Zestawienie liczby wyłączeń wg form występowania gatunków obcego pochodzenia w PLB300003 Nadnoteckie Łęgi na terenie Nadleśnictwa Trzcianka

Lp.	Gatunek obcego pochodzenia	Forma występowania				
		ponad 5% w składzie d-stanu (od 1 w udziale)	do 5% w składzie d-stanu (poj, mjsc)	w warstwie nalotu, podrostu, podsadzeń	w warstwie podszytu, samosiewu i zakrzewień	w warstwie przestoi i zakrzewień
		Liczba wydzieli				
1	2	3	4	5	6	7
1.	Czeremcha późna				6	
2.	Dąb czerwony		1			
3.	Dereń biały				1	
4.	Robinia akacyjowa	1	3		4	1
RAZEM		1	4		11	1

Zinventaryzowano 1 wyłączenie z gatunkami obcymi w składzie drzewostanu, a także 4 wyłączenia, gdzie gatunki obce występują pojedynczo lub miejscami. W 11 wyłączeniach gatunki występują w warstwie podszytu, samosiewu i zakrzewień oraz w 1 wyłączeniu występują w warstwie przestoi i zakrzewień.

Pod względem gatunkowym największy problem jest z czeremchą późną, którą stwierdzono w 6 wyłączeniach, co stanowi 35% liczby wszystkich wyłączeń w obszarze.

Ochrona gatunkowa

Rośliny chronione

Na gruntach Nadleśnictwa w obszarze PLB300003 Nadnoteckie Łęgi nie stwierdzono stanowisk roślin objętych prawną ochroną.

Zwierzęta chronione

Na gruntach Nadleśnictwa w obszarze PLB300003 Nadnoteckie Łęgi stwierdzono stanowiska zwierząt objętych prawną ochroną, w tym: żurawia (oddz. 811a) oraz bobra (oddz.: 290k, 810b).

Należy zaznaczyć, że przedmiotem ochrony w obszarze jest 10 gatunków ptaków. Są to: bocian biały (*Ciconia ciconia*), gęś zbożowa (*Anser fabalis*), gęś białoczelna (*Anser albifrons*), derkacz (*Crex crex*), żuraw (*Grus grus*), siewka złota (*Pluvialis apricaria*), czajka zwyczajna (*Vanellus vanellus*), rycyk (*Limosa limosa*), kulik wielki (*Numenius arquata*), podróżniczek (*Luscinia svecica*).

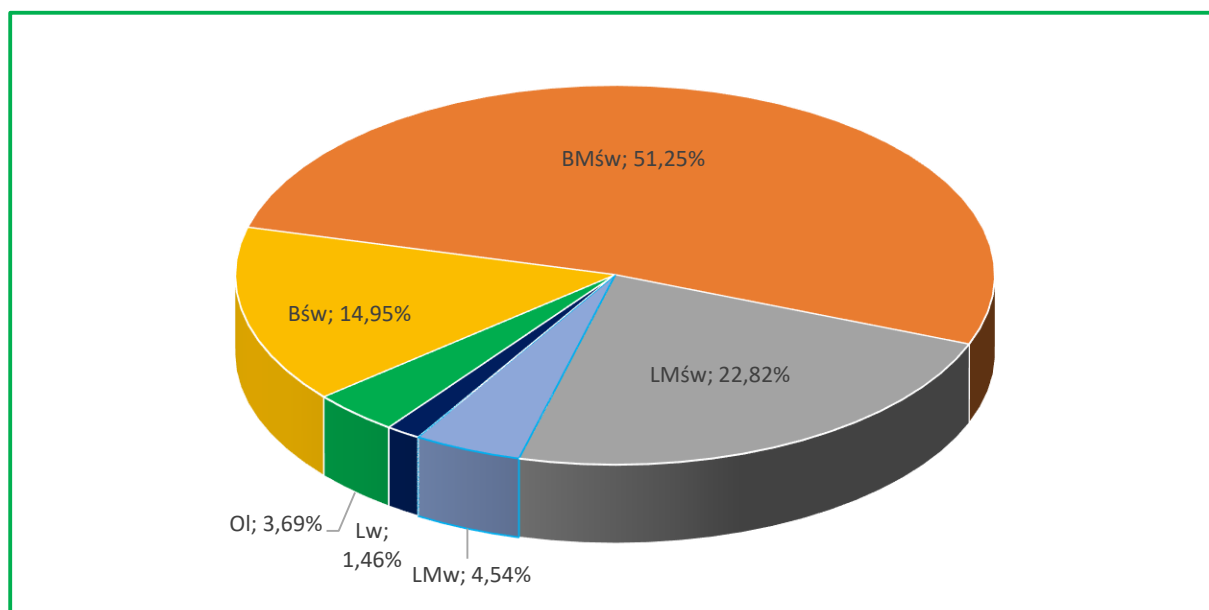
Biorąc pod uwagę ich potencjale biotopy oraz charakterystykę obszaru w zasięgu Nadleśnictwa Trzcianka, można stwierdzić, że tylko w wyłączeniu na siedlisku OIJ, Lł w drzewostanie olszowym może okresowo gniazdować żuraw.

W dalszej części prognozy szczegółowo przeanalizowano wpływ *Planu* na przedmioty ochrony w obszarze.

➤ PLH300004 Dolina Noteci

Obszar siedliskowy PLH300004 Dolina Noteci zajmuje w zasięgu Nadleśnictwa Trzcianka 7609,74 ha, tj. 15,1% ogólnej powierzchni SOO. Grunty zarządzane przez Nadleśnictwo zajmują łącznie 146,82 ha, w tym grunty leśne zalesione i niezalesione 128,01 ha, grunty związane z gospodarką leśną 2,10 ha, grunty nieleśne 16,71 ha.

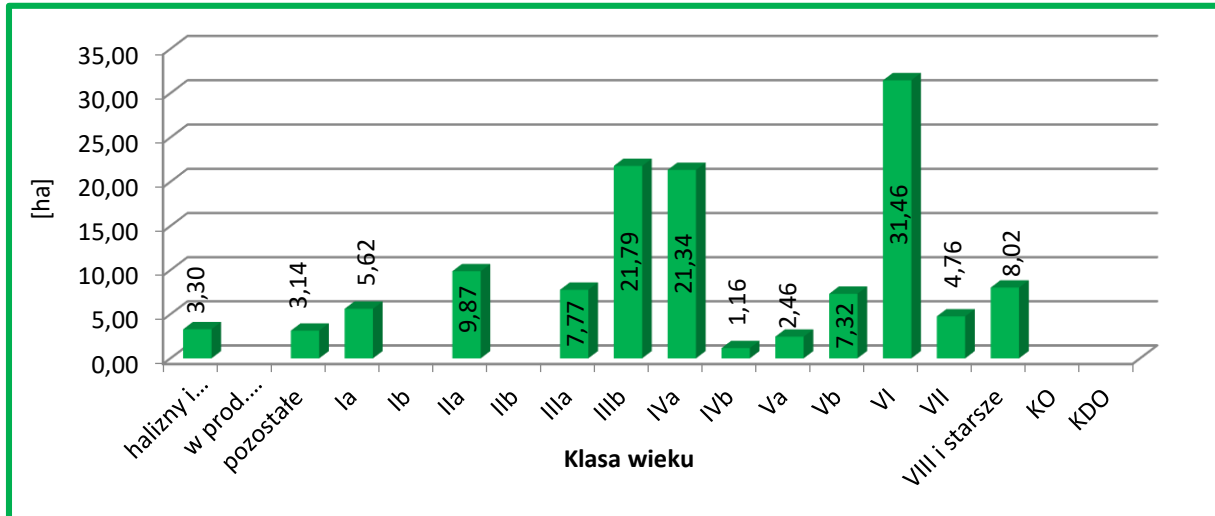
Typy siedliskowe lasu

Wykres 11. Zestawienie typów siedliskowych lasu w PLH300004 Dolina Noteci na gruntach Nadleśnictwa Trzcianka

Tło siedliskowe obszaru tworzy BMśw – 62,31 ha (51,25%), LMśw – 27,74 ha (22,82%) oraz Bśw – 18,18 ha (14,95%). Siedliska borowe występują na 66,20% powierzchni.

Struktura wiekowa

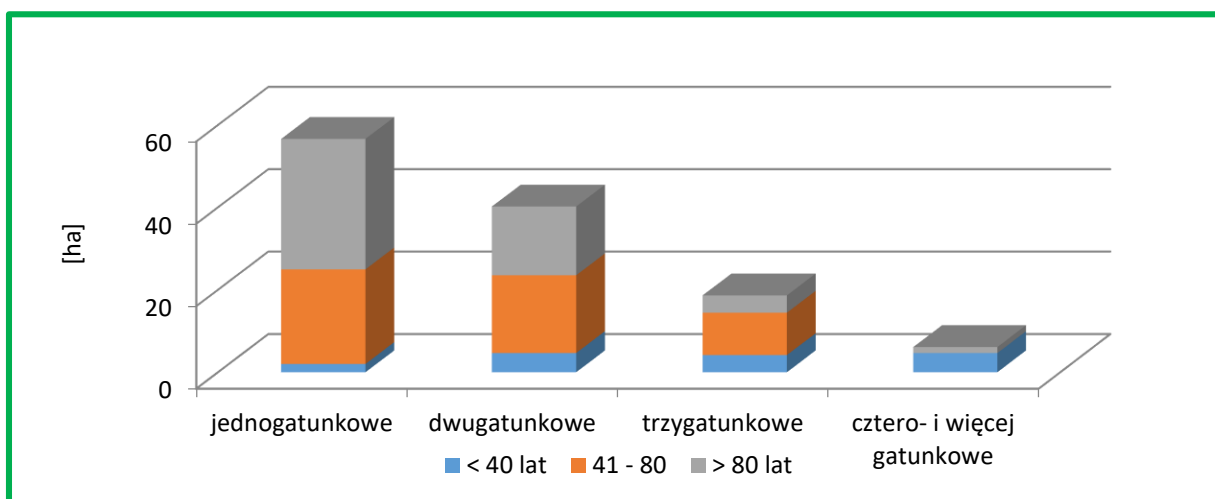
Wykres 12. Zestawienie powierzchni drzewostanów wg klas i podklas wieku w PLH300004 Dolina Noteci na gruntach Nadleśnictwa Trzcianka

W strukturze wiekowej PLH300004 Dolina Noteci na gruntach Nadleśnictwa Trzcianka dominują drzewostany VI podklasy wieku (31,46 ha), IIIb podklasy wieku (21,79 ha) oraz IVa podklasy wieku (21,34 ha). Grunty niezalesione stanowią 6,44 ha. Przeciętny wiek drzewostanów wynosi 80 lat.

Struktura pionowa

Drzewostany na gruncie Nadleśnictwa w zasięgu obszaru PLH300004 Dolina Noteci są drzewostanami jednopiętrowymi.

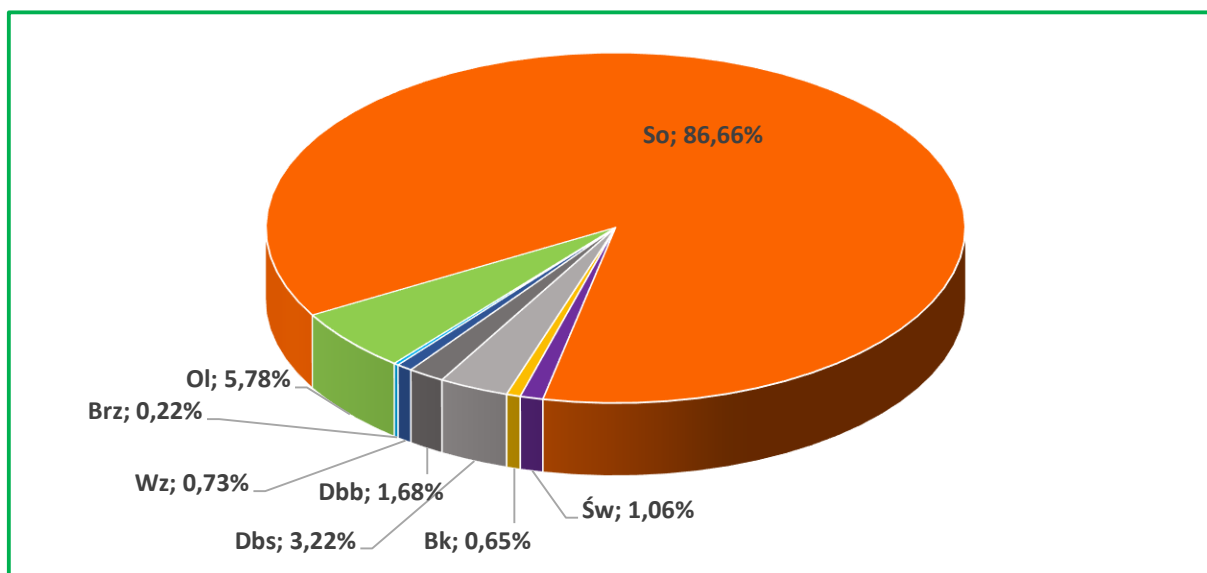
Bogactwo gatunkowe

Wykres 13. Powierzchnia drzewostanów wg grup wiekowych i bogactwa gatunkowego w PLH300004 Dolina Noteci na gruntach Nadleśnictwa Trzcianka

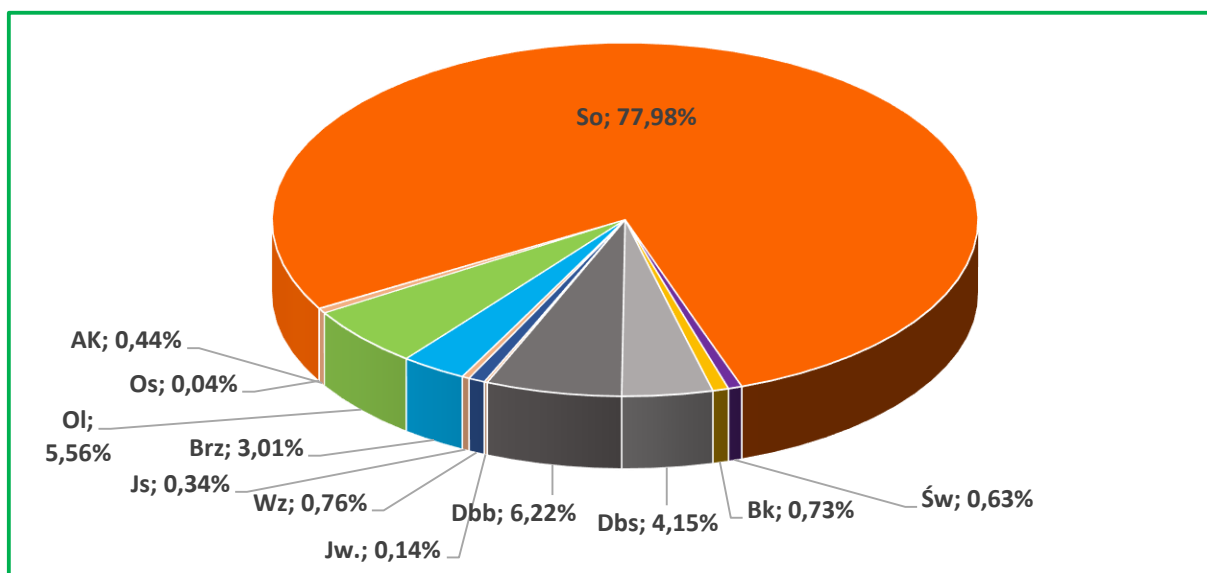
Drzewostany Nadleśnictwa Trzcianka w zasięgu obszaru PLH300004 Dolina Noteci, są słabo zróżnicowane pod względem składów gatunkowych. Przeważają drzewostany jednogatunkowe – 46,6% i dwugatunkowe – 33,1%. Następne pod względem zajmowanych powierzchni są drzewostany trzygatunkowe (15,3%). Drzewostany cztero- i więcej gatunkowe zajmują 5,0% powierzchni gruntów zalesionych.

Gatunki panujące i rzeczywiste

Wykres 14. Udział powierzchniowy gatunków panujących w PLH300004 Dolina Noteci na gruntach Nadleśnictwa Trzcianka

W lasach Nadleśnictwa Trzcianka w zasięgu obszaru PLH300004 Dolina Noteci jako gatunki panujące występuje 9 gatunków drzew. Głównym gatunkiem lasotwórczym jest sosna, panująca na 86,66% powierzchni. Udział gatunków iglastych na gruntach Nadleśnictwa Trzcianka wynosi 87,72%.

Wykres 15. Udział powierzchniowy gatunków rzeczywistych w PLH300004 Dolina Noteci na gruntach Nadleśnictwa Trzcianka

W porównaniu z tabelą wg gatunków panujących mniejszy jest rzeczywisty powierzchniowy udział sosny – o 8,68%. Pozostałe gatunki wchodzi częściej w skład drzewostanu jako gatunki współpanujące i domieszkowe, przez co ich rzeczywisty udział w powierzchni gruntów zalesionych Nadleśnictwa jest większy lub na podobnym poziomie jak udział gatunków panujących. Rzeczywisty powierzchniowy udział gatunków iglastych wynosi 78,61%.

Pochodzenie

Są to drzewostany pochodzenia sztucznego bądź takie, dla których nie można jednoznacznie ustalić pochodzenia. Drzewostany na gruntach porolnych zajmują 26,60 ha.

Starodrzewy

Powierzchnia drzewostanów ponad 100-letnich w PLH300004 Dolina Noteci na gruntach Nadleśnictwa wynosi 44,24 ha (34,6% powierzchni gruntów zalesionych i niezalesionych). Gatunkami panującymi w drzewostanach są: So (40,88 ha), Dbs (1,79 ha), Dbb (1,57 ha). Lasy ponad 100-letnie w obszarze na siedliskach przyrodniczych występują na powierzchni 3,36 ha w tym na siedlisku 9170 (1,62 ha) oraz 91F0 (1,74 ha).

Zniekształcenia

Borowacenie

Przeprowadzone analizy wskazują, iż objawy słabego borowacenia widoczne są na 58,6% powierzchni tego obszaru, na 8,5% - średniego. Na pozostałej powierzchni oznak borowacenia nie stwierdzono (32,9%).

Monotypizacja

Na tym fragmencie gruntów Nadleśnictwa monotypizacja nie występuje.

Neofityzacja

Analiza danych zawartych w opisach taksacyjnych wskazała, że gatunki obcego pochodzenia nie występują jako gatunki panujące w drzewostanach na tym obszarze.

Tab. 8. Zestawienie liczby wyłączeń wg form występowania gatunków obcego pochodzenia w PLH300004 Dolina Noteci na terenie Nadleśnictwa Trzcianka

Lp.	Gatunek obcego pochodzenia	Forma występowania				
		ponad 5% w składzie d-stanu (od 1 w udziale)	do 5% w składzie d-stanu (poj, mjsc)	w warstwie nalotu, podrostu, podsadzeń	w warstwie podszytu, samosiewu i zakrzewień	w warstwie przestoi i zakrzewień
1	2	3	4	5	6	7
1.	Czeremcha późna				33	
2.	Dąb czerwony		3		1	
3.	Dereń biały				1	
4.	Kasztanowiec biały		1			
5.	Klon jesionolistny		1			
5.	Robinia akacyjowa	5	15		23	1
6.	Sosna Banksa		3			
RAZEM		5	23		58	1

Zinwentaryzowano 5 wyłączeń z gatunkami obcymi w składzie drzewostanu, a także 23 wyłączenia, gdzie gatunki obce występują pojedynczo lub miejscami. W 58 wyłączeniach gatunki występują w warstwie podszytu, samosiewu i zakrzewień oraz w 1 wyłączeniu występują w warstwie przestoi i zakrzewień.

Pod względem gatunkowym największy problem jest z czeremchą późną, którą stwierdzono w 33 wyłączeniach, co stanowi 38% liczby wszystkich wyłączeń w obszarze.

Ochrona gatunkowa

Rośliny chronione

Na gruntach Nadleśnictwa w obszarze PLH300004 Dolina Noteci nie stwierdzono stanowisk roślin objętych prawną ochroną.

Zwierzęta chronione

Na gruntach Nadleśnictwa w obszarze PLH300004 Dolina Noteci stwierdzono stanowiska zwierząt objętych prawną ochroną, w tym: żurawia (oddz. 811a) oraz bobra (oddz.: 290k, 810b, 813j).

Należy zaznaczyć, że przedmiotem ochrony w obszarze jest 14 typów siedlisk z Załącznika I DS, 4 gatunki zwierząt z Załącznika II DS i 1 gatunek rośliny z Załącznika II DS.

Na gruntach Nadleśnictwa w zasięgu obszaru stwierdzono siedliska przyrodnicze będące

przedmiotem ochrony (3150, 9170, 91E0, 91F0). Analizując strukturę gatunkowo-wiekową i siedliskową można również stwierdzić, że występują w tym obszarze potencjalne miejsca bytowania zwierząt i siedliska roślin będących przedmiotem ochrony.

W dalszej części prognozy szczegółowo przeanalizowano wpływ *Planu* na przedmioty ochrony w obszarze.

3.4.2. Grunty przeznaczone do zalesienia

Plan w wykazie zadań z zakresu hodowli lasu zawiera między innymi zestawienie zadań dotyczących gruntów przeznaczonych do zalesienia. W *Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko* (Dz. U. z 2019, poz. 1839) określono jako mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko zalesienia o powierzchni powyżej 20 ha oraz zalesienia:

- pastwisk lub łąk na obszarach bezpośredniego lub potencjalnego zagrożenia powodzią (...);
- nieużytków na glebach bagiennych;
- nieużytków lub innych niż orne użytków rolnych znajdujących się na obszarach objętych formami ochrony przyrody (...) lub w otulinach form ochrony przyrody (...).

Na terenie Nadleśnictwa Trzcianka występują grunty przeznaczone do zalesienia.

Tab. 9. Zestawienie gruntów przeznaczonych do zalesienia w Nadleśnictwie Trzcianka

Lp.	Adres leśny	Pow. [ha]	Rodzaj pow. wg ewidencji	Typ gleby	Położenie w granicach form ochrony	
					Obszary N2000	Pozostałe formy ochrony
1	2	3	4	5	6	7
1.	08-10-1-01-20 -b -00	0,98	PS	Gleba rdzawa	-	-
2.	08-10-1-05-507 -b -00	2,03	R	Gleba rdzawa	-	-
OGÓŁEM		3,01				

W *Planie* projektuje się zalesienie dwu wydzieleń na gruntach porolnych na ogólnej powierzchni 3,01 ha. Jest to pastwisko oraz rola, na których nie stwierdzono siedlisk przyrodniczych Natura 2000, jak również stanowisk roślin chronionych i miejsc przebywania zwierząt objętych ochroną gatunkową. Grunty przeznaczone do zalesienia nie znajdują się w granicach ustawowych form ochrony przyrody. Zlokalizowane są one poza obszarami Natura 2000.

Na tej podstawie można przyjąć, że nie ma zasadniczych przeciwwskazań do zalesienia tych gruntów. Należy jednak zaznaczyć, że formalną podstawą do zalesienia użytków rolnych lub

innych gruntów niezaliczonych do lasów jest ich przeznaczenie do zalesienia w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego lub w decyzjach administracyjnych o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu.

3.4.3. Projekty w zakresie infrastruktury technicznej

Plan potrzeby w zakresie infrastruktury technicznej określa jako potencjalne, w sposób ramowy, bez konkretnej lokalizacji. Nie jest więc podstawą ich realizacji. *Plan* nie zawiera projektów:

- budowy i remontów dróg, mostów, przepustów, urządzeń melioracyjnych,
- budowy i remontów budynków mieszkalnych, budynków gospodarczych i innych,
- budowy i konserwacji zbiorników małej retencji,
- urządzeń dla potrzeb turystyki i rekreacji.

Zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. (Dz. U. z 2019, poz. 1834) przedsięwzięcia te mogą potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko. Dla takich przedsięwzięć obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko stwierdza organ właściwy do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach i do nich zwracać się będzie Nadleśnictwo po opracowaniu szczegółowych projektów. Na podstawie *Planu* Nadleśnictwo nie może występować o decyzję, a więc nie ma potrzeby w prognozie przeprowadzać analizy wpływu na środowisko wymienionych zamierzeń.

3.5. Określenie obszarów potencjalnej kolizji między celami ochrony przyrody, a gospodarką leśną

Ewentualne miejsca lub obszary, gdzie może nastąpić kolizja między zapisami *Planu* a wymogami ochrony przyrody, w szczególności w odniesieniu do przedmiotów ochrony w obszarach Natura 2000, to:

- realizacja użytkowania rębnego w drzewostanach, w których stwierdzono stanowiska roślin chronionych lub miejsca bytowania zwierząt chronionych, bez odpowiedniej ochrony tych miejsc oraz bez przestrzegania terminów wykonania zabiegów;
- zmiana w ramach użytkowania lasu lub zabiegów hodowlanych właściwej dla danego gatunku chronionego lub siedliska przyrodniczego struktury wiekowej i gatunkowej drzewostanów;
- zakładanie upraw niedostosowanych do siedlisk przyrodniczych.

3.6. Istniejące problemy ochrony przyrody istotne z punktu widzenia realizacji *Planu*

Wśród problemów z zakresu ochrony przyrody, istotnych z punktu widzenia sporządzania *Planu* oraz jego realizacji, należy wymienić:

- brak szczegółowych i oficjalnych wytycznych dotyczących sposobów ochrony poszczególnych gatunków lub typów siedlisk (programów ochrony zatwierdzanych przez Ministra Środowiska);
- brak dokładnej wiedzy o występowaniu niektórych gatunków.

3.7. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji *Planu*

Plan urządzenia lasu jest dokumentem, którego obowiązek sporządzania raz na 10 lat dla każdego nadleśnictwa nakłada ustawa o lasach. Tak więc nie można zaniechać ani sporządzania planu urządzenia lasu ani zaprzestać jego realizacji.

W związku z tym, że nie ma możliwości odstąpienia od realizacji planu, nie ma potrzeby analizowania zmian, jakie niesie ze sobą brak jego realizacji.

Trzeba zaznaczyć, że właściwe planowanie urzędzeniowe oraz realizacja tego planowania jest jednym z elementów nakreślających sens prowadzenia trwale zrównoważonej gospodarki leśnej. Brak *Planu* przyczyniłby się do niekontrolowanego korzystania z zasobów leśnych oraz możliwego zniszczenia wielu cennych elementów środowiska przyrodniczego.

Do skutków społecznych wynikających z hipotetycznej sytuacji braku realizacji *Planu* należałoby przede wszystkim ograniczenie rynku pracy. W terenie gdzie brak większych zakładów przemysłowych, stanowiska pracy utworzone w Nadleśnictwie oraz w firmach związanych z prowadzeniem prac leśnych i przetwórstwem drewna są dla miejscowej ludności bardzo ważne. Zaniechanie realizacji *Planu* wiązałoby się z koniecznością likwidacji miejsc pracy w tych firmach i wzrostem bezrobocia.

Ekonomiczne skutki braku realizacji *Planu*, poza skutkami finansowymi dla Lasów Państwowych, to także straty w gospodarce narodowej, w której udział rynku drzewnego jest znaczący.

W odniesieniu do przyrodniczych skutków braku realizacji *Planu* trzeba wspomnieć o konieczności jak najszerszego wykorzystywania w procesach gospodarczych surowców odnawialnych. Drewno, którego pozyskanie odbywa się głównie w nadleśnictwach, należy do grupy surowców od-

nawialnych, a dotychczasowa gospodarka leśna, oparta o plany urządzenia lasu, sprzyja powiększeniu się zasobów drzewnych w skali kraju, umożliwiając tym samym szersze ich wykorzystanie. W przypadku znacznych ograniczeń w pozyskiwaniu drewna spodziewać się należy wzrostu popytu na inne surowce, itp. materiały sztuczne, plastyki, metale – w meblarstwie, czy węgiel – w domowych kotłowniach. Szersze wykorzystanie tworzyw sztucznych niesie za sobą groźne konsekwencje w postaci zanieczyszczeń powietrza podczas ich produkcji i przetwórstwa oraz problemów związanych z ich późniejszą utylizacją.

Innym przyrodniczym skutkiem braku realizacji *Planu* jest ograniczenie ingerencji w naturalne procesy zachodzące w przyrodzie. Dla wielu gatunków i siedlisk jest to efekt pożądanym, natomiast dla innych zdecydowanie negatywny. Część siedlisk i niektóre gatunki zwierząt i roślin dla zachowania ich typowych biotopów wymagają ingerencji człowieka, czasami wręcz w formie gospodarczego użytkowania.

3. PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIE PLANU NA ŚRODOWISKO I OBSZARY NATURA 2000

4.1. Przewidywane oddziaływanie *Planu* na środowisko

4.1.1. Oddziaływanie na różnorodność biologiczną

Różnorodność biologiczna oznacza zróżnicowanie życia na wszelkich poziomach jego organizacji. Różnorodność biologiczną można podzielić na:

- różnorodność gatunkową – bogactwo roślin i zwierząt,
- różnorodność genetyczną (wewnątrzgatunkową) – zróżnicowanie genów poszczególnych gatunków,
- różnorodność ekosystemów – bogactwo siedlisk warunkujących bogactwo ekosystemów.

Różnorodność gatunkowa

W zakresie oceny wpływu *Planu* na ten element mogą być analizowane zapisy dotyczące:

- wpływu projektowanych zabiegów na różnorodność gatunkową grzybów, roślin i zwierząt,
- wpływu projektowanych zabiegów na zróżnicowanie gatunkowe drzewostanów.

W pierwszym przypadku jednoznaczna ocena nie jest możliwa, gdyż realizacja *Planu* może odmiennie wpływać na różne grupy gatunków. Jedne działania oddziałujące pozytywnie na jakąś grupę organizmów mogą negatywnie wpływać na inną. Szerzej zostało to omówione w innych rozdziałach Prognozy. Generalnie podkreślić należy, iż przedstawiane zalecenia i sposoby ograniczania negatywnego wpływu mają na celu umożliwienie zachowania szerokiego spektrum gatunków w zakresie odpowiadającym poszczególnym, różnorodnym ekosystemom i przy ich zastosowaniu przewidywane jest zachowanie różnorodności gatunkowej organizmów właściwych tym ekosystemom.

Zapisy *Planu* przyczynią się do ochrony różnorodności gatunkowej poprzez zainwentaryzowanie znanych stanowisk roślin i zwierząt chronionych oraz uwidocznienie ich w opisach taksacyjnych i na odpowiednich mapach tematycznych. Informacja taka pozwoli odpowiednio dostosować prace gospodarcze w lasach do zasad ochrony tych gatunków, co przyczyni się do ich zachowania.

Oceniając zaprojektowane działania pod kątem ich wpływu na różnorodność gatunkową drzewostanów, odnieść się trzeba głównie do zamieszczonej w *Planie* tabeli zawierającej

proponowane typy drzewostanów (TD) i składy gatunkowe upraw. Tabela ta dla każdego typu siedliskowego lasu określa optymalny TD (lub kilka TD) oraz proponowane składy upraw z określeniem przedziału procentowego udziału każdego gatunku.

Tab. 10. Typy drzewostanów o kierunku ochronnym, orientacyjne składy gatunkowe upraw dla poszczególnych typów siedlisk przyrodniczych przyjętych w Nadleśnictwie Trzcianka

Siedlisko przyrodnicze	Kod	TSL	TD	Orientacyjny skład gatunkowy [w %]	Zalecany rodzaj rębni	Uwagi
1	2	3	4	5	6	7
Kwaśne buczyny niżowe	9110-1	BMśw	So-Bk	Bk 50, So 30, Db i inne 20	Rębnie złożone II,III,IV.	W domieszce dęb bezszypułkowy.
		LMśw	Bk	Bk 70, So 20, Db i in. 10		
		Lśw	Bk	Bk 70, Db i in. 30		
Żyzne buczyny niżowe	9130-1	Lśw	Bk	Bk 80, Db, Lp i in. 20	Rębnie złożone II,III,IV.	W domieszce dęby z przewagą dębu szypułkowego.
		LMśw (rzadko)				
		Lw	Bk	Bk 70, Db 20, Wz,Js,OI i in. 10		
Grąd subatlantycki	9160	Lśw	Db	Db 70, Gb,Lp i in. 30	Rębnie złożone II,III,IV.	Dążyć do przewagi dębu szypułkowego.
		Lw	Gb-Db	Db 50, Gb 30, Lp, Wz i in. 20		
		LMśw	Bk-Db	Db 50 Bk 30 Gb, Lp i inne 20		
Grąd środkowo-europejski	9170	LMśw	Db	Db 70, Gb, Lp i in. 30	Rębnie złożone II,III,IV.	Dążyć do przewagi dębu szypułkowego.
		Lśw LMw (rzadko)	Gb-Db	Db 50, Gb30, Lp i in. 20		
		Lw	Db	Db 70 Bk, Gb, Lp i in. 30		
Śródlądowe kwaśne dąbrowy	9190-2	BMśw BMw	So-Db	Db 50, So 30, Bk i in. 20	Rębnie złożone II,III,IV.	-
		LMśw, LMw, Lśw	Db	Db 80, Bk i in. 20		
			Bk-Db	Db 60, Bk 30, So i in. 10		
Bór bagienny typowy	91D0-2	Bb	So	So 90, Brz.om i in. 10	-	Zakaz użytkowania rębneho, pozostawienie martwych drzew na gruncie, sprzyjanie odnowieniu naturalnemu.
		BMb (rzadko)	Brz-So	So 60, Brz.om i in. 40		
Bory i lasy bagienne	91D0	BMb	Brz-So	So 60, Brz.om i in. 40	-	
Brzeziny bagienne	91D0-1	BMb	So-Brz	Brz.om 60, So 30, OI i in. 10	-	
		LMb (rzadko)				

Siedlisko przyrodnicze	Kod	TSL	TD	Orientacyjny skład gatunkowy [w %]	Zalecany rodzaj rębni	Uwagi
1	2	3	4	5	6	7
Łęgi wierzbowe i topolowe	91E0-2	Lł	Tp	Tp 70, Js, Wz i in. 30	Rębnie złożone II,IV.	Do czasu ustąpienia chorób Js należy zastępować go innymi:
Łęgi olszowe i jesionowe	91E0-3	OI	Js-OI	OI 50, Js 30, Wz i in. 20	Rębnie złożone. Na siedl. olsu również rębnią zupełną.	Wz, Dbs, Jw, Brz, OI, KI i in. Należy unikać gat. obcych geograficznie i ekologicznie.
		OIJ				
		Lw	OI	OI 80, Wz i inne 20		
		LMw (rzadko)	OI-Db	Db 50, OI 30 Wz i in. 20		
Źródłiskowe lasy olszowe na niżu	91E0-4	OI	OI	OI 90, Js i in. 10	-	Bierne formy ochrony.
Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe	91F0	Lł	Wz-Js-Db	Db 40, Js 30, Wz 20, OI i in. 10	Rębnie złożone II, IV.	Do czasu ustąpienia chorób Js należy zastępować go innymi: Wz, Dbs, Jw, Brz, OI, KI i in.
		Lw				Niezbędne okresowe zalewy. Należy unikać gat. obcych geograficznie i ekologicznie.
Cieplolubne dąbrowy	91I0-1	-	Db	Db 80, Brz, Lp i in. 20	Rębnie złożone II,III,IV.	Bez względu na siedlisko leśne. Konieczność eliminacji Gb.
Śródładowy bór chrobotkowy	91T0-1	Bs	So	So 90, Brz 10	I,IV	Rębnią I dopuszczalna w dużych płatach siedliska pod warunkiem nieobjęcia rębnią całego płatu.

Przyjęte orientacyjne składy gatunkowe upraw zabezpieczają zachowanie właściwej struktury gatunkowej drzewostanów na rozpoznanych leśnych siedliskach przyrodniczych. Przedstawione w programie ochrony przyrody wskazówki i proponowane sposoby zagospodarowania, jakimi należy się kierować podczas wykonywania zabiegów gospodarczych w drzewostanach na siedliskach chronionych, spowodują zwiększenie różnorodności, zarówno poprzez odpowiedni dobór gatunków, różnorodność faz rozwojowych, warstwowość, jak i udział martwego drewna i drzew biocenotycznych.

Zapisy planu urządzenia lasu przyczynią się do ochrony różnorodności gatunkowej również poprzez zainwentaryzowanie znanych stanowisk roślin i zwierząt chronionych oraz

uwidocznienie ich w opisach taksacyjnych i na odpowiednich mapach tematycznych. Informacja taka pozwoli odpowiednio dostosować prace gospodarcze w lasach do zasad ochrony tych gatunków przez to przyczyni się do ich zachowania.

Różnorodność genetyczna

W *Planie* wyszczególnione są obiekty bazy nasiennej, z której pozyskiwany jest materiał siewny do produkcji sadzonek. Są to obiekty wyselekcjonowane pod względem cech jakościowych i pod tym kątem mogą być oceniane jako ograniczające różnorodność biologiczną. Należy jednak podkreślić, że *Plan* nie jest dokumentem, który ustala i definiuje te zadania. Selekcja nasiennej nie jest elementem stanowionym w planach urzędzenia lasu, a wynika z innych przepisów prawa krajowego (ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r. o leśnym materiale rozmnożeniowym, rozporządzenia wykonawcze Ministra Środowiska), więc nie może być oceniana jako element *Planu*.

Różnorodność ekosystemów

W celu zachowania różnorodności ekosystemów *Plan* zwraca uwagę itp. na:

- wykorzystanie zmienności w ramach mikrosiedlisk,
- pozostawianie w stanie naturalnym cieków, zbiorników wodnych, bagien, torfowisk, itp.,
- zachowanie lasów łągowych i olsów,
- zwiększanie udziału starych drzew w lasach, pozostawianie drzew dziuplastych,
- kształtowanie strefy ekotonowej na obrzeżach lasu,
- czynną ochronę ekosystemów łąkowych.

Realizacja planowanych zadań gospodarczych zgodnie z przedstawionymi uwagami nie tylko nie wpłynie niekorzystnie na występujące w Nadleśnictwie ekosystemy, ale powinna przyczynić się do zwiększenia ich ilości i naturalności.

Leśne siedliska przyrodnicze

Podczas wykonanej w Lasach Państwowych powszechnej inwentaryzacji zasobów przyrodniczych, obejmującej siedliska przyrodnicze oraz siedliska dzikiej fauny i flory, na gruntach Nadleśnictwa Trzcianka zidentyfikowano 9 typów leśnych siedlisk przyrodniczych. Szczegółowe wyniki inwentaryzacji omówiono w programie ochrony przyrody. Informację o dominującym w wyłączeniu (zajmującym ponad 50% powierzchni) typie siedliska przyrodniczego zamieszczono również w opisach taksacyjnych, a ich rozmieszczenie przedstawiono na mapach załączonych do programu ochrony przyrody.

Tab. 11. Zestawienie powierzchni leśnych siedlisk przyrodniczych Natura 2000 na gruntach Nadleśnictwa Trzcianka

Lp	Siedlisko		Wyłączenia z siedliskiem poza granicami obszarów siedliskowych	Wyłączenia z siedliskiem w granicach obszarów siedliskowych	Łącznie
	Kod	Nazwa	Liczba pododdziałów / Powierzchnia w ha		
1	2	3	4	5	6
1.	9110	Kwaśne buczyny	103 / 319,40	-	103 / 319,40
2.	9130	Żyzne buczyny	2 / 21,72	-	2 / 21,72
3.	9160	Grąd subatlantyckie	38 / 119,04	-	38 / 119,04
4.	9170	Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny	18 / 42,23	3 / 1,91	21 / 44,14
5.	9190	Kwaśne dąbrowy	18 / 41,86	-	18 / 41,86
6.	91D0*	Bory i lasy bagienne	12 / 40,51	-	12 / 40,51
7.	91E0*	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe	130 / 304,77	3 / 1,18	133 / 305,95
8.	91F0	Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe	23 / 55,59	1 / 2,02	24 / 57,16
9.	91T0	Bory chrobotkowe	9 / 23,87	-	9 / 23,87
RAZEM			353 / 968,99	7 / 5,11	360 / 973,65

*siedlisko przyrodnicze o znaczeniu priorytetowym

Leśne siedliska przyrodnicze Natura 2000 zajmują łącznie 973,65 ha. Dominującym siedliskiem, są kwaśne buczyny obejmujące 32,8% powierzchni wszystkich siedlisk przyrodniczych. W granicach obszarów siedliskowych leśne siedliska przyrodnicze zajmują 5,11 ha (0,5% wszystkich siedlisk leśnych w Nadleśnictwie).

Dalsza analiza dotyczy siedlisk przyrodniczych w włączeniach położonych poza obszarami siedliskowymi (SOO). Analiza siedlisk położonych w obszarach siedliskowych przedstawiona jest w dalszej części *Prognozy*.

Zamieszczone w tabeli rodzaje planowanych zadań z zakresu użytkowania głównego (cięcia pielęgnacyjne i rębne) dotyczą okresu od 01.01.2024 r. do 31.12.2033 r.

Tab. 12. Rodzaje zadań z zakresu użytkowania głównego w drzewostanach na leśnych siedliskach przyrodniczych Natura 2000 poza granicami obszarów siedliskowych na gruntach Nadleśnictwa Trzcianka

Lp.	Kod	Liczba pododdz.	Pow. Ogólna siedliska	Rodzaje planowanych zadań			Brak zadań	Przewidywany wpływ ¹⁾
				Pielęgnowanie drzewostanów**	Rębnie zupełne	Rębnie złożone		
		szt.	[ha]/liczba pododdz.					
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	9110	103	319,40	142,45 / 43	- / -	110,21 / 27	66,74 / 33	+
2.	9130	2	21,72	21,72 / 2	- / -	- / -	- / -	+
3.	9160	38	119,04	76,29 / 18	- / -	11,78 / 1	30,97 / 19	+
4.	9170	18	42,23	16,80 / 5	- / -	6,21 / 1	19,22 / 12	+
5.	9190	18	41,86	25,49 / 8	- / -	1,34 / 1	15,03 / 9	+
6.	91D0*	12	40,51	- / -	- / -	- / -	40,51 / 12	brak
7.	91E0*	130	304,77	1,03 / 1	- / -	- / -	303,74 / 129	+
8.	91F0	23	55,59	22,80 / 8	- / -	8,44 / 3	24,35 / 12	+
9.	91T0	9	23,87	15,16 / 6	- / -	- / -	8,71 / 3	+
Razem		353	968,99	321,74 / 91	- / -	137,98 / 33	509,27 / 229	

*siedlisko przyrodnicze o znaczeniu priorytetowym

**pielęgnowanie drzewostanów – planowane zabiegi: CW, CP, TW, TP

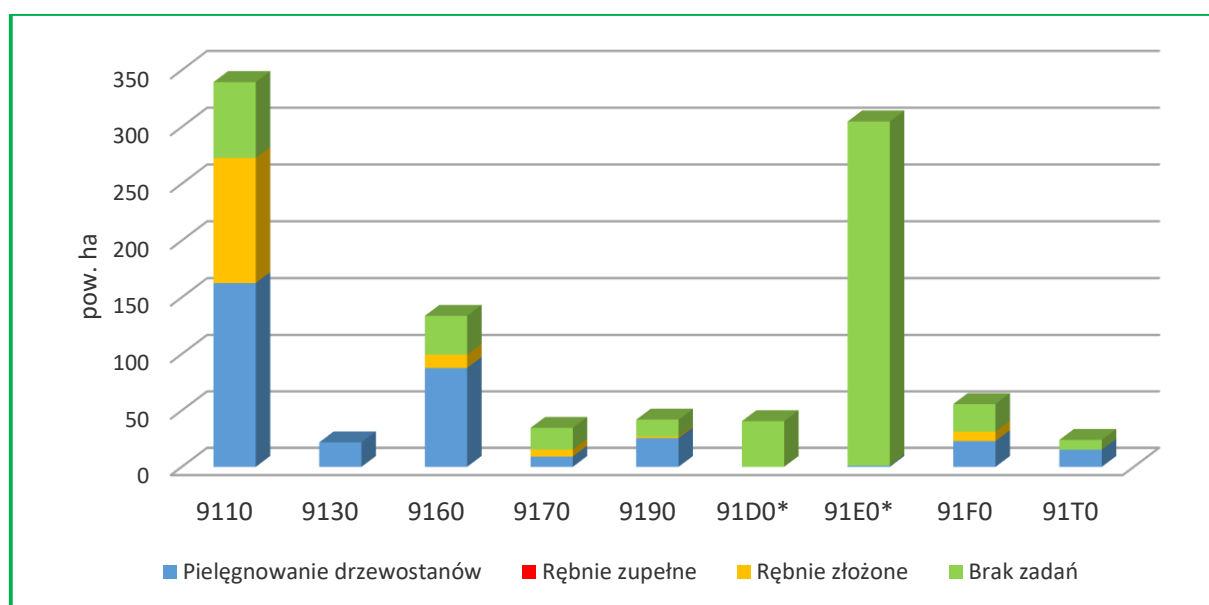
¹⁾Symbole wpływu planowanych czynności gospodarczych na znane stanowiska:

+ (plus) – wpływ dodatni, pozytywny,

0 (zero) – wpływ obojętny,

- (minus) – wpływ ujemny, negatywny,

brak – brak czynności w *Planie*, która mogłaby mieć jakiś wpływ.

Wykres 16. Rodzaje planowanych cięć w drzewostanach na siedliskach przyrodniczych Natura 2000 poza obszarami siedliskowymi w Nadleśnictwie Trzcianka

W analizowanym *Planie* postępowanie na siedliskach przyrodniczych zostało omówione przede wszystkim w programie ochrony przyrody.

Wnioski wynikające z analizy powierzchni i rodzaju zabiegów określonych dla drzewostanów z zainwentaryzowanymi siedliskami przyrodniczymi, zlokalizowanymi na gruntach Nadleśnictwa poza obszarami siedliskowymi Natura 2000, są następujące:

Kwaśne buczyny (9110)

Drzewostan główny kwaśnej buczyny tworzy buk, gatunkami domieszkowymi są dąb bezszypułkowy, sosna zwyczajna, grab, lipa. Zachowanie właściwego stanu ochrony polega głównie na zapewnieniu trwałego dominującego udziału buka w drzewostanie. Sposób postępowania hodowlano-ochronnego z drzewostanami bukowymi polega na stosowaniu cięć częściowych (Rb II), polegających na stopniowej redukcji górnego piętra, co jest warunkiem naturalnego odnowienia i rozwoju tego gatunku. Okres rozpoczęcia procesu odnowienia do ostatniego cięcia uprzętającego wynosi 20 – 30 lat. W tym czasie pozyskuje się maksymalnie 95% miąższości drzewostanu. Pozostała część powinna tworzyć zwarte fragmenty (kępy), które pozostaną do naturalnej śmierci, stanowiąc miejsce dla rozwoju gatunków związanych ze starodrzewami i martwym grubym drewnem.

Kwaśne buczyny zinventaryzowano w 106 drzewostanach o łącznej powierzchni 339,45 ha. Na 45% powierzchni zaplanowano pielęgnację drzewostanów (CW, CP, TW, TP). Planowanie rębni złożonych (częściowych) na 35% powierzchni wynika z określonych na gruncie potrzeb odślaniania młodego pokolenia z uwzględnieniem ładu przestrzennego i czasowego. Pozostałą powierzchnię drzewostanów 20% pozostawiono bez wskazań gospodarczych.

Taki sposób użytkowania nie spowoduje zaniku tego siedliska oraz zmniejszenia jego powierzchni, a wykonanie cięć pielęgnacyjnych zgodnie z zaleceniami ogólnymi przedstawionymi w programie ochrony przyrody przyczyni się do poprawienia niektórych parametrów struktury i funkcji, składających się na stan siedliska.

Żyzne buczyny (9130)

W postaci naturalnej lub zbliżonej do naturalnej charakteryzują się czystym drzewostanem bukowym, ewentualnie z niewielką domieszką dębu, graba oraz lipy. Utrzymanie siedliska we właściwym stanie ochrony wymaga stosowania podobnych zabiegów, jak przy siedlisku kwaśnej buczyny.

Żyzne buczyny zinventaryzowano w 2 drzewostanach o łącznej powierzchni 21,72 ha, w których zaplanowano pielęgnację drzewostanów (TW, TP). Zabiegi te będą miały pozytywny wpływ na zachowanie siedliska.

Ten sposób postępowania nie spowoduje zaniku tego siedliska ani zmniejszenia jego powierzchni, a właściwe wykonanie zabiegów przyczyni się do poprawienia niektórych parametrów składających się na stan siedliska.

Grądy subatlantyckie (9160)

Siedlisko grądu subatlantyckiego tworzy drzewostan z gatunkami głównymi takimi jak: grab, dąb, buk, lipa oraz gatunkami domieszkowymi: jawor, sosna, brzoza i osika.

Grądy subatlantyckie zinwentaryzowano w 38 drzewostanach o łącznej powierzchni 119,04 ha. Na 64% powierzchni zaplanowano pielęgnację drzewostanów (CP, TW, TP). Planowanie rębni złożonych (częściowych) na 10% powierzchni wynika z określonych na gruncie potrzeb odślaniania młodego pokolenia z uwzględnieniem ładu przestrzennego i czasowego. Pozostałą powierzchnię drzewostanów 26% pozostawiono bez wskazań gospodarczych.

Ten sposób postępowania nie spowoduje zaniku tego siedliska ani zmniejszenia jego powierzchni, a właściwe wykonanie zabiegów przyczyni się do poprawienia niektórych parametrów składających się na stan siedliska.

Grądy środkowoeuropejskie i subkontynentalne (9170)

Siedlisko grądu środkowoeuropejskiego i subkontynentalnego tworzy drzewostan z gatunkami głównymi takimi jak: grab, dąb, lipa, wiąz, brzoza, buk, jesion, sosna, daglezwia, olsza oraz gatunkami domieszkowymi: jawor, klon, osika, świerk, modrzew, akacja.

Grądy środkowoeuropejskie i subkontynentalne zainwentaryzowano w 18 drzewostanach o łącznej powierzchni 42,23 ha. Na 40% powierzchni zaplanowano wykonanie pielęgnacji drzewostanów (CW, CP, TP). Planowanie rębni złożonych (częściowych) na 15% powierzchni wynika z określonych na gruncie potrzeb odślaniania młodego pokolenia z uwzględnieniem ładu przestrzennego i czasowego. Pozostałą powierzchnię drzewostanów 45% pozostawiono bez wskazań gospodarczych.

Ten sposób postępowania nie spowoduje zaniku tego siedliska ani zmniejszenia jego powierzchni, a właściwe wykonanie zabiegów przyczyni się do poprawienia niektórych parametrów składających się na stan siedliska.

Kwaśne dąbrowy (9190)

Siedlisko to tworzą drzewostany z panującym dębem, czasem z udziałem buka, brzozy i sosny, o ubogim runie z dominacją gatunków borowych.

Kwaśne dąbrowy zainwentaryzowano w 18 drzewostanach o łącznej powierzchni 41,86 ha. Na 61% powierzchni zaplanowano wykonanie pielęgnacji drzewostanów (TP). Planowanie rębni złożonych (częściowych) na 3% powierzchni wynika z określonych na gruncie potrzeb odślaniania młodego pokolenia z uwzględnieniem ładu przestrzennego i czasowego.

Pozostałą powierzchnię drzewostanów 36% pozostawiono bez wskazań gospodarczych.

Ten sposób postępowania nie spowoduje zaniku tego siedliska ani zmniejszenia jego powierzchni, a właściwe wykonanie zabiegów przyczyni się do poprawienia niektórych parametrów składających się na stan siedliska.

Bory i lasy bagienne (91D0)

W Nadleśnictwie siedlisko zinwentaryzowano w 12 drzewostanach o łącznej powierzchni 40,51 ha. Występuje ono w dwóch podtypach: 91D0-1 – brzezina bagienna oraz 91D0- 2 – sosnowy bór bagienny. Należy podkreślić, że są to siedliska przyrodnicze o znaczeniu priorytetowym, dlatego też za ich ochronę Wspólnota Europejska jest szczególnie odpowiedzialna. W Planie na tym siedlisku nie projektuje się żadnych zabiegów.

W POP zawarto zalecenia, aby w przypadku planowania cięć zupełnych (rębnie zupełne I oraz rębnie III gniazdowe) wokół siedliska należy wyznaczyć strefę buforową, o szerokości ok. 25 m (uwzględniając rzeczywiste ukształtowanie terenu), gdzie nie powinno się wykonywać cięć zupełnych i lokalizować gniazd przy rębniach złożonych; w tych strefach w razie potrzeby można odslaniać pojawiające się odnowienie naturalne bądź wprowadzone odnowienie sztuczne; czynności związane z usuwaniem posuszu czynnego zagrażającego trwałości lasu oraz związane z bezpieczeństwem ludzi mogą być prowadzone.

Ten typ ekosystemu zachowuje się bez ingerencji człowieka, więc ochrona bierna przewidziana w Planie na pewno nie spowoduje pogorszenia parametrów siedliska, lecz pozwoli zachować ciągłość siedliska w dłuższej perspektywie czasowej, wykraczającej poza okres obowiązywania Planu.

Ogólne wymagania ochrony borów i lasów bagiennych dotyczą zachowania stosunków wodnych. Wskazania z tego zakresu przedstawione zostały w programie ochrony przyrody. Ochrona bierna w połączeniu z właściwym kształtowaniem stosunków wodnych powinna korzystnie wpłynąć na zachowanie siedliska i jego niektóre parametry.

Łęgi olchowo-jesionowe (91E0)

Są to siedliska związane z przepływem wody, umiejscowione wzdłuż cieków i zbiorników wodnych, jak również związane z wypływem wód podziemnych (źródłiskowe lasy olszowe). Drzewostany na tym siedlisku tworzą olsza i jesion, z domieszką dębu, wiązu, grabu, lipy, czeremchy, jabłoni, gruszy. Należy pamiętać, że jest to również siedlisko priorytetowe.

W Nadleśnictwie łęgi zidentyfikowano w 130 wyłączeniach, na łącznej powierzchni 304,77 ha. W jednym pododdziale na powierzchni 1,03 ha zaplanowano wykonanie pielęgnacji drzewostanu (TW). Zabieg ten będzie miał pozytywny wpływ na zachowanie siedliska w tym głównie na poprawę niektórych parametrów składających się na stan siedliska.

Ten typ ekosystemu zachowuje się bez ingerencji człowieka, więc ochrona bierna przewidziana w Planie na pewno nie spowoduje pogorszenia parametrów siedliska. Bardzo ważne jest także zapobieganie przesuszeniu i stagnacji wody.

W POP zawarto zalecenia, aby w przypadku planowania cięć zupełnych (rębnie zupełne I oraz rębnie III gniazdowe) wokół siedliska należy wyznaczyć strefę buforową, o szerokości ok. 25 m (uwzględniając rzeczywiste ukształtowanie terenu), gdzie nie powinno się wykonywać cięć zupełnych i lokalizować gniazd przy rębniach złożonych; w tych strefach w razie potrzeby można odslaniać pojawiające się odnowienie naturalne bądź wprowadzone odnowienie sztuczne; czynności związane z usuwaniem posuszu czynnego zagrażającego trwałości lasu oraz związane z bezpieczeństwem ludzi mogą być prowadzone.

Przestrzeganie zaleceń przedstawionych w POP powinno przyczynić się do zachowania właściwego stanu ochrony lasów jesionowo-olszowych.

Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (91F0)

Siedlisko przyrodnicze związane z siedliskami okazjonalnie zalewanymi wodami rzecznyymi lub pozostającymi pod wpływem okresowych spływów wód powierzchniowych albo ruchomych wód gruntowych. W Nadleśnictwie łęgowy las dębowo-wiązowo-jesionowy zidentyfikowano w 23 wyłączeniach, na powierzchni 55,59 ha. Na 41% powierzchni zaplanowano wykonanie pielęgnacji drzewostanów (CP, TW). Planowanie rębni złożonych (częściowych) na 15% powierzchni wynika z określonych na gruncie potrzeb odslaniania młodego pokolenia z uwzględnieniem ładu przestrzennego i czasowego. Pozostałą powierzchnię drzewostanów 44% pozostawiono bez wskazań gospodarczych.

Zabiegi te będą miały pozytywny wpływ na zachowanie siedliska w tym głównie na poprawę niektórych parametrów składających się na stan siedliska.

Śródładowy bór chrobotkowy (91T0)

Jest to typ siedliska przyrodniczego, który tworzy drzewostan sosnowy na skrajnie ubogich piaskach. Drzewostan jest niski i słabo zwarty, warstwa krzewów bardzo słabo rozwinięta, warstwę roślin zielnych stanowią głównie krzewinki i trawy. Bardzo bogata jest warstwa mchów i porostów, w której dominują różne gatunki chrobotków. W wielu przypadkach bory chrobotkowe mogą stanowić fazy degeneracji lub stadia sukcesji wtórnej borów świeżych.

W Nadleśnictwie poza obszarami siedliskowymi bory chrobotkowe zidentyfikowano w 9 drzewostanach o powierzchni 23,87 ha. Na 64% powierzchni zaplanowano wykonanie pielęgnacji drzewostanów (CW, CP, TP). Pozostałą powierzchnię drzewostanów 36% pozostawiono bez wskazań gospodarczych.

Na podstawie przedstawionej analizy wpływu planowanych czynności gospodarczych w drzewostanach na leśnych siedliskach przyrodniczych poza obszarami siedliskowymi można stwierdzić, że *Plan* **nie będzie miał znacząco negatywnego oddziaływania**, a realizacja czynności zgodnie z zaleceniami z programu ochrony przyrody przyczyni się do ich zachowania we właściwym stanie.

Nieleśne siedliska przyrodnicze

Na gruntach Nadleśnictwa występuje 6 nieleśnych siedlisk przyrodniczych. Dokładną lokalizację oraz powierzchnię wyłączeń, w których zinwentaryzowano nieleśne siedliska przyrodnicze zamieszczono w programie ochrony przyrody.

Tab. 13. Zestawienie powierzchni nieleśnych siedlisk przyrodniczych Natura 2000 poza obszarami siedliskowymi na gruntach Nadleśnictwa Trzcianka

Lp	Siedlisko		Wyłączenia z siedliskiem poza obszarami siedliskowymi	Wyłączenia z siedliskiem w obszarach siedliskowych	Łącznie
	Kod	Nazwa	[ha] / liczba pododdz.		
1	2	3	4	5	6
1.	3150	Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne	29,30 / 8	1,50 / 1	30,80 / 9
2.	3160	Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne	6,94 / 3	- / -	6,94 / 3
3.	7110*	Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe)	3,68 / 4	- / -	3,68 / 4
4.	7120	Torfowiska wysokie zdegradowane, zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji	20,29 / 8	- / -	20,29 / 8
5.	7140	Torfowiska przejściowe i trzęsawiska	3,05 / 4	- / -	3,05 / 4
6.	7230	Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk	0,69 / 1	- / -	0,69 / 1
RAZEM			63,95 / 28	1,50 / 1	65,45 / 29

Wyłączenia z nieleśnymi siedliskami przyrodniczymi Natura 2000 zajmują łącznie 65,45 ha, w tym w granicach obszarów siedliskowych 1,50 ha (2,3%).

Plan nie określa szczegółowych wskazań gospodarczych dla gruntów nieleśnych. W programie ochrony przyrody znalazły się ramowe zalecenia dotyczące ochrony tych siedlisk. Ogólnie można stwierdzić, że skupiają się one głównie wokół zachowania ich naturalnego charakteru.

Pewny wpływ *Planu* może nastąpić w wyniku planowania zabiegów związanych z użytkowaniem drzewostanów w najbliższym sąsiedztwie siedlisk wodnych i torfowiskowych, dlatego też należy przeanalizować czynności gospodarcze zaplanowane

w wyłączeniach otaczających dane siedliska (3150, 3160, 7110*, 7120, 7140 oraz 7230).

3150 – Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne

Dla tego siedliska wskazane jest przetrzymywanie drzewostanów wokół brzegów zbiornika do naturalnego rozpadu w sposób niezagrażający trwałości lasu.

Siedlisko 3150 wyróżniono w 9 wyłączeniach, w oddz. 6i, 255x, 320a, 351j, 422h, 424j, 426g, 444d, 813j.

Wskazania gospodarcze zawarte w Planie zaplanowane w wyłączeniach otaczających dane siedlisko dotyczy wykonania w niektórych pododdziałach zabiegów pielęgnacyjnych (TW, TP). Pozostałe wyłączenia będące w sąsiedztwie z siedliskiem pozostawiono bez wskazań.

W jednym przypadku zaplanowano użytkowanie rębne. Jest to:

- oddz. 444d – w oddz. 444a zaplanowano Rb IIIB 60%.

W przypadku planowania cięć zupełnych (rębnie zupełne I oraz rębnie III gniazdowe) w drzewostanach przylegających wokół hydrogenicznym siedlisk przyrodniczych z Załącznika I Dyrektywy Siedliskowej należy wyznaczyć strefy buforowe, o szerokości ok. 25 m (uwzględniając rzeczywiste ukształtowanie terenu), gdzie nie powinno się wykonywać cięć zupełnych i lokalizować gniazd przy rębniach złożonych; w tych strefach w razie potrzeby można odslaniać pojawiające się odnowienie naturalne bądź wprowadzone odnowienie sztuczne; czynności związane z usuwaniem posuszu czynnego zagrażającego trwałości lasu oraz związane z bezpieczeństwem ludzi mogą być prowadzone.

3160 – Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne

Dla tego siedliska wskazane jest przetrzymywanie drzewostanów wokół brzegów zbiornika do naturalnego rozpadu w sposób niezagrażający trwałości lasu.

Siedlisko 3160 wyróżniono w 3 wyłączeniach, w oddz. 352m, 353h, 422a.

Wskazania gospodarcze zawarte w Planie zaplanowane w wyłączeniach otaczających dane siedlisko dotyczy wykonania w niektórych pododdziałach zabiegów pielęgnacyjnych (TP). Pozostałe wyłączenia będące w sąsiedztwie z siedliskiem pozostawiono bez wskazań.

7110* – Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe)

Dla tego siedliska również wskazane jest przetrzymywanie drzewostanów wokół torfowisk do naturalnego rozpadu w sposób niezagrażający trwałości lasu.

Siedlisko 7110* wyróżniono w 4 wyłączeniach, w oddz.: 256j, 413c, 441d, 420i.

Wskazania gospodarcze zawarte w Planie zaplanowane w wyłączeniach otaczających dane siedlisko dotyczy wykonania w niektórych pododdziałach zabiegów pielęgnacyjnych (AGROT, CW, CP, TW, TP). Pozostałe wyłączenia będące w sąsiedztwie z siedliskiem pozostawiono bez wskazań.

7120 – Torfowiska wysokie zdegradowane, zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji

Dla tego siedliska wskazane jest przetrzymywanie drzewostanów wokół torfowisk do naturalnego rozpadu w sposób niezagrażający trwałości lasu.

Siedlisko 7120 wyróżniono w 8 wyłączeniach, w oddz.: 319i, 335c, 353b,d, 354m, 355i, 444c, 503d.

Wskazania gospodarcze zawarte w Planie zaplanowane w wyłączeniach otaczających dane siedlisko dotyczy wykonania w niektórych pododdziałach zabiegów pielęgnacyjnych (TW, TP). Pozostałe wyłączenia będące w sąsiedztwie z siedliskiem pozostawiono bez wskazań.

W trzech przypadkach zaplanowano użytkowanie rębne. Są to:

- oddz. 335c – w oddz. 334g zaplanowano Rb IIIA 40%;
- oddz. 353b – w oddz. 353a zaplanowano Rb IB 95%;
- oddz. 444c – w oddz. 444a zaplanowano Rb IIIB 60% oraz 40%.

W przypadku planowania cięć zupełnych (rębnie zupełne I oraz rębnie III gniazdowe) w drzewostanach przylegających wokół hydrogenicznych siedlisk przyrodniczych z Załącznika I Dyrektywy Siedliskowej należy wyznaczyć strefy buforowe, o szerokości ok. 25 m (uwzględniając rzeczywiste ukształtowanie terenu), gdzie nie powinno się wykonywać cięć zupełnych i lokalizować gniazd przy rębniach złożonych; w tych strefach w razie potrzeby można odślaniać pojawiające się odnowienie naturalne bądź wprowadzone odnowienie sztuczne; czynności związane z usuwaniem posuszu czynnego zagrażającego trwałości lasu oraz związane z bezpieczeństwem ludzi mogą być prowadzone.

7140 – Torfowiska przejściowe i trzęsawiska

Dla tego siedliska wskazane jest przetrzymywanie drzewostanów wokół torfowisk do naturalnego rozpadu w sposób niezagrażający trwałości lasu.

Siedlisko 7140 wyróżniono w 4 wyłączeniach, w oddz.: 5a, 352l, 353f, 465d.

Wskazania gospodarcze zawarte w Planie zaplanowane w wyłączeniach otaczających dane siedlisko dotyczy wykonania w niektórych pododdziałach zabiegów pielęgnacyjnych (TW, TP).

7230 – Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk

Dla tego siedliska wskazane jest przetrzymywanie drzewostanów wokół torfowisk do naturalnego rozpadu w sposób niezagrażający trwałości lasu.

Siedlisko 7230 wyróżniono w 1 wyłączeniu, w oddz. 378d o powierzchni 0,69 ha.

Wyłączenia położone w bezpośrednim sąsiedztwie torfowisk zasadowych pozostawiono

bez wskazań gospodarczych bądź zaplanowano zabiegi pielęgnacyjne (TP).

Dodatkowo w programie ochrony przyrody zawarto zalecenia m.in. dotyczące ręcznego koszenia roślinności zielnej i usuwanie drzew i krzewów.

Taki sposób ujęcia w Planie będzie miało pozytywny wpływ na siedliska torfowiskowe.

Na podstawie przedstawionej analizy wpływu planowanych czynności gospodarczych w drzewostanach wokół ekosystemów wodnych i torfowiskowych (3150, 3160, 7110*, 7120, 7140, 7230) poza obszarami siedliskowymi można stwierdzić, że *Plan* **nie będzie miał znacząco negatywnego oddziaływania**, a realizacja czynności zgodnie z zaleceniami z programu ochrony przyrody przyczyni się do ich zachowania we właściwym stanie.

4.1.2. Oddziaływanie na ludzi

Realizacja *Planu* nie będzie wpływać bezpośrednio na zdrowie i życie ludzi. Charakter zaplanowanych zadań do wykonania dotyczy w zasadzie kształtowania drzewostanów i pozyskania drewna. Na terenie, na którym prowadzone będą prace związane z pozyskaniem drewna mogą wystąpić pewne zagrożenia, tak dla wykonawców tych prac, jak i dla osób postronnych. Z tego też względu przy ścinie drzew powinny być ściśle przestrzegane przepisy BHP, teren oznakowany tablicami ostrzegawczymi, a ruch na niektórych drogach i ścieżkach przebiegających przez powierzchnię roboczą zamknięty lub regulowany. Uciążliwy dla osób przebywających w lesie może być również hałas z pracujących pilarek spalinowych i z pojazdów wykorzystywanych do zrywki i wywozu drewna. Planując prace leśne w oddziałach położonych w sąsiedztwie ośrodków wypoczynkowych lub miejsc wypoczynku należy zwrócić uwagę, by były one prowadzone poza okresem wakacyjnym.

Przy analizie wpływu *Planu* na ludzi warto podkreślić jego edukacyjną rolę. Będący częścią *Planu* program ochrony przyrody jest jednym z ważniejszych instrumentów kształtowania świadomości ekologicznej miejscowego społeczeństwa. W tym celu w programie zapisano potrzebę szerokiego prezentowania zawartych w nim rozwiązań i informacji.

Obowiązujące w Lasach Państwowych przepisy prawne obligują Nadleśnictwa do opracowania „Programu edukacji leśnej społeczeństwa”, na lata obowiązywania w danej jednostce planu urządzenia lasu. Przy realizacji działalności edukacyjnej Nadleśnictwo powinno wykorzystywać dane zawarte w programie ochrony przyrody.

4.1.3. Oddziaływanie na zwierzęta, w szczególności na gatunki chronione

Grupę gatunków zwierząt, dla których wykonano analizę wpływu realizacji planowanych prac leśnych, stanowią gatunki chronione, co do których istnieją informacje o występowaniu w zasięgu Nadleśnictwa. Ocenę oddziaływania czynności gospodarczych zawartych w *Planie* wykonano na podstawie wskazań gospodarczych w drzewostanach ze stwierdzonymi stanowiskami zwierząt, jak również poprzez analizę zaleceń ochronnych opisanych w programie ochrony przyrody. Dla części gatunków nie ma danych o konkretnej lokalizacji ich miejsc bytowania, dlatego też wzięto pod uwagę planowane zabiegi w drzewostanach stanowiących ich potencjalne siedlisko.

Na potrzeby analizy potencjalnego wpływu zapisów *Planu* na zwierzęta wyróżniono określone ich grupy. Należą do nich:

1. Gatunki, których siedliska znajdują się poza powierzchniami leśnymi objętymi zapisami *Planu* w postaci wskazań gospodarczych (grupa nieobejmująca ptaków);
2. Gatunki, które potencjalnie mogą być spotykane na większości gruntów Nadleśnictwa; w stosunku do tej grupy wykonywanie czynności związanych z realizacją każdego typu zabiegu gospodarczego zapisanego w *Planie* generuje podobne zagrożenia (grupa nieobejmująca ptaków);
3. Gatunki występujące regularnie na terenach leśnych pod zarządem Nadleśnictwa;
4. Gatunki, które potencjalnie mogą być spotykane na większości gruntów pod zarządem Nadleśnictwa na odpowiednich dla nich siedliskach z drzewostanami w określonym wieku (grupa nieobejmująca ptaków);
5. Gatunki występujące w określonych, znanych lokalizacjach (grupa nieobejmująca ptaków);
6. Gatunki ptaków terenów otwartych (polan, zrębów), a także związane z uprawami leśnymi;
7. Gatunki ptaków związane z wodami i torfowiskami, gniazdujące w bliskim sąsiedztwie tych siedlisk;
8. Gatunki ptaków związane z drzewostanami w różnym wieku;
9. Gatunki ptaków związane z drzewostanami z dominacją gatunków iglastych;
10. Gatunki ptaków związane z drzewostanami z dominacją gatunków liściastych.

Tab. 14. Wpływ planowanych czynności gospodarczych na zwierzęta chronione

Gatunek lub grupa gatunków	Zapisy <i>Planu</i>	Przewidywane oddziaływanie			Uwagi, wnioski do <i>Planu</i>
		Krótkoterminowe	Średnioterminowe	Długoterminowe	
1	2	3	4	5	6
<p>Gatunki, których siedliska znajdują się poza powierzchniami leśnymi objętymi zapisami <i>Planu</i> w postaci wskazań gospodarczych.</p> <p>Bezkręgowce: biegacz gładki, biegacz leśny, biegacz pomarszczony, biegacz skórzasty, biegacz zielonozłoty, czerwonończyk nieparek, czerwonończyk fioletek, tęcznik mniejszy, trzmiel leśny, trzmiel rudy, pijawka lekarska, ślimak winniczek.</p> <p>Ryby: boleń, głowacz białopłetwy, piskorz.</p> <p>Płazy: grzebiuszka ziemna, kumak nizinny, ropucha paskówka, ropucha szara, ropucha zielona, rzekotka drzewna, traszka grzebieniasta, traszka zwyczajna, żaba jeziorkowa, żaba moczarowa, żaba śmieszka, żaba trawna, żaba wodna.</p> <p>Gady: jaszczurka zwinka, jaszczurka żyworodna, padalec zwyczajny, zaskroniec zwyczajny, żmija zygzakowata.</p> <p>Ssaki: badylarka, bóbr europejski, gacek brunatny, gronostaj, jeż wschodni, karczownik ziemnowodny, karlik malutki, kret, łasica, mopek zachodni, mroczek późny, mysz zaroślowa, nocek duży, nocek Natterera, nocek rudy, ryjówka aksamitna, ryjówka malutka, rzęsorek mniejszy, rzęsorek rzeczek, wiewiórka, wilk, wydra.</p>	Brak zapisów w <i>Planie</i> dla powierzchni siedlisk zajmowanych przez wskazane gatunki zwierząt.	0	0	0	<p>Z uwagi na zajmowane przez wskazane gatunki siedliska, tj.</p> <p>a) wody płynące i stojące (ściśły związek z wodami);</p> <p>b) bezpośrednie otoczenie zbiorników wodnych brzegów rzek i mniejszych cieków;</p> <p>c) tereny nieleśne (ruderalne, rolnicze, łąki, zabudowane, tereny zieleni urządzonej – parki, cmentarze, ogródki działkowe);</p> <p>nie przewiduje się, aby zapisy <i>Planu</i> mogły w jakikolwiek sposób przyczynić się do istotnych zmian w stanie zachowania populacji wymienionych w tej grupie gatunków zwierząt.</p> <p>Nie przewiduje się możliwości wystąpienia oddziaływań zarówno o charakterze bezpośrednim, jak i pośrednim. W tej sytuacji ocenia się, że zapisy <i>Planu</i> dla wskazanej grupy gatunków zwierząt są obojętne.</p>
<p>Gatunki, które potencjalnie mogą być spotykane na większości gruntów Nadleśnictwa. W stosunku do tej grupy wykonywanie czynności związanych z realizacją każdego typu zabiegu gospodarczego zapisanego w <i>Planie</i> generuje podobne zagrożenia.</p> <p>Bezkręgowce: biegacz gładki, biegacz leśny, biegacz pomarszczony, biegacz skórzasty, biegacz zielonozłoty, czerwonończyk nieparek, czerwonończyk fioletek, tęcznik mniejszy, trzmiel leśny, trzmiel rudy.</p> <p>Płazy: grzebiuszka ziemna, kumak nizinny, ropucha paskówka, ropucha szara, ropucha zielona, rzekotka</p>	<p>odnowienia, pielęgnacja upraw, pielęgnacja młodszych drzewostanów, trzebieże późne, rębnie złożone, rębnia zupełna</p>	-1	-1	0	<p>Oddziaływanie 1: płoszenie (wszystkie wskazane gatunki) oraz/lub niezamierzone zabijanie pojedynczych osobników (wskazane gatunki płazów, gadów i bezkręgowców), obecnych na powierzchni z drzewostanem, w obrębie którego realizowane jest wskazanie gospodarcze; lub na jego obrzeżach. <u>Wymaga działania minimalizującego w stosunku do grupy płazów i gadów.</u></p> <p>Oddziaływanie 2: płoszenie (wszystkie wskazane gatunki) oraz/lub niezamierzone zabijanie pojedynczych osobników (wskazane gatunki płazów, gadów i bezkręgowców) na powierzchni dróg leśnych w czasie czynności towarzyszących realizacji wskazania gospodarczego – transport drewna, dojazd samochodami do powierzchni leśnej oraz ruch pieszy pracowników leśnych. <u>Wymaga działania minimalizującego w</u></p>

Gatunek lub grupa gatunków	Zapisy <i>Planu</i>	Przewidywane oddziaływanie			Uwagi, wnioski do <i>Planu</i>
		Krótkoterminowe	Średnioterminowe	Długoterminowe	
1	2	3	4	5	6
<p>drzewna, traszka grzebieniasta, traszka zwyczajna, żaba jeziorkowa, żaba moczarowa, żaba śmieszka, żaba trawna, żaba wodna.</p> <p>Gady: jaszczurka zwinka, jaszczurka żyworodna, padalec zwyczajny, zaskroniec zwyczajny, żmija zygzakowata.</p> <p>Ssaki: badylarka, bóbr europejski, gacek brunatny, gronostaj, jeż wschodni, karczownik ziemnowodny, karlik malutki, kret, łasica, mopek zachodni, nocek duży, nocek Natterera, nocek rudy, ryjówka aksamitna, ryjówka malutka, rzęsorek mniejszy, rzęsorek rzeczek, wiewiórka, wilk, wydra.</p>					<p>stosunku do grupy płazów i gadów.</p> <p>Oddziaływanie 3: W przypadku cięć rębnych zmiana warunków siedliskowych. <u>Wymaga działania minimalizującego w stosunku do siedlisk wszystkich wskazanych gatunków.</u></p> <p>Działanie minimalizujące:</p> <ol style="list-style-type: none"> Ochrona w miarę technicznych możliwości widocznych osobników płazów i gadów w czasie wykonywanych czynności związanych z realizacją wskazania gospodarczego. Zachowanie wokół zbiorników (również stawów bobrowych) i wzdłuż cieków oraz większych rowów z wodą płynącą lub stojącą buforu, w obrębie którego nie będą wykonywane żadne czynności związane z realizacją planowego wskazania gospodarczego. W trakcie realizacji zabiegów rębnych na powierzchni leśnej pozostawiać fragmenty dobrze zachowanego starodrzewia. Z kolei w obrębie drzewostanów, które sąsiadują bezpośrednio z wodami, torfowiskami, bagnami, terenami podmokłymi wyznaczać strefy buforowe poprzez unikanie cięć zupełnych.
	odnowienia, pielęgnacje upraw, pielęgnacje młodszych	0	0	0	Wskazane gatunki związane są ze starszymi drzewostanami lub ich obrzeżami, dlatego nie przewiduje się, aby planowane zabiegi z zakresu odnowień oraz pielęgnacji mogły oddziaływać na tę grupę zwierząt.
<p>Gatunki, które potencjalnie mogą być spotykane na większości gruntów Nadleśnictwa Trzcianka na odpowiednich dla nich siedliskach z drzewostanami w określonym wieku.</p> <p>Ssaki: badylarka, bóbr europejski, gacek brunatny, gronostaj, jeż wschodni, karczownik ziemnowodny, karlik malutki, kret, łasica, mopek zachodni, mroczek późny, mysz zaroślowa, nocek duży, nocek Natterera, nocek rudy, ryjówka aksamitna, ryjówka malutka, ryś, rzęsorek mniejszy, rzęsorek rzeczek, wiewiórka, wilk, wydra, żubr.</p>	trzebieże późne, rębnie złożone, rębnia zupełna	-1	-1	0	<p>Oddziaływanie 1: płoszenie oraz/lub niezamierzone zabijanie pojedynczych osobników, obecnych na powierzchni z drzewostanem, w obrębie którego realizowane jest wskazanie gospodarcze lub na jego obrzeżach.</p> <p>Oddziaływanie 2: płoszenie oraz/lub niezamierzone zabijanie pojedynczych osobników na powierzchni dróg leśnych w czasie czynności towarzyszących realizacji wskazania gospodarczego – transport drewna, dojazd samochodami do powierzchni leśnej oraz ruch pieszy pracowników leśnych.</p> <p>Oddziaływanie 3: W przypadku cięć rębnych zmiana warunków siedliskowych.</p> <p>Działanie minimalizujące: brak</p> <p>Brak praktycznych możliwości zastosowania skutecznych działań minimalizujących przewidywany wpływ, dlatego nie formułuje się ich dla tej grupy gatunków. Jednocześnie nie przewiduje się, aby zdiagnozowane zagrożenia miały istotny wpływ na wielkość populacji wskazanych gatunków po przeprowadzeniu planowanych prac na powierzchniach leśnych.</p>
	trzebieże późne, rębnie złożone, rębnia zupełna.	-1	-1	0	Oddziaływanie 1: niezamierzone zniszczenie miejsc letnich kryjówek oraz/lub zabicie tym samym pojedynczych osobników

Gatunek lub grupa gatunków	Zapisy <i>Planu</i>	Przewidywane oddziaływanie			Uwagi, wnioski do <i>Planu</i>	
		Krótkoterminowe	Średnioterminowe	Długoterminowe		
1	2	3	4	5	6	
					w dziuplach drzew na powierzchni leśnej objętej zabiegiem. <u>Wymaga działania minimalizującego.</u> Oddziaływanie 2: w przypadku cięć rębnych zmiana warunków siedliskowych. Działanie minimalizujące: Pozostawianie na powierzchniach leśnych starych drzew dziuplastych oraz stojących drzew martwych lub obumierających z odstającą korą z wyjątkiem sytuacji zagrażających bezpieczeństwu ludzi lub mienia oraz przypadków zagrożenia trwałości lasu.	
Gatunki występujące w określonych lokalizacjach	bóbr europejski	Ślady bytowania stwierdzone w 177 wyłączeniach, w których w Planie zaprojektowano zabiegi pielęgnacyjne, rębnie złożone, zupełne oraz w dużej części nie zaplanowano żadnych wskazań gospodarczych.	-1	-1	0	Oddziaływanie 1: płoszenie . <u>Wymaga działania minimalizującego.</u> Oddziaływanie 2: Zmiana warunków siedliskowych. <u>Wymaga działania minimalizującego.</u> Działania minimalizujące: 1. Zachowanie wokół zbiorników i wzdłuż cieków oraz większych rowów z wodą płynącą lub stojącą buforu, w obrębie którego nie będą wykonywane żadne czynności związane z realizacją planowego wskazania gospodarczego.
	kumak nizinny	4 poddz. – brak wskazań	0	0	0	brak
	traszka grzebieniasta	5 poddz. – brak wskazań	0	0	0	brak
	żuraw	Ślady bytowania stwierdzone w 19 wyłączeniach, w których w Planie zaprojektowano zabiegi pielęgnacyjne, rębnie złożone oraz w dużej części nie zaplanowano żadnych wskazań gospodarczych.	-1	-1	0	Oddziaływanie 1: płoszenie . <u>Wymaga działania minimalizującego.</u> Działania minimalizujące: 1. Wszelkie prace należy wykonywać poza okresem lęgowym (tj. z wyłączeniem miesięcy III-VII), gdy żuraw nie przebywa w tych drzewostanach.
	nocek duży	1 poddz. – brak wskazań	0	0	0	brak
	wydra	4 poddz. – brak wskazań	0	0	0	brak
Gatunki ptaków, których siedliska znajdują się poza powierzchniami leśnymi objętymi zapisami <i>Planu</i> w postaci wskazań gospodarczych.	brak wskazań	0	0	0	brak	
Gatunki ptaków terenów otwartych (polan, zrębów), a także związane z uprawami leśnymi i strefami ekotonu: czarnogłówka, cierniówka, dzwonec, gawron, gąsiorek, jarzębatka, lelek, lerka, mazurek, piegża, pierwiosnek, pleszka, pokrzywnica, płomykówka, pójdzka, pustulka, puszczyk, raniuszek, skowronek polny, srokosz, szczygieł, szpak, świergotek drzewny, świergotek	brak wskazań lub pielęgnacje młodszych drzewostanów	0	0	0	Nie przewiduje się, aby pozostawienie bez wskazań gospodarczych powierzchni jakichkolwiek drzewostanów miało istotny wpływ na wskazaną grupę ptaków. Podobnie bez wpływu pozostają wskazania gospodarcze przewidziane dla młodszych i starszych drzewostanów. Powierzchnie z takimi drzewostanami nie stanowią atrakcyjnych siedlisk dla wskazanej grupy ptaków, przez co realizacja zapisów <i>Planu</i> w takich miejscach będzie dla tej grupy neutralna.	

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
PROJEKTU PLANU URZĄDZENIA LASU NADLEŚNICTWA TRZCIANKA NA OKRES od 1.01.2024 do 31.12.2033 r

Gatunek lub grupa gatunków	Zapisy <i>Planu</i>	Przewidywane oddziaływanie			Uwagi, wnioski do <i>Planu</i>
		Krótkoterminowe	Średnioterminowe	Długoterminowe	
1	2	3	4	5	6
polny, wróbel.					
Gatunki ptaków związane z wodami, łąkami i torfowiskami, gniazdujące w bliskim sąsiedztwie tych siedlisk:	odnowienia, pielęgnacje upraw, pielęgnacje młodszych drzewostanów	0	0	0	Planowany zabieg nie obejmie siedlisk wskazanej grupy gatunków.
batalion, baczek, bąk, bielik, błotniak łąkowy, błotniak stawowy, bocian biały, bogatka, czapla siwa, cyraneczka, cyranka, czajka, derkacz, dubelt, dzięciołek, gągoł, gęś białoczelna, gęś zbożowa, grubodziób, kania czarna, kania ruda, kokoszka, kopciuszek, kormoran, krakwa, kropiatka, krwawodziób, kszyc, kulik wielki, kwiczoł, łabędź czarnodzioby, łabędź krzykliwy, łabędź niemy, łośówka, łyska, nurogęś, orlik krzykliwy, perkoz dwuczuby, perkoz rdzawoszyi, perkoz zausznic, perkozek, pliszka siwa, płaskonos, podróżniczek, pokląskwa, potrzos, puchacz, remiz, rokitniczka, rybitwa czarna, rybołów, rycyk, siewka złota, sroka, strumieniówka, strzyżyk, śmieszka, świstun, trzciniak, trzcinniczek, trznadel, wodnik, wrona siwa, zielonka, zimorodek.	trzebieże późne rębnie złożone rębnia zupełna	-1	-1	0	<p>Oddziaływanie 1: płoszenie oraz/lub utrata łągów na odnawianych powierzchniach. <u>Wymaga działania minimalizującego.</u></p> <p>Oddziaływanie 2: Zmiana warunków siedliskowych. <u>Wymaga działania minimalizującego.</u></p> <p>Działania minimalizujące:</p> <ol style="list-style-type: none"> Zachowanie wokół zbiorników i wzdłuż cieków oraz większych rowów z wodą płynącą lub stojącą buforu, w obrębie którego nie będą wykonywane żadne czynności związane z realizacją planowego wskazania gospodarczego. Pozostawianie drzew dziuplastych na powierzchniach leśnych

Gatunek lub grupa gatunków	Zapisy <i>Planu</i>	Przewidywane oddziaływanie			Uwagi, wnioski do <i>Planu</i>
		Krótkoterminowe	Średnioterminowe	Długoterminowe	
1	2	3	4	5	6
	brak wskazań	+1	+1	0	brak
<p>Gatunki ptaków związane z drzewostanami w różnym wieku: bielik, bocian czarny, bogatka, czubatka, dudek, dzięcioł czarny, dzięcioł duży, dzięcioł średni, dzięcioł zielony, dzięciołek, gągoł, gil, grubodziób, grzywacz, jastrząb, kania czarna, kania ruda, kapturka, kobuz, kos, kowalik, krogulec, kruk, kukułka, kulczyk, kwiczoł, lelek, makolągwa, modraszka, muchołówka mała, muchołówka szara, muchołówka żałobna, mysikrólik, myszołów, nurogęś, orlik krzykliwy, ortolan, orzechówka, pelzacz leśny, piecuszek, pierwiosnek, pleszka, pokrzywnica, puchacz, raniuszek, remiz, rudzik, rybołów, sikora uboga, siniak sosnówka, sowa uszata, sójka, sóweczka, sroka, strumieniówka, strzyżyk, szpak, śpiewak, świergotek drzewny, świerszczak, świstunka leśna, trzmiełojad, trznadel zwyczajny, wilga, włośchatka, wrona siwa, zaganiacz, zięba, zimorodek, zniczek, żuraw.</p>	pielęgnacje młodszych drzewostanów trzebieże późne	-1	-1	0	<p>Oddziaływanie 1: płoszenie oraz/lub utrata lęgów wskazanych gatunków w sytuacji ich obecności na powierzchni z drzewostanem, w obrębie którego realizowane jest wskazanie gospodarcze lub na jego obrzeżach. <u>Wymaga działań minimalizujących.</u></p> <p>Oddziaływanie 2: płoszenie wskazanych gatunków w czasie czynności towarzyszących realizacji wskazania gospodarczego – transport drewna, dojazd samochodami do powierzchni leśnej oraz ruch pieszy pracowników leśnych. Brak technicznych możliwości przeciwdziałania temu zagrożeniu.</p> <p>Działanie minimalizujące: Na powierzchni leśnej z zabiegiem pozostawiać drzewa dziuplaste. Przed wykonaniem planowanego zabiegu pielęgnacyjnego dokonać kontroli powierzchni pod kątem występowania zasiedlonych gniazd w koronach drzew, po czym w sytuacji ich potwierdzenia chronić je przed zniszczeniem w czasie realizowanych prac leśnych. W przypadku ustalenia, że gniazdo należy do gatunku wymagającego wyznaczenia stref ochronnych, należy wystąpić ze stosownym wnioskiem do RDOŚ. Przeszkolenie osób nadzorujących prace leśne, kontrola powierzchni pod kątem występowania gniazd w koronach drzew przez posiadających stosowną wiedzę pracowników przed wykonaniem zabiegu. Odpowiednie przeszkolenie pracowników wykonujących prace leśne na powierzchni drzewostanu oraz osób nadzorujących te prace tak, aby w sytuacji zaobserwowania zasiedlonego gniazda w warstwie podszytu lub w gałęziach drzew nie wykonywali czynności związanych z zabiegiem w bezpośrednim otoczeniu takiego miejsca.</p>
	rębnia złożona (Rb III) z krótkim okresem odnowienia	-1	-1	0	<p>Oddziaływanie 1: płoszenie lub/oraz utrata lęgów wskazanych gatunków w sytuacji ich obecności na powierzchni z drzewostanem, w obrębie którego realizowane jest wskazanie gospodarcze; lub na jego obrzeżach. <u>Wymaga działań minimalizujących.</u></p> <p>Oddziaływanie 2: płoszenie wskazanych gatunków w czasie czynności towarzyszących realizacji wskazania gospodarczego – transport drewna, dojazd samochodami do powierzchni leśnej oraz ruch pieszy pracowników leśnych. Brak technicznych możliwości przeciwdziałania temu zagrożeniu.</p> <p>Oddziaływanie 3: Zmiana warunków siedliskowych <u>Wymaga działań minimalizujących.</u></p> <p>Działanie minimalizujące: 1. Przed przystąpieniem do prac z zakresu</p>

Gatunek lub grupa gatunków	Zapisy <i>Planu</i>	Przewidywane oddziaływanie			Uwagi, wnioski do <i>Planu</i>
		Krótkoterminowe	Średnioterminowe	Długoterminowe	
1	2	3	4	5	6
					<p>gospodarki leśnej przeprowadza się wizję terenową w wydzieleniu leśnym w którym planuje się te prace, w celu sprawdzenia występowania gatunków chronionych. W przypadku ich wystąpienia należy podjąć odpowiednie działania minimalizujące lub kompensujące.</p> <p>2. Na powierzchni leśnej objętej rębnią pozostawiać drzewa dziuplaste.</p> <p>3. Na wszystkich powierzchniach leśnych objętych rębnią zabezpieczyć fragmenty starodrzewia do ich naturalnego rozpadu.</p>
	rębnia złożona ze średnim lub długim okresem odnowienia (Rb II, Rb IV)	-1	-1	0	<p>Oddziaływanie 1: płoszenie lub/oraz utrata lęgów wskazanych gatunków w sytuacji ich obecności na powierzchni z drzewostanem, w obrębie którego realizowane jest wskazanie gospodarcze; lub na jego obrzeżach. <u>Wymaga działań minimalizujących.</u></p> <p>Oddziaływanie 2: płoszenie wskazanych gatunków w czasie czynności towarzyszących realizacji wskazania gospodarczego – transport drewna, dojazd samochodami do powierzchni leśnej oraz ruch pieszy pracowników leśnych. Brak technicznych możliwości przeciwdziałania temu zagrożeniu.</p> <p>Działanie minimalizujące:</p> <p>1. Przed przystąpieniem do prac z zakresu gospodarki leśnej przeprowadza się wizję terenową w wydzieleniu leśnym w którym planuje się te prace, w celu sprawdzenia występowania gatunków chronionych. W przypadku ich wystąpienia należy podjąć odpowiednie działania minimalizujące lub kompensujące.</p> <p>2. Na powierzchni leśnej objętej rębnią pozostawiać drzewa dziuplaste.</p> <p>3. Na wszystkich powierzchniach leśnych objętych rębnią zabezpieczyć fragmenty starodrzewia do ich naturalnego rozpadu.</p>
	rębnia zupełna	-1	-1	0	<p>Oddziaływanie 1: płoszenie lub/oraz utrata lęgów wskazanych gatunków w sytuacji ich obecności na powierzchni z drzewostanem, w obrębie którego realizowane jest wskazanie gospodarcze; lub na jego obrzeżach. <u>Wymaga działań minimalizujących.</u></p> <p>Oddziaływanie 2: płoszenie wskazanych gatunków w czasie czynności towarzyszących realizacji wskazania gospodarczego – transport drewna, dojazd samochodami do powierzchni leśnej oraz ruch pieszy pracowników leśnych. Brak technicznych możliwości przeciwdziałania temu zagrożeniu.</p> <p>Oddziaływanie 3: Zmiana warunków siedliskowych <u>Wymaga działań minimalizujących.</u></p> <p>Działanie minimalizujące:</p> <p>1. Przed przystąpieniem do prac z zakresu gospodarki leśnej przeprowadza się wizję terenową w wydzieleniu leśnym w którym</p>

Gatunek lub grupa gatunków	Zapisy <i>Planu</i>	Przewidywane oddziaływanie			Uwagi, wnioski do <i>Planu</i>
		Krótkoterminowe	Średnioterminowe	Długoterminowe	
1	2	3	4	5	6
					planuje się te prace, w celu sprawdzenia występowania gatunków chronionych. W przypadku ich wystąpienia należy podjąć odpowiednie działania minimalizujące lub kompensujące. 2. Na powierzchni leśnej objętej rębnią pozostawiać drzewa dziuplaste. 3. Na wszystkich powierzchniach leśnych objętych rębnią zabezpieczyć fragmenty starodrzewia do ich naturalnego rozpadu.

¹⁾Symbole przewidywanego oddziaływania planowanych czynności gospodarczych na znane stanowiska:

+ (plus) – wpływ dodatni, pozytywny,

0 (zero) – wpływ obojętny,

– (minus) – wpływ ujemny, negatywny,

brak – brak czynności w planie, która mogłaby mieć jakiś wpływ,

1 – oddziaływanie nieznaczne,

2 – oddziaływanie istotne,

3 – oddziaływanie znaczące.

Strefy ochrony ostoi, miejsc rozrodu i regularnego przebywania gatunków.

Oddziaływanie zapisów projektu *PUL* na gatunki ptaków objęte ochroną w strefach ochrony ostoi, miejsc rozrodu i regularnego przebywania gatunków oceniono osobno. Zestawienie zaplanowanych w ich zasięgu zabiegów przedstawia poniższa tabela.

Tab. 15. Zestawienie zapisów projektu PUL w strefach ochrony ostoi, miejsc rozrodu i regularnego przebywania gatunków na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Trzcianka

Gatunek	Znana liczba stanowisk lub siedlisko	Zabiegi gospodarcze zaplanowane w miejscach występowania	Sposoby ograniczenia negatywnego wpływu zapisane w Planie lub potrzeby ochrony	Przewidywane oddziaływanie			Uwagi, wnioski do Planu
				Krótkoterminowe	Średnioterminowe	Długoterminowe	
1	2	3	4	5	6	7	8
Bielik	Wyznaczono strefę ochrony w leśnictwie Bukowiec	W strefie całorocznej (9,18 ha) – brak wskazań. W strefie okresowej zaplanowano zabiegi pielęgnacyjne (TW, TP) na powierzchni 14,23 ha. Na pozostałej powierzchni zabiegów nie planowano.	Zapisany w programie ochrony przyrody i w <i>Prognozie</i> termin ochrony okresowej (1.01 – 31.07)	-1	+1	+1	Przestrzeganie terminów ochrony okresowej
Bocian czarny	Wyznaczono strefę ochrony w leśnictwie Bukowiec	W strefie całorocznej (16,98 ha) – brak wskazań. W strefie okresowej zaplanowano zabiegi pielęgnacyjne (TW) na powierzchni 0,72 ha. Na pozostałej powierzchni zabiegów nie planowano.	Zapisany w programie ochrony przyrody i w <i>Prognozie</i> termin ochrony okresowej (15.03 – 31.08)	-1	+1	+1	Przestrzeganie terminów ochrony okresowej
	Wyznaczono strefę ochrony w leśnictwie Karcze	W strefie całorocznej (9,16 ha) – brak wskazań. W strefie okresowej zaplanowano zabiegi pielęgnacyjne (CP, TP) na powierzchni 29,84 ha. Na pozostałej powierzchni zabiegów nie planowano.					
Kania ruda	Wyznaczono strefę ochrony w leśnictwie Wrząca	W strefie całorocznej (30,79 ha) – brak wskazań. W strefie okresowej zaplanowano zabiegi pielęgnacyjne (CW, CP, TW, TP) na powierzchni 53,28 ha. Na pozostałej powierzchni zabiegów nie planowano.	Zapisany w programie ochrony przyrody i w <i>Prognozie</i> termin ochrony okresowej (1.03 – 31.08)	-1	+1	+1	Przestrzeganie terminów ochrony okresowej
	Wyznaczono strefę ochrony w leśnictwie Jędrzejewo	Brak strefy całorocznej. W strefie okresowej zaplanowano zabieg pielęgnacyjny (TP) na powierzchni 2,61 ha. Na pozostałej powierzchni zabiegów nie planowano.					
Orlik krzykliwy	Wyznaczono strefę ochrony w leśnictwie Bukowiec	W strefie całorocznej (9,79 ha) – brak wskazań. W strefie okresowej zaplanowano zabieg pielęgnacyjny (TP) na powierzchni 1,10 ha. Na pozostałej powierzchni zabiegów nie planowano.	Zapisany w programie ochrony przyrody i w <i>Prognozie</i> termin ochrony okresowej (1.03 – 31.08)	-1	+1	+1	Przestrzeganie terminów ochrony okresowej

Gatunek	Znana liczba stanowisk lub siedlisko	Zabiegi gospodarcze zaplanowane w miejscach występowania	Sposoby ograniczenia negatywnego wpływu zapisane w Planie lub potrzeby ochrony	Przewidywane oddziaływanie			Uwagi, wnioski do Planu
				Krótkoterminowe	Średnioterminowe	Długoterminowe	
1	2	3	4	5	6	7	8
Rybołów	Wyznaczono strefę ochrony w leśnictwie Jeziorki	W strefie całorocznej (9,27 ha) – brak wskazań. W strefie okresowej zaplanowano zabiegi pielęgnacyjne (CP, TW, TP) na powierzchni 18,64 ha. Na pozostałej powierzchni zabiegów nie planowano.	Zapisany w programie ochrony przyrody i w <i>Prognozie</i> termin ochrony okresowej (1.03 – 31.08)	-1	+1	+1	Przestrzeganie terminów ochrony okresowej
	Wyznaczono strefę ochrony w leśnictwie Bukowiec	W strefie całorocznej (4,90 ha) – brak wskazań. W strefie okresowej zaplanowano zabiegi pielęgnacyjne (TW, TP) na powierzchni 15,90 ha. Na pozostałej powierzchni zabiegów nie planowano.					
	Wyznaczono strefę ochrony w leśnictwach: Rychlik/Lipinki	W strefie całorocznej (11,31 ha) – brak wskazań. W strefie okresowej zaplanowano zabiegi pielęgnacyjne (TW, TP) na powierzchni 37,61 ha. Na pozostałej powierzchni zabiegów nie planowano.					
	Wyznaczono strefę ochrony w leśnictwie Lipinki	W strefie całorocznej (10,34 ha) – brak wskazań. W strefie okresowej zaplanowano zabiegi pielęgnacyjne (PIEL, CW, TW, TP) na powierzchni 46,84 ha. Na pozostałej powierzchni zabiegów nie planowano.					

Analiza określonych w *Planie* zabiegów gospodarczych pozwala stwierdzić, że przy przestrzeganiu zaleceń dotyczących w szczególności terminów wykonywania prac, nie przewiduje się znacząco negatywnego oddziaływania *Planu* na wymienione chronione gatunki zwierząt, w tym na stan ich populacji. Środki łagodzące ewentualne krótkotrwałe negatywne skutki działań gospodarczych przedstawiono w dalszej części *Prognozy*.

Zagadnienia dotyczące ochrony zwierząt opisano również w programie ochrony przyrody, w kontekście zachowania bogactwa gatunkowego. Zaleca się między innymi:

- ochronę zbiorników wodnych, miejsc rozrodu płazów i gadów,
- pozostawianie wzdłuż zbiorników i cieków wodnych stref ochronnych w postaci nieużytkowanych zrębami zupełnymi drzewostanów; strefy te stanowią potencjalne miejsca bytowania wielu gatunków ptaków,

- zachowanie olsów i innych naturalnych zbiorowisk jako ostoi rzadkich gatunków zwierząt,
- zwiększanie udziału zasobów drewna martwego i rozkładającego się oraz ochrona związanych z nimi zwierząt i mikroorganizmów,
- wyznaczanie i pozostawianie drzew dziuplastych do ich naturalnego rozkładu.

Taki sposób postępowania przyczyni się do ochrony potencjalnych miejsc bytowania różnych, cennych gatunków zwierząt.

4.1.4. Oddziaływanie na rośliny, w szczególności na gatunki chronione

Analizę wpływu zapisów *Planu* na rośliny chronione wykonano na podstawie listy gatunków przedstawionej w programie ochrony przyrody oraz zaplanowanych zabiegów gospodarczych w wyłączeniach, w których te gatunki zinwentaryzowano.

Tab. 16. Planowane czynności gospodarcze i ich przewidywany wpływ na rośliny chronione na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Trzcianka

Nazwa polska	Liczba wyłączeń - ogółem	Rodzaje planowanych czynności gospodarczych na gruntach leśnych						Przewidywany wpływ ¹⁾	Sposoby ograniczenia negatywnego wpływu, uwagi i wnioski do <i>Planu</i>
		Zalesienia	Odhowania	Pielęgnowanie d-stanów	Rębnie złożone	Rębnie zupełne	Brak wskazań		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Bagnica torfowa	1						1	brak	Ogólne zasady ochrony roślin chronionych; zachowanie środowiska występowania, ochrona torfowisk, brak użytkowania na siedliskach bagiennych, kształtowanie stosunków wodnych. Ochrona istniejących egzemplarzy i płatów podczas prowadzenia zabiegów gospodarczych np. poprzez pozostawianie biogrup oraz omijanie przy wyznaczaniu szlaków zrywkowych.
Bagno zwyczajne	65			25	7	2	31	-	
Bielistka siwa (blada)	6			3		1	2	-	
Bobrek trójlistkowy	7						7	brak	
Chrobotek - rodzaj	237	1	1	187	1	19	28	-	
Cis pospolity	4						4	brak	
Goździk piaskowy	1			1				0	
Grzybienie białe	7						7	brak	
Jarząb brekinia	4			3	1			-	
Jarząb szwedzki	1			1				0	
Kłoc wiechowata	2						2	brak	
Kruszczyk szerokolistny	2						2	brak	
Kukułka szerokolistna (storczyk)	1						1	brak	
Modrzewnica zwyczajna	5						5	brak	
Naparstnica zwyczajna	1				1			-	

Nazwa polska	Liczba wyłączeń - ogółem	Rodzaje planowanych czynności gospodarczych na gruntach leśnych						Przewidywany wpływ ¹⁾	Sposoby ograniczenia negatywnego wpływu, uwagi i wnioski do <i>Planu</i>
		Zalesienia	Odnowienia	Pielęgnowanie d-stanów	Rębnie ziożone	Rębnie zupełne	Brak wskazań		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Rosiczka okrągłolistna	12				1		11	0	
Śnieżyczka przebiśnieg	4			2			2	0	
Torfowiec - rodzaj	43			5	1	1	36	-	
Torfowiec kończysty	17						17	brak	
Torfowiec nastroszony	3						3	brak	
Wawrzynek wilczęłyko	3						3	brak	
Widlicz (widłak) spłaszczony	7			4		2	1	-	
Widłak goździsty	15		1	6			8	-	
Widłak jałowcowaty	36	1		20	1	1	13	-	

¹⁾ Symbole przewidywanego wpływu planowanych czynności gospodarczych na znane stanowiska:

+ (plus) – wpływ dodatni, pozytywny,

0 (zero) – wpływ obojętny,

– (minus) – wpływ ujemny, negatywny,

brak – brak czynności w *Planie*, która mogłaby mieć jakiś wpływ.

Na gruntach Nadleśnictwa Trzcianka stwierdzono również występowanie nierozpoznanych gatunków z rodzaju chrobotek oraz torfowiec.

Pospolite gatunki mszaków (brodawkowiec czysty, gajnik lśniący, rokietnik pospolity, widłoząb kędzierzawy, widłoząb miotłowy), które nie były szczegółowo zinwentaryzowane, określono na podstawie ilości wydzieleń z Typem Siedliskowym Lasu Bśw, powyżej III klasy wieku (powyżej 40 lat), z pokrywą mszystą lub mszysto-czernicową (bielistka siwa) oraz dodatkowo z Typem Siedliskowym Lasu BMśw, powyżej III klasy wieku (powyżej 40 lat), z pokrywą mszystą lub mszysto-czernicową (brodawkowiec czysty, gajnik lśniący, rokietnik pospolity, widłoząb kędzierzawy, widłoząb miotłowy).

Symbol „brak” odnosi się do gatunków zinwentaryzowanych w wyłączeniach leśnych, w których nie planuje się działań gospodarczych oraz do stanowisk na gruntach nieleśnych, dla których plan urządzenia lasu w ogóle nie podaje szczegółowych wskazań. Są to gatunki: bagnica

torfowa, bobrek trójlistkowy, cis pospolity, grzybień białe, kłoc wiechowata, kruszczyk szerokolistny, kukulka szerokolistna (storczyk), modrzewnica zwyczajna, torfowiec kończysty, torfowiec nastroszony, wawrzynek wilczełyko.

Symbol „0” określono dla stanowisk gatunków, których biologia pozwala przypuszczać, że zaplanowane zabiegi, głównie trzebieże i cięcia rębne nie spowodują istotnego ubytku w liczebności i kondycji tych populacji. Są to najczęściej gatunki pospolite w skali Nadleśnictwa, nawet jeżeli liczba stwierdzonych stanowisk nie jest znacząca: goździk piaskowy, jarząb szwedzki, rosiczka okrągłolistna, śnieżyczka przebiśnieg.

Symbol „-” przypisano gatunkom, dla których należy wskazać sposoby ograniczenia ewentualnego negatywnego wpływu niektórych działań wynikających z *Planu*. Dotyczy to następujących gatunków: bagno zwyczajne, bielistka siwa (blada), chrobotek – rodzaj, jarząb brekinia, naparstnica zwyczajna, torfowiec – rodzaj, widlicz (widłak) spłaszczony, widłak goździsty, widłak jałowcowaty.

W celu ochrony rzadkich i zagrożonych wyginięciem gatunków flory Nadleśnictwo powinno realizować następujące zalecenia:

- nanoszenie przed rozpoczęciem prac stanowisk cennych gatunków na odpowiednie mapy (np. szkic zrębowy, szkic odnowieniowy), a w razie potrzeby zaznaczenie w terenie,
- działania gospodarcze muszą być prowadzone w sposób niezagrażający trwaniu populacji (np. poprzez pozostawianie biogrup na zrębach, wytyczanie szlaków zrywkowych z ominięciem występujących płatów cennej flory),
- nowe stanowiska cennej roślinności w odpowiedni sposób powinny być katalogowane i kartowane (np. uzupełniając kronikę w programie ochrony przyrody),
- wskazane jest przeprowadzenie szkolenia pracowników z rozpoznawania cennych gatunków.

Przestrzeganie powyższych zaleceń pozwoli zastosować odpowiednie środki łagodzące negatywne skutki działań gospodarczych już na etapie planowania i przed podjęciem prac w lesie.

Przy prowadzeniu gospodarki leśnej należy uwzględnić wymagania zawarte w Rozporządzeniu Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 27 marca 2023 r. w sprawie wymagań dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej (Dz.U. 2023 poz. 672).

4.1.5. Oddziaływanie na wodę

Jednym z ważniejszych czynników wpływających na trwałość lasów, pozostającym w zakresie oddziaływania *Planu* na środowisko, jest ograniczenie procesów degradacji stosunków wodnych.

Lasy chroniące zasoby wód powierzchniowych i podziemnych, tj. położone przy rzekach i jeziorach oraz lasy na siedliskach wilgotnych i bagiennych uznane zostały za lasy ochronne – wodochronne; zajmują one 16,9 % powierzchni gruntów leśnych Nadleśnictwa.

W drzewostanach położonych w bezpośrednim sąsiedztwie zbiorników i cieków wodnych ograniczono zastosowanie zrębów zupełnych (Rb Ib) do najsłabszych siedlisk leśnych. Przy planowaniu cięć rębnych z zastosowaniem rębni zupełnej (Rb Ib) i gniazdowej zupełnej (Rb IIIa) projektowano pozostawienie stref ochronnych o szerokości około 20 – 40 m. Strefy te pozostawiono bez użytkowania rębego.

Na gruntach Nadleśnictwa wyszczególniono 19 wyłączeń ze źródłiskami, które pozostawiono w większości bez wskazówek gospodarczych. W pięciu wyłączeniach zaplanowano TW lub TP. Należy pamiętać, aby w sąsiedztwie źródliska pozostawić bez użytkowania rębego pasy drzewostanów (ekotony, biogrupy) o szerokości około jednej wysokości drzew.

Zagadnienia gospodarki wodnej zostały opisane również w programie ochrony przyrody, gdzie zawarto zasady, jakimi powinno się kierować Nadleśnictwo, aby utrzymać obecny stan i poziom wód gruntowych. Spośród nich można wymienić:

- ochronę brzegów zbiorników wodnych przed dewastacją;
- wyznaczanie stref ochronnych wokół jezior, których brzegi stwarzają korzystne warunki dla rozwoju rekreacji;
- zachowanie w stanie zbliżonym do naturalnego i odtwarzanie śródleśnych zbiorników i cieków wodnych;
- zachowanie śródleśnych nieużytków, jak np.: bagna, trzęsawiska, mszary, torfowiska, w tym zakaz ich osuszania i zalesiania;
- zakaz zalesiania łąk i pastwisk, które mają kluczowe znaczenie przyrodnicze;
- ograniczenie melioracji odwadniających do niezbędnego minimum;
- lokalne zbieranie wód, np. w rowach bez odpływu;
- odnawianie podmokłych, trudnych do odnowienia gruntów z wykorzystaniem samosiewu lub stosowaniem wielolatek, bez przygotowania gleby ciężkim sprzętem i bez stosowania rabatowałków; dopuszczalne są tu również uzasadnione odstępstwa od zalecanego składu gatunkowego;
- zachowanie w dolinach rzek i w bezpośrednim sąsiedztwie zbiorników wodnych lasów łągowych, olsów i innych naturalnych formacji przyrodniczych jako regulatorów wilgotności siedlisk.

4.1.6. Oddziaływanie na powietrze

Rodzaj planowanych czynności i zadań gospodarczych ujętych w *Planie* pozwala stwierdzić, że nie będą one miały znaczącego wpływu na powietrze. Wynika to z dużego rozproszenia czasowo – przestrzennego prowadzonych prac leśnych. Zabiegi gospodarcze wykonywane są punktowo, najczęściej na niewielkiej powierzchni, w stosunkowo krótkim czasie. Emisja spalin pochodzących z pilarek oraz ciężkiego sprzętu przeznaczonego do zrywki i wywozu drewna będzie krótkotrwała i niewielka.

4.1.7. Oddziaływanie na powierzchnię ziemi

Zawarte w *Planie* działania gospodarcze z zakresu pozyskania i hodowli lasu mogą wpłynąć krótkotrwale, nieznacznie negatywnie na powierzchnię gleby.

W przypadku prac związanych z pozyskaniem drewna uszkodzenia mogą nastąpić podczas prowadzenia zrywki i wywozu. *Plan* nie zawiera wskazań w tym zakresie. Zalecenia odnośnie minimalizowania szkód powstających w wyniku pozyskania drewna znajdują się w *Rozporządzeniu Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 27 marca 2023 r. w sprawie wymagań dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej* (Dz.U. 2023 poz. 672).

Inną grupą zadań zawartych w *Planie* są czynności związane z pracami odnowieniowymi i zalesieniowymi. Wytyczne odnośnie sposobów przygotowania gleby, sadzenia drzew i pielęgnacji upraw przedstawione są w innych dokumentach branżowych, np. w zasadach hodowli lasu.

4.1.8. Oddziaływanie na krajobraz

Krajobraz leśny jest przestrzennym układem elementów przyrodniczych takich jak: roślinność (drzewa, krzewy, runo), rzeźba terenu, woda powierzchniowa oraz elementów będących wynikiem działalności człowieka: drogi, szlaki operacyjne, linie energetyczne, infrastruktura turystyczno-rekreacyjna, obiekty kultu religijnego, pomniki historii itp.

O walorach estetyczno-krajobrazowych lasu decydują: przebieg granicy polno-leśnej, zróżnicowanie architektury wnętrza lasu, występowanie cieków i zbiorników wodnych, cenne gatunki roślin i zwierząt.

Wpływ *Planu* na krajobraz przejawia się głównie w kształtowaniu przestrzeni przyrodniczej, związanej z wyznaczaniem drzewostanów do użytkowania rębego na najbliższe 10-lecie, a zwłaszcza z wyborem drzewostanów do wycięcia zrębami zupełnymi. W celu podniesienia estetyki powierzchni zrębowych, podczas opracowywania planu cięć kierowano się zapisami Zasad hodowli lasu, w tym wytycznymi w sprawie doskonalenia gospodarki leśnej na podstawach ekologicznych. Wytyczne te zawarto również w programie ochrony przyrody.

Stosowanie zrębów zupełnych ograniczono do niezbędnego minimum, głównie do:

- drzewostanów przewidzianych do odnowienia gatunkami światłożądnymi, na siedliskach borowych, jak również na siedliskach silnie zachwaszczonych;
- drzewostanów, których natychmiastowe wycięcie podyktowane jest względami sanitarnymi;
- innych drzewostanów, w których uzyskanie odnowienia naturalnego jest niemożliwe lub mocno utrudnione.

Należy podkreślić, że powierzchnia zrębu zupełnego nie może przekraczać przy rębni Ia – 6 ha, Ib – 4 ha, a dla zrębów przebiegających wzdłuż całego oddziału maksymalna szerokość nie może być większa niż: przy rębni Ia – 80 m, Ib – 60 metrów. W celu urozmaicenia przebiegu działek zrębowych wykorzystywano naturalne granice wyłączeń taksacyjnych, drogi leśne, rowy, itp. W użytkach rębnych planowano do pozyskania do 95% miąższości. Reszta, w formie kęp starodrzewu wraz z niższymi warstwami lasu, powinna pozostać na gruncie do naturalnej śmierci.

Taka realizacja użytkowania rębego będzie mieć korzystny wpływ na urozmaicenie struktury wiekowej i przestrzennej drzewostanów, a planowane rozmieszczenie cięć przyczyni się do większego zróżnicowania kompleksów leśnych i stopniowego eliminowania monokultur.

Ze względów ochronnych oraz z uwagi na estetykę krajobrazu przy ciekach i zbiornikach wodnych planowano stosowanie rębni złożonych wszędzie tam, gdzie możliwe jest uzyskanie odnowienia naturalnego, a na słabych siedliskach przy projektowaniu rębni zupełnej (Ib) oraz gniazdowej zupełnej (IIIa) pozostawiono bez użytkowania pasy ochronne o szerokości 20-40 metrów.

Pozytywnie na walory krajobrazu wpłynie ciągłe dostosowywanie drzewostanów do warunków siedliskowych, połączone często z przebudową litych drzewostanów iglastych na lasy mieszane lub liściaste, urozmaicone pod względem składu gatunkowego.

Podniesieniu walorów estetycznych lasu mają służyć również zasady zawarte w programie ochrony przyrody, dotyczące kształtowania stref ekotonowych, czyli łagodnych stref przejściowych między sąsiadującymi biocenozami. Zalecenia te dotyczą między innymi: wprowadzania możliwie dużej gamy gatunków o wysokich walorach estetycznych na obrzeżach lasu, rozluźnienia warstwy drzew i zagęszczenia warstwy krzewów.

Na tej podstawie można przyjąć, że wpływ zapisów *Planu* na krajobraz będzie korzystny.

4.1.9. Oddziaływanie na klimat

Projektowane do wykonania w bieżącym 10-leciu zadania gospodarcze nie będą miały wpływu na klimat obszaru. Oddziaływanie byłoby zauważalne tylko wówczas, gdyby działania te

prowadziły do znaczącego zwiększenia lub zmniejszenia powierzchni zalesionej, co nie jest planowane.

Wpływ czynności zawartych w *Planie* może mieć jednak charakter lokalny, związany np. z osłoną przed wiatrami, wilgotnością powietrza, temperaturą. Panujące na zrębie zupełnym warunki mikroklimatyczne są zupełnie odmienne od tych, które występują na tej samej powierzchni przed usunięciem drzewostanu. Aby złagodzić niekorzystne zjawiska związane z pojawieniem się w lesie powierzchni otwartej, podczas planowania przebiegu działek zrębowych wykorzystywano naturalne granice wyłączeń, przebieg dróg, sieć rowów melioracyjnych, itp. elementów liniowych, łatwych do identyfikacji w terenie. Należy podkreślić, że ustawa o lasach nakłada obowiązek odnowienia zrębów w okresie do pięciu lat od wykonania cięć.

O terminowości wykonania prac odnowieniowych decyduje przede wszystkim gospodarz terenu. Z reguły tam, gdzie nie ma zagrożeń od owadów, powierzchnia obsadzana jest w drugim roku po wykonaniu zrębu.

Reasumując można stwierdzić, że planowane czynności gospodarcze nie będą mieć znaczącego wpływu na klimat.

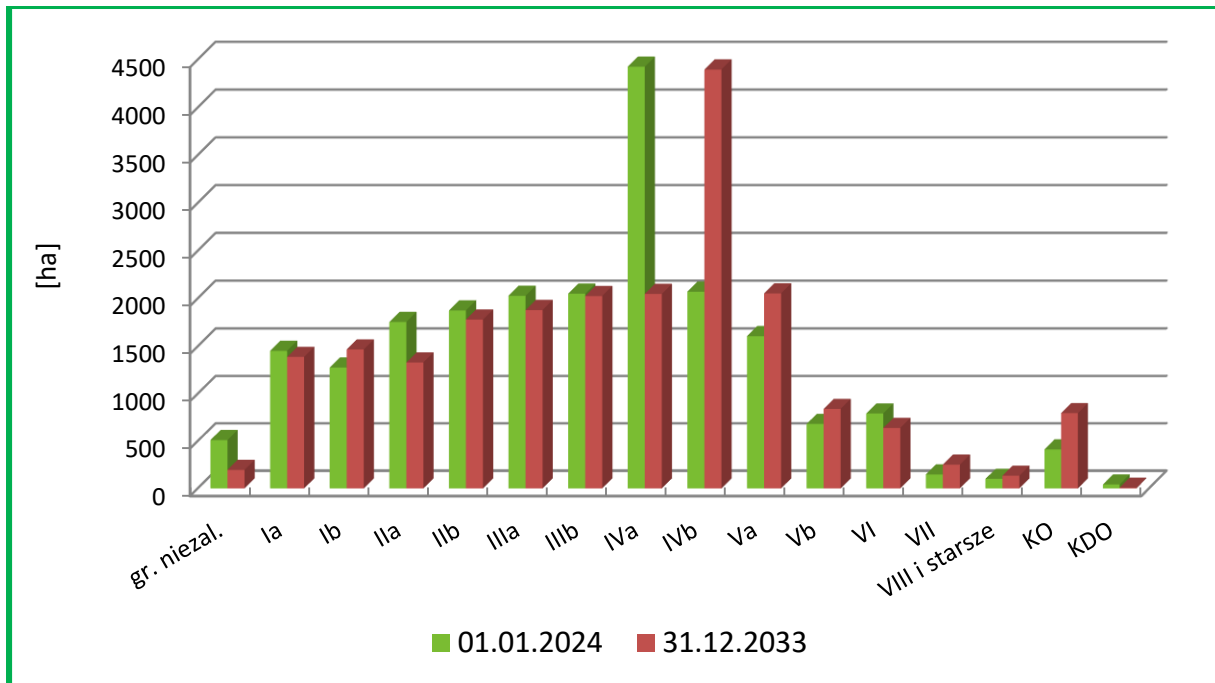
4.1.10. Oddziaływanie na zasoby naturalne

Głównym zasobem naturalnym, na jaki wpływ ma realizacja *Planu*, są zasoby drzewne. Ponieważ drewno jest surowcem o wielkich możliwościach wykorzystania, zapotrzebowanie na produkty i wyroby drzewne stale wzrasta.

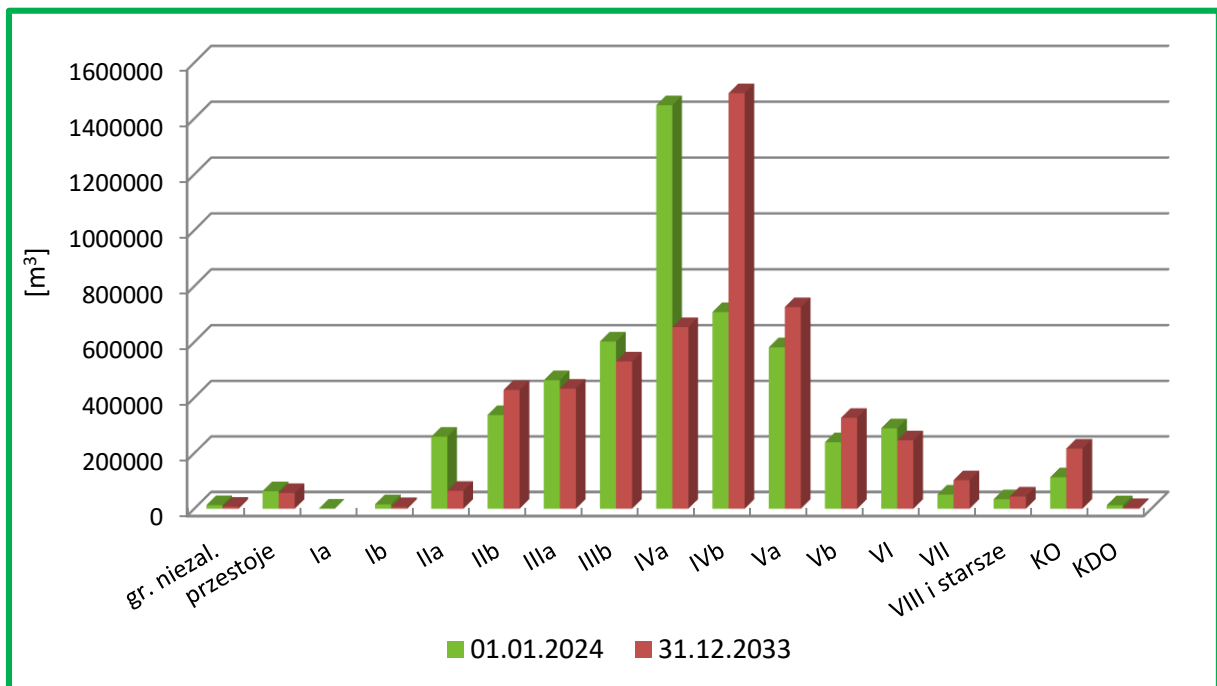
Gospodarka leśna, zgodnie z ustawą o lasach, prowadzona jest na zasadach trwałości lasu oraz zachowania i powiększania zasobów drzewnych.

Jednym z podstawowych zadań planu urządzenia lasu jest kształtowanie wielkości i struktury zapasu produkcyjnego w urządzonej jednostce, dzięki optymalizacji etatów użytkowania rębego i przedrębego oraz ustaleniu możliwości lokalizacji cięć rębnych w wielkości przyjętej za optymalną. Etat cięć rębnych określa rozmiar grubizny do pozyskania w drzewostanach dojrzałych do odnowienia, natomiast etat cięć przedrębnych jest to wielkość przewidziana do pozyskania w drzewostanach młodszych w ramach zabiegów pielęgnacyjnych. Suma obu etatów daje maksymalną ilość drewna przewidzianą do pozyskania w okresie obowiązywania *Planu* (10 lat) i zapisana jest w decyzji Ministra Klimatu i Środowiska o zatwierdzeniu planu urządzenia lasu.

Porównanie struktury wiekowej wszystkich drzewostanów Nadleśnictwa na początku okresu i przybliżonej struktury z końca obowiązywania *Planu* przedstawiają diagramy.

Wykres 17. Porównanie powierzchni klas wieku na początku i końcu okresu obowiązywania *Planu* w Nadleśnictwie Trzcianka

Wykres 18. Porównanie miąższości klas wieku na początku i końcu okresu obowiązywania *Planu* w Nadleśnictwie Trzcianka

Według stanu na 1.01.2024 r. zasoby drzewne w lasach Nadleśnictwa określone zostały na 5231755 m³ grubizny brutto, co przy powierzchni gruntów zalesionych i niezalesionych wynoszącej 21218,70 ha, daje przeciętną zasobność drzewostanów na poziomie 247 m³/ha. W wyniku realizacji zapisów *Planu*, prawdopodobna wielkość zasobów drzewnych na stan

31.12.2033 r. będzie wynosić 5363925 m³ grubizny brutto, co przy powierzchni gruntów zalesionych i niezalesionych wynoszącej 21221,71 ha daje przeciętną zasobność drzewostanów na poziomie 253 m³/ha. Średni wiek drzewostanów Nadleśnictwa na koniec okresu zwiększy się o 4 lata i wynosić będzie 61 lat.

Na tej podstawie można przyjąć, że prowadzenie gospodarki leśnej w oparciu o *Plan* nie wpłynie negatywnie na kształtowanie zasobów drzewnych.

4.1.11. Oddziaływanie na zabytki i dobra kultury materialnej

Na gruntach zarządzanych przez Nadleśnictwo Trzcianka wykonano inwentaryzację obiektów dziedzictwa kulturowego. Inwentaryzację przeprowadzili w 2022 r. archeolodzy Marcin Krzepakowski oraz Romuald Bartkowiak, zgodnie z wytycznymi wypracowanymi przez Zespół zadaniowy ds. inwentaryzacji archeologicznej gruntów zarządzanych przez Nadleśnictwa wchodzące w skład RDLP w Pile.

Inwentaryzację wykonano w oparciu o informacje o obiektach dziedzictwa kulturowego korzystając z następujących źródeł:

- informacji o obiektach nieruchomych i stanowiskach archeologicznych ujętych w ewidencjach zabytków, przekazanych przez Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Poznaniu, Delegatura w Pile;
- analizie numerycznego modelu terenu obejmującego grunty zarządzane przez Nadleśnictwo;
- wypełnionych ankiet przekazanych przez leśniczych poszczególnych leśnictw;
- weryfikacji otrzymanych informacji w terenie z wykorzystaniem numerycznego modelu terenu.

Uzyskano w ten sposób listę łącznie 920 obiektów (zweryfikowanych pozytywnie lub negatywnie), w tym ujętych w ewidencjach konserwatorskich (np. kurhany, ślady, punkty osadnicze z różnych epok, cmentarze, mielerze), potencjalne grodziska, nasyp antropogeniczny, parki dworskie, mogiły, pomniki pamięci, drożyska, drogi brukowe, groble, kamienie, kopce graniczne, pozostałości dawnych pól, kopalni oraz zabudowy, osady z różnych epok, strzelnice, umocnienia polowe, kopce posówkowe, plac sportowy. W trakcie lustracji terenowych zweryfikowano niektóre obiekty negatywnie (2 obiekty) – jako formy naturalne. Te obiekty pozostały w danych źródłowych i nie będą przedstawione w Programie Ochrony Przyrody.

W zależności od sytuacji prawnej obiektów przyjęto następujący podział na kategorie:

- Kategoria 1: obiekty ujęte w ewidencji zabytków;
- Kategoria 2: obiekty zgłoszone lub zaproponowane do ujęcia w ewidencji zabytków;

- Kategoria 3: obiekty nieujęte w ewidencji zabytków o potencjalnych walorach historycznych.

Każdy z obiektów objętych inwentaryzacją po zakończeniu prac i analizie danych otrzymał status określający zalecane sposoby prowadzenia zabiegów gospodarczych według podziału:

- Status 1: bez działań gospodarczych w obrębie stanowiska;
- Status 2: działania gospodarcze z ograniczeniami;
- Status 3: działania gospodarcze bez ograniczeń.

Ostatecznie na gruntach zarządzanych przez Nadleśnictwo Trzcianka ustalono listę 918 obiektów, na podstawie których można opisać dziedzictwo archeologiczne i kulturowe oraz właściwie zaprojektować działania gospodarcze w obszarach bezpośrednio oddziaływujących na obiekty.

Tab. 17. Wyniki inwentaryzacji dziedzictwa kulturowego – grupy obiektów zidentyfikowanych na gruntach Nadleśnictwa Trzcianka

Lp.	Kategoria	Status	Opis grupy obiektów	Liczba obiektów
1	2	3	4	5
1.	1	1	Zabytki archeologiczne objęte ochroną archeologiczno-konserwatorską	11
3.	3	1	Kurhany, nasyp antropogeniczny, potencjalne kurhany i grodzisko	13
3.	3	1	Parki dworskie	2
4.	3	1	Stare cmentarze ewangelicko – augsburskie, mogiły, pomniki pamięci	24
5.	1	2	Mielerze, ślady osadnicze z różnych epok, skarb ludności kultury łużyckiej	36
6.	3	2	Dawna przeprawa, drożyska, droga brukowa, groble, kamień graniczny, kopiec graniczny, mielerze, nasyp antropogeniczny, pozostałości zabudowy, osada z okresu mezolitu, strzelnica, umocnienia polowe	601
7.	3	3	Kopce posówkowe, kurhany, lej, miedze, mielerze, nasyp, plac sportowy, pozostałości dawnych pól, kopalni oraz zabudowy, rów, strzelnica, umocnienia polowe	231
Łączna liczba obiektów				918

➤ **Stanowiska archeologiczne**

Na gruntach Nadleśnictwa Trzcianka występuje 46 stanowisk archeologicznych objętych ochroną archeologiczno-konserwatorską, na które składają się m.in. kurhany, ślady, punkty osadnicze z różnych epok, mielerze, skarb ludności kultury łużyckiej, w tym 2 wpisane do rejestru zabytków (cmentarzyska kurhanowe).

Tab. 18. Wykaz obiektów objętych ochroną archeologiczno-konserwatorską na gruntach Nadleśnictwa Trzcianka

Lp.	Adres leśny	Pow. [ha]	AZP/Nr stan.	Rodzaj pow.	Rodzaj zaplanowanej czynności
1	2	3	4	5	6
1.	08-10-1-04-135 -c -00	1,35	AZP 38-22/5	D-STAN	BRAK WSK
2.	08-10-1-04-136 -d -00	1,33	AZP 38-22/5	D-STAN	BRAK WSK
3.	08-10-1-04-168 -g -00	0,11	AZP 38-22/4	D-STAN	BRAK WSK
4.	08-10-1-04-168 -i -00	3,51	AZP 38-22/4	D-STAN	BRAK WSK
5.	08-10-1-01-216 -f -00	0,28	AZP 38-22/13	D-STAN	BRAK WSK
6.	08-10-1-02-222 -h -00	0,61	AZP 38-23/29	D-STAN	BRAK WSK
7.	08-10-1-02-259 -y -00	0,84	AZP 38-23/2	D-STAN	BRAK WSK
8.	08-10-1-01-328 -b -00	0,5	AZP 38-24/77	D-STAN	BRAK WSK
9.	08-10-1-01-328 -h -00	0,58	AZP 38-24/76	D-STAN	BRAK WSK
10.	08-10-1-07-484 -l -00	0,99	AZP 39-22/12	R	-
11.	08-10-1-07-484 -n -00	0,76	AZP 39-22/13	D-STAN	BRAK WSK
12.	08-10-1-09-491 -s -00	0,26	AZP 40-21/21	D-STAN	BRAK WSK
13.	08-10-1-09-503 -g -00	0,28	AZP 40-21/20	D-STAN	BRAK WSK
14.	08-10-1-06-515 -h -00	0,24	AZP 39-23/77	D-STAN	BRAK WSK
15.	08-10-1-07-520 -h -00	0,35	AZP 40-22/56	D-STAN	BRAK WSK
16.	08-10-1-09-527 -t -00	0,26	AZP 40-21/22	D-STAN	BRAK WSK
17.	08-10-1-05-557 -o -00	0,23	AZP 39-24/64	D-STAN	BRAK WSK
18.	08-10-1-10-567 -d -00	0,28	AZP 40-23/90	D-STAN	BRAK WSK
19.	08-10-1-09-573 -g -00	0,23	AZP 40-22/32	D-STAN	BRAK WSK
20.	08-10-1-09-582 -m -00	0,44	AZP 40-22/40	D-STAN	BRAK WSK
21.	08-10-1-09-587 -x -00	0,31	AZP 40-21/30	D-STAN	BRAK WSK
22.	08-10-1-09-588 -gx -00	0,34	AZP 40-21/89	D-STAN	BRAK WSK
23.	08-10-1-09-588 -ix -00	0,28	AZP 40-21/88	D-STAN	BRAK WSK
24.	08-10-1-09-589 -h -00	0,25	AZP 40-21/40	D-STAN	BRAK WSK
25.	08-10-1-09-589 -i -00	0,26	AZP 40-21/35	D-STAN	BRAK WSK
26.	08-10-1-09-589 -j -00	0,29	AZP 40-21/36	D-STAN	BRAK WSK
27.	08-10-1-09-589 -p -00	0,26	AZP 40-21/39	D-STAN	BRAK WSK

Lp.	Adres leśny	Pow. [ha]	AZP/Nr stan.	Rodzaj pow.	Rodzaj zaplanowanej czynności
1	2	3	4	5	6
28.	08-10-1-09-591 -c -00	0,42	AZP 40-22/39	D-STAN	BRAK WSK
29.	08-10-1-09-591 -m -00	0,44	AZP 40-22/41	D-STAN	BRAK WSK
30.	08-10-1-09-595 -b -00	3,45	AZP 40-21/29	D-STAN	BRAK WSK
31.	08-10-1-05-596 -i -00	0,25	AZP 40-24/14	D-STAN	BRAK WSK
32.	08-10-1-11-626 -n -00	0,25	AZP 40-22/64	D-STAN	BRAK WSK
33.	08-10-1-11-646 -m -00	0,26	AZP 40-22/65	D-STAN	BRAK WSK
34.	08-10-1-10-659 -o -00	0,78	AZP 40-23/43	D-STAN	BRAK WSK
35.	08-10-1-10-675 -k -00	0,55	AZP 40-23/62	D-STAN	BRAK WSK
36.	08-10-1-10-711 -p -00	0,25	AZP 40-23/38	D-STAN	BRAK WSK
37.	08-10-1-11-730 -n -00	1,39	AZP 41-22/33	R	-
38.	08-10-1-10-793 -w -00	0,59	AZP 41-24/31	Ł	-
39.	08-10-1-10-794 -i -00	0,38	AZP 41-24/7	D-STAN	BRAK WSK
40.	08-10-1-10-795 -k -00	2,08	AZP 41-24/27	D-STAN	BRAK WSK
41.	08-10-1-12-805 -i -00	0,26	AZP 41-23/31	D-STAN	BRAK WSK
42.	08-10-1-12-807 -d -00	0,25	AZP 41-23/3	D-STAN	BRAK WSK
43.	08-10-1-12-807 -f -00	0,25	AZP 41-23/29	D-STAN	BRAK WSK
44.	08-10-1-10-810 -f -00	0,38	AZP 41-24/3	D-STAN	BRAK WSK
45.	08-10-1-10-810 -h -00	0,26	AZP 41-24/3	D-STAN	BRAK WSK
46.	08-10-1-10-811 -c -00	0,28	AZP 41-24/6	D-STAN	BRAK WSK
Razem		28,19			

Potencjalne zagrożenie może wystąpić w przypadku stanowisk archeologicznych położonych w drzewostanach przeznaczonych do użytkowania rębego oraz na gruntach przeznaczonych do zalesienia i dotyczyć może prac związanych z przygotowaniem gleby pod uprawę.

Z przedstawionej tabeli wynika, że na gruntach objętych ochroną archeologiczno-konserwatorską nie zaplanowano żadnych wskazań gospodarczych, dlatego nie mają wpływu na stan i zachowanie stanowisk archeologicznych.

W wyniku inwentaryzacji obiektów dziedzictwa kulturowego uzyskano nowe dane odnośnie miejsc o „oczywistej” wartości archeologicznej, które mogą być stanowiskami archeologicznymi (13 obiektów). Są to kurhany, nasyp antropogeniczny oraz potencjalne kurhany i grodzisko. Wykaz obiektów wraz z opisem i sposobem prowadzenia zabiegów gospodarczych zamieszczono w tabeli w POP.

Tab. 19. Wykaz obiektów nieujętych w ewidencji zabytków, o potencjalnych walorach historycznych na gruntach Nadleśnictwa Trzcianka – bez działań gospodarczych w obrębie stanowiska Status 1

Lp.	Adres leśny	Pow. [ha]	Rodzaj pow.	Rodzaj zaplanowanej czynności	Status obiektu - uzgodnione sposoby prowadzenia zabiegów gospodarczych
1	2	3	4	5	6
1.	08-10-1-01-20 -h -00	0,51	D-STAN	BRAK WSK	wyłączyć z działalności gospodarczej
2.	08-10-1-02-21 -c -00	0,52	D-STAN	BRAK WSK	wyłączyć z działalności gospodarczej
3.	08-10-1-02-21 -h -00	0,52	D-STAN	BRAK WSK	wyłączyć z działalności gospodarczej
4.	08-10-1-04-199 -k -00	3,33	D-STAN	BRAK WSK	wyłączyć z działalności gospodarczej
5.	08-10-1-04-200 -h -00	0,35	D-STAN	BRAK WSK	wyłączyć z działalności gospodarczej
6.	08-10-1-04-202 -h -00	0,11	D-STAN	BRAK WSK	wyłączyć z działalności gospodarczej
7.	08-10-1-04-229 -j -00	0,51	D-STAN	BRAK WSK	wyłączyć z działalności gospodarczej
8.	08-10-1-04-230 -f -00	0,51	D-STAN	BRAK WSK	wyłączyć z działalności gospodarczej
9.	08-10-1-04-235 -n -00	0,16	D-STAN	BRAK WSK	wyłączyć z działalności gospodarczej
10.	08-10-1-07-240 -i -00	0,37	Ł	-	-
11.	08-10-1-01-326 -k -00	0,26	D-STAN	BRAK WSK	wyłączyć z działalności gospodarczej
12.	08-10-1-07-484 -j -00	0,31	D-STAN	BRAK WSK	wyłączyć z działalności gospodarczej
13.	08-10-1-10-810 -g -00	0,28	D-STAN	BRAK WSK	wyłączyć z działalności gospodarczej
Razem		7,74			

Tu również, na gruntach objętych ochroną archeologiczno-konserwatorską nie zaplanowano żadnych wskazań gospodarczych, dlatego nie mają wpływu na stan i zachowanie stanowisk archeologicznych.

W wyniku inwentaryzacji obiektów dziedzictwa kulturowego wyróżniono także inne cenne obiekty (601 szt.), które wymagają szczególnej uwagi podczas prowadzenia prac gospodarczych i którym nadano status 2. Są to w większości: dawna przeprawa, drożyska, drogi brukowe, groble, kamienie graniczne, kopce graniczne, mielerze, nasyp antropogeniczny, pozostałości zabudowy, osada z okresu mezolitu, strzelnice, umocnienia polowe.

W tym miejscu należy wyjaśnić pojęcie mielerzy. Pierwotnie mielerz posiadał formę stosu drewna, który uszczelniony był ziemią lub darnią i w takiej postaci podpalany. Tak uzyskane warunki powodowały, iż drewno nie ulegało spaleni, a zwęgleniu. Zachowane do dzisiaj pozostałości mielerzy posiadają własną formę terenową w postaci niewielkiego nasypu ziemnego o średnicy 8-10 m oraz wysokości około 0,5 m. Występują w skupiskach o dość regularnym rozplanowaniu.

Wykaz obiektów wraz z opisem i sposobem prowadzenia zabiegów gospodarczych zamieszczono w tabeli w POP.

Tab. 20. Wykaz obiektów nieujętych w ewidencji zabytków, o potencjalnych walorach historycznych na gruntach Nadleśnictwa Trzcianka – działania gospodarcze z ograniczeniami w obrębie stanowiska Status 2

Lp.	Adres leśny	Pow. [ha]	Rodzaj pow.	Rodzaj zaplanowanej czynności
1	2	3	4	5
1.	08-10-1-02-13 -a -00	5,06	D-STAN	BRAK WSK
2.	08-10-1-02-24 -d -00	5,76	D-STAN	TP
3.	08-10-1-02-26 -f -00	1,09	D-STAN	TP
4.	08-10-1-02-26 -g -00	2,87	D-STAN	CW
5.	08-10-1-03-34 -d -00	4	ZRĄB	ODN-ZRB
6.	08-10-1-03-36 -f -00	5,68	D-STAN	IB
7.	08-10-1-03-37 -b -00	12,82	D-STAN	TP
8.	08-10-1-03-38 -k -00	1,66	D-STAN	IIIBU
9.	08-10-1-02-57 -a -00	8,82	D-STAN	TP
10.	08-10-1-02-57 -d -00	2,63	D-STAN	PIEL
11.	08-10-1-02-57 -g -00	1,95	D-STAN	TP
12.	08-10-1-02-58 -j -00	9,08	D-STAN	IB
13.	08-10-1-02-84 -d -00	4,2	D-STAN	TW
14.	08-10-1-02-85 -a -00	5,97	D-STAN	TP
15.	08-10-1-02-85 -d -00	2,16	D-STAN	TW
16.	08-10-1-02-85 -f -00	0,69	D-STAN	BRAK WSK
17.	08-10-1-02-85 -h -00	5,5	D-STAN	TW
18.	08-10-1-02-86 -d -00	3,41	D-STAN	CW
19.	08-10-1-02-86 -f -00	4,93	D-STAN	TP
20.	08-10-1-02-87 -i -00	3,97	D-STAN	TP
21.	08-10-1-03-97 -c -00	5,63	D-STAN	TP
22.	08-10-1-01-108 -a -00	4,04	D-STAN	BRAK WSK
23.	08-10-1-01-108 -f -00	2,37	D-STAN	TW
24.	08-10-1-01-108 -h -00	1,11	D-STAN	BRAK WSK
25.	08-10-1-01-108 -j -00	1,92	D-STAN	TP
26.	08-10-1-01-109 -g -00	1,63	D-STAN	IB
27.	08-10-1-02-116 -d -00	5,82	D-STAN	TP
28.	08-10-1-02-117 -b -00	1,41	D-STAN	BRAK WSK
29.	08-10-1-04-133 -b -00	0,63	D-STAN	TW
30.	08-10-1-01-171 -k -00	4,71	D-STAN	TP
31.	08-10-1-01-174 -f -00	13,51	D-STAN	TP
32.	08-10-1-02-186 -g -00	3,97	D-STAN	IIA
33.	08-10-1-02-186 -j -00	1,33	D-STAN	BRAK WSK
34.	08-10-1-02-186 -k -00	1,7	D-STAN	TP
35.	08-10-1-04-203 -h -00	3,52	D-STAN	TW
36.	08-10-1-04-205 -h -00	1,96	D-STAN	TP
37.	08-10-1-07-206 -c -00	7,37	D-STAN	IB
38.	08-10-1-01-210 -c -00	17,29	D-STAN	TW
39.	08-10-1-01-210 -f -00	3,23	D-STAN	TW
40.	08-10-1-02-223 -g -00	4,89	D-STAN	IIIAU
41.	08-10-1-07-240 -n -00	4,52	D-STAN	TW
42.	08-10-1-07-241 -m -00	2,3	D-STAN	CW
43.	08-10-1-01-246 -j -00	4,88	D-STAN	TP

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
PROJEKTU PLANU URZĄDZENIA LASU NADLEŚNICTWA TRZCIANKA NA OKRES od 1.01.2024 do 31.12.2033 r

Lp.	Adres leśny	Pow. [ha]	Rodzaj pow.	Rodzaj zaplanowanej czynności
1	2	3	4	5
44.	08-10-1-01-247 -a -00	5	D-STAN	TW
45.	08-10-1-01-247 -f -00	12,09	D-STAN	TP
46.	08-10-1-01-247 -g -00	3,47	D-STAN	BRAK WSK
47.	08-10-1-01-248 -a -00	13,42	D-STAN	TP
48.	08-10-1-01-252 -a -00	1,56	D-STAN	BRAK WSK
49.	08-10-1-01-252 -b -00	1,83	D-STAN	TW
50.	08-10-1-01-252 -c -00	1,87	D-STAN	CP
51.	08-10-1-01-252 -d -00	4,75	D-STAN	IIIAU
52.	08-10-1-01-253 -a -00	8,65	D-STAN	BRAK WSK
53.	08-10-1-02-259 -i -00	0,62	STRZEL	-
54.	08-10-1-02-259 -j -00	0,38	STRZEL	-
55.	08-10-1-02-259 -l -00	0,19	STRZEL	-
56.	08-10-1-04-266 -f -00	4,06	D-STAN	TP
57.	08-10-1-07-270 -b -00	9,02	D-STAN	CW
58.	08-10-1-08-278 -c -00	9,13	D-STAN	BRAK WSK
59.	08-10-1-08-279 -h -00	4,88	D-STAN	TW
60.	08-10-1-08-279 -i -00	4,24	D-STAN	TW
61.	08-10-1-08-280 -c -00	5,26	D-STAN	TP
62.	08-10-1-08-280 -d -00	3,39	D-STAN	TW
63.	08-10-1-08-280 -h -00	1,32	D-STAN	TW
64.	08-10-1-08-284 -c -00	1,57	D-STAN	TP
65.	08-10-1-08-285 -a -00	2,77	D-STAN	TP
66.	08-10-1-08-285 -d -00	3,09	D-STAN	IB
67.	08-10-1-08-285 -f -00	3,62	D-STAN	TW
68.	08-10-1-08-285 -k -00	2,58	D-STAN	TP
69.	08-10-1-08-285 -m -00	4,61	D-STAN	IB
70.	08-10-1-08-286 -b -00	8,07	D-STAN	TP
71.	08-10-1-08-286 -g -00	4,38	D-STAN	IA
72.	08-10-1-08-286 -h -00	3,1	D-STAN	TP
73.	08-10-1-08-286 -k -00	0,86	D-STAN	TP
74.	08-10-1-08-287 -a -00	2,74	D-STAN	CP
75.	08-10-1-08-287 -b -00	2,64	D-STAN	IB
76.	08-10-1-08-287 -h -00	1,08	D-STAN	IB
77.	08-10-1-08-287 -i -00	7,69	D-STAN	TP
78.	08-10-1-08-287 -j -00	2,66	D-STAN	TP
79.	08-10-1-08-287 -k -00	3,39	D-STAN	TP
80.	08-10-1-08-288 -g -00	1,18	D-STAN	TW
81.	08-10-1-01-289 -a -00	4,23	D-STAN	TW
82.	08-10-1-01-289 -c -00	3,03	D-STAN	CP
83.	08-10-1-01-289 -d -00	3,45	D-STAN	CP
84.	08-10-1-01-290 -a -00	2,35	D-STAN	TW
85.	08-10-1-01-290 -b -00	5,02	D-STAN	CP
86.	08-10-1-01-290 -d -00	3,58	D-STAN	TP
87.	08-10-1-01-290 -g -00	2,13	D-STAN	BRAK WSK
88.	08-10-1-01-290 -h -00	3,92	D-STAN	CP
89.	08-10-1-01-291 -a -00	2,9	D-STAN	BRAK WSK

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
PROJEKTU PLANU URZĄDZENIA LASU NADLEŚNICTWA TRZCIANKA NA OKRES od 1.01.2024 do 31.12.2033 r

Lp.	Adres leśny	Pow. [ha]	Rodzaj pow.	Rodzaj zaplanowanej czynności
1	2	3	4	5
90.	08-10-1-01-291 -c -00	3,33	D-STAN	BRAK WSK
91.	08-10-1-01-291 -d -00	2,93	D-STAN	BRAK WSK
92.	08-10-1-01-291 -f -00	9,7	D-STAN	BRAK WSK
93.	08-10-1-01-291 -g -00	2,73	D-STAN	BRAK WSK
94.	08-10-1-01-291 -l -00	0,97	D-STAN	BRAK WSK
95.	08-10-1-01-292 -a -00	7,67	D-STAN	TP
96.	08-10-1-01-292 -d -00	3,41	D-STAN	CP
97.	08-10-1-01-292 -g -00	2,81	D-STAN	CP
98.	08-10-1-01-292 -h -00	3,68	RETENCJA	-
99.	08-10-1-01-292 -k -00	0,92	D-STAN	BRAK WSK
100.	08-10-1-01-293 -k -00	1,99	D-STAN	TP
101.	08-10-1-01-294 -j -00	8,27	D-STAN	TP
102.	08-10-1-01-296 -s -00	2,85	D-STAN	CP
103.	08-10-1-02-298 -c -00	7,39	D-STAN	BRAK WSK
104.	08-10-1-08-315 -d -00	9,3	D-STAN	TP
105.	08-10-1-08-319 -b -00	3,74	D-STAN	TP
106.	08-10-1-08-319 -c -00	2,31	D-STAN	TP
107.	08-10-1-08-321 -a -00	6,27	D-STAN	TW
108.	08-10-1-08-323 -a -00	2,18	D-STAN	TP
109.	08-10-1-01-326 -a -00	2,37	D-STAN	TP
110.	08-10-1-01-326 -b -00	8,83	D-STAN	TP
111.	08-10-1-01-326 -c -00	1,7	D-STAN	CP
112.	08-10-1-01-326 -d -00	3,43	D-STAN	TP
113.	08-10-1-01-326 -m -00	4,56	D-STAN	TP
114.	08-10-1-01-327 -c -00	2,39	D-STAN	TP
115.	08-10-1-01-327 -d -00	2,58	D-STAN	TP
116.	08-10-1-01-327 -j -00	4,25	D-STAN	TP
117.	08-10-1-01-327 -p -00	0,75	D-STAN	TP
118.	08-10-1-01-328 -a -00	7,11	D-STAN	BRAK WSK
119.	08-10-1-01-328 -d -00	1,64	D-STAN	TP
120.	08-10-1-01-328 -h -00	0,58	D-STAN	BRAK WSK
121.	08-10-1-01-328 -i -00	1,38	D-STAN	BRAK WSK
122.	08-10-1-01-329 -b -00	1,28	D-STAN	TP
123.	08-10-1-01-329 -f -00	0,87	D-STAN	TP
124.	08-10-1-06-335 -g -00	2,38	D-STAN	BRAK WSK
125.	08-10-1-06-337 -g -00	4,06	D-STAN	TP
126.	08-10-1-06-337 -k -00	0,48	D-STAN	TP
127.	08-10-1-07-339 -c -00	0,91	D-STAN	TP
128.	08-10-1-07-345 -d -00	2,83	Ł	-
129.	08-10-1-07-347 -l -00	1,55	D-STAN	BRAK WSK
130.	08-10-1-08-348 -g -00	2,26	D-STAN	TW
131.	08-10-1-08-348 -i -00	1,77	D-STAN	IB
132.	08-10-1-08-353 -c -00	12,45	D-STAN	TW
133.	08-10-1-08-356 -j -00	1,62	D-STAN	CP
134.	08-10-1-08-356 -m -00	1,57	D-STAN	CP
135.	08-10-1-08-357 -n -00	5,03	D-STAN	TP

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
PROJEKTU PLANU URZĄDZENIA LASU NADLEŚNICTWA TRZCIANKA NA OKRES od 1.01.2024 do 31.12.2033 r

Lp.	Adres leśny	Pow. [ha]	Rodzaj pow.	Rodzaj zaplanowanej czynności
1	2	3	4	5
136.	08-10-1-08-361 -d -00	4,84	D-STAN	TW
137.	08-10-1-06-366 -c -00	2,88	D-STAN	TW
138.	08-10-1-06-368 -o -00	0,89	D-STAN	IB
139.	08-10-1-06-369 -i -00	1,44	D-STAN	CP
140.	08-10-1-07-370 -o -00	3,58	D-STAN	BRAK WSK
141.	08-10-1-07-370 -p -00	0,89	D-STAN	BRAK WSK
142.	08-10-1-07-374 -h -00	1,43	D-STAN	BRAK WSK
143.	08-10-1-07-379 -d -00	11,57	D-STAN	TW
144.	08-10-1-08-383 -f -00	2,19	D-STAN	TW
145.	08-10-1-08-384 -a -00	3,03	D-STAN	BRAK WSK
146.	08-10-1-08-386 -a -00	6,92	D-STAN	TP
147.	08-10-1-08-386 -d -00	3,92	D-STAN	TW
148.	08-10-1-08-386 -f -00	3,62	D-STAN	TW
149.	08-10-1-08-387 -b -00	2,75	D-STAN	TP
150.	08-10-1-08-387 -c -00	2,66	D-STAN	IB
151.	08-10-1-08-387 -g -00	2,93	D-STAN	TW
152.	08-10-1-08-387 -i -00	4,69	D-STAN	TP
153.	08-10-1-08-388 -b -00	6,79	D-STAN	TP
154.	08-10-1-08-388 -c -00	5,46	D-STAN	TP
155.	08-10-1-08-388 -f -00	4,83	D-STAN	TW
156.	08-10-1-08-388 -g -00	1,07	D-STAN	TP
157.	08-10-1-08-389 -a -00	7,39	D-STAN	TW
158.	08-10-1-08-389 -c -00	3,45	D-STAN	PIEL
159.	08-10-1-08-394 -a -00	4,94	D-STAN	TP
160.	08-10-1-08-395 -g -00	2,85	D-STAN	TP
161.	08-10-1-06-398 -a -00	17,85	D-STAN	TP
162.	08-10-1-06-403 -b -00	2,44	D-STAN	TP
163.	08-10-1-06-403 -j -00	6,05	D-STAN	IB
164.	08-10-1-06-404 -f -00	1,8	D-STAN	CP
165.	08-10-1-06-404 -m -00	1,1	RETENCJA	-
166.	08-10-1-06-405 -d -00	5,17	D-STAN	TP
167.	08-10-1-06-405 -h -00	1,95	D-STAN	TP
168.	08-10-1-07-406 -a -00	4,61	D-STAN	TP
169.	08-10-1-07-406 -b -00	5,82	D-STAN	BRAK WSK
170.	08-10-1-07-406 -d -00	1,33	D-STAN	BRAK WSK
171.	08-10-1-07-407 -b -00	3,29	D-STAN	TP
172.	08-10-1-07-407 -c -00	2,57	D-STAN	TP
173.	08-10-1-07-408 -f -00	3,98	D-STAN	TW
174.	08-10-1-07-408 -h -00	3,28	D-STAN	TW
175.	08-10-1-07-408 -k -00	3,71	D-STAN	CW
176.	08-10-1-07-408 -m -00	3,28	D-STAN	IB
177.	08-10-1-07-409 -d -00	3,01	D-STAN	TP
178.	08-10-1-07-409 -i -00	9,41	D-STAN	IIIA
179.	08-10-1-07-409 -j -00	2,49	D-STAN	CP
180.	08-10-1-07-409 -k -00	2,83	D-STAN	CW
181.	08-10-1-07-409 -l -00	2,29	ZRĄB	AGROT

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
PROJEKTU PLANU URZĄDZENIA LASU NADLEŚNICTWA TRZCIANKA NA OKRES od 1.01.2024 do 31.12.2033 r

Lp.	Adres leśny	Pow. [ha]	Rodzaj pow.	Rodzaj zaplanowanej czynności
1	2	3	4	5
182.	08-10-1-08-414 -g -00	6,81	D-STAN	TP
183.	08-10-1-08-414 -h -00	7,2	D-STAN	TP
184.	08-10-1-08-416 -n -00	10,14	D-STAN	TP
185.	08-10-1-08-417 -h -00	4,35	D-STAN	BRAK WSK
186.	08-10-1-08-418 -a -00	21,21	D-STAN	TP
187.	08-10-1-08-418 -d -00	1,64	D-STAN	IB
188.	08-10-1-08-419 -a -00	26,94	D-STAN	TP
189.	08-10-1-08-419 -b -00	2,29	D-STAN	TP
190.	08-10-1-08-420 -a -00	3,38	D-STAN	TW
191.	08-10-1-08-420 -b -00	3,84	D-STAN	TW
192.	08-10-1-08-421 -a -00	3,59	D-STAN	CP
193.	08-10-1-08-421 -d -00	3,21	D-STAN	TP
194.	08-10-1-08-421 -f -00	2,04	D-STAN	CP
195.	08-10-1-08-421 -k -00	1,37	D-STAN	BRAK WSK
196.	08-10-1-08-421 -m -00	2,86	D-STAN	IIIA
197.	08-10-1-08-422 -l -00	1,63	D-STAN	TP
198.	08-10-1-08-422 -m -00	1,51	D-STAN	CP
199.	08-10-1-08-423 -d -00	5,55	D-STAN	TP
200.	08-10-1-08-428 -m -00	1,05	D-STAN	BRAK WSK
201.	08-10-1-06-433 -f -00	14,21	D-STAN	BRAK WSK
202.	08-10-1-06-443 -i -00	5,7	D-STAN	TP
203.	08-10-1-07-446 -b -00	1,73	D-STAN	IIIA
204.	08-10-1-07-446 -d -00	5,51	D-STAN	TP
205.	08-10-1-07-446 -g -00	2,61	D-STAN	TP
206.	08-10-1-07-446 -h -00	1,78	D-STAN	TP
207.	08-10-1-07-448 -f -00	1,83	D-STAN	TW
208.	08-10-1-07-448 -g -00	10,2	D-STAN	BRAK WSK
209.	08-10-1-07-448 -k -00	4,07	D-STAN	CW
210.	08-10-1-07-449 -d -00	2,81	D-STAN	CP
211.	08-10-1-07-449 -f -00	2,95	D-STAN	CP
212.	08-10-1-07-449 -j -00	8,91	D-STAN	TP
213.	08-10-1-09-450 -b -00	5,26	D-STAN	TP
214.	08-10-1-09-451 -d -00	1,04	D-STAN	TP
215.	08-10-1-09-451 -g -00	6,96	D-STAN	TP
216.	08-10-1-09-451 -i -00	4,27	D-STAN	TP
217.	08-10-1-09-451 -j -00	10,62	D-STAN	TW
218.	08-10-1-09-452 -a -00	4,61	D-STAN	TP
219.	08-10-1-09-452 -b -00	6,19	D-STAN	TP
220.	08-10-1-09-453 -a -00	3,86	D-STAN	TW
221.	08-10-1-09-453 -b -00	16,21	D-STAN	TP
222.	08-10-1-09-453 -d -00	1,77	D-STAN	CP
223.	08-10-1-09-453 -f -00	3,51	D-STAN	BRAK WSK
224.	08-10-1-09-454 -b -00	3,63	D-STAN	TW
225.	08-10-1-09-454 -h -00	12,41	D-STAN	TP
226.	08-10-1-09-454 -i -00	1,68	D-STAN	IB
227.	08-10-1-09-455 -a -00	14,68	D-STAN	TW

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
PROJEKTU PLANU URZĄDZENIA LASU NADLEŚNICTWA TRZCIANKA NA OKRES od 1.01.2024 do 31.12.2033 r

Lp.	Adres leśny	Pow. [ha]	Rodzaj pow.	Rodzaj zaplanowanej czynności
1	2	3	4	5
228.	08-10-1-09-456 -a -00	8,38	D-STAN	IB
229.	08-10-1-09-457 -a -00	13,64	D-STAN	IIIA
230.	08-10-1-09-458 -h -00	5,34	D-STAN	TP
231.	08-10-1-09-458 -i -00	5,03	D-STAN	TP
232.	08-10-1-09-459 -i -00	0,86	D-STAN	TP
233.	08-10-1-09-463 -j -00	6,51	D-STAN	TP
234.	08-10-1-05-466 -j -00	1,93	D-STAN	BRAK WSK
235.	08-10-1-09-487 -b -00	11,47	D-STAN	TW
236.	08-10-1-09-487 -c -00	3	D-STAN	TW
237.	08-10-1-09-487 -f -00	2,15	D-STAN	TP
238.	08-10-1-09-487 -h -00	1,23	D-STAN	TP
239.	08-10-1-09-488 -c -00	4,86	D-STAN	TP
240.	08-10-1-09-488 -d -00	5,33	D-STAN	TP
241.	08-10-1-09-489 -a -00	15,89	D-STAN	TP
242.	08-10-1-09-489 -b -00	1,68	D-STAN	TP
243.	08-10-1-09-490 -a -00	1,13	D-STAN	CP
244.	08-10-1-09-490 -b -00	5,04	D-STAN	IB
245.	08-10-1-09-490 -d -00	2,64	D-STAN	TW
246.	08-10-1-09-490 -f -00	1,51	D-STAN	TW
247.	08-10-1-09-491 -a -00	4,99	D-STAN	TW
248.	08-10-1-09-493 -j -00	1,68	D-STAN	CW
249.	08-10-1-09-493 -k -00	2,13	D-STAN	TW
250.	08-10-1-09-493 -l -00	0,51	D-STAN	TP
251.	08-10-1-09-494 -f -00	9,29	D-STAN	TP
252.	08-10-1-09-494 -j -00	1,53	D-STAN	TP
253.	08-10-1-09-494 -k -00	3,86	D-STAN	IIIAU
254.	08-10-1-09-495 -a -00	7,21	D-STAN	TP
255.	08-10-1-09-495 -b -00	1,15	D-STAN	TP
256.	08-10-1-09-495 -c -00	1,7	D-STAN	TP
257.	08-10-1-09-495 -d -00	1,98	D-STAN	TW
258.	08-10-1-09-495 -f -00	2,66	D-STAN	PIEL
259.	08-10-1-09-495 -g -00	5,84	D-STAN	TP
260.	08-10-1-09-496 -b -00	5,85	D-STAN	TP
261.	08-10-1-09-496 -c -00	1,5	D-STAN	TP
262.	08-10-1-09-497 -f -00	9,1	D-STAN	BRAK WSK
263.	08-10-1-09-498 -a -00	5,53	D-STAN	TP
264.	08-10-1-09-498 -c -00	1,99	D-STAN	TP
265.	08-10-1-09-498 -d -00	3,62	D-STAN	TW
266.	08-10-1-09-498 -g -00	2,63	D-STAN	TW
267.	08-10-1-09-499 -a -00	1,72	D-STAN	TP
268.	08-10-1-09-499 -f -00	1,63	D-STAN	TP
269.	08-10-1-09-499 -g -00	1,99	D-STAN	IIB
270.	08-10-1-05-504 -m -00	0,73	D-STAN	BRAK WSK
271.	08-10-1-06-517 -d -00	4,47	D-STAN	CW
272.	08-10-1-09-525 -c -00	5,03	D-STAN	TW
273.	08-10-1-09-530 -a -00	3,2	D-STAN	CP

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
PROJEKTU PLANU URZĄDZENIA LASU NADLEŚNICTWA TRZCIANKA NA OKRES od 1.01.2024 do 31.12.2033 r

Lp.	Adres leśny	Pow. [ha]	Rodzaj pow.	Rodzaj zaplanowanej czynności
1	2	3	4	5
274.	08-10-1-09-530 -d -00	2,74	D-STAN	TP
275.	08-10-1-09-531 -a -00	5,51	D-STAN	TP
276.	08-10-1-09-531 -c -00	1,05	D-STAN	BRAK WSK
277.	08-10-1-05-535 -a -00	1,09	D-STAN	TP
278.	08-10-1-05-535 -b -00	0,61	D-STAN	BRAK WSK
279.	08-10-1-05-535 -c -00	3,88	D-STAN	TP
280.	08-10-1-05-540 -h -00	1,83	D-STAN	BRAK WSK
281.	08-10-1-05-545 -f -00	2,71	D-STAN	TP
282.	08-10-1-05-545 -h -00	3,98	D-STAN	IIIBU
283.	08-10-1-05-546 -b -00	19,74	D-STAN	TP
284.	08-10-1-05-546 -c -00	1,99	D-STAN	TP
285.	08-10-1-05-547 -j -00	3,74	D-STAN	CP
286.	08-10-1-05-547 -k -00	3,38	D-STAN	CW
287.	08-10-1-05-547 -l -00	7,16	D-STAN	IB
288.	08-10-1-05-548 -c -00	3,11	D-STAN	TW
289.	08-10-1-05-548 -d -00	2,94	D-STAN	TW
290.	08-10-1-05-549 -k -00	3,48	D-STAN	TW
291.	08-10-1-05-550 -m -00	1,77	D-STAN	TW
292.	08-10-1-05-557 -b -00	3,76	D-STAN	TP
293.	08-10-1-05-557 -d -00	3	D-STAN	TP
294.	08-10-1-05-557 -l -00	3,69	D-STAN	IIIA
295.	08-10-1-05-558 -a -00	5,35	D-STAN	CP
296.	08-10-1-05-558 -c -00	12,98	D-STAN	IB
297.	08-10-1-05-559 -b -00	6,06	D-STAN	TP
298.	08-10-1-05-559 -c -00	8,66	D-STAN	TP
299.	08-10-1-05-559 -d -00	4,62	D-STAN	TP
300.	08-10-1-05-559 -g -00	1,31	D-STAN	TP
301.	08-10-1-05-560 -a -00	4,98	D-STAN	TW
302.	08-10-1-05-560 -c -00	3,28	D-STAN	TW
303.	08-10-1-05-560 -d -00	3,92	D-STAN	CP
304.	08-10-1-05-560 -g -00	3,4	D-STAN	PIEL
305.	08-10-1-05-560 -h -00	5,52	D-STAN	TP
306.	08-10-1-05-561 -b -00	7,15	D-STAN	IB
307.	08-10-1-05-561 -c -00	7,45	D-STAN	IIIA
308.	08-10-1-05-561 -f -00	2,05	D-STAN	TP
309.	08-10-1-05-561 -g -00	2,01	D-STAN	CP
310.	08-10-1-05-561 -h -00	4,3	D-STAN	TP
311.	08-10-1-05-562 -a -00	19,66	D-STAN	TP
312.	08-10-1-05-563 -a -00	28,49	D-STAN	TP
313.	08-10-1-05-564 -a -00	5,21	D-STAN	IIIA
314.	08-10-1-05-564 -c -00	15,06	D-STAN	TP
315.	08-10-1-05-564 -d -00	6	D-STAN	TP
316.	08-10-1-05-565 -a -00	8,21	D-STAN	TP
317.	08-10-1-05-565 -c -00	8,31	D-STAN	TP
318.	08-10-1-05-565 -d -00	8,12	D-STAN	TP
319.	08-10-1-10-567 -f -00	1,13	D-STAN	TP

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
PROJEKTU PLANU URZĄDZENIA LASU NADLEŚNICTWA TRZCIANKA NA OKRES od 1.01.2024 do 31.12.2033 r

Lp.	Adres leśny	Pow. [ha]	Rodzaj pow.	Rodzaj zaplanowanej czynności
1	2	3	4	5
320.	08-10-1-10-571 -j -00	2,3	D-STAN	TP
321.	08-10-1-09-574 -h -00	2,11	D-STAN	TP
322.	08-10-1-09-579 -d -00	2,82	D-STAN	CP
323.	08-10-1-09-579 -f -00	3,75	D-STAN	CP
324.	08-10-1-09-580 -a -00	1,95	D-STAN	IIIA
325.	08-10-1-09-580 -b -00	3,75	D-STAN	TW
326.	08-10-1-09-580 -d -00	0,43	D-STAN	BRAK WSK
327.	08-10-1-09-580 -f -00	5,47	D-STAN	TP
328.	08-10-1-09-580 -g -00	1,66	D-STAN	CP
329.	08-10-1-05-596 -a -00	4,35	D-STAN	TP
330.	08-10-1-05-596 -b -00	9,63	D-STAN	TP
331.	08-10-1-05-596 -c -00	1,33	D-STAN	BRAK WSK
332.	08-10-1-05-596 -f -00	2,19	D-STAN	TP
333.	08-10-1-05-596 -g -00	1,06	D-STAN	BRAK WSK
334.	08-10-1-05-596 -o -00	3,65	D-STAN	TP
335.	08-10-1-05-597 -c -00	1,74	D-STAN	TP
336.	08-10-1-05-597 -d -00	10,38	D-STAN	TP
337.	08-10-1-05-598 -a -00	3,84	D-STAN	TP
338.	08-10-1-05-598 -b -00	9,38	D-STAN	TP
339.	08-10-1-05-598 -c -00	1,43	D-STAN	TP
340.	08-10-1-05-598 -d -00	2,9	D-STAN	TP
341.	08-10-1-05-598 -f -00	5,34	D-STAN	TP
342.	08-10-1-05-599 -b -00	3,98	D-STAN	CW
343.	08-10-1-05-599 -c -00	3,7	ZRAB	AGROT
344.	08-10-1-05-599 -d -00	15,39	D-STAN	IB
345.	08-10-1-05-600 -c -00	3,72	D-STAN	CP
346.	08-10-1-05-600 -d -00	3,79	D-STAN	CW
347.	08-10-1-05-600 -f -00	3,35	D-STAN	IB
348.	08-10-1-05-600 -g -00	8,97	D-STAN	IB
349.	08-10-1-05-601 -a -00	19,25	D-STAN	TP
350.	08-10-1-05-601 -b -00	2,2	D-STAN	CP
351.	08-10-1-05-601 -c -00	2,4	D-STAN	CW
352.	08-10-1-05-602 -a -00	8	D-STAN	IB
353.	08-10-1-05-602 -b -00	4,11	D-STAN	CP
354.	08-10-1-05-602 -d -00	10,72	D-STAN	IB
355.	08-10-1-05-603 -c -00	3,48	D-STAN	CP
356.	08-10-1-05-603 -d -00	3,17	D-STAN	CP
357.	08-10-1-05-603 -f -00	2,73	D-STAN	CW
358.	08-10-1-05-603 -h -00	4,57	D-STAN	TP
359.	08-10-1-05-604 -b -00	12,35	D-STAN	TP
360.	08-10-1-05-605 -b -00	3,82	D-STAN	CP
361.	08-10-1-10-606 -d -00	3,25	D-STAN	CP
362.	08-10-1-05-610 -a -00	4,55	D-STAN	BRAK WSK
363.	08-10-1-05-610 -b -00	1,18	D-STAN	TP
364.	08-10-1-05-610 -c -00	4,18	D-STAN	TP
365.	08-10-1-05-610 -d -00	3,05	D-STAN	TP

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
PROJEKTU PLANU URZĄDZENIA LASU NADLEŚNICTWA TRZCIANKA NA OKRES od 1.01.2024 do 31.12.2033 r

Lp.	Adres leśny	Pow. [ha]	Rodzaj pow.	Rodzaj zaplanowanej czynności
1	2	3	4	5
366.	08-10-1-05-610 -g -00	1,93	D-STAN	IIIA
367.	08-10-1-05-610 -h -00	2,19	D-STAN	TP
368.	08-10-1-05-612 -g -00	8,38	D-STAN	TP
369.	08-10-1-05-613 -b -00	2,06	D-STAN	CW
370.	08-10-1-05-613 -c -00	2,83	D-STAN	IB
371.	08-10-1-05-613 -d -00	12,64	D-STAN	IIIA
372.	08-10-1-05-613 -h -00	2,54	D-STAN	IIIA
373.	08-10-1-05-614 -a -00	2,1	D-STAN	IB
374.	08-10-1-05-614 -b -00	2,91	D-STAN	CP
375.	08-10-1-05-614 -c -00	3,6	D-STAN	CW
376.	08-10-1-05-614 -d -00	8,96	D-STAN	IB
377.	08-10-1-05-614 -g -00	5,5	D-STAN	TP
378.	08-10-1-05-615 -a -00	2,71	D-STAN	CP
379.	08-10-1-05-615 -b -00	3,25	D-STAN	CP
380.	08-10-1-05-615 -c -00	4,91	D-STAN	IB
381.	08-10-1-05-615 -d -00	3,38	D-STAN	TP
382.	08-10-1-05-615 -f -00	7,72	D-STAN	IB
383.	08-10-1-05-616 -a -00	2,55	D-STAN	CP
384.	08-10-1-05-616 -c -00	2,76	D-STAN	IB
385.	08-10-1-05-616 -g -00	15,54	D-STAN	IB
386.	08-10-1-05-617 -a -00	3,6	D-STAN	CP
387.	08-10-1-05-617 -b -00	3,78	ZRĄB	PIEL
388.	08-10-1-05-617 -c -00	20,94	D-STAN	TP
389.	08-10-1-05-619 -b -00	2,08	D-STAN	CP
390.	08-10-1-05-619 -c -00	1,99	D-STAN	CW
391.	08-10-1-05-619 -d -00	17,27	D-STAN	IB
392.	08-10-1-05-619 -f -00	2,37	D-STAN	CP
393.	08-10-1-05-619 -g -00	2,34	D-STAN	CW
394.	08-10-1-10-621 -i -00	1,74	D-STAN	TW
395.	08-10-1-10-621 -k -00	1,21	D-STAN	CP
396.	08-10-1-10-621 -n -00	1,22	D-STAN	IB
397.	08-10-1-10-622 -b -00	3,93	D-STAN	CP
398.	08-10-1-05-630 -a -00	2,82	D-STAN	BRAK WSK
399.	08-10-1-05-630 -b -00	9,48	D-STAN	TP
400.	08-10-1-05-630 -h -00	1,38	D-STAN	TP
401.	08-10-1-05-631 -a -00	14	D-STAN	TP
402.	08-10-1-05-632 -a -00	1,74	D-STAN	TP
403.	08-10-1-05-632 -c -00	13,95	D-STAN	TP
404.	08-10-1-05-632 -d -00	2,7	D-STAN	TP
405.	08-10-1-05-632 -f -00	2,03	D-STAN	TP
406.	08-10-1-05-633 -d -00	13,93	D-STAN	IIIA
407.	08-10-1-05-633 -g -00	2,4	D-STAN	PIEL
408.	08-10-1-05-634 -a -00	2,21	D-STAN	TP
409.	08-10-1-05-634 -d -00	3,19	D-STAN	IB
410.	08-10-1-05-634 -l -00	1,77	D-STAN	TW
411.	08-10-1-05-635 -a -00	1,73	D-STAN	TP

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
PROJEKTU PLANU URZĄDZENIA LASU NADLEŚNICTWA TRZCIANKA NA OKRES od 1.01.2024 do 31.12.2033 r

Lp.	Adres leśny	Pow. [ha]	Rodzaj pow.	Rodzaj zaplanowanej czynności
1	2	3	4	5
412.	08-10-1-05-635 -d -00	3,96	D-STAN	IB
413.	08-10-1-05-636 -b -00	2,23	D-STAN	PIEL
414.	08-10-1-05-636 -c -00	6,46	D-STAN	TP
415.	08-10-1-05-637 -c -00	5,41	D-STAN	TP
416.	08-10-1-05-639 -b -00	4,15	D-STAN	TP
417.	08-10-1-05-639 -c -00	4,77	D-STAN	TP
418.	08-10-1-05-639 -g -00	3,77	D-STAN	TP
419.	08-10-1-10-640 -a -00	2,55	D-STAN	CP
420.	08-10-1-10-640 -c -00	3,45	D-STAN	IB
421.	08-10-1-10-640 -d -00	3,77	D-STAN	TP
422.	08-10-1-10-640 -i -00	3,59	D-STAN	TP
423.	08-10-1-10-640 -j -00	6,25	D-STAN	TW
424.	08-10-1-10-641 -a -00	3,28	D-STAN	CP
425.	08-10-1-10-641 -b -00	3,62	D-STAN	PIEL
426.	08-10-1-10-641 -c -00	8,05	D-STAN	IB
427.	08-10-1-10-641 -g -00	3,71	D-STAN	CP
428.	08-10-1-10-642 -a -00	6,81	D-STAN	IB
429.	08-10-1-11-646 -g -00	2,5	D-STAN	IB
430.	08-10-1-05-651 -a -00	1,84	D-STAN	IIIAU
431.	08-10-1-05-652 -c -00	7,47	D-STAN	TP
432.	08-10-1-05-655 -c -00	7,82	D-STAN	TP
433.	08-10-1-10-656 -g -00	3,19	D-STAN	IIIA
434.	08-10-1-10-656 -i -00	4,9	D-STAN	IB
435.	08-10-1-10-657 -j -00	2,02	D-STAN	BRAK WSK
436.	08-10-1-11-664 -c -00	3	D-STAN	CP
437.	08-10-1-11-664 -f -00	5,37	D-STAN	TP
438.	08-10-1-11-664 -g -00	3,06	D-STAN	CW
439.	08-10-1-11-664 -i -00	3,73	D-STAN	TP
440.	08-10-1-11-665 -i -00	6,63	D-STAN	TP
441.	08-10-1-11-666 -d -00	18,76	D-STAN	TP
442.	08-10-1-11-667 -h -00	3,94	D-STAN	TW
443.	08-10-1-11-668 -b -00	5,2	D-STAN	TP
444.	08-10-1-11-669 -b -00	5,43	D-STAN	TP
445.	08-10-1-05-674 -h -00	1,97	D-STAN	TP
446.	08-10-1-11-684 -l -00	2,97	D-STAN	CP
447.	08-10-1-11-686 -b -00	2,87	D-STAN	CP
448.	08-10-1-11-688 -c -00	3,54	D-STAN	TP
449.	08-10-1-11-689 -b -00	6,82	D-STAN	TP
450.	08-10-1-11-689 -d -00	9,77	D-STAN	TP
451.	08-10-1-11-693 -g -00	10,5	D-STAN	TP
452.	08-10-1-11-696 -b -00	26,1	D-STAN	TP
453.	08-10-1-11-699 -d -00	5,24	D-STAN	TP
454.	08-10-1-11-700 -d -00	7,04	D-STAN	TP
455.	08-10-1-11-704 -n -00	3,01	D-STAN	TP
456.	08-10-1-05-705 -b -00	1,1	D-STAN	BRAK WSK
457.	08-10-1-05-705 -d -00	0,79	D-STAN	BRAK WSK

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
PROJEKTU PLANU URZĄDZENIA LASU NADLEŚNICTWA TRZCIANKA NA OKRES od 1.01.2024 do 31.12.2033 r

Lp.	Adres leśny	Pow. [ha]	Rodzaj pow.	Rodzaj zaplanowanej czynności
1	2	3	4	5
458.	08-10-1-05-705 -g -00	1,84	D-STAN	BRAK WSK
459.	08-10-1-05-705 -k -00	2,5	D-STAN	TP
460.	08-10-1-05-705 -m -00	1,93	D-STAN	BRAK WSK
461.	08-10-1-05-706 -c -00	1,51	D-STAN	IIIA
462.	08-10-1-05-706 -f -00	2,89	D-STAN	TP
463.	08-10-1-05-706 -h -00	1,16	D-STAN	TP
464.	08-10-1-05-706 -j -00	2,09	D-STAN	TP
465.	08-10-1-05-706 -l -00	9,18	D-STAN	TP
466.	08-10-1-05-706 -p -00	2,07	D-STAN	BRAK WSK
467.	08-10-1-05-706 -r -00	1,22	D-STAN	BRAK WSK
468.	08-10-1-10-707 -b -00	3,74	D-STAN	BRAK WSK
469.	08-10-1-10-707 -d -00	1,65	D-STAN	IIBU
470.	08-10-1-10-707 -f -00	3,43	D-STAN	BRAK WSK
471.	08-10-1-10-707 -g -00	2,19	D-STAN	BRAK WSK
472.	08-10-1-10-708 -b -00	3,52	D-STAN	TP
473.	08-10-1-10-708 -l -00	2,77	D-STAN	TW
474.	08-10-1-10-709 -f -00	8,38	D-STAN	TP
475.	08-10-1-10-709 -g -00	3,74	ZRĄB	AGROT
476.	08-10-1-10-710 -r -00	2,37	D-STAN	BRAK WSK
477.	08-10-1-11-719 -f -00	13,47	D-STAN	TP
478.	08-10-1-10-733 -a -00	3,88	D-STAN	TP
479.	08-10-1-10-734 -d -00	9,28	D-STAN	TP
480.	08-10-1-10-735 -c -00	2,93	D-STAN	TW
481.	08-10-1-10-735 -d -00	2,32	D-STAN	TW
482.	08-10-1-12-736 -b -00	8,44	D-STAN	TP
483.	08-10-1-12-736 -d -00	3,54	D-STAN	TP
484.	08-10-1-12-744 -b -00	9,73	D-STAN	TP
485.	08-10-1-12-745 -h -00	3,49	D-STAN	TW
486.	08-10-1-10-753 -b -00	3,85	D-STAN	CW
487.	08-10-1-10-753 -d -00	5,54	D-STAN	TP
488.	08-10-1-10-755 -a -00	2,92	D-STAN	TW
489.	08-10-1-10-755 -b -00	3,61	D-STAN	CP
490.	08-10-1-10-755 -c -00	1,83	D-STAN	CP
491.	08-10-1-10-755 -f -00	11,39	D-STAN	TP
492.	08-10-1-10-756 -b -00	0,99	D-STAN	TP
493.	08-10-1-10-756 -c -00	3,46	D-STAN	CP
494.	08-10-1-10-756 -d -00	3,33	D-STAN	CP
495.	08-10-1-10-756 -f -00	3,56	ZRĄB	AGROT
496.	08-10-1-10-756 -h -00	2,94	D-STAN	TP
497.	08-10-1-10-756 -i -00	7,37	D-STAN	TP
498.	08-10-1-10-756 -j -00	2,34	D-STAN	BRAK WSK
499.	08-10-1-12-757 -a -00	9,3	D-STAN	TP
500.	08-10-1-12-761 -d -00	3,02	D-STAN	TP
501.	08-10-1-12-762 -b -00	9,27	D-STAN	TP
502.	08-10-1-12-765 -a -00	8,6	D-STAN	TP
503.	08-10-1-12-765 -b -00	1,49	D-STAN	TP

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
PROJEKTU PLANU URZĄDZENIA LASU NADLEŚNICTWA TRZCIANKA NA OKRES od 1.01.2024 do 31.12.2033 r

Lp.	Adres leśny	Pow. [ha]	Rodzaj pow.	Rodzaj zaplanowanej czynności
1	2	3	4	5
504.	08-10-1-12-765 -c -00	7,64	D-STAN	TP
505.	08-10-1-12-766 -b -00	1,53	D-STAN	TP
506.	08-10-1-12-766 -c -00	1,8	D-STAN	CP
507.	08-10-1-12-766 -d -00	9,71	D-STAN	TP
508.	08-10-1-10-780 -d -00	6,72	D-STAN	TP
509.	08-10-1-10-780 -f -00	6,5	D-STAN	TP
510.	08-10-1-10-780 -h -00	2,2	D-STAN	TP
511.	08-10-1-10-781 -b -00	6,2	D-STAN	IB
512.	08-10-1-10-781 -d -00	2,64	D-STAN	TP
513.	08-10-1-10-781 -f -00	1,01	D-STAN	TP
514.	08-10-1-10-781 -g -00	6,29	D-STAN	TP
515.	08-10-1-10-781 -h -00	1,27	D-STAN	TP
516.	08-10-1-10-782 -a -00	3,11	D-STAN	TP
517.	08-10-1-10-782 -b -00	2,05	D-STAN	TP
518.	08-10-1-12-786 -c -00	6,23	D-STAN	TW
519.	08-10-1-12-786 -f -00	2,8	D-STAN	CP
520.	08-10-1-10-793 -h -00	3,99	R	-
521.	08-10-1-10-793 -i -00	2,12	D-STAN	BRAK WSK
522.	08-10-1-10-793 -k -00	2,09	D-STAN	BRAK WSK
523.	08-10-1-10-793 -l -00	1,79	D-STAN	BRAK WSK
524.	08-10-1-10-793 -r -00	0,79	D-STAN	BRAK WSK
525.	08-10-1-10-794 -a -00	2,2	D-STAN	BRAK WSK
526.	08-10-1-10-794 -b -00	1,72	D-STAN	BRAK WSK
527.	08-10-1-10-794 -c -00	4,17	D-STAN	CP
528.	08-10-1-10-794 -h -00	5,87	D-STAN	BRAK WSK
529.	08-10-1-10-794 -o -00	1,58	D-STAN	BRAK WSK
530.	08-10-1-10-794 -r -00	0,29	D-STAN	BRAK WSK
531.	08-10-1-10-794 -t -00	1,1	D-STAN	BRAK WSK
532.	08-10-1-10-795 -c -00	4,37	D-STAN	TW
533.	08-10-1-10-795 -f -00	3,09	D-STAN	TW
534.	08-10-1-10-796 -b -00	6,17	D-STAN	CW
535.	08-10-1-10-796 -c -00	5,75	D-STAN	IIIAU
536.	08-10-1-10-810 -a -00	1,42	D-STAN	BRAK WSK
537.	08-10-1-10-810 -c -00	1,86	D-STAN	TP
538.	08-10-1-10-810 -d -00	4,89	D-STAN	BRAK WSK
539.	08-10-1-10-810 -g -00	0,28	D-STAN	BRAK WSK
540.	08-10-1-10-810 -i -00	1,59	D-STAN	BRAK WSK
541.	08-10-1-10-811 -c -00	0,28	D-STAN	BRAK WSK
542.	08-10-1-10-811 -f -00	3,36	D-STAN	TW
543.	08-10-1-10-811 -g -00	0,69	D-STAN	IB
544.	08-10-1-10-811 -h -00	5,75	D-STAN	TP
545.	08-10-1-10-811 -i -00	3,61	D-STAN	CP
546.	08-10-1-10-811 -j -00	0,56	SUKCESJA	-
547.	08-10-1-10-811 -k -00	1,9	D-STAN	BRAK WSK
548.	08-10-1-10-811 -l -00	2,16	D-STAN	TW
549.	08-10-1-10-811 -m -00	3,3	ZRĄB	AGROT

Lp.	Adres leśny	Pow. [ha]	Rodzaj pow.	Rodzaj zaplanowanej czynności
1	2	3	4	5
550.	08-10-1-10-811 -n -00	0,62	D-STAN	BRAK WSK
551.	08-10-1-10-812 -a -00	4,13	D-STAN	TP
552.	08-10-1-10-812 -c -00	0,84	D-STAN	IB
553.	08-10-1-10-812 -d -00	3,71	D-STAN	TP
554.	08-10-1-10-812 -h -00	1,26	D-STAN	TP
Razem		2498,37		

Analizując powyższe zestawienie można stwierdzić, że:

- grunty leśne zalesione i niezalesione:
 - drzewostany bez wskazań – 214,23 ha (76 wyłączeń),
 - pielęgnowanie drzewostanów (PIEL, CW, CP, TW, TP) – 1885,61 ha (395 wyłączeń),
 - odnowienie zrębu – 20,59 ha (6 wyłączeń),
 - rębnia zupełna (IA, IB) – 248,57 ha (45 wyłączeń),
 - rębnia złożona (IIA, IIB, IIBU, IIIA, IIIAU, IIIBU) – 116,02 ha (24 wyłączenia),
 - retencja – 4,78 ha (2 wyłączenia),
 - sukcesja – 0,56 ha (1 wyłączenie).
- grunty nieleśne:
 - łąka – 2,83 ha (1 wyłączenie),
 - rola – 3,99 ha (1 wyłączenie),
 - strzelnica – 1,19 ha (3 wyłączenia).

Planowane zabiegi pielęgnacyjne drzewostanów, takie jak PIEL, CW, CP, TW i TP nie mają wpływu na stan i zachowanie stanowisk archeologicznych. Z przedstawionej tabeli wynika, że pewne zagrożenie może wystąpić w wyniku wykonywania czynności związanych z użytkowaniem rębnym w 69 oddz.: 36f, 38k, 58j, 109g, 186g, 206c, 223g, 252d, 285d,m, 286g, 287b,h, 348i, 368o, 387c, 403j, 408m, 409i, 418d, 421m, 446b, 454i, 456a, 457a, 490b, 494k, 499g, 545h, 547l, 557l, 558c, 561b,c, 564a, 580a, 599d, 600f,g, 602a,d, 610g, 613c,d,h, 614a,d, 615c,f, 616c,g, 619d, 621n, 633d, 634d, 635d, 640c, 641c, 642a, 646g, 651a, 656g,i, 706c, 707d, 781b, 796c, 811g, 812c oraz odnowieniem zrębów w 6 oddz.: 34d, 409l, 599c, 709g, 756f, 811m, ponieważ te zabiegi mogą w konsekwencji dotyczyć prac związanych z przygotowaniem gleby pod uprawę.

W drzewostanach przeznaczonych do użytkowania rębego oraz na gruntach przeznaczonych do zalesienia, w miejscach, w których wskazano na potencjalne stanowisko, należy wyznaczyć biogrupę i pozostawić do naturalnej śmierci, o ile nie będzie to zagrażało

trwałości lasu i bezpieczeństwu ludzi, a także, w miarę możliwości, zastąpić głęboką orkę orką naruszającą jedynie pokrywę leśną.

Zgodnie z zapisami zawartymi w programie ochrony przyrody, wszelkie działania na gruntach w rejestrze zabytków wymagają uzgodnienia z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków, należy zachować istniejący układ topograficzny i nie należy naruszać pokrywy gleby.

Zgodnie z ustawą z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków archeologicznych i opiece nad zabytkami, w rejonie znanych stanowisk archeologicznych przed rozpoczęciem działań związanych z naruszeniem pokrywy gleby konieczne jest uzyskanie opinii Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. W celu uniknięcia naruszenia pokrywy gleby wskazane jest na powierzchniach stanowisk wyznaczanie biogrup w ramach pozostawiania do 5% miąższości na powierzchni zrębowej.

➤ **Parki**

Na gruntach Nadleśnictwa Trzcianka znajdują się 2 parki wiejskie – w miejscowościach: Rychlik i Trzcianka.

– Park w Rychliku

Park dworski w sąsiedztwie wsi Smolarnia, w gminie Trzcianka, w obrębie ewidencyjnym Smolarnia, w obrębie leśnym Trzcianka, w leśnictwie Rychlik, w oddz. 374d, o powierzchni 2,22 ha, jest wpisany do rejestru zabytków pod nr A-504 z 29.05.1984 r. Park znajduje się na użytku – Bz, na którym w *Planie* nie projektuje się żadnych wskazań gospodarczych.

– Park w Trzciance

Park dworski w miejscowości Trzcianka, w gminie Trzcianka, w obrębie ewidencyjnym Trzcianka, w obrębie leśnym Trzcianka, w leśnictwie Teresa, w oddz. 466g, o powierzchni 5,15 ha, jest wpisany do rejestru zabytków pod nr A-532 z 24.02.1986 r. Park znajduje się na użytku – Bz, na którym w *Planie* nie projektuje się żadnych wskazań gospodarczych.

➤ **Cmentarze, mogiły i miejsca pamięci**

Na gruntach pozostających w zarządzie Nadleśnictwa Trzcianka zaewidencjonowano 8 nieczynny cmentarzy ewangelickich (oddz.: 31k, 372g, 375d, 415d, 456f, 515g, 524m, 609y), będące osobnymi wyłączeniami na gruntach nieleśnych, dla których nie projektuje się wskazań gospodarczych.

Wykazano również 13 miejsc w których stwierdzono pozostałości cmentarzy (oddz.: 107c, 257g, 347d, 371b, 376g, 402f, 525p, 529g, 553k, 590n, 594d, 794i, 821h) i mogiłę (oddz. 230s) w drzewostanach, dla których nie projektuje się żadnych wskazań gospodarczych.

Dodatkowo w leśnictwach: Ogorzałe (oddz. 435a – TP) oraz Teresa (oddz. 504m – brak wskazań, 549c – brak wskazań) znajdują się miejsca pamięci. Analizując wskazania gospodarcze w tych wyłączeniach można stwierdzić, że pewne zagrożenie może wystąpić podczas realizacji wskazań *Planu* w 435a – TP. Aby ograniczyć wpływ działań i nie dopuścić do ich uszkodzenia, należy w miejscu pamięci wyznaczyć biogrupę i pozostawić do naturalnej śmierci.

Szczegółowy opis cmentarzy, mogił oraz miejsc pamięci znajduje się w POP.

Zapisy w *Planie* pozwolą zachować pamięć o tych miejscach.

4.1.12. Zestawienie zbiorcze przewidywanego oddziaływania *Planu* na środowisko

Zbiorczej oceny przewidywanego oddziaływania *Planu* na środowisko dokonano na podstawie analiz cząstkowych zawartych we wcześniejszych rozdziałach. Oddziaływanie łączne planowanych czynności i zadań gospodarczych nie wynika wprost ze średniej ocen cząstkowych, ale jest oceną subiektywną, popartą wiedzą i doświadczeniem autora Prognozy.

Tab. 21. Przewidywane oddziaływanie *Planu* na środowisko

Lp.	Elementy środowiska	Rodzaje planowanych czynności i zadań gospodarczych oraz ich przewidywane znaczące oddziaływanie ¹⁾ na elementy środowiska					Oddziaływanie łączne planowanych czynności i zadań gospodarczych	Uzasadnienie do oceny oddziaływania
		Zalesienia	Odnowienia	Pielęgnowanie drzewostanów	Rębnie złożone	Rębnie zupełne		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	Różnorodność biologiczna	+3	+3	+2	+3	-1	Analiza oddziaływania ustaleń <i>Planu</i> na poszczególne elementy środowiska wskazuje, że łączne oddziaływanie <i>Planu</i> na środowisko będzie pozytywne.	W trakcie opracowywania <i>Planu</i> zainwentaryzowano i uwidoczniono na mapach występujące w Nadleśnictwie cenne ekosystemy leśne i nieleśne, siedliska przyrodnicze, gatunki chronione roślin i zwierząt, stanowiska archeologiczne oraz cmentarze i miejsca pamięci. Przeanalizowano wpływ <i>Planu</i> na inne elementy środowiska takie jak np.: klimat, wodę, zasoby naturalne itp. Niektóre
2.	Ludzie	+3	+3	+1	-1	-1		
3.	Zwierzęta	+2	+2	0	0	-1		
4.	Rośliny	+1	+1	0	0	-1		
5.	Woda	+3	+3	0	0	-1		
6.	Powietrze	+3	0	0	0	0		
7.	Powierzchnia ziemi	0	0	0	0	0		
8.	Krajobraz	+1	+1	0	0	-1		
9.	Klimat	0	0	0	0	0		
10.	Zasoby naturalne	+3	+3	+2	-1	-1		
11.	Zabytki	0	-1	0	-1	-1		

Lp	Elementy środowiska	Rodzaje planowanych czynności i zadań gospodarczych oraz ich przewidywane znaczące oddziaływanie ¹⁾ na elementy środowiska					Oddziaływanie łączne planowanych czynności i zadań gospodarczych	Uzasadnienie do oceny oddziaływania
		Zalesienia	Odnowienia	Pielęgnowanie drzewostanów	Rębnie złożone	Rębnie zupełne		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
12.	Dobra materialne	0	0	0	0	0		planowane zadania mogą w trakcie realizacji oddziaływać okresowo negatywnie (rębnie zupełne), krótkoterminowo, i w tych przypadkach zaproponowano sposoby wyeliminowania lub ograniczenia tego rodzaju wpływu. Jednak oddziaływanie łączne planowanych zadań gospodarczych nie będzie negatywne dla któregośkolwiek elementu środowiska.

¹⁾ Symbole przewidywanego znaczącego oddziaływania planowanych czynności gospodarczych na elementy środowiska oraz symbole dotyczące okresu tego oddziaływania:

+ (plus) – wpływ dodatni, pozytywny;

0 (zero) – brak znaczącego wpływu,

- (minus) wpływ ujemny, negatywny,

1. oddziaływanie krótkoterminowe,

2. oddziaływanie średnioterminowe,

3. oddziaływanie długoterminowe (np. -3. to symbol negatywnego oddziaływania długookresowego).

4.2. Oddziaływanie *Planu* na obszary specjalnej ochrony

W Prognozie przeanalizowano wpływ *Planu* na gatunki ptaków oraz ich siedliska, dla których ochrony zostały wyznaczone obszary specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 PLB300004 Nadnoteckie Łęgi.

4.2.1. PLB300003 Nadnoteckie Łęgi

Fragment obszaru specjalnej ochrony ptaków PLB300003 Nadnoteckie Łęgi znajduje się w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Trzcianka (6188,11 ha, co stanowi 38,5% całości OSO). Grunty zarządzane przez Nadleśnictwo w granicach obszaru zajmują tylko 53,11 ha powierzchni, co w stosunku do całości obszaru stanowi 0,3%.

Mapki z usytuowaniem terenu Nadleśnictwa na tle całego obszaru oraz gruntów zarządzanych przez Nadleśnictwo zostały przedstawione we wcześniejszym rozdziale Prognozy.

W Standardowym Formularzu Danych (SDF) wg aktualizacji na marzec 2022 r. wymieniono 34 gatunki ptaków z Załącznika I DP. Przedmiotem ochrony jest 10 gatunków z oceną B (2) lub C (8). Gatunki te w tabeli oznaczono przez zacielenie.

Tab. 22. Gatunki z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej występujące na terenie obszaru PLB300003 Nadnoteckie Łęgi oraz ocena znaczenia obszaru dla tych gatunków

Lp.	Kod	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Ocena znaczenia ogólnego
1	2	3	4	5
1.	A021	Bąk	<i>Botaurus stellaris</i>	D
2.	A022	Bączek zwyczajny	<i>Ixobrychus minutus</i>	D
3.	A031	Bocian biały	<i>Ciconia ciconia</i>	C
4.	A037	Łabędź czarnodzioby	<i>Cygnus columbianus bewickii</i>	D
5.	A039	Gęś zbożowa	<i>Anser fabalis</i>	C
6.	A041	Gęś białoczelna	<i>Anser albifrons</i>	C
7.	A050	Świstun zwyczajny	<i>Anas penelope</i>	D
8.	A052	Cyraneczka zwyczajna	<i>Anas crecca</i>	D
9.	A055	Cyranka zwyczajna	<i>Anas querquedula</i>	D
10.	A056	Płaskonos zwyczajny	<i>Anas clypeata</i>	D
11.	A073	Kania czarna	<i>Milvus migrans</i>	D
12.	A074	Kania ruda	<i>Milvus milvus</i>	D
13.	A075	Bielik	<i>Haliaeetus albicilla</i>	D
14.	A081	Błotniak stawowy	<i>Circus aeruginosus</i>	D
15.	A084	Błotniak łąkowy	<i>Circus pygargus</i>	D
16.	A089	Orlik krzykliwy	<i>Aquila pomarina</i>	D
17.	A119	Kropiatka	<i>Porzana porzana</i>	D
18.	A120	Zielonka	<i>Porzana parva</i>	D
19.	A122	Derkacz	<i>Crex crex</i>	C
20.	A127	Żuraw	<i>Grus grus</i>	C
21.	A140	Siewka złota	<i>Pluvialis apricaria</i>	C
22.	A142	Czajka zwyczajna	<i>Vanellus vanellus</i>	C
23.	A151	Batalion	<i>Philomachus pugnax</i>	D
24.	A154	Bekas dubelt	<i>Gallinago media</i>	D
25.	A156	Rycyk	<i>Limosa limosa</i>	C
26.	A160	Kuklik wielki	<i>Numenius arquata</i>	B
27.	A162	Krwawodziób	<i>Tringa totanus</i>	D
28.	A197	Rybitwa czarna	<i>Chlidonias niger</i>	D
29.	A229	Zimorodek	<i>Alcedo atthis</i>	D

Lp.	Kod	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Ocena znaczenia ogólnego
1	2	3	4	5
30.	A255	Świergotek polny	<i>Anthus campestris</i>	D
31.	A272	Podróżniczek	<i>Luscinia svecica</i>	B
32.	A307	Jarzębatka	<i>Sylvia nisoria</i>	D
33.	A338	Gąsiorek	<i>Lanius collurio</i>	D
34.	A379	Ortolan (Trznadel)	<i>Emberiza hortulana</i>	D

Przedmiotem ochrony w obszarze jest 10 gatunków ptaków. Są to: bocian biały (*Ciconia ciconia*), gęś zbożowa (*Anser fabalis*), gęś białoczelna (*Anser albifrons*), derkacz (*Crex crex*), żuraw (*Grus grus*), siewka złota (*Pluvialis apricaria*), czajka zwyczajna (*Vanellus vanellus*), rycyk (*Limosa limosa*), kuklik wielki (*Numenius arquata*), podróżniczek (*Luscinia svecica*).

Należy zaznaczyć, że obszar Natura 2000 PLB300003 Nadnoteckie Łęgi posiada plan zadań ochronnych, którego zapisy znalazły się w programie ochrony przyrody.

Poniżej zamieszczono analizę wpływu planowanych zabiegów gospodarczych na poszczególne gatunki będące przedmiotem ochrony i ich siedliska.

Tab. 23. Wpływ planowanych zabiegów gospodarczych na gatunki ptaków stanowiących przedmioty ochrony w PLB300003 Nadnoteckie Łęgi na gruntach Nadleśnictwa Trzcianka

Lp.	Nazwa gatunku oraz symbol znaczenia obszaru	Wskaźniki ²⁾ zachowania stanu ochrony przedmiotu ochrony	Rodzaje planowanych czynności gospodarczych i ich przewidywany wpływ ¹⁾ na zachowanie stanu ochrony przedmiotów ochrony				Ogólne uwagi o gatunkach ptaków i ich ostojach oraz uwagi szczególne w sprawie oddziaływania negatywnego	Działanie ograniczające negatywne oddziaływanie ustaleń <i>Planu</i> w urządzanym obiekcie
			zalesienia i odnowienia	pielęgnowanie drzewostanów	rębnie złożone	rębnie zupełne		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	Bocian biały <i>Ciconia ciconia</i> C	1 2 3	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	Gniazduje w pobliżu osad, żeruje na łąkach i terenach otwartych. Siedliska te nie występują na gruntach Nadleśnictwa w zasięgu obszaru.	Nie przewiduje się wpływu <i>Planu</i> na ten gatunek.

Lp.	Nazwa gatunku oraz symbol znaczenia obszaru	Wskaźniki ²⁾ zachowania stanu ochrony przedmiotu ochrony	Rodzaje planowanych czynności gospodarczych i ich przewidywany wpływ ¹⁾ na zachowanie stanu ochrony przedmiotów ochrony				Ogólne uwagi o gatunkach ptaków i ich ostojach oraz uwagi szczegółowe w sprawie oddziaływania negatywnego	Działanie ograniczające negatywne oddziaływanie ustaleń <i>Planu</i> w urządzanym obiekcie
			zalesienia i odnowienia	pielęgnowanie drzewostanów	rębnie złożone	rębnie zupełne		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
2.	Gęś zbożowa <i>Anser fabalis</i> C	1 2 3	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	<p>W Polsce regularnie spotykana na przelotach i bardzo licznie zimuje. Gniazduje na obszarach podmokłych tajgi i tundry. Poza okresem rozrodczym spotykana w dużych stadach na rozległych terenach otwartych z niską roślinnością: polach, łąkach i zbiornikach wodnych. Siedliska te nie występują na gruntach Nadleśnictwa w zasięgu obszaru.</p>	Nie przewiduje się wpływu <i>Planu</i> na ten gatunek.
3.	Gęś białoczarna <i>Anser albifrons</i> C	1 2 3	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	<p>W Polsce pojawia się na przelotach. Nieregularnie pozostaje na zimę. Poza okresem lęgowym przebywa na płytkich wodach, łąkach i polach uprawnych w pobliżu wód. Siedliska te nie występują na gruntach Nadleśnictwa w zasięgu obszaru.</p>	Nie przewiduje się wpływu <i>Planu</i> na ten gatunek.
4.	Derkacz <i>Crex crex</i> C	1 2 3	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	<p>Biotopem są podmokłe łąki, pastwiska na wilgotnych glebach. Siedliska te nie występują na gruntach Nadleśnictwa w zasięgu obszaru.</p>	<p>Nie przewiduje się wpływu <i>Planu</i> na ten gatunek. W programie ochrony przyrody wskazano zalecenia odnośnie zachowania miejsc rozrodu i przebywania, głównie wilgotnych łąk, na których stwierdzono występowanie tego gatunku.</p>

Lp.	Nazwa gatunku oraz symbol znaczenia obszaru	Wskaźniki ²⁾ zachowania stanu ochrony przedmiotu ochrony	Rodzaje planowanych czynności gospodarczych i ich przewidywany wpływ ¹⁾ na zachowanie stanu ochrony przedmiotów ochrony				Ogólne uwagi o gatunkach ptaków i ich ostojach oraz uwagi szczegółowe w sprawie oddziaływania negatywnego	Działanie ograniczające negatywne oddziaływanie ustaleń <i>Planu</i> w urządzanym obiekcie
			zalesienia i odnowienia	pielęgnowanie drzewostanów	rębnie złożone	rębnie zupełne		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
5.	Żuraw <i>Grus grus</i> C	1 2 3	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	<p>Gniazduje najczęściej w wilgotnych, zabagnionych terenach leśnych, zwykle w oddaleniu od siedzib ludzkich; żeruje na łąkach i polach uprawnych.</p> <p>Na gruntach Nadleśnictwa w zasięgu obszaru jest jeden drzewostan olszowy na siedlisku LŁ, który potencjalnie może być miejscem rozrodu. Pewne zagrożenie może być związane z płoszeniem w trakcie wyprowadzania lęgu w tym miejscu.</p>	<p>W programie ochrony przyrody wskazano, że ochrona tego gatunku powinna polegać na zachowaniu miejsc rozrodu, którymi najczęściej w warunkach Nadleśnictwa są bagna i torfowiska.</p> <p>Miejsce potencjalnego przebywania w trakcie rozrodu (oddz. 811a), w którym zaplanowano pielęgnację drzewostanu (TW).</p>
6.	Siewka złota <i>Pluvialis apricaria</i> C	1 2 3	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	<p>W Polsce zimuje. Przebywa na otwartych obszarach porośniętych niewysoką roślinnością, na gruntach podmokłych, torfowiskach, zakrzaczach, wrzosowiskach i płytkich stawach.</p> <p>Siedliska te nie występują na gruntach Nadleśnictwa w zasięgu obszaru.</p>	<p>Nie przewiduje się wpływu <i>Planu</i> na ten gatunek.</p>

Lp.	Nazwa gatunku oraz symbol znaczenia obszaru	Wskaźniki ²⁾ zachowania stanu ochrony przedmiotu ochrony	Rodzaje planowanych czynności gospodarczych i ich przewidywany wpływ ¹⁾ na zachowanie stanu ochrony przedmiotów ochrony				Ogólne uwagi o gatunkach ptaków i ich ostojach oraz uwagi szczegółowe w sprawie oddziaływania negatywnego	Działanie ograniczające negatywne oddziaływanie ustaleń <i>Planu</i> w urządzanym obiekcie
			zalesienia i odnowienia	pielęgnowanie drzewostanów	rębnie złożone	rębnie zupełne		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
7.	Czajka zwyczajna <i>Vanellus vanellus</i> C	1 2 3	brak brak brak	Brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	Wilgotne i podmokłe łąki i pastwiska, zastoiska śródpolne. Siedliska te nie występują na gruntach Nadleśnictwa w zasięgu obszaru.	Nie przewiduje się wpływu <i>Planu</i> na ten gatunek. W programie ochrony przyrody wskazano zalecenia odnośnie zachowania miejsc rozrodu i przebywania, głównie wilgotnych łąk, na których stwierdzono występowanie tego gatunku.
8.	Rycyk <i>Limosa limosa</i> C	1 2 3	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	W Polsce zimuje. Przebywa na otwartych obszarach porośniętych niewysoką roślinnością, na gruntach podmokłych, torfowiskach. Siedliska te nie występują na gruntach Nadleśnictwa w zasięgu obszaru.	Nie przewiduje się wpływu <i>Planu</i> na ten gatunek.
9.	Kuklik wielki <i>Numenius arquata</i> B	1 2 3	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	Gatunek gniazduje w Dolinie Noteci. Na lęgowiska wybiera wilgotne łąki słabo użytkowane rolniczo, bagna, rozległe pola w pobliżu wody. Siedliska te nie występują na gruntach Nadleśnictwa w zasięgu obszaru.	Nie przewiduje się wpływu <i>Planu</i> na ten gatunek.

Lp.	Nazwa gatunku oraz symbol znaczenia obszaru	Wskaźniki ²⁾ zachowania stanu ochrony przedmiotu ochrony	Rodzaje planowanych czynności gospodarczych i ich przewidywany wpływ ¹⁾ na zachowanie stanu ochrony przedmiotów ochrony				Ogólne uwagi o gatunkach ptaków i ich ostojach oraz uwagi szczegółowe w sprawie oddziaływania negatywnego	Działanie ograniczające negatywne oddziaływanie ustaleń <i>Planu</i> w urządzanym obiekcie
			zalesienia i odnowienia	pielęgnowanie drzewostanów	rębnie złożone	rębnie zupełne		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
10.	Podróżniczek <i>Luscinia svecica</i> B	1 2 3	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	Gatunek gniazduje w Dolinie Noteci. Na lęgowiska wybiera wilgotne łąki słabo użytkowane rolniczo, bagna, rozległe pola w pobliżu wody. Siedliska te nie występują na gruntach Nadleśnictwa w zasięgu obszaru.	Nie przewiduje się wpływu <i>Planu</i> na ten gatunek.

+ (plus) – wpływ dodatni, pozytywny; 0 (zero) – wpływ obojętny; – (minus) – wpływ ujemny, negatywny; brak – gdy brak danej czynności w *Planie*,

²⁾Wskaźniki zachowania stanu

- **Kryterium 1:** Liczebność populacji gatunku wskazuje na to że: zwiększają się (+), pozostają bez zmian (0), zmniejszają się (-),
- **Kryterium 2:** Struktura drzewostanów i funkcje konieczne do długotrwałego zachowania siedliska przyrodniczego istnieją i prawdopodobnie będą istnieć nadal: poprawiają się (+), pozostają bez zmian (0), pogarszają się (-),
- **Kryterium 3:** Stan ochrony typowych gatunków siedliska przyrodniczego jest korzystny: poprawia się (+), pozostaje bez zmian (0), pogarsza się (-);

Analiza wykazała, że wszystkie gatunki związane są z otwartymi obszarami podmokłych łąk i torfowisk. W przypadku tego obszaru ptasiego są to grunty nie będące w zarządzie Nadleśnictwa Trzcianka, więc realizacja zapisów *Planu* nie będzie miała na nie wpływu. Tylko w stosunku do żurawia wykazano, że może potencjalnie gniazdować na gruntach Nadleśnictwa (oddz. 811a), w którym zaplanowano pielęgnację drzewostanu (TW).

Pewne działania mające na celu zapobieganie, ograniczanie negatywnych oddziaływań *Planu* przedstawiono w programie ochrony przyrody. Dotyczą one m.in.:

- pozostawiania drzew dziuplastych i obumierających w drzewostanach, z wyłączeniem sytuacji stwarzających zagrożenie zdrowia, życia lub mienia ludzkiego oraz w przypadku usuwania posuszu czynnego w ramach wykonywania cięć sanitarnych w sytuacjach zagrażających trwałości lasu,
- pozostawiania kęp starodrzewu na powierzchniach większych niż 1 ha z dolnymi warstwami drzewostanu na obszarze równym co najmniej 5% powierzchni manipulacyjnej do naturalnej śmierci i rozkładu, z wyjątkiem sytuacji zagrażających bezpieczeństwu ludzi;

- ochrony lasów wzdłuż brzegów jezior i naturalnych cieków poprzez pozostawienie wyłączonych z cięć rębnych pasów o szerokości minimum 25 m od linii brzegu.

Przedstawiona analiza wskazuje, że realizacja ustaleń zawartych w *Planie* **nie będzie miała znacząco negatywnego wpływu** na przedmioty ochrony, dla których utworzono obszar ptasi PLB300003 Nadnoteckie Łęgi.

4.3. Oddziaływanie *Planu* na specjalne obszary ochrony siedlisk

Według stanu na 01.01.2024 r. w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Trzcianka występuje jeden obszar siedliskowy Natura 2000:

- specjalne obszary ochrony siedlisk (SOO):
 - PLH300004 Dolina Noteci.

4.3.1. PLH300004 Dolina Noteci

Fragment obszaru siedliskowego PLH300004 Dolina Noteci znajduje się w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Trzcianka (7609,74 ha, co stanowi 15,1% całości SOO). Grunty zarządzane przez Nadleśnictwo w granicach obszaru zajmują tylko 146,82 ha powierzchni, co w stosunku do całości obszaru stanowi 0,3%.

Mapki z usytuowaniem terenu Nadleśnictwa na tle całego obszaru oraz gruntów zarządzanych przez Nadleśnictwo zostały przedstawione we wcześniejszym rozdziale Prognozy.

W Standardowym Formularzu Danych (SDF) wg. aktualizacji na marzec 2022 r. odnotowano 16 typów siedlisk z Załącznika I DS, z czego 14 jest przedmiotem ochrony oraz 7 gatunków zwierząt z Załącznika II DS, w tym 4 będące przedmiotem ochrony, jak również 1 gatunek rośliny z Załącznika II DS, który jest także przedmiotem ochrony. Gatunki te w tabeli oznaczono przez zacienienie.

Tab. 24. Typy siedlisk z SDF dla obszaru PLH300004 Dolina Noteci oraz na gruntach Nadleśnictwa Trzcianka

Lp.	Kod	Nazwa siedliska	Ocena znaczenia ogólnego wg SDF	Pokrycie w całym obszarze [ha]	Na gruntach Nadleśnictwa	
					Liczba pododdz. [szt.]	Ogólna pow. pododdz [ha]
1	2	3	4	5	6	7
1.	3150	Starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne	A	252,66	1	1,50
2.	3270	Zalewane muliste brzegi rzek	A	505,32	-	-
3.	4030	Suche wrzosowiska	B	25,27	-	-

Lp.	Kod	Nazwa siedliska	Ocena znaczenia ogólnego wg SDF	Pokrycie w całym obszarze [ha]	Na gruntach Nadleśnictwa	
					Liczba pododdz. [szt.]	Ogólna pow. pododdz [ha]
1	2	3	4	5	6	7
4.	6210	Murawy kserotermiczne i ciepłolubne murawy	B	25,27	-	-
5.	6230*	Bogate florystycznie górskie i niżowe murawy bliźniczkowe	D	505,32	-	-
6.	6410	Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe	A	1010,64	-	-
7.	6430	Ziołorośla górskie i ziołorośla nadrzeczne	B	5,05	-	-
8.	6440	Łąki selernicowe	D	1010,64	-	-
9.	6510	Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie	A	1010,64	-	-
10.	9110	Kwaśne buczyny	C	252,66	-	-
11.	9130	Żyzne buczyny	B	505,32	-	-
12.	9170	Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny	B	151,60	3	1,91
13.	9190	Kwaśne dąbrowy	C	55,59	-	-
14.	91E0*	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe, olsy źródliskowe	C	1515,96	3	1,18
15.	91F0	Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe	C	25,27	1	1,57
16.	9110*	Ciepłolubne dąbrowy	B	1515,96	-	-
Razem					8	6,16

* siedlisko przyrodnicze o znaczeniu priorytetowym

Tab. 25. Gatunki wymienione w załączniku II Dyrektywy Siedliskowej występujące na terenie obszaru PLH300004 Dolina Noteci oraz ocena znaczenia obszaru dla tych gatunków

Kod	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Ocena znaczenia ogólnego	Lokalizacja na gruntach Nadleśnictwa w zasięgu obszaru
1	2	3	4	4
Ssaki				
1337	Bóbr europejski	<i>Castor fiber</i>	D	Widoczne ślady działalności na gruntach N-ctwa, oddz.: 290k, 810b, 813j.
1355	Wydra	<i>Lutra lutra</i>	C	Gatunek niepotwierdzony w N-ctwie.
Płazy				
1188	Kumak nizinny	<i>Bombina bombina</i>	B	Gatunek niepotwierdzony w N-ctwie.
Ryby				
1130	Boleń pospolity	<i>Aspius aspius</i>	D	Gatunek niepotwierdzony w N-ctwie.
1145	Piskorz	<i>Misgurnus fossilis</i>	C	Gatunek niepotwierdzony w N-ctwie w granicach obszaru.
1163	Głowacz białopłetwy	<i>Cottus gobio</i>	D	Gatunek niepotwierdzony w N-ctwie.

Kod	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Ocena znaczenia ogólnego	Lokalizacja na gruntach Nadleśnictwa w zasięgu obszaru
1	2	3	4	4
Bezkręgowce				
4038	Czerwończyk fioletek	<i>Lycaena helle</i>	C	Gatunek niepotwierdzony w N-ctwie.
Rośliny				
1617	Starodub łąkowy	<i>Angelica palustris</i>	B	Gatunek niepotwierdzony w N-ctwie w granicach obszaru.

Obszar PLH300004 Dolina Noteci posiada plan zadań ochronnych ustanowiony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 28 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Noteci PLH300004 (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. poz. 1477), doprecyzowanym Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 24 listopada 2015 r. zmieniającym zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Noteci PLH300004 (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. poz. 3765) oraz z dnia 20 grudnia 2022 r. (Dz. Urz. Woj. Wielk. 2022 r. poz. 9786) zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Doilna Noteci PLH300004, gdzie zmieniono cele działań ochronnych.

Program ochrony przyrody dla Nadleśnictwa Trzcianka uwzględnia zalecenia zawarte w załącznikach do planu zadań ochronnych.

Poniżej przedstawiono wykaz siedlisk przyrodniczych będących przedmiotem ochrony wraz z planowanymi zadaniami wg *Planu* oraz zadaniami ochronnymi opisanymi w programie ochrony przyrody dla poszczególnych siedlisk.

Tab. 26. Wykaz siedlisk przyrodniczych będących przedmiotem ochrony w obszarze PLH300004 Dolina Noteci na gruntach Nadleśnictwa Trzcianka wraz z zadaniami z *Planu*

Adres leśny	Kod siedliska	Stan siedliska	Rodzaj pow.	Pow. [ha]	Zadania wg Planu	Zadania fakultatywne (wskazania ochronne)
1	2	3	4	5	6	7
08-10-1-10-813 -j -00	3150	B	BAGNO	1,50	-	<ul style="list-style-type: none"> - nie wydzierżawiać do intensywnej hodowli ryb, choć można wydzierżawiać do ekstensywnych zarybień na cele wędkarskie; - zachować ostrożność w udostępnianiu do rekreacji; - przetrzymywanie przy brzegach zbiorników drzewostanów do naturalnego rozpadu w sposób niezagrażający trwałości

Adres leśny	Kod siedliska	Stan siedliska	Rodzaj pow.	Pow. [ha]	Zadania wg Planu	Zadania fakultatywne (wskazania ochronne)
1	2	3	4	5	6	7
						<p>lasu, poprzez rezygnację z cięć zupełnych w odległości co najmniej 25 m od brzegu zbiornika;</p> <ul style="list-style-type: none"> – nie odprowadzać wody z systemów melioracyjnych, zamknąć takie odprowadzenia, jeżeli istnieją.
08-10-1-10-810 -a -00	9170	B	D-STAN	1,42	BRAK WSK	<ul style="list-style-type: none"> – przebudowa drzewostanu zgodnie z typem siedliska (usuwanie gatunków drzew niepożądanych oraz prowadzenie odnowień wraz z ich ochroną i pielęgnacją);
08-10-1-10-810 -b -00	9170	B	D-STAN	0,20	BRAK WSK	<ul style="list-style-type: none"> – usuwanie podrostu drzew niezgodnych z danym typem siedliska; – pozostawianie fragmentów drzewostanów do naturalnego rozpadu w sposób niezagrażający trwałości lasu;
08-10-1-12-818 -d -00	9170	C	D-STAN	0,29	BRAK WSK	<ul style="list-style-type: none"> – pozostawianie martwego drewna; – zwalczanie gatunków ekspansywnych lub obcych, w tym gatunków inwazyjnych.
08-10-1-10-813 -i -00	91E0*	C	D-STAN	0,31	BRAK WSK	<ul style="list-style-type: none"> – podtyp „olsy źródłiskowe” należy wyłączyć z użytkowania rębego; – pozostawianie martwego drewna; – dostosowanie stosunków wodnych do potrzeb siedliska (budowa zastawek, montaż rur przelewowych w tamach bobrowych); – w przypadku planowania cięć zupełnych (rębnie zupełne I oraz rębnie III gniazdowe) w drzewostanach przylegających wokół hydrogenicznym siedlisk przyrodniczych z Załącznika I Dyrektywy Siedliskowej, należy wyznaczyć strefy buforowe, o szerokości ok. 25 m (uwzględniając rzeczywiste ukształtowanie terenu), gdzie nie powinno się wykonywać cięć zupełnych i lokalizować gniazd przy rębniach złożonych; w tych strefach w razie potrzeby można odsłaniać pojawiające się odnowienie naturalne bądź wprowadzone odnowienie sztuczne;
08-10-1-10-813 -l -00	91E0*	C	D-STAN	0,68	BRAK WSK	<ul style="list-style-type: none"> – czynności związane z usuwaniem posuszu czynnego zagrażającego trwałości lasu oraz związane z bezpieczeństwem ludzi mogą być prowadzone.
08-10-1-10-821 -c -00	91E0*	C	D-STAN	0,19	BRAK WSK	<ul style="list-style-type: none"> – w przypadku planowania cięć zupełnych (rębnie zupełne I oraz rębnie III gniazdowe) w drzewostanach przylegających wokół hydrogenicznym siedlisk przyrodniczych z Załącznika I Dyrektywy Siedliskowej, należy wyznaczyć strefy buforowe, o szerokości ok. 25 m (uwzględniając rzeczywiste ukształtowanie terenu), gdzie nie powinno się wykonywać cięć zupełnych i lokalizować gniazd przy rębniach złożonych; w tych strefach w razie potrzeby można odsłaniać pojawiające się odnowienie naturalne bądź wprowadzone odnowienie sztuczne;
08-10-1-10-822 -k -00	91F0	C	D-STAN	1,57	BRAK WSK	<ul style="list-style-type: none"> – dostosowanie stosunków wodnych do potrzeb siedliska (budowa zastawek, montaż rur przelewowych w tamach bobrowych); – zwalczanie gatunków ekspansywnych lub obcych, w tym gatunków inwazyjnych; – usuwanie skutków zniszczenia i dewastacji siedliska przyrodniczego.

Poniżej przedstawiono analizę wpływu planowanych zabiegów gospodarczych na ww. siedliska przyrodnicze w obszarze Natura 2000 PLH300004 Dolina Noteci.

Tab. 27. Wpływ planowanych zabiegów gospodarczych na siedliska przyrodnicze stanowiące przedmioty ochrony w PLH300004 Dolina Noteci na gruntach Nadleśnictwa Trzcianka

Lp.	Nazwa i kod siedliska przyrodniczego oraz symbol znaczenia obszaru	Wskaźniki ²⁾ zachowania stanu ochrony przedmiotu ochrony	Rodzaje planowanych czynności gospodarczych i ich przewidywany wpływ ¹⁾ na zachowanie stanu ochrony przedmiotów ochrony					Ogólne uwagi o siedlisku i jego stanie ochrony oraz uwagi szczególne w sprawie oddziaływania negatywnego	Działanie ograniczające negatywne oddziaływanie ustaleń <i>Planu</i> w urządzonym obiekcie
			zalesienia	odnowienia	pielęgnowanie drzewostanów	rębnie złożone	rębnie zupełne		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne 3150 A	1 2 3	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	Stwierdzono w 1 wydz. (1,50 ha). Wokół siedliska nie zaplanowano wskazań gospodarczych, więc nie występuje zagrożenie znacząco negatywnego oddziaływania <i>Planu</i> .	Wskazania ochronne w POP.
2.	Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny 9170 B	1 2 3	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	Stwierdzone w 3 wydz. na pow. 1,91 ha. Wszystkie wyłączenia pozostawiono bez wskazań.	Wskazania ochronne w POP: pozostawianie drzew dziuplastych i zamierających.
3.	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe, olsy źródłkowe 91E0* C	1 2 3	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	Stwierdzone w 4 wydz. na pow. 1,18 ha. Wszystkie wyłączenia pozostawiono bez wskazań. Nie występuje zagrożenie znacząco negatywnego oddziaływania <i>Planu</i> . Wskazania gospodarcze w bezpośrednim sąsiedztwie nie będą negatywnie oddziaływać na siedlisko. Nie występuje zagrożenie znacząco negatywnego oddziaływania <i>Planu</i> na to siedlisko przyrodnicze.	Wskazania ochronne w POP: wyznaczać strefę buforową wokół płatów olsów źródłkowych bez użytkowania rębne.
4.	Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe 91F0 C	1 2 3	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	Stwierdzono w 1 wydz. na pow. 1,57 ha, które pozostawiono bez wskazań. Nie występuje zagrożenie znacząco negatywnego oddziaływania <i>Planu</i> na to siedlisko przyrodnicze.	Wskazania ochronne w POP: pozostawianie drzew dziuplastych i zamierających.

¹⁾Symbole wpływu planowanych czynności gospodarczych na stan ochrony przedmiotów ochrony oraz symbole dotyczące okresu tego działania:
+ (plus) – wpływ dodatni, pozytywny; 0 (zero) – wpływ obojętny; – (minus) – wpływ ujemny, negatywny; brak – gdy brak danej czynności w planie,

1. oddziaływanie krótkoterminowe, 2. Oddziaływanie średnioterminowe, 3. Oddziaływanie długoterminowe (np.-3 to symbol znaczącego oddziaływania długookresowego to jest oddziaływania znacząco negatywnego);

²⁾Wskaźniki zachowania stanu

- **Kryterium 1:** Naturalny zasięg i powierzchnia siedliska przyrodniczego w obrębie tego zasięgu są stałe lub zwiększają się: zwiększają się (+), pozostają bez zmian (0), zmniejszają się (-),
- **Kryterium 2:** Struktura drzewostanów i funkcje konieczne do długotrwałego zachowania siedliska przyrodniczego istnieją i prawdopodobnie będą istnieć nadal: poprawiają się (+), pozostają bez zmian (0), pogarszają się (-),
- **Kryterium 3:** Stan ochrony typowych gatunków siedliska przyrodniczego jest korzystny: poprawia się (+), pozostaje bez zmian (0), pogarsza się (-);

Oddziaływanie na gatunki stanowiące przedmiot ochrony

Tab. 28. Wpływ Planu na gatunki stanowiące przedmiot ochrony w obszarze PLH300004 Dolina Noteci na gruntach Nadleśnictwa Trzcianka

Lp	Nazwa gatunku rośliny lub zwierzęcia oraz symbol znaczenia obszaru	Wskaźniki ²⁾ zachowania stanu ochrony przedmiotu ochrony	Rodzaje planowanych czynności gospodarczych ¹⁾ i ich przewidywany wpływ ¹⁾ na zachowanie stanu ochrony przedmiotów ochrony					Ogólne uwagi o siedliskach gatunków roślin lub zwierząt i ich stanie ochrony oraz uwagi szczegółowe w sprawie oddziaływania negatywnego	Działanie ograniczające negatywne oddziaływanie ustaleń PUL w urządzonym obiekcie
			zalesienia	odnowienia	pielęgnowanie drzewostanów	rębnie złożone	rębnie zupełne		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Bóbr europejski <i>Castor fiber</i> D	1 2 3	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	Gatunek związany ze środowiskiem wodnym. Na gruntach N-ctwa w granicach obszaru na 3 stanowiskach stwierdzono miejsce bytowania tego gatunku. W 1 wyłączeniu zaprojektowano pielęgnacje (CP), na pozostałych 3 wyłączeniach pozostawiono bez wskazań gospodarczych.	Ogólne wskazania ochronne dla gatunku oraz wskazania co do właściwego kształtowania stosunków wodnych przedstawiono w programie ochrony przyrody.
2.	Wydra <i>Lutra lutra</i> C	1 2 3	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	Gatunek związany ze środowiskiem wodnym. W zasięgu obszaru na gruntach Nadleśnictwa nie przeprowadzono inwentaryzacji pod kątem występowania gatunku.	Ogólne wskazania przedstawiono w programie ochrony przyrody dotyczące ochrony gatunku.
3.	Kumak nizinny <i>Bombina bombina</i> B	1 2 3	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	Preferuje płytkie, nasłonecznione zbiorniki wodne, bez stromych brzegów, o bogatej roślinności. Zimuje w ziemi.	Ogólne wskazania ochronne dla gatunku oraz wskazania co do właściwego kształtowania stosunków wodnych przedstawiono w programie ochrony przyrody.

Lp	Nazwa gatunku rośliny lub zwierzęcia oraz symbol znaczenia obszaru	Wskaźniki ²⁾ zachowania stanu ochrony przedmiotu ochrony	Rodzaje planowanych czynności gospodarczych ¹⁾ i ich przewidywany wpływ ¹⁾ na zachowanie stanu ochrony przedmiotów ochrony					Ogólne uwagi o siedliskach gatunków roślin lub zwierząt i ich stanie ochrony oraz uwagi szczególne w sprawie oddziaływania negatywnego	Działanie ograniczające negatywne oddziaływanie ustaleń PUL w urządzanym obiekcie
			zalesienia	odnowienia	pielęgnowanie drzewostanów	rębnie złożone	rębnie zupełne		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
4.	Boleń pospolity <i>Aspius aspius</i> D	1 2 3	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	Gatunek związany ze środowiskiem wodnym. W zasięgu obszaru na gruntach Nadleśnictwa nie przeprowadzono inwentaryzacji pod kątem występowania gatunku.	Ogólne wskazania ochronne dla gatunku oraz wskazania co do właściwego kształtowania stosunków wodnych przedstawiono w programie ochrony przyrody.
5.	Piskorz <i>Misgurnus fossilis</i> C	1 2 3	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	Gatunek związany ze środowiskiem wodnym. W zasięgu obszaru na gruntach Nadleśnictwa nie przeprowadzono inwentaryzacji pod kątem występowania gatunku.	Ogólne wskazania ochronne dla gatunku oraz wskazania co do właściwego kształtowania stosunków wodnych przedstawiono w programie ochrony przyrody.
6.	Głowacz białopłetwy <i>Cottus gobio</i> D	1 2 3	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	Gatunek związany ze środowiskiem wodnym. W zasięgu obszaru na gruntach Nadleśnictwa nie przeprowadzono inwentaryzacji pod kątem występowania gatunku.	Ogólne wskazania ochronne dla gatunku oraz wskazania co do właściwego kształtowania stosunków wodnych przedstawiono w programie ochrony przyrody.

Lp	Nazwa gatunku rośliny lub zwierzęcia oraz symbol znaczenia obszaru	Wskaźniki ²⁾ zachowania stanu ochrony przedmiotu ochrony	Rodzaje planowanych czynności gospodarczych ¹⁾ i ich przewidywany wpływ ¹⁾ na zachowanie stanu ochrony przedmiotów ochrony					Ogólne uwagi o siedliskach gatunków roślin lub zwierząt i ich stanie ochrony oraz uwagi szczególne w sprawie oddziaływania negatywnego	Działanie ograniczające negatywne oddziaływanie ustaleń PUL w urządzanym obiekcie
			zalesienia	odnowienia	pielęgnowanie drzewostanów	rębnie złożone	rębnie zupełne		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
7.	Czerwończyk fioletek <i>Lycaena helle</i> C	1 2 3	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	Występuje na terenach podmokłych – wilgotne łąki, torfowiska niskie, gdzie rośnie żywicielska roślina rdest wężownik. W zasięgu obszaru na gruntach Nadleśnictwa nie przeprowadzono inwentaryzacji pod kątem występowania gatunku.	Ogólne wskazania ochronne dla gatunku oraz wskazania co do właściwego kształtowania stosunków wodnych przedstawiono w programie ochrony przyrody.
8.	Starodub łąkowy <i>Angelica palustris</i> B	1 2 3	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	Występuje na terenach mokrych i wilgotnych łąk, niskich torfowisk, wilgotnych zarośli i olsów. W zasięgu obszaru na gruntach Nadleśnictwa nie przeprowadzono inwentaryzacji pod kątem występowania gatunku.	Ogólne wskazania ochronne dla gatunku oraz wskazania co do właściwego kształtowania stosunków wodnych przedstawiono w programie ochrony przyrody.

¹⁾Symbole wpływu planowanych czynności gospodarczych na stan ochrony przedmiotów ochrony oraz symbole dotyczące okresu tego działania:

+ (plus) – wpływ dodatni, pozytywny; 0 (zero) – wpływ obojętny; – (minus) – wpływ ujemny, negatywny; brak – gdy brak danej czynności w planie,

1. oddziaływanie krótkoterminowe, 2. Oddziaływanie średnioterminowe, 3. Oddziaływanie długoterminowe (np.-3 to symbol znaczącego oddziaływania długookresowego to jest oddziaływania znacząco negatywnego);

²⁾Wskaźniki zachowania stanu

- **Kryterium 1:** Liczebność populacji gatunku wskazuje na to, że sam utrzyma się w długim okresie jako żywotny składnik swoich siedlisk przyrodniczych: liczebność populacji zwiększa się (+), pozostają bez zmian (0), zmniejsza się (-),
- **Kryterium 2:** Naturalny zasięg występowania gatunku nie zmniejsza się: zwiększa się (+), pozostają bez zmian (0), zmniejsza się (-),
- **Kryterium 3:** Powierzchnia siedlisk odpowiednich dla rozwoju gatunku nie zmniejsza się: zwiększa się (+), pozostają bez zmian (0), zmniejsza się (-).

Przedstawiona analiza wskazuje, że Plan nie będzie miał znacząco negatywnego oddziaływania na siedliska przyrodnicze i gatunki zwierząt będące przedmiotem ochrony w PLH300004 Dolina Noteci, a jego realizacja, zgodna z wytycznymi, powinna przyczynić się do ich ochrony i zachowania właściwego stanu.

4.4. Oddziaływanie *Planu* na integralność obszarów Natura 2000

Zgodnie z ustawą o ochronie przyrody określenie „integralność obszaru Natura 2000” oznacza: „spójność czynników strukturalnych i funkcjonalnych warunkujących zrównoważone trwanie populacji gatunków i siedlisk przyrodniczych, dla ochrony których zaprojektowano lub wyznaczono obszar Natura 2000”.

Ochrona integralności obszaru jest pochodną zachowania trzech głównych składowych:

- zachowania tzw. korzystnego stanu ochrony kluczowych gatunków i siedlisk,
- zachowania kluczowych struktur obszaru,
- zachowania kluczowych procesów i relacji.

Integralność obszaru może być naruszona w przypadku zaistnienia:

- a) w odniesieniu do siedlisk przyrodniczych:
 - fizycznej degradacji,
 - zmniejszenia powierzchni,
 - zmian cech charakterystycznych, pogorszenia stanu gatunków typowych dla siedliska,
 - pogorszenia szans osiągnięcia (także przywrócenia) właściwego stanu ochrony siedliska w przyszłości;
- b) w odniesieniu do populacji gatunku:
 - spadku liczebności lub zagęszczenia populacji w dłuższej perspektywie czasowej,
 - zmniejszenia zasięgu gatunku,
 - pogorszenia funkcjonowania populacji (np. ograniczenia możliwości reprodukcji, zwiększenia śmiertelności, pogorszenia możliwości wymiany genetycznej, pogorszenia łączności z innymi populacjami),
 - zmniejszenia powierzchni siedliska gatunku,
 - pogorszenia jakości siedliska gatunku,
 - pogorszenia szans osiągnięcia (także przywrócenia) właściwego stanu ochrony gatunku w przyszłości.

4.4.1. PLB300003 Nadnoteckie Łęgi

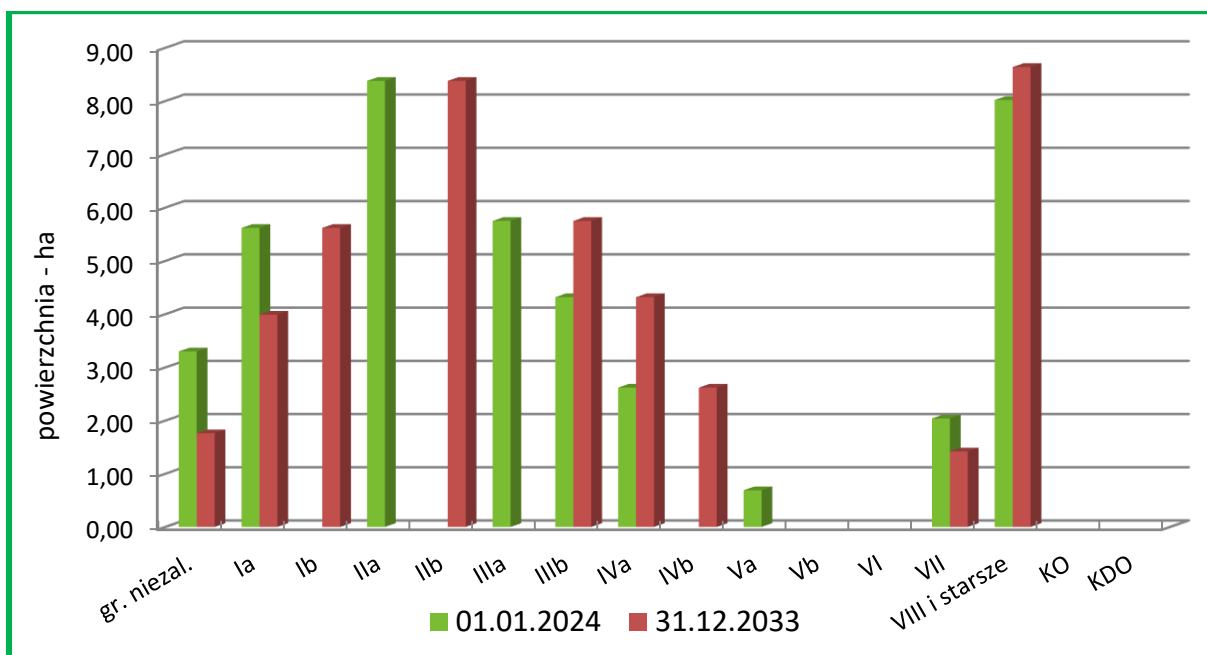
Grunty zarządzane przez Nadleśnictwo Trzcianka w granicach obszaru PLB300003 Nadnoteckie Łęgi zajmują 53,11 ha powierzchni, co w stosunku do całości obszaru stanowi 0,3%.

Dla obszaru jest ustanowiony plan zadań ochronnych (PZO). Jednym z celów działań ochronnych wynikających z PZO jest zapewnienie stałej dostępności drzewostanów lęgowych oraz utrzymanie areału optymalnych siedlisk żerowiskowych w nie pogorszonej formie. Działaniem związanym z utrzymaniem bądź modyfikacją metod gospodarowania jest zapewnienie minimalnego udziału starych drzew.

W ramach oddziaływania *Planu* na integralność obszaru można przeanalizować rozkład struktury wiekowej drzewostanów w granicach obszaru na początku okresu i przybliżonej struktury z końca obowiązywania *Planu*.

Tab. 29. Zestawienie powierzchni drzewostanów na gruntach Nadleśnictwa w zasięgu PLB300003 Nadnoteckie Łęgi według klas i podklas wieku na początku i na końcu okresu obowiązywania *Planu*

	Powierzchnia drzewostanów w poszczególnych podklasach wieku [ha]															
	Gr. niezalesione	Ia 1-10	Ib 11-20	IIa 21-30	IIb 31-40	IIIa 41-50	IIIb 51-60	IVa 61-70	IVb 71-80	Va 81-90	Vb 91-100	VI 101-120	VII 121-140	VIII i starsze	KO	KDO
Początek okresu	5,06	5,62		8,38		5,75	4,32	2,62		0,69			2,04	8,02		
Koniec okresu	1,76	3,99	5,62		8,38		5,75	4,32	2,62				1,42	8,64		

Wykres 19. Struktura wiekowa drzewostanów Nadleśnictwa w zasięgu PLB300003 Nadnoteckie Łęgi na początku i końcu okresu obowiązywania *Planu*

W wyniku realizacji zapisów *Planu* w strukturze klas wieku nastąpi przesunięcie drzewostanów o jedną podklasę wieku.

Aktualna powierzchnia drzewostanów w wieku powyżej 80 lat (z uwzględnieniem KO i KDO) wynosi 10,75 ha (28,8% gruntów leśnych zalesionych), w tym 10,06 ha w wieku powyżej 100 lat (26,9% gruntów leśnych zalesionych).

Na koniec okresu obowiązywania *Planu* powierzchnia drzewostanów zarówno w wieku powyżej 80 lat oraz 100 nieznacznie zmaleje (10,06 ha – 24,7%). Dodatkowo należy wspomnieć o pozostawianiu kęp starodrzewu wraz z dolnymi warstwami drzewostanu (ok. 5% miąższości działki manipulacyjnej) na zrębach i po cięciach uprzętających w rębniach złożonych, które powinny pozostać do naturalnej śmierci i rozkładu, z wyjątkiem sytuacji zagrażającej trwałości lasu i bezpieczeństwu ludzi.

W obowiązującym dokumencie PZO w ramach zapewnienia minimalnego udziału starych drzew podano, że w trakcie planowania urządzania lasu należy uwzględnić zasadę obecności nie mniej niż 20% drzewostanów w wieku powyżej 80 lat, w tym 5% w wieku powyżej 100 lat (z uwzględnieniem KO, KDO oraz kęp starodrzewu pozostawionych w miejscach użytkowania rębego).

Na podstawie przedstawionej analizy wynika, że warunek zapewnienia minimalnego udziału starych drzew i trwałej dostępności drzewostanów lęgowych w wyniku realizacji zapisów *Planu* będzie spełniony.

We wcześniejszym rozdziale uzasadniono, że zapisy *Planu* nie będą miały negatywnego wpływu na gatunki ptaków i ich siedliska będące przedmiotem ochrony w obszarze. Przestrzeganie zaleceń zawartych w programie ochrony przyrody z pewnością przyczyni się do ochrony ich biotopów.

Przedstawione informacje oraz prognozy pozwalają na stwierdzenie, że realizacja zapisów *Planu* warunkuje zrównoważone trwanie populacji gatunków oraz siedlisk **i nie będzie miała znacząco negatywnego wpływu na integralność obszaru PLB30003 Nadnoteckie Łęgi.**

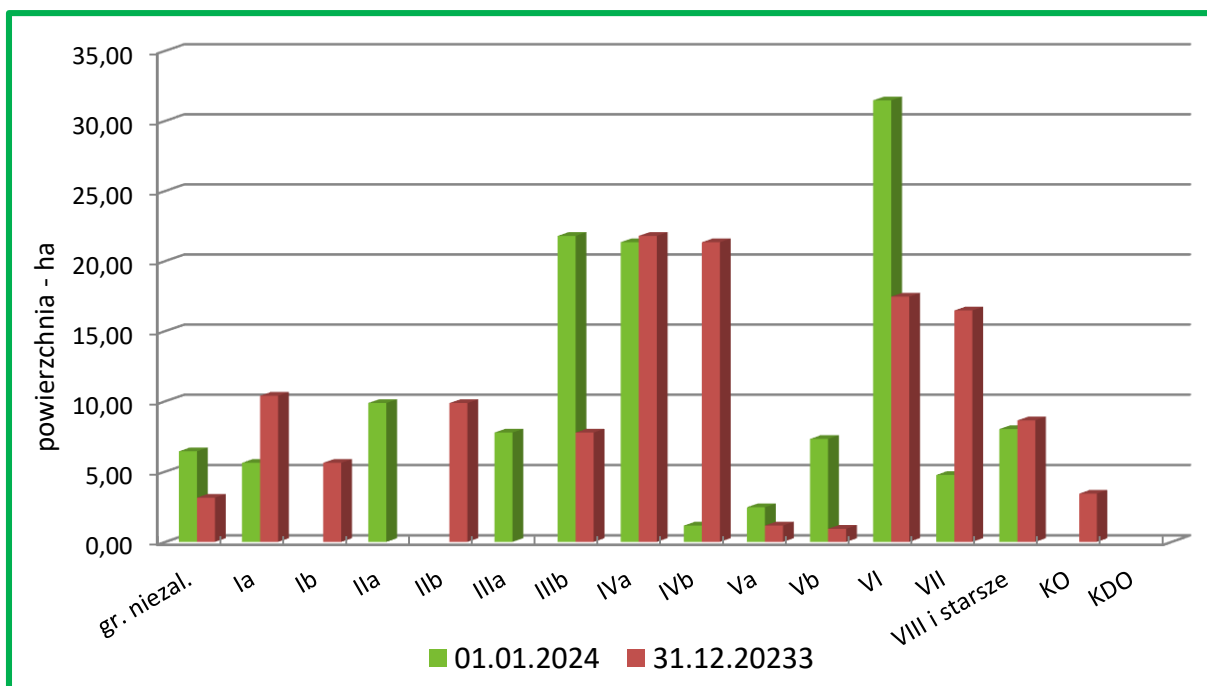
4.4.2. PLH300004 Dolina Noteci

Grunty zarządzane przez Nadleśnictwo w granicach obszaru zajmują 146,82 ha powierzchni, co w stosunku do całości obszaru stanowi 0,3%.

W ramach oddziaływania *Planu* na integralność obszaru można przeanalizować rozkład struktury wiekowej drzewostanów w granicach obszaru na początku okresu i przybliżonej struktury z końca obowiązywania *Planu*.

Tab. 30. Zestawienie powierzchni drzewostanów na gruntach Nadleśnictwa w zasięgu PLH300004 Dolina Noteci według klas i podklas wieku na początku i na końcu okresu obowiązywania *Planu*

	Powierzchnia drzewostanów w poszczególnych podklasach wieku [ha]															
	Gr. niezalesione	Ia 1-10	Ib 11-20	IIa 21-30	IIb 31-40	IIIa 41-50	IIIb 51-60	IVa 61-70	IVb 71-80	Va 81-90	Vb 91-100	VI 101-120	VII 121-140	VIII i starsze	KO	KDO
Początek okresu	6,44	5,62		9,87		7,77	21,79	21,34	1,16	2,46	7,32	31,46	4,76	8,02		
Koniec okresu	3,14	10,39	5,62		9,87		7,77	21,79	21,34	1,16	0,93	17,46	16,47	8,64	3,43	

Wykres 20. Struktura wiekowa drzewostanów Nadleśnictwa w zasięgu PLH300004 Dolina Noteci na początku i końcu okresu obowiązywania *Planu*

W okresie obowiązywania *Planu* w zasięgu Nadleśnictwa nie zmieni się powierzchnia gruntów leśnych. W strukturze wiekowej drzewostanu nastąpi przesunięcie o jedną (10-letnią) podklasę wieku. W wyniku realizacji zapisów *Planu* średni wiek drzewostanów zwiększy się o trzy i wyniesie – 83 lata. Zwiększy się powierzchnia drzewostanów ponad 100 – letnich z 44,24 ha do 46,00 ha.

Opierając się na wiedzy i doświadczeniu w zakresie gospodarki leśnej i jej oddziaływaniu na siedliska przyrodnicze zasadnym jest stwierdzenie, że zapisy *Planu* będą miały pozytywny lub obojętny wpływ na siedliska przyrodnicze stanowiące przedmioty ochrony w obszarze. Przestrzeganie zaleceń zawartych w programie ochrony przyrody z pewnością przyczynią się do poprawy stanu ochrony siedlisk, dla których wyznaczono obszar Natura 2000.

W stosunku do gatunków zwierząt i roślin będących przedmiotem ochrony, biorąc pod uwagę ich wymagania ekologiczne, zauważyć można, że w *Planie* nie projektuje się czynności, które mogłyby mieć negatywny wpływ na liczebność populacji kluczowych gatunków.

Przedstawione informacje oraz prognozy zmian na koniec okresu gospodarczego pozwalają na stwierdzenie, że *Plan* **nie będzie miał znacząco negatywnego wpływu na integralność PLH300004 Dolina Noteci.**

5. ROZWIĄZANIA I WNIOSKI DO PLANU

5.1. Przewidywane rozwiązania mające na celu zapobieganie i ograniczenie negatywnych oddziaływań *Planu* na środowisko

Czynności gospodarcze zawarte w *Planie* uwzględniają zapisy ustawy o ochronie przyrody, zabraniające prowadzenia działań, które mogą pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych oraz wpłynąć negatywnie na gatunki roślin i zwierząt chronionych lub przewidzianych do ochrony w ramach sieci Natura 2000.

Plan nie zawiera projektów przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, bowiem zamierzenia w nim zawarte nie są zamierzeniami inwestycyjnymi, ani też ingerencjami polegającymi na przekształceniu lub zmianie sposobu wykorzystania terenu.

Zawarte w *Planie* ustalenia dotyczące potrzeb w zakresie infrastruktury technicznej mają jedynie charakter kierunkowych wytycznych, zwykle bez konkretnej lokalizacji. W *Planie* nie określa się również szczegółowych terminów i technik wykonywania działań gospodarczych. Wykonawcę *Planu* obowiązują w tym zakresie przepisy ogólnopolskie i resortowe oraz przepisy i wytyczne wydane przez generalną i regionalną dyrekcję lasów państwowych.

Niektóre planowane zadania mogą spowodować w trakcie realizacji powstanie negatywnego, krótkoterminowego oddziaływania na wybrane elementy środowiska. Sposoby ograniczenia tego oddziaływania zostały ujęte w programie ochrony przyrody, który zawiera kompleksowy opis stanu przyrody oraz zadania z zakresu jej ochrony i metody ich realizacji.

Tab. 31. Zestawienie wniosków z analizy *Planu* oraz propozycje łagodzenia ewentualnych negatywnych oddziaływań

Obszar możliwego negatywnego wpływu	Propozycja ograniczenia negatywnego wpływu
1	2
Ochrona stanowisk roślin chronionych	
Możliwe zniszczenie, podczas prowadzenia prac w drzewostanach, stanowisk gatunków chronionych, wykazanych we wcześniejszym rozdziale Prognozy.	Przed przystąpieniem do prac stanowiska tych gatunków powinny być naniesione na szkice zrębowe lub odnowieniowe, a w razie potrzeby zaznaczone w terenie, aby wytyczyć szlaki operacyjne poza miejscami występowania; przy użytkowaniu rębny należy pozostawić biogrupy i kępy z wszystkimi warstwami lasu.

Obszar możliwego negatywnego wpływu	Propozycja ograniczenia negatywnego wpływu
1	2
Możliwe zniszczenie jeszcze nie rozpoznanych stanowisk gatunków chronionych.	Przed przystąpieniem do prac na powierzchni manipulacyjnej należy dokonać lustracji terenowej, aby ewentualnie nanieść na szkice manipulacyjne nowe stanowiska cennych gatunków; dalsze prace prowadzić w sposób niezagrażający płatom ich siedlisk.
Ochrona stanowisk zwierząt chronionych	
Możliwe zniszczenie miejsc bytowania podczas prowadzenia prac w drzewostanach w granicach utworzonych stref ochrony dla bielika, bociana czarnego, kani rudej, orlika krzykliwego oraz rybołowa.	Należy przestrzegać zakazów dotyczących ochrony strefowej. Strefę ochrony ścisłej wyłączono z zabiegów gospodarczych. Prace w strefie ochrony okresowej prowadzić poza okresem lęgowym: <ul style="list-style-type: none"> – dla bielika z wyłączeniem terminu 1.01 – 31.07; – dla bociana czarnego z wyłączeniem terminu 15.03 – 31.08; – dla kani rudej z wyłączeniem terminu 01.03 – 31.08; – dla orlika krzykliwego z wyłączeniem terminu 01.03 – 31.08; – dla rybołowa z wyłączeniem terminu 01.03 – 31.08.
Możliwe zniszczenie miejsc bytowania podczas prowadzenia prac w drzewostanach w których stwierdzono gniazdowanie gatunków wymagających ustalenia stref ochrony.	Należy natychmiast zaprzestać prac gospodarczych, w odległości zgodnej z załącznikiem nr 4 rozporządzenia w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (DZ. U. z 2016 r. poz. 2183 z późn. zm.), i podjąć odpowiednią procedurę zgłoszenia stanowiska do RDOŚ.
Możliwe płoszenie żurawia w drzewostanach, które stanowią jego znane stanowiska lęgowe.	Wszelkie prace należy wykonywać poza okresem lęgowym (tj. z wyłączeniem miesięcy III-VII), gdy żuraw nie przebywa w tych wyłączeniach.
Możliwy ubytek drzew dziuplastych i martwych, stanowiących miejsca gniazdowania niektórych gatunków ptaków.	Jeżeli nie zagraża to trwałości lasów, należy przestrzegać zaleceń zawartych w programie ochrony przyrody, mówiących o pozostawianiu drzew dziuplastych, martwych i obumierających przy wyznaczaniu drzew do usunięcia.
Możliwy ubytek starodrzewu, stanowiącego miejsca występowania cennych gatunków ptaków.	Należy przestrzegać zalecenia, aby przy użytkowaniu rębny nie pozyskiwać więcej niż 95% miąższości, pozostała część starodrzewu powinna pozostać w formie kęp z nienaruszonymi warstwami dolnymi aż do naturalnej śmierci, o ile nie zagraża to bezpieczeństwu ludzi i zagraża trwałości lasu.
Możliwy ubytek położonych przy ciekach, zbiornikach wodnych i torfowiskach drzewostanów stanowiących potencjalne płaty siedlisk dla niektórych gatunków ptaków.	Przed użytkowaniem rębny na powierzchni leżącej w bezpośrednim sąsiedztwie cieków i zbiorników wodnych należy wyznaczyć strefy buforowe, które w miarę możliwości pozostaną do naturalnej śmierci; podczas prowadzenia prac należy zwracać uwagę, aby nie doszło do usunięcia drzew z gniazdami bądź dziuplami.

Obszar możliwego negatywnego wpływu	Propozycja ograniczenia negatywnego wpływu
1	2
Prace w sąsiedztwie ośrodków wypoczynkowych i miejsc wypoczynku	
Wykonywanie prac związanych z użytkowaniem drzewostanów w sąsiedztwie ośrodków wypoczynkowych; hałas pilarek i utrudnienia w ruchu mogą zakłócać spokój przebywającym na urloпах wczasowiczom.	Prace gospodarcze w oddziałach sąsiadujących z ośrodkami wypoczynkowymi należy planować z wyłączeniem okresu urlopowego (tj. VI – IX).
Ochrona leśnych siedlisk przyrodniczych	
Możliwy negatywny wpływ w przypadku ewentualnego zastosowania składów gatunkowych upraw niezgodnych z typem drzewostanu przewidzianych dla leśnych siedlisk przyrodniczych oraz w przypadku gospodarowania niedostosowanego do typu siedliska przyrodniczego.	W programie ochrony przyrody zawarto wskazania dotyczące postępowania hodowlanego na siedliskach chronionych. Działania w drzewostanach z siedliskami przyrodniczymi powinny być prowadzone zgodnie z tymi wskazaniami.
Ochrona nieleśnych siedlisk przyrodniczych	
Możliwy negatywny wpływ w przypadku prowadzenia prac na tych siedliskach lub w ich bezpośrednim sąsiedztwie.	W programie ochrony przyrody zawarto ogólne wytyczne dotyczące możliwego zakresu prowadzenia prac na siedliskach nieleśnych; powinny być one znane osobom podejmującym decyzje mające wpływ na gospodarowanie wodami, łąkami i torfowiskami; wszelkie działania powinny być prowadzone w sposób niezagrażający tym siedliskom. Przy gospodarowaniu w pobliżu chronionych ekosystemów wodnych i torfowiskowych należy wyznaczać strefy buforowe, w których nie powinno się prowadzić cięć zupełnych.
Ochrona użytków ekologicznych	
Możliwy negatywny wpływ w przypadku prowadzenia prac na tych siedliskach lub w ich bezpośrednim sąsiedztwie.	W programie ochrony przyrody zawarto ogólne wytyczne w zakresie gospodarowania w przypadku użytkowania rębego w najbliższym sąsiedztwie użytków ekologicznych, szczególnie w przypadku nieleśnych siedlisk przyrodniczych bądź siedlisk wodnych, torfowiskowych i bagiennych. Przy gospodarowaniu w pobliżu użytków z takimi ekosystemami należy wyznaczać strefy buforowe, w których nie powinno się prowadzić cięć zupełnych.
Ochrona pomników przyrody	
Możliwe zniszczenie, podczas prowadzenia prac w wyłączeniach, w których zlokalizowane są pomniki przyrody.	Zgodnie z zaleceniami przedstawionymi w programie ochrony przyrody pomniki powinny być oznaczone w terenie. Przed przystąpieniem do prac pomniki powinny być naniesione na szkice powierzchni manipulacyjnej, aby przy wyznaczaniu szlaków zrywkowych uwzględnić te miejsca. Przy użytkowaniu rębnym należy pozostawić biogrupy obejmujące bezpośrednie sąsiedztwo pomników.

Obszar możliwego negatywnego wpływu	Propozycja ograniczenia negatywnego wpływu
1	2
Ochrona stanowisk archeologicznych	
Możliwe zniszczenie stanowisk archeologicznych zlokalizowanych w wyłączeniach przeznaczonych do użytkowania rębnego i odnowienia.	Należy przestrzegać przyjętych zasad gospodarowania zgodnie z wytycznymi zawartymi w programie ochrony przyrody.

5.2. Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zastosowanych w *Planie*, uzasadnienie ich wyboru oraz opis metod oceny wyboru

Proces tworzenia *Planu* polegał na analizie różnych wariantów alternatywnych, których efektem są zapisy zapewniające realizację przyjętych celów, zgodnie z aktualnymi przepisami prawa, instrukcjami i wytycznymi. Na każdym etapie planowania uwzględniano odpowiednie środki łagodzące negatywne skutki działań gospodarczych. Brano pod uwagę możliwy wpływ na środowisko, wartości przyrodnicze i krajobrazowe.

Pierwszym etapem wariantowania były decyzje Komisji Założeń Planu (KZP), zwołanej w celu ustalenia wytycznych i ogólnych zasad prowadzenia terenowych prac urządzeniowych w Nadleśnictwie Trzcianka. Najważniejszymi ustaleniami były:

- podział na gospodarstwa, czyli jednostki regulacyjne, utworzone na podstawie dominujących funkcji pełnionych przez lasy (z uwzględnieniem wszystkich funkcji pozostałych), a także przyjętych celów gospodarowania (z uwzględnieniem możliwości produkcyjnych siedlisk leśnych);
- przyjęcie przeciętnych wieków rębności dla głównych gatunków drzew, wyznaczając przeciętny wiek osiągnięcia celu gospodarowania;
- przyjęcie sposobów zagospodarowania (określonych rodzajów rębni), typów drzewostanów oraz orientacyjnych składów gatunkowych upraw dla poszczególnych siedlisk;
- określenie kolejności kwalifikowania drzewostanów do przebudowy;
- przyjęcie średnich okresów odnowienia dla poszczególnych gospodarstw, które oznaczają przewidywany okres od zainicjowania odnowienia drzewostanu użytkowanego rębnią złożoną do cięcia uprzątającego.

Ustalenia zapadły w procesie dyskusji, z udziałem przedstawicieli społeczeństwa i zostały zapisane w formie protokołu z KZP, dołączonego do elaboratu.

Etapem wariantowania były również przeprowadzane kontrole podczas prowadzenia prac terenowych. Jednym z głównych zadań urządzania lasu jest inwentaryzacja i ocena stanu lasu oraz ustalenie zadań gospodarczych na dziesięciolecie. Do tego celu wymagane jest sporządzenie aktualnego opisu taksacyjnego, które polega na ustaleniu granic wyłączeń taksacyjnych oraz określeniu elementów taksacyjnych i wskazań gospodarczych dla tych wyłączeń. Efekty pracy taksatora na tym etapie kontrolowane były na bieżąco przez kierownika pracowni, inspektora BULiGL O/Szczecinek, Inspektora Zarządu BULiGL, przedstawicieli RDLP w Pile oraz Nadleśnictwa. Każdy z kontrolujących sprawdzał, a zarazem mógł korygować opis taksacyjny wyłączeń, np. dokonując korekty niektórych elementów taksacyjnych, projektowanych zabiegów gospodarczych, itp.

Analizy opisów i wskazań gospodarczych ustalonych w terenie przez taksatora dokonywano również w trakcie uzgodnień wyników prac taksacyjnych z przedstawicielami Nadleśnictwa, lepiej znającymi lokalne uwarunkowania przyrodnicze.

Uzgodnieniom i kontroli bieżącej wykonywanej przez osoby do tego wyznaczone z ramienia BULiGL oraz RDLP podlegały również kolejne etapy prac – prace kameralne.

Ważnym elementem planowania urzędzeniowego jest ustalenie możliwości lokalizacji wstępnych wskazań gospodarczych, zapisanych na gruncie w kartach dokumentu źródłowego opisu taksacyjnego lasu, jak również możliwości lokalizacji obliczonych etatów użytkowania rębego. Ostateczna wersja wykazu projektowanych cięć rębnych powstała w wyniku wielokrotnego korygowania sposobów realizacji użytkowania rębego w poszczególnych gospodarstwach, a wraz z tym w poszczególnych drzewostanach.

Przy określaniu lokalizacji planowanych cięć rębnych przestrzegano:

- wymogów ładu czasowego i przestrzennego;
- ograniczeń i nakazów prawnych wynikających z funkcji pełnionych przez poszczególne drzewostany;
- zasad i wytycznych zawartych w aktach normalizacji wewnętrznej w Lasach Państwowych (np. odnośnie szerokości zrębów, nawrotów cięć, długości okresów odnowienia, itp.),
- wytycznych KZP i NTG.

Optymalne rozplanowanie cięć użytkowania zasobów drzewnych, regulowane etatem pozyskania, jest końcowo pochodną potrzeb wynikających z celów hodowlanych i ochronnych, ma zapewnić ciągłość produkcji.

Wariantowanie czasowe ograniczone jest w *Planie* do ustalenia kolejności użytkowania poszczególnych drzewostanów na wyznaczonych działkach manipulacyjnych bezpośrednio przylegających do siebie. Związane jest to z przestrzeganiem kolejności uprzątania powierzchni

manipulacyjnej, aby nie narażać sąsiednich drzewostanów na uszkodzenia, szczególnie od wiatrów i nasłonecznienia.

Należy podkreślić, że planowanie urzędzeniowe nie przydziela obligatoryjnie terminów wykonania cięć, zarówno w ramach pory roku, jak i w ramach 10-lecia. Ustalenie ostatecznego terminu wykonania zabiegu pozostaje w gestii Nadleśniczego, który na podstawie zawartych w *Planie* ogólnych wskazań i wytycznych oraz miejscowych uwarunkowań podejmuje decyzję.

Zasada przezorności zobowiązuje jednak opracowującego *Plan* do wykonania między innymi oceny oddziaływania terminu projektowanych prac leśnych. Wykonywanie pewnych zabiegów w nieodpowiedniej porze roku (np. w sezonie lęgowym ptaków) w niektórych drzewostanach (np. w granicach stref ochronnych) może wpłynąć negatywnie na poszczególne elementy środowiska, dlatego też w programie ochrony przyrody zamieszczono zalecenia dotyczące optymalnego terminu przeprowadzenia prac. Zalecenia te najczęściej formułowane są na poziomie ogólnym, nie przyporządkowując tego terminu do konkretnej pozycji w planie cięć, lecz w odniesieniu do grupy wyłączeń, dla których w wyniku analizy dostępnych danych stwierdzono taką potrzebę.

Zasadnicze wariantowanie *Planu* pod kątem wymagań ochrony środowiska przeprowadzone zostało podczas opracowywania programu ochrony przyrody. W dokumencie tym zamieszczono zalecenia modyfikujące prowadzenie gospodarki leśnej w stosunku do obiektów objętych ochroną, przedstawiono metody ochrony rzadkich i chronionych gatunków, jak również podano zalecenia mające na celu ochronę siedlisk przyrodniczych.

Oceny wariantów przyjętych w *Planie* dokonywano również podczas opracowywania *Prognozy*. Wskazano elementy, na które powinno się zwrócić szczególną uwagę podczas realizacji zapisów *Planu*, aby ograniczyć ewentualne negatywne oddziaływanie na środowisko. Przedstawiono propozycje dotyczące sposobu ochrony stanowisk roślin i zwierząt chronionych, minimalizacji zagrożeń, terminu wykonywania prac w sąsiedztwie ośrodków wypoczynkowych, sposobu ochrony leśnych i nieleśnych siedlisk przyrodniczych oraz ochrony stanowisk archeologicznych.

Ostateczny rezultat pracy, czyli *Plan* wraz z *Prognozą* przedstawione były i omawiane na Naradzie Techniczno-Gospodarczej (NTG), z udziałem przedstawicieli społeczeństwa. To także był jeden z elementów wariantowania *Planu*.

Na podstawie przedstawionej analizy można stwierdzić, że w zasadzie nie ma możliwości wskazania innych rodzajów alternatywnych działań, mogących skutecznie służyć realizacji celów urządzania lasu. Zestaw działań wskazanych w *Planie* określono wykorzystując najbardziej aktu-

alną wiedzę o środowisku i możliwościach technicznych wykonania prac gospodarczych na terenach leśnych, których skuteczność potwierdzono w przeszłości realizując w innych nadleśnictwach podobne plany urządzenia lasu.

Na tej podstawie, zdaniem wykonawcy, przedstawiona wersja *Planu* zawiera optymalne, możliwe do zastosowania rozwiązania.

6. ZAŁĄCZNIKI

6.1. Oświadczenie autora raportu

Szczecinek, dnia 28 sierpnia 2023 r.

Dane podmiotu składającego oświadczenie:

Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej
Oddział w Szczecinku

Rafał Matysiak

.....
(imię i nazwisko/nazwa)

ul. Koszalińska 91B
78-400 Szczecinek

.....
(adres zamieszkania/siedziby)

664 964 906

.....
(telefon kontaktowy)

OŚWIADCZENIE AUTORA RAPORTU

(w przypadku gdy wykonawcą raportu jest zespół autorów
– kierującego tym zespołem)

Dotyczy: Prognozy oddziaływania na środowisko projektu planu urządzenia lasu
Nadleśnictwa Trzcianka na okres od 1.01.2024 r. do 31.12.2033 r.

Oświadczam, że spełniam wymagania określone w art. 74a ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 2081).

Jestem świadomy/a odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

.....
(czytelny podpis składającego oświadczenie)

6.2. Mapa siedlisk przyrodniczych i gatunków naturalnych na tle planowanego użytkowania rębego i gruntów przeznaczonych do zalesienia

6.3. Mapa form ochrony na tle planowanego użytkowania rębego i gruntów przeznaczonych do zalesienia